

ร ำ ง วั ล เกียรติภูมิท้องถิ่น

พระปกเกล้า

58

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ

- * ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- * ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์
- * ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

โดย
วิทยาลัยพัฒนการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า

“...ข้าพเจ้าเห็นว่า สิทธิเดือกตั้งของประชาชน
ควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
ข้าพเจ้าเชื่อว่า ประชาชนควรมีสติที่มีเสียงในกิจการของท้องถิ่น
เรากำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา
ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีกรปกครองระบมรัฐสภา
ก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์อย่างดี
เกี่ยวกับการใช้สิทธิเดือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”

รางวัลพระปกเกล้า' 58

บรรณาธิการ ภาควัต อัจฉริยปัญญา

ISBN = 978-974-449-887-8

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2558
จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดรูปเล่ม และออกแบบปก นายสุชาติ วิวัฒน์ตระกูล

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 02 - 141-9600 โทรสาร 02-143-8175
<http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่

ส เจริญ การพิมพ์
1510/10 ถนนประชากรราษฎร์ 1 แขวงบางซื่อ
เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800
โทรศัพท์ 02-913-2080 โทรสาร 02-913-2081
นางจรินทร์พร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

สารบัญ

	หน้า
รายละเอียดรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558	3
ผลการตัดสินรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558	15
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558	
<i>ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน</i>	<i>19</i>
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี	20
2. เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	30
3. เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	42
4. เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง	52
5. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	66
6. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	78
7. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี	90
<i>ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์</i>	<i>103</i>
1. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	104
2. เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	118
3. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล	128
<i>ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม</i>	<i>137</i>
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล	138
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	150
3. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	162
4. เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	174
5. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	184
6. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	202
7. เทศบาลเมืองศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ	214
8. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	226
9. เทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	240
10. เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่	250

สารบัญ

	หน้า
11. เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น	262
12. เทศบาลตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	274
13. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร	288
14. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น	304
15. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	314
16. องค์การบริหารส่วนตำบลปรึก อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา	326
รายชื่อคณะกรรมการพิจารณารางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558	337
คณะทำงานจัดทำเอกสารสรุปรางวัลพระปกเกล้า	338

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558

รางวัลพระปกเกล้า 2558

เกียรติภูมิท้องถิ่น

**ก้าวขึ้นสู่อันดับที่ 15 กับ “รางวัลพระปกเกล้า”
รางวัลอันทรงเกียรติ ที่มีอายุยาวนานที่สุดในประเทศไทย
ที่มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศและโดดเด่น**

วัตถุประสงค์

สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของประธานรัฐสภา มีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้จัดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้า และใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้าขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อมาในปี 2552 สถาบันได้ขยายรางวัลพระปกเกล้าให้ครอบคลุมการดำเนินงานของท้องถิ่นอาทิ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการท้องถิ่น การเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ในท้องถิ่น และการเสริมสร้างเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ในปี 2558 สถาบันพระปกเกล้า แบ่งรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 3 ประเภทรางวัล
ได้แก่

ประเภทที่ 1

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเภทที่ 2

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

ประเภทที่ 3

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

ประเภทที่ 1

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญ
ของหลักธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักความโปร่งใส
ในการบริหารงาน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 2 ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลรักษาความสงบตลอดจนปลูกจิตสำนึกแห่งพลังความสามัคคีของคนในพื้นที่ ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสันติสุขสมานฉันท์ในระดับชาติ

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 3 ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บริหารจัดการท้องถิ่น ให้สามารถร่วมมือกับเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน

กรอบแนวคิดสำคัญ

หลักเกณฑ์

การมอบรางวัลพระปกเกล้าและใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

การมอบรางวัลพระปกเกล้าแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา แบ่งการมอบรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 2 ระดับ คือ

- ☛ **โล่รางวัลพระปกเกล้า พร้อมใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า** มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการฯ แล้วว่า **มีความเป็นเลิศ** ในด้านนั้นๆ
- ☛ **ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า** มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการฯ แล้วว่า **ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้** ในด้านนั้นๆ

กระบวนการประเมินและคัดเลือก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า 2558

การประเมินและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า และใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า มีกระบวนการหลัก ดังนี้

ขั้นที่ 1 รับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในโครงการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558 โดยกรอกใบสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ในใบสมัคร

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558 ได้เพียง 1 ประเภทรางวัลเท่านั้น โดยทำการเลือกประเภทรางวัลฯ ตามที่ได้กำหนดไว้ในหน้าแรกของใบสมัคร และต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทของรางวัลฯ ซึ่งมีการแยกประเภทรางวัลฯ ไว้แล้วในใบสมัครส่วนต่างๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำใบสมัครมาจาก 2 ช่องทางสำคัญ ได้แก่

- 1) สถาบันฯ จัดส่งใบสมัครให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยตรง
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดาวน์โหลดใบสมัครได้จากเว็บไซต์สถาบันฯ ที่ www.kpi.ac.th

ขั้นที่ 2 ประเมินคุณสมบัติขั้นต้น

คณะวิจัยฯ ทำการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด โดยพิจารณาให้คะแนนจากเกณฑ์ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนา (แยกตามประเภทรางวัลฯ) ในขั้นนี้หลักฐานและเอกสารประกอบการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งให้แก่คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะได้รับการตรวจสอบและให้คะแนนอย่างถี่ถ้วน

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เป็นภารกิจที่บังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำหรือต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบ และกฎหมาย เช่น แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เปิดเผยรายรับรายจ่าย การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่มีการปฏิบัติตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานตัวใดตัวหนึ่งแล้ว จะถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในขั้นต้น

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา เป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงวิธีการหรือแนวทางการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ที่มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมทั้งมีความเข้มข้นในด้านการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

“ทั้งนี้ ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาที่กล่าวมานั้น จะถูกนำมาแปลงเป็นข้อคำถามในใบสมัครการเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ในแต่ละประเภท ซึ่งจะมีการคิดคะแนนที่ให้น้ำหนักแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมในแต่ละตัวชี้วัด”

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณสมบัติเฉพาะประเด็นในภาคสนาม แบ่งเป็น

ขั้นที่ 3.1 การประเมินความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

คณะวิจัยฯ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ

ขั้นที่ 3.2 การประเมินการดำเนินโครงการและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดย การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการและกิจกรรม

ขั้นที่ 4 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการประเมินในภาคสนาม

ในขั้นตอนนี้ จะเกิดขึ้นหลังจากคณะวิจัย นำเสนอผลคะแนนที่ได้จากการประเมินตามขั้นที่ 2 และ 3 ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะมีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการลงพื้นที่ในภาคสนาม โดยเกณฑ์การพิจารณาในขั้นนี้พิจารณาจาก

- 1) การนำเสนอผลงานและการตอบข้อคำถามต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) การบริหารงานโดยรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) การเยี่ยมชมโครงการและกิจกรรมตัวอย่างที่ดีในภาคสนาม

ขั้นที่ 5 ประชุมคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า 2558

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการประเมินในภาคสนามแล้ว จะจัดให้มีการประชุมพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม และพิจารณาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดมีความเหมาะสมที่จะได้รับรางวัลพระปกเกล้า ในฐานะที่มี “ความเป็นเลิศ” และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดมีความเหมาะสมที่จะได้รับใบประกาศเกียรติคุณของสถาบันพระปกเกล้า ในฐานะที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่สถาบันกำหนดไว้

ทั้งนี้ ในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ จะมีการพิจารณาโดยนำข้อมูลการร้องเรียนที่ได้จาก สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในประเด็นเรื่องการทุจริตและความไม่โปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย

ผลการตัดสิน ของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558

รางวัลพระปกเกล้า

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ประจำปี 2558

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำนวน 7 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เทศบาลเมืองแม่เค็ญ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
4. เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
6. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอมองทอง จังหวัดเชียงใหม่
7. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอไชโย จังหวัดเพชรบุรี

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

จำนวน 3 แห่ง

1. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 16 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
4. เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
5. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
6. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
7. เทศบาลเมืองศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
8. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
9. เทศบาลเมืองเขาสามขยด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
10. เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
11. เทศบาลตำบลบ้านฟาง อำเภอบ้านฟาง จังหวัดขอนแก่น
12. เทศบาลตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
13. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
14. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน อำเภอมีนบุรี จังหวัดขอนแก่น
15. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
16. องค์การบริหารส่วนตำบลปริก อำเภอเสนา จังหวัดสงขลา

ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ประจำปี 2558

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

จำนวน 18 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
4. เทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
5. เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
6. เทศบาลเมืองมทสสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมทสสารคาม
7. เทศบาลตำบลวังยาง อำเภอลองขลุ่ย จังหวัดกำแพงเพชร
8. เทศบาลตำบลบ้านแสด อำเภอบ้านแสด จังหวัดขอนแก่น
9. เทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
10. เทศบาลตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
11. เทศบาลตำบลวิเชียร อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
12. เทศบาลตำบลท่าพา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
13. เทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
14. เทศบาลตำบลกองโกรธาศ อำเภอกองโกรธาศ จังหวัดสุโขทัย
15. เทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
16. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
17. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงใหม่
18. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

จำนวน 4 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
3. เทศบาลตำบลพุดเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
4. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 6 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. เทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแปน อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น
5. องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
6. องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดอุดรธานี

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558

ประเภทที่ 1
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุพรรณบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000

โทรศัพท์ 035-521-899

โทรสาร 035-521-933

ประชากร

849,053 คน (ชาย 411,089 คน หญิง 437,964 คน)

พื้นที่

5,358.008 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 10 อำเภอ)

รายได้

579,924,306.83 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

187,866,420.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบุญชู จันทร์สุวรรณ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี
2. นายกอบชัย พลเสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี
3. นายคณิต คงเปีย ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 29 คน

หญิง จำนวน 1 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี กำหนดกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการองค์การเพื่อความเป็นหนึ่ง หรือ **อบจ.First** ซึ่งหมายถึง อบจ.สุพรรณบุรี บริหารงานอย่างมั่นคง เป็นมืออาชีพ หรือดีที่หนึ่งเท่านั้น ภายใต้ อบจ.First จึงเป็นที่มาของกลยุทธ์ที่อบจ.สุพรรณบุรียึดเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความสมดุลขององค์กรให้ก้าวเดินไปด้วยกัน ได้แก่

1. F = (Firm) คือ การมีบุคลากร/ทรัพยากรที่มีความมั่นคงแข็งแรง พร้อมทำงานได้ทุกสถานการณ์
2. I = (Innovation) คือ การนำนวัตกรรมใหม่ มาบริหารจัดการองค์กรให้เกิดความสำเร็จ
3. R = (Ready) คือ ความพร้อมในทุกๆด้านเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการองค์กร
4. S = (Service Mind) คือ การให้บริการให้เกิดความประทับใจ “เอาหัวใจใส่ในงานที่ทำ”
5. T = (Team Work) คือ การทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับความสำเร็จ และร่วมรับความพึงพอใจ

จากกลยุทธ์ทั้ง 5 ใน อบจ.First เพื่อการบริหารองค์กรให้มีความเป็นหนึ่งแล้ว อบจ.สุพรรณบุรี ยังดำเนิน **นโยบาย 3ม.** ในการมุ่งมั่นทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่

ม.ที่ 1 มีความสามัคคี (Unity) ด้วยการทำงานที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ T (Team work) ในการสร้างทีมงานที่ทุกคนมีความสมัครสมานสามัคคี มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ รวมถึงการคำนึงถึงการดึงหลายภาคส่วน เข้ามาร่วมบริหารโครงการกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชน เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้,

ม.ที่ 2 มีประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารงานที่ก่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดภายใต้ต้นทุน F = (Firm) I = (Innovation) R = (Ready) S = (Service Mind) เมื่อ อบจ.สุพรรณบุรีมีความพร้อมในด้านทรัพยากร มีการนำนวัตกรรม เข้ามารับใช้ จึงทำให้พร้อมที่จะดำเนินงานในทุกขณะ เน้นการทำงานเชิงรุก ผลการทำงานที่ผ่านมาจึงมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้

ม.ที่ 3 มีความสุข (Happiness) จากความสมัครสมานสามัคคี การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับฟัง แก้ไขปรับปรุงพัฒนาอยู่ทุกเมื่อ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีแต่รอยยิ้ม ความภูมิใจและความสุข จึงเป็นที่มาของวิสัยทัศน์การบริหารงานของอบจ.สุพรรณบุรี ที่ว่า “บริหารจัดการองค์กรด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยุติธรรม มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา อบจ.สร้างความสุขให้กับประชาชน จังหวัดสุพรรณบุรี”

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่

โครงการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำท่าจีน

จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง มีแม่น้ำและคูคลองไหลผ่านเป็นจำนวนมาก หนึ่งในแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรีคือ แม่น้ำท่าจีน ไหลผ่าน 4 จังหวัด ตั้งแต่ต้นน้ำได้แก่ จังหวัดชัยนาท กลางน้ำคือ จังหวัดสุพรรณบุรี ไหลผ่านจังหวัดนครปฐม และปลายน้ำที่จังหวัดสมุทรสาคร รวมระยะทาง 123 กิโลเมตร ในส่วนที่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี รวมระยะทาง 70 กิโลเมตร ผ่าน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอดำเนินนางพวง สามชุก ศรีประจันต์ เมืองสุพรรณบุรี บางปลาม้า และสองพี่น้อง

ด้วยเป็นเมืองที่มีแม่น้ำไหลผ่าน วิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่จึงพึ่งพาอาศัยแม่น้ำ ลำคลองเป็นสำคัญ แต่จากสภาพปัญหาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

สุพรรณบุรี สำรวจพบเป็นประจำทุกปีนับตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2546 ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการคุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากกรมชลประทาน ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นั่นคือ ปัญหาการกัดเซาะของวัชพืชทางน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งผักตบชวาที่สามารถขยายพันธุ์และแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนอกจากจะกีดขวางการสัญจรทางน้ำแล้วยังเป็นสาเหตุที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำตายเป็นจำนวนมาก แม้ว่าที่ผ่านมา ประชาชนในพื้นที่จะเป็นฝ่ายริเริ่มกำจัดผักตบชวาทันทีด้วยวิธีของตนเองก่อน และภายหลังอบจ.สุพรรณบุรี พยายามเข้ามาดำเนินการร่วมด้วย แต่ก็ยังไม่สามารถเอาชนะการแพร่พันธุ์ที่รวดเร็วของวัชพืชดังกล่าวได้ ประชาชนจำนวนมากยังประสบกับปัญหาและได้รับความเดือดร้อน

แต่จากความพยายามในการแก้ปัญหาที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี 2546 จนกระทั่งปี 2554 เกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่ทั้ง 6 อำเภอ มีการรวมกลุ่มตั้งเป็นอาสาสมัครพิทักษ์กลุ่มน้ำ เพื่อเฝ้าระวัง อนุรักษ์ รักษา กำจัดผักตบชวาในลุ่มน้ำท่าจีนร่วมกัน โดยกลุ่มอาสาสมัครคัดเลือกจากตัวแทนประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เมื่อจัดตั้งกลุ่มอาสาฯ แล้วเริ่มดำเนินการจัดประชุมหารือ ชี้แจงสภาพปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างจิตสำนึกให้กับกลุ่มอาสาฯ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับประชาชนในพื้นที่ได้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ รักษา และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเฝ้าระวัง ดูแล กำจัดผักตบชวา ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในงานสำคัญๆ ต่างๆ อาทิ งานวันพ่อแห่งชาติ งานวันแม่แห่งชาติ เป็นต้น จนกระทั่งอบจ.สุพรรณบุรี เริ่มเห็นผลงานของกลุ่มอาสาฯ ที่เป็นรูปธรรม เช่น การสกัดจุดผักตบชวาเป็นช่วงๆ ตอนๆ โดยในแต่ละช่วงจะมีสมาชิกกลุ่มอาสาฯ ในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชนเป็นผู้ดูแล จนกระทั่งผลของการดำเนินงานเริ่มเห็นผลในระดับหนึ่ง แต่ด้วยเพียงกำลัง (คน) ความร่วมมือจากกลุ่มอาสาฯ และชาวบ้านริมสองฝั่งแม่น้ำ ไม่สามารถกำจัดได้ อบจ.จึงประสานขอใช้เครื่องจักร (รถเครน) จาก อบจ. เพื่อนำมาตัดผักตบที่ชาวบ้านได้ระดมเข้ามามีส่วนร่วมในการสกัดในแต่ละช่วง

เมื่อ อบจ.สุพรรณบุรี เล็งเห็นถึงการร่วมผนึกกำลังของภาคประชาชนที่ริเริ่มแก้ปัญหาในเบื้องต้น อบจ. จึงเดินหน้าผลักดัน โครงการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำท่าจีน ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน ประหยัดงบประมาณ เกิดการบูรณาการร่วมกันทำงาน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน จึงได้มีการหารือและเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- การลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่ม อบท. อาทิต เทศบาลตำบลปากน้ำ กำนันตำบลนางบวช กลุ่มอาสาพิทักษ์ลุ่มน้ำ ภาคประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น
- ร่วมประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน
- ลงพื้นที่ และประชุมแบ่งแนวเขตความรับผิดชอบ ที่ชัดเจนกับ อบท. ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบ
- ดำเนินการในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยจัดให้มีการประชุมติดตามผลการดำเนินงานในทุกๆ 2 เดือน

ผลจากการดำเนินงานหลังจากที่ได้มีการทำบันทึกข้อตกลง มีการแบ่งเขตความรับผิดชอบอย่างชัดเจน การร่วมกันดูแล ติดตามการดำเนินงานส่งผลให้ปริมาณผักตบชวาลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ทั้งนี้อบจ.สุพรรณบุรีก็ยังคงแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการกำจัดผักตบชวาอยู่เสมอ อาทิ การประสานความร่วมมือกับภาคการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และภาคประชาชนเพื่อวางแผนการกำจัดและควบคุมวัชพืช โดยใช้วิธี Biological control ส่งผลให้ระบบนิเวศของแม่น้ำท่าจีนดีขึ้น ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้เช่นเดิม การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มจากผักตบชวา เป็นปุ๋ยทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้

นอกจากนี้แล้วนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรียังผลักดันให้การกำจัดผักตบชวาเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ไม่เพียงแต่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักเท่านั้น แต่ทุกคนไม่ว่าจะสังกัดกลุ่มองค์กรใด สามารถมีส่วนร่วมช่วย

ในการอนุรักษ์ ฟันฟู ดูแล หวงแห่นลำนํ้าท่าจีนเพื่อให้โครงการมีความยั่งยืน สามารถสร้างความสมัครสมานสามัคคี เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดและที่สำคัญ ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีความสุขกันถ้วนหน้า

โครงการแข่งขันฟุตบอลเยาวชน อบจ.สุพรรณบุรี

โครงการแข่งขันฟุตบอลเยาวชน อบจ.สุพรรณบุรี เป็นโครงการอันเกิดจากแนวคิดอันกว้างไกลของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีที่ต้องการสร้างมูลค่า สร้างโอกาสให้กับลูกหลานชาวจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงต้องการพัฒนากีฬาฟุตบอลของเด็ก เยาวชนให้ก้าวไกลไปสู่ตลาดนักกีฬาอาชีพ ให้กีฬาอยู่ในหัวใจของชาวสุพรรณบุรี เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ สุพรรณบุรีเป็นแหล่งอุตสาหกรรมส่งออกนักฟุตบอล อบจ.สุพรรณบุรี เล็งเห็นถึงโอกาสที่สามารถนำกีฬามาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน แม้ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดจะเกิดขึ้นกับตัวนักกีฬาฟุตบอลที่สามารถสร้างชื่อเสียงโด่งดังให้กับตนเองและบ้านเกิดได้ แต่อย่างไรก็ตามกีฬาฟุตบอลยังสามารถกระตุ้นและนำเอาศักยภาพ ความสามารถของภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแข่งขันฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็น สถานศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน ชมรมผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ประชาชนที่ร่วมเป็นกองเชียร์ และที่สำคัญ ผลทางอ้อมที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติคือ การสร้างความสมัครสมานสามัคคี ระเบียบวินัย การเคารพกฎกติกา มารยาท การเสียสละ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นของตนในการหมั่นฝึกฝน ทักษะความสามารถของนักกีฬาที่เป็นเลิศ เพื่อความมุ่งมั่นในการเป็นนักกีฬามืออาชีพตามมาตรฐานสากล

ในปี 2556 อบจ.สุพรรณบุรี ได้ริเริ่มจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชนระดับประถมศึกษา ในระบบลีกแบบเก็บสะสมคะแนน ซึ่งนำร่องก่อน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภอดอนอู่ทอง นับได้ว่าได้รับกระแตอบรับอย่างดีเยี่ยมจากทั้งเด็ก เยาวชนที่หมั่นฝึกซ้อม พัฒนาทักษะความสามารถ เพื่อให้กลายเป็นตัวแทนนักกีฬาระดับอำเภอ ทั้งจากผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุนทั้งทุนทรัพย์ และค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกหลานที่เป็นตัวแทนระดับอำเภอ

ทั้งสถานศึกษาได้รับกระแตอบรับอย่างดีจากโรงเรียนในสังกัด 2 อำเภอข้างต้น โดยมีครูในโรงเรียนเป็นผู้ฝึกสอน เป็นผู้ร่วมจัดการแข่งขัน โดยโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์กีฬา เครื่องแต่งกาย สถานที่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอดจนการแข่งขัน นอกจากนี้ยังเกิดการมีส่วนร่วมจากหลายประชาชนในหลายชุมชนที่ให้การสนับสนุน ทั้งเป็นกองเชียร์ เป็นผู้ออกทุนทรัพย์สนับสนุนนักกีฬา

ดังนั้น จากการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในปี 2556 ซึ่งได้รับกระแตอบรับจากหลายภาคส่วนอย่างดีเยี่ยมส่งผลให้การจัดการแข่งขันในปีแรก ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เด็กและเยาวชนมีความมุ่งมั่น พัฒนาตนเองในการฝึกฝนเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การคัดเลือกนักกีฬาในปีต่อไป

ฉะนั้นแล้วในปี 2557 อบจ.สุพรรณบุรีจึงได้จัดการแข่งขันฟุตบอลเยาวชนเป็นปีที่สอง ซึ่งในครั้งนี้ครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยแบ่งการแข่งขันออกเป็น 2 ระดับได้แก่

- 1) ระดับประถมศึกษา (จูเนียร์ลีก) ประกอบด้วยตัวแทนนักกีฬาจากโรงเรียนต่างๆ จาก 103 โรงเรียน 10 อำเภอ รวมทั้งสิ้นมี 90 ทีม
- 2) ระดับมัธยมศึกษา (ลีกคัพ) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 ทีม 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 18 ทีม รวม 34 โรงเรียน ดำเนินการจัดการแข่งขันเพื่อคัดเลือกทีมที่ได้อันดับ 1 และ 2 ของแต่ละอำเภอเข้ามาเล่นในรอบชิงแชมป์ลีกคัพ

ก่อนการจัดการแข่งขันจะมีการประชุมหารือร่วมกันเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันในทุกแมตต์ที่มีการแข่งขัน โดย อบจ.สุพรรณบุรีจะทำหน้าที่เชิญตัวแทนสถานศึกษาและชุมชนที่มาร่วมประชุมวางแผนกำหนดระยะเวลา โปรแกรมการแข่งขัน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและเยาวชน

สถานที่สำหรับการแข่งขันจะมีการตกลงกันว่าจะใช้สนามของโรงเรียนใด โรงเรียนหนึ่ง โดยมีตัวแทนคุณครูจากสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี และ

บุคลากรจากโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นผู้ตัดสิน ควบคุมกฎกติกาตามหลักสากล เมื่อแข่งขันกันครบ 90 ทีมแล้วจะนำทีมที่ได้อันดับ 1 และ 2 ของแต่ละอำเภอเข้ามาเล่นในรอบชิงแชมป์ยูเนียร์คัพ สำหรับประเภทรางวัลนั้นนอกจากจะแบ่งออกเป็นรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับ 1 2 3 ตามลำดับแล้ว ยังมีรางวัลทีมมารยาทยอดเยี่ยม ซึ่งอบจ.สุพรรณบุรีต้องการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีความเป็นเลิศที่อยู่ภายใต้กฎ กติกาของการแข่งขัน รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ถ้อย จึงกำหนดประเภทรางวัลดังกล่าวไว้ด้วย โดยมี อบจ.เป็นผู้สนับสนุนถ้วยและเงินรางวัล, ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนชุดการแข่งขัน สนับสนุนด้านโภชนาการโดยการนำอาหารมาเลี้ยงนักกีฬาตลอดการแข่งขัน, ประชาชนเข้ามาให้กำลังใจลูกหลาน ร่วมเป็นกองเชียร์

เมื่อดำเนินการแข่งขันเสร็จสิ้น มีการประชุมประเมินผลทุกครั้งเพื่อหาข้อสรุปและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการแข่งขัน พร้อมทั้งประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อต่อยอดการแข่งขันโดยการจัดการแข่งขันในระดับจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

ผลจากการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชน อบจ.สุพรรณบุรี ซึ่งจัดไปเพียง 2 ปีเท่านั้น กลับได้รับกระแสการตอบรับ การชื่นชมจากทั้งประชาชนในพื้นที่ พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคลากรโรงเรียนต่างๆ ชุมชน หมู่บ้านต่างๆ ที่เข้ามาร่วมเป็นกองเชียร์ ทุกครั้งที่มีการจัดการแข่งขัน ประกอบกับสื่อมวลชนให้ความสนใจในการประชาสัมพันธ์ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นเดลินิวส์ สยามกีฬา, สื่อวิทยุ, ป้ายประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน, สื่อโทรทัศน์ ผ่านเคเบิลทีวีในจังหวัดสุพรรณบุรี รายการสภาคาใจัก มีการแถลงข่าวการแข่งขัน ออกอากาศในสื่อบ NBT News FOCUS ผ่านช่อง NBT, สื่ออินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์ของ อบจ.สุพรรณบุรี มีการลงโปรแกรมการแข่งขัน พร้อมทั้งการรายงานผลการแข่งขัน ภาพกิจกรรมในเวปเพจ Sport Center อบจ.สุพรรณบุรี ซึ่งมีผู้เข้าชมมากกว่า 2,000 คน ผลการดำเนินโครงการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า “กีฬา” สามารถเป็นเครื่องมือ กลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใส ผ่านช่องทางต่างๆ ในการถ่ายทอดการแข่งขันทุกแมตต์ทุกทีมที่มีการแข่งขัน รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดทั่วทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี จากหลายภาคส่วนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมด้วยมีเป้าหมายหนึ่งเดียวที่มีร่วมกันคือ ต้องการให้ลูกหลานชาวจังหวัดสุพรรณบุรีกลายเป็นนักกีฬามีอาชีพ เป็นจังหวัดอุตสาหกรรมที่เน้น ส่งออก “ทรัพยากรมนุษย์” (นักฟุตบอล)

สำหรับการจัดการแข่งขันในปีถัดไป เป็นที่ตั้งตารอสำหรับทุกๆ ภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนที่จะเข้าไปเป็นตัวแทนอำเภอ เพื่อไต่ระดับเป็นตัวแทนจังหวัด และเป้าหมายสุดท้ายคือตัวแทนของประเทศ คือความหวังสูงสุดของนักกีฬาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนายก อบจ.สุพรรณบุรีที่มุ่งมั่น สานฝัน และสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับลูกหลานชาวจังหวัดสุพรรณบุรี

เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

โทรศัพท์ 053-276-491

โทรสาร 053-805-183

ประชากร

18,799 คน (ชาย 8,626 คน หญิง 10,173 คน)

พื้นที่

24.40 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 26 ชุมชน)

รายได้

93,548,304.52 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

43,956,977.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธวัช ยอดใจ	นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ
2. นางอัจฉราวรรณ จันทร์เจนจบ	ประธานสภาเทศบาลเมืองแม่เหียะ
3. นายสมบุญ หิรัญยโชติ	ปลัดเทศบาลเมืองแม่เหียะ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 12 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลเมืองแม่เหียะ กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเมืองไว้ว่า **“ประชามีสุข ทั่วหน้า พัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานเศรษฐกิจ แบบพอเพียง”** และยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานที่จะช่วยตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานขององค์กร การดำเนินการที่ผ่านมาอาศัยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ทั้งจากพนักงาน ผู้นำชุมชน และประชาชน ทำงานร่วมกันสู่ความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ และทุกคนมีความสุขและสนุกในการทำงาน

ในประเด็นความโปร่งใสในการบริหารและการตัดสินใจ เน้นการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือแบบแผนอันดีของสังคมหรือองค์กร พร้อมและยินดีที่จะให้มีการตรวจสอบวิธีการและผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ทุกคนทำงานอย่างมีความสุข รู้สึกมั่นคง และมีความสามัคคีต่อกัน

ทั้งนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะได้วางหลักและแนวทางการทำงานในพื้นที่ 5 ประการสำคัญ ดังนี้

1. การทำงานอย่างเปิดใจ ใจกว้าง และยอมรับความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน ที่ย่อมมีความคิด ความเชื่อ และความสามารถที่แตกต่างกัน และต่างไปจากผู้บริหาร
2. การทำงานโดยใช้หลักและวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการบริหารงาน และบริหารคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน หรือต่อวิธีการทำงานของบุคคลต่างๆ จำนวนมาก
3. มีการเสาะแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่สมบูรณ์ ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อช่วยให้การคิดเพื่อการตัดสินใจเป็นไปอย่างเหมาะสม และรวดเร็ว โดยไม่มีวาระซ่อนเร้น ส่งผลให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในการตัดสินใจ และพร้อมรับการตรวจสอบต่อวิธีการและผลของการตัดสินใจ

4. การตัดสินใจของเทศบาล มีการสอบถาม สืบหา ความคิดเห็น หรือข้อมูลทางปฏิบัติตรง ซึ่งได้แก่ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ เทศบาลให้ความสำคัญแก่ผู้ร่วมงานให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งจากภายในองค์กรเทศบาล และจากภายนอกองค์กร นั่นคือ ชุมชน สังคม ส่งผลให้การบริหารและการตัดสินใจมีความโปร่งใส ทุกเมื่อ ทุกเวลา พร้อมให้มีการตรวจสอบทุกรูปแบบ
5. ยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรและสังคม มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวหรือของเฉพาะกลุ่มบุคคล การตัดสินใจมิได้เพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ การบริหารและการตัดสินใจจึงผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยความเป็นกลาง ยุติธรรม และมีความเสมอภาค ก่อให้เกิดความโปร่งใส

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้แก่

โครงการมีส่วนร่วมจัดพื้นที่และจัดระเบียบร้านค้าเชิงพระธาตุดอยคำ เพื่อสร้างคุณค่าชีวิตอย่างยั่งยืน

จากกระแสความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อวัดพระธาตุดอยคำ และตำนานอันลึกลับของปู่แสะย่าแสะ ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างหลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นที่ตั้งของวัดพระธาตุดอยคำ ซึ่งในแต่ละวันมีประชาชนที่มาสักการะวัดแห่งนี้ ไม่น้อยกว่า 500-1,000 คน และหากเป็นช่วงเทศกาลสำคัญ จะมีนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 3,000 คนต่อวัน ทั้งนี้ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างพากันจับจองสถานที่ริมฝั่งถนนตั้งแต่แยกราชพฤกษ์ จนถึงบริเวณเชิงพระธาตุดอยคำ จำนวนกว่า 100 แผงค้า และก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย อาทิ

- ปัญหาด้านการจราจร และการเกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากนักท่องเที่ยวจอดรถซื้อสิ่งของเพื่อบูชาพระธาตุฯ อย่างไม่เป็นระเบียบ ประกอบกับถนนสาย

ดังกล่าวมีลักษณะแคบ อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่ใช้สัญจรไปในหลายเส้นทาง จึงทำให้มีผู้สัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก

- หน่วยงาน ผู้ประกอบการ ร้านค้าต่างๆ ที่อยู่ในเส้นทางนี้ ได้รับความเดือดร้อน ในการใช้เส้นทางร่วมกัน เช่น โครงการหลวงดอยคำ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตลอดจนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณเส้นทางดังกล่าว
- เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อันได้แก่ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และวัดพระธาตุดอยคำ เกิดความไม่สวยงาม ไม่เป็นระเบียบ เกิดขยะริมทาง จนเป็นที่ไม่พึงพอใจกับนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้นักธุรกิจ
- มีการยึดพื้นที่ฟุตบอลซึ่งประชาชนใช้เป็นเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางวิ่งออกกำลังกาย เป็นพื้นที่ขายของ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน
- เกิดการทะเลาะวิวาท เนื่องจากการแย่งชิงพื้นที่ขายของ หรือมีการตั้งราคาแข่งขันกันเพื่อแย่งชิงลูกค้า

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจับกุมและสั่งระงับการขายสินค้า พ่อค้าแม่ค้าที่เคยมีรายได้เลี้ยงครอบครัวจากการขายสินค้า ก็ได้รับความลำบาก ไม่มีอาชีพ ขาดรายได้และที่ทำกิน จึงได้รวมตัวกันมาปรึกษากับเทศบาลเมืองแม่เหียะ เพื่อขอให้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น เทศบาลจึงได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อันได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพฯ โครงการหลวงทางหลวงชนบท เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกลาง อุทยานหลวงราชพฤกษ์ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า กลุ่มสี่ล้อแดง มาร่วมประชุมหารือ โดยจากผลการประชุมหารือ นั้น ทุกฝ่ายได้มีมติเห็นชอบ ดังนี้

1. ห้ามจำหน่ายสินค้าบนทางเท้าโดยเด็ดขาด หากฝ่าฝืนจะต้องถูกจับและปรับตามที่กฎหมายกำหนด
2. เทศบาลเมืองแม่เหียะ จัดพื้นที่จำหน่ายสินค้าบริเวณเชิงพระธาตุดอยคำ (พื้นที่ในขณะนั้น เป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นหลุมกรูกรัง) ซึ่งเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพฯ

3. อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพฯ จะผ่อนปรนอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในการจำหน่ายสินค้า แต่จะต้องมีการขออนุญาตเป็นประจำทุกเดือน โดยให้งดการตัดต้นไม้ใหญ่
4. ให้มีการจัดทำผังสถานที่ในการจำหน่ายสินค้า โดยให้มีการจัดล็อคและจับฉลากพื้นที่จำหน่าย
5. ให้เทศบาลเมืองแม่เหียะ เข้าไปให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย โดยให้กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าช่วยกันเก็บขยะบรรจุถุงดำให้เรียบร้อย
6. ให้มีการจัดทำฐานข้อมูลพ่อค้าแม่ค้า และผู้ให้บริการสี่ล้อแดง ให้ถูกต้อง

เมื่อผลการประชุมเป็นที่พึงพอใจทุกฝ่าย จึงได้เกิดการจัดพื้นที่และการจัดระเบียบร้านค้าเชิงพระธาตุดอยคำขึ้นมา ต่อมาจึงได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการ “ชมรมพ่อค้าแม่ค้า” และ “ชมรมรถสี่ล้อแดง” เชิงพระธาตุดอยคำ โดยมีการแบ่งหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้สมาชิกและผู้ประกอบการได้เข้ามาบริหาร จัดการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และมีการขับเคลื่อนโครงการแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใสอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการ

การดำเนินการโครงการดังกล่าวในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สามารถบรรลุเป้าประสงค์ ได้ดังนี้

- ก่อให้เกิดการสร้างงาน และสร้างรายได้แก่ประชาชนตำบลแม่เหียะ
- เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่ชุมชน
- สามารถแก้ไขปัญหาด้านการจราจรในเส้นทางดังกล่าว
- นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
- ผู้บริโภคไม่ถูกพ่อค้าแม่ค้าเอารัดเอาเปรียบ
- เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและประชาชน

- กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าเกิดความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาชุมชนของตนเองได้
 อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ความสำเร็จของโครงการนี้ นอกจากนำไปสู่การหาข้อยุติร่วมกันแล้ว ยังก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม และการออกกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ การดำเนินงานของกลุ่มยังเป็นสื่อกลางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่กลุ่มพ่อค้าแม่ค้ากับเทศบาล เกิดการสร้างมาตรฐานในการกำหนดราคาขายสินค้าให้แก่กันทีเดียว และยังเกิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันมีเงินหมุนเวียนในกองทุน เป็นเงิน 166,000 บาท เพื่อใช้ในการพัฒนาพื้นที่และชมรมให้เกิดความยั่งยืน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโครงการมีส่วนร่วมจัดพื้นที่และจัดระเบียบร้านค้าเชิงพระธาตุตอดอยคำ เพื่อสร้างคุณค่าชีวิตอย่างยั่งยืน เป็นโครงการที่เกิดขึ้นใหม่ภายใต้ข้อจำกัดของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ประชาชนได้ให้ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนในห้วงระยะเวลาอันรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงเกิดการรวมตัวเพื่อหาแนวทางการแก้ไขอย่างมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้ร้องขอให้เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นผู้ดำเนินการประสาน และเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม ผลการดำเนินการจึงพลิกจากปัญหามาเป็นโอกาสให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เกิดการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีพื้นที่สำหรับจำหน่ายสินค้าที่เป็นหลักแหล่ง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม ไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายและอุบัติเหตุ นำไปสู่การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและก่อให้เกิดภาพลักษณ์อันดีต่อพื้นที่แม่เหียะในภาพรวม

ธนาคารกิ้งไม้ไผ่เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะ

สืบเนื่องจากสถานการณ์หมอกควันของจังหวัดเชียงใหม่ตอนบนของประเทศไทยในแต่ละปีส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่เป็นวงกว้าง โดยสาเหตุหลักของการเกิดหมอกควันนั้นเกิดจากการเผาปรับหน้าดินของเกษตรกร การเผาวัชพืชริมทางไฟฟ้า และฝุ่นละอองทั้งที่มาจาก การก่อสร้างมลพิษจากท่อไอเสียรถยนต์ โดยเฉพาะ

การเผาขยะจำพวกกิ่งไม้ ใบไม้ของคนในชุมชน ทั้งนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะได้เผชิญปัญหาการเผากิ่งไม้ ใบไม้อยู่เช่นกัน เนื่องจากการเผาเป็นกิจกรรมที่ประชาชนทำกันมาช้านาน ปัจจุบันในเขตเทศบาลเมืองแม่เหียะก่อให้เกิดกิ่งไม้ ใบไม้ 3-5 ตันต่อวัน และกิ่งไม้ ใบไม้ส่วนใหญ่จะถูกกำจัดโดยวิธีการเผา สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือการเปลี่ยนแปลงทางอากาศ นั่นคือการเกิดหมอกควัน ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ นอกจากนี้ยังพบว่าในพื้นที่ตำบลแม่เหียะมีผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจสูงเป็นอันดับที่ 3 ของโรคที่พบบ่อยในพื้นที่ และปัญหาหมอกควันนี้ยังส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน อาทิ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม สุขภาพของประชาชนและการจราจรอีกด้วย โดยเกิดมากที่สุดในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคมของทุกปี เทศบาลเมืองแม่เหียะจึงได้ออกเทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมควันไฟและฝุ่นละอองจากการเผา พ.ศ. 2556 โดยกำหนดโทษว่า “เมื่อเผาขยะกิ่งไม้ ใบไม้ ต้องถูกปรับ 1,000 บาท”

อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงนำไปสู่การประชุมร่วมกันระหว่างประชาชนชุมชนบ้านอุโบสถและชุมชนบ้านป่าจี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา และเทศบาลเมืองแม่เหียะ ณ วัดอุโบสถ เพื่อที่จะหามาตรการแก้ปัญหาหมอกควันจากการเผาไม้ กิ่งไม้ อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ตกลงที่จะตั้งโครงการชื่อว่า “ธนาคารกิ้งไม้ไผ่เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะ” ซึ่งมีที่ตั้งสำนักงานบริเวณเชิงบันไดวัดพระธาตุตอดอยคำ โดยเริ่มจากการรวมตัวของ ประชาชน 2 ชุมชน คือ ชุมชนอุโบสถ และชุมชนป่าจี้ มีสมาชิก 100 คน โดยเทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นพี่เลี้ยง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อขอจัดปัญหาหมอกควัน และแปรรูปกิ่งไม้ ใบไม้ให้มีมูลค่าเพื่อคืนประโยชน์ให้กับชุมชน

กระบวนการดำเนินงานในโครงการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่มาจากคนในชุมชน จำนวน 12 คน เพื่อดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ และการดำเนินงานต่างๆ จะมีตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบทุกครั้ง เช่น การประชุม คณะกรรมการจะมีตัวแทนประชาชนในชุมชนเข้าร่วมประชุม การตรวจรับสิ่งของมีตัวแทนคนในชุมชนร่วมตรวจรับด้วย เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ยังสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานด้วย ทั้งนี้ กิจกรรมที่ผ่านมาของธนาคารกิ้งไม้ไผ่เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะ ได้แก้ไขปัญหา

การเผากิ่งไม้ใบไม้ โดยนำมาทำปุ๋ยหมัก ถ่านไม้ และน้ำส้มควันไม้ นอกจากนี้ยังมีการขยายถึงเศษผักเศษผลไม้ เพื่อนำมาทำน้ำหมักชีวภาพ และเลี้ยงไส้เดือนปุ๋ยหมักที่ได้นำมาปลูกพืชอินทรีย์ น้ำหมักและน้ำส้มควันไม้ใช้ไล่แมลง และป้องกันโรคในพืชอินทรีย์ที่ปลูก ซึ่งสร้างรายได้ให้กับธนาคารกิ่งไม้ใบไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหิยะ

นอกจากนี้ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารกิ่งไม้ใบไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหิยะที่เป็นรูปธรรม ได้นำไปสู่การเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งมีคณะครูงานเข้ามาศึกษาดูงานจำนวนมาก จึงได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการกิ่งไม้ใบไม้เพื่อป้องกันหมอกควัน และได้รับเกียรติให้ออกบูธนิตรรศการเผยแพร่ผลงานและสร้างเครือข่ายในชุมชนอื่นๆ การออกรายการโทรทัศน์ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนอื่นๆ เช่น เครื่องย่อยกิ่งไม้ใบไม้จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่ เงินสนับสนุนค่าจัดซื้อมูลวัวจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สารเร่ง พด.(จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ ที่พัฒนาโดยกรมพัฒนาที่ดิน) จากสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลและคัดเลือกเข้าร่วมโครงการลดโลกร้อนและโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ เช่น บริษัท โตโยต้ามอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด, สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยแม่โจ้และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

ธนาคารกิ่งไม้ใบไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหิยะจะไม่หยุดการดำเนินงานเพียงเท่านั้น จะมีการต่อยอดเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น การผลิตพลังงานชีวมวล การนำขยะสดไปใช้ประโยชน์หรือแปรรูป เพื่อสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ แต่ยังคงยึดการทำงานอย่างมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ผู้นำชุมชน และเทศบาลเมืองแม่เหิยะ รวมถึงความโปร่งใสในการดำเนินงานต่อไป

ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

ปัจจุบันเมืองแม่เหิยะมีความเจริญอย่างรวดเร็ว เป็นเมืองที่ผสมผสานระหว่างชุมชนที่อยู่ดั้งเดิม ที่มีวิถีชีวิตที่ถ้อยถ้อยอาศัย ประชาชนอยู่กับแบบพี่น้อง รู้จักกันหมดทั้งหมู่บ้าน กับ ชุมชนที่หมู่บ้านจัดสรรที่มาอยู่ใหม่ เนื่องจากมีความเจริญทางเศรษฐกิจเมืองมีการขยายตัว ประชาชนจึงย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในเมืองแม่เหิยะเป็นจำนวนมาก และด้วยวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความแตกต่าง จึงเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งเรื่องความขัดแย้ง เรื่องของความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ หรือต้องการขอรับบริการต่างๆ ประชาชนจึงเริ่มร้องเรียนมายังเทศบาลมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการร้องเรียนร้องทุกข์แล้ว ประชาชนยังอยากทราบข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่างๆ อีกด้วย ซึ่งปัญหาที่มีการร้องเรียนมากที่สุดในเทศบาลเมืองแม่เหิยะ คือ การแก้ปัญหาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องสาธารณูปโภค อาทิ ถนนชำรุด ไฟฟ้าสาธารณะชำรุด เป็นต้น แต่ที่ผ่านมามีประชาชนในพื้นที่ยังได้รับความติดขัดในการแจ้งปัญหาต่างๆ อยู่ อาทิ

- การเข้าไปแจ้งด้วยตนเองไม่สะดวกต่อการเดินทาง บางครั้งต้องรอนาน การประสานงานมีหลายขั้นตอน
- ไม่มีเวลาแจ้ง เนื่องจากติดภาระหน้าที่ในการทำงาน
- การอาศัยผู้นำชุมชนในการเป็นตัวแทนให้ บางครั้งไปแจ้งไม่พบ เนื่องจากติดภารกิจ เป็นต้น
- ปัญหาบางครั้งเร่งด่วน ต้องการแก้ปัญหาอย่างทันที่ที่ อาทิ เกิดอุบัติเหตุ เกิดเหตุภัยพิบัติ
- การตามเรื่องที่แจ้งไปแล้ว บางครั้งเรื่องหาย หรือเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบไม่อยู่ หรือต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน

จากปัญหาดังกล่าวเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จึงปรับเปลี่ยนการให้บริการ ณ สำนักงาน โดยนำวิธีการแบบศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จมาใช้แทนการทำงานแบบเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการให้บริการที่ล่าช้า อำนวยความสะดวกแก่

ประชาชนผู้มาใช้บริการ ลดขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถให้บริการผู้มาใช้บริการจนเสร็จตามเรื่องราวที่ประชาชนมาขอรับบริการ ณ จุดเดียว และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้มาใช้บริการ รูปแบบของการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เป็นการให้บริการต่อประชาชนที่มาติดต่อกับเทศบาลได้ ณ จุดเดียว ทำให้การติดต่อระหว่างประชาชนกับสำนักงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว และมีบรรยากาศในการติดต่อเป็นไปอย่างราบรื่น มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง

นอกจากนี้ การดำเนินงานของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ที่แบ่งเป็น 1 สำนัก 6 กองงาน แต่ละกองงาน มีหน้าที่รับผิดชอบการให้บริการที่แตกต่างกันไป ทำให้บางครั้งประชาชนเมื่อมาติดต่ออาจสับสนว่าต้องติดต่อที่กองงานใด หรือบางครั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบติดราชการส่วนอื่น ก็ไม่สามารถให้บริการได้ ทำให้ประชาชนเสียเวลาในการติดต่องานต่างๆ ดังนั้นศูนย์ One Stop Service เทศบาลเมืองแม่เหียะ จึงเป็นการรับบริการจากงานให้บริการของทุกกองงานไว้ จุดๆเดียว โดย เริ่มเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2557 เพื่อบริการประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ โดยการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นมาใหม่ สำหรับบันทึกข้อมูล และการแจ้งเตือนไปยังผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ตรงกับความต้องการและภารกิจงานของเทศบาลรวมถึงจัดเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม ดำเนินการรับบริการประชาชนโดยไม่มีการหยุดพักกลางวัน

สำหรับช่องทางการแจ้ง ประชาชนสามารถใช้ได้หลายช่องทาง คือ มาแจ้งด้วยตนเอง ผ่านสมาชิกสภา ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน เว็บไซต์เทศบาล โทรศัพท์จดหมายร้องเรียน หรือคำร้องทั่วไป จากนั้นเจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องจะบันทึกคำร้องลงในระบบคอมพิวเตอร์ และคัดกรองงานว่าแต่ละเรื่องจะเข้ากองงานใด และจะทำการป้อนข้อมูลเข้าไปแต่ละกองงาน เมื่อข้อมูลถูกบันทึกลงระบบแล้ว งานที่ร้องขอจะแสดงผล ไปยังโทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ ของคณะผู้บริหาร ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ธุรการที่ดูแลระบบของแต่ละกอง ซึ่งจะมีรหัสส่วนตัว สำหรับเข้าดำเนินการ ตรวจสอบและแก้ไขสถานะงาน จากนั้นเจ้าหน้าที่ธุรการกอง ที่ดูแลระบบจะดำเนินการพิมพ์คำร้องขอเสนอตามลำดับขั้นต่อไป ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ One Stop Service จะดำเนินการรายงานผลเป็นสถิติการดำเนินงาน ซึ่งประกอบไปด้วย งานที่รับเรื่องแต่ละกองงาน งานที่ดำเนินการแล้วเสร็จ งานที่อยู่

ระหว่างดำเนินงาน และงานที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปีงบประมาณ ให้คณะผู้บริหารทราบต่อไป

นอกจากนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะ ยังได้ดำเนินการจัดตั้ง กลุ่มไลน์คลายทุกข์ เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการแจ้งปัญหาซึ่งง่าย สะดวกรวดเร็ว เพราะปัจจุบันคนส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารอยู่แล้ว และเจ้าหน้าที่ One Stop Service นำข้อมูลเข้าสู่ระบบต่อไป ทั้งนี้ กลุ่มไลน์คลายทุกข์ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ประกอบไปด้วย

- กลุ่มแจ้งปัญหาแม่เหียะ ในกลุ่มนี้ ผู้บริหาร สมาชิกสภา กำนันผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน ผู้อำนวยการกองต่าง หัวหน้าฝ่าย เจ้าหน้าที่ One Stop Service เข้ามาอยู่ในกลุ่มนี้ เพื่อมีการแจ้งปัญหาและสั่งการดำเนินการได้อย่างทันทั่วถึง
- กลุ่มเครือข่าย 10 หมู่บ้าน ซึ่งในกลุ่มนี้ จะมีกลุ่ม ผู้บริหาร สมาชิกสภา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่ One Stop Service เพิ่มเติม หัวหน้างาน ฝ่ายปฏิบัติงาน โดยตรง รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคน สามารถ เข้ามาอยู่ในกลุ่มนี้ เพื่อมีการแจ้งปัญหาโดยตรงจากประชาชน การแจ้งผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบ การแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ไปยังประชาชน

จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการดำเนินงานต่างๆ ในพื้นที่ และพัฒนาเป็นศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และกลุ่มไลน์คลายทุกข์ ที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนแล้ว ผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหียะ ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดปริมาณงานของเทศบาลใน 1 ปีงบประมาณ ว่ามีมากน้อยเพียงใด และสามารถนำปริมาณงานมากำหนดวางแผนอัตรากำลังของบุคลากร รวมทั้งงบประมาณของเทศบาลในการแก้ปัญหาของประชาชนในปีต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการทำงานของเทศบาลอีกด้วย

เทศบาลตำบลเวียงสา

อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกลางเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 55110

โทรศัพท์ 054-781-681-2

โทรสาร 054-781-681 ต่อ 12

ประชากร

3,195 คน (ชาย 1,495 คน หญิง 1,700 คน)

พื้นที่

1 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 2 ชุมชน)

รายได้

23,331,929.12 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

12,292,498 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิโรจน์ ห้วนท้อก	นายกเทศมนตรีตำบลเวียงสา
2. นายอดุลย์ ปัญญาภู	ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียงสา
3. นางวิภาวรรณ สมฤทธิ์	ปลัดเทศบาลตำบลเวียงสา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 7 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลตำบลเวียงสา เป็นเทศบาลขนาดเล็กที่มีจุดเด่นด้านต้นทุนทางวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาเป็นจุดศูนย์กลางความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งชุมชน สังคมได้เป็นอย่างดี สำหรับแนวคิด หลักการในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงสา นั้น ประกอบด้วย 7 แนวคิดดังนี้

1. ยึดแนวทางการบริหารงานระบบประชาธิปไตย
2. นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม
3. มุ่งสร้างการเมืองใหม่ ตามนโยบาย “ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส ไม่คอร์รัปชัน”
4. ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอน ภายใต้แนวคิด “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมเป็นเจ้าของ”
5. สร้างความเป็นมืออาชีพให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
6. คณะผู้บริหาร เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธา เชื่อถือไว้วางใจแก่บุคลากร และประชาชน
7. นำความคิดเห็นกรอบของภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพประสิทธิภาพของงาน

จาก 7 หลักการบริหารงานข้างต้น เพื่อก้าวสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความมุ่งมั่นในการทำงานที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรกับประชาชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการ ได้ทันต่อสถานการณ์ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุด นั่นคือ ประชาชน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลตำบลเวียงสา ได้แก่

โครงการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา เป็นอาคารไม้ที่เหลือเพียงแห่งเดียวในจังหวัดน่าน ที่คงสภาพเดิมได้สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้เคยเสด็จเยี่ยมราษฎรในภาคเหนือ และพระองค์ได้เสด็จประทับ ณ บริเวณหน้ามุขชั้น 2 ของที่ว่าการอำเภอสา เมื่อคราววันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2501 ถือเป็น “รอยประทับแรกของจังหวัดน่าน”

อาคารไม้หลังนี้ เป็นทั้งสถานที่ปฏิบัติราชการของเทศบาลตำบลเวียงสา เป็นพิพิธภัณฑ์ และเป็นที่ยกย่องรักษาภาพพระราชกรณียกิจ ตลอดจนเก็บรักษาวัตถุสิ่งของเครื่องใช้แบบโบราณ เพื่อสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นเทศบาลตำบลเวียงสาจึงมีแนวคิดในการอนุรักษ์อาคารไม้ซึ่งเหลือเพียงแห่งเดียวในจังหวัดน่านนั้น เทศบาลฯ จึงได้เรียนเชิญทุกภาคส่วน ทุกกลุ่ม ทุกองค์กร ในเขตอำเภอเวียงสา ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเวียงสา สภาวัฒนธรรมอำเภอเวียงสา วัฒนธรรมอำเภอเวียงสา กำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มฮักเมืองเวียงสา มาประชุมหารือร่วมกันถึงแนวทางการทำงานให้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืนซึ่งมติที่ประชุมเห็นว่า ควรจัดให้มีนิตรรศการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นอนุสรณ์สถานอาคารประวัติศาสตร์ ศิลปะล้านนาอันทรงคุณค่าให้คงอยู่สืบไป จึงมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ กิจกรรมดังกล่าวไปยังส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กร ชมรม ชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสารวมถึงให้องค์กรทุกภาคส่วนที่มีสิ่งของ หรือวัตถุโบราณต่างๆ ซึ่งต้องการเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ก็สามารถนำมาบริจาคได้
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ ออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายจัดเตรียมสถานที่, ฝ่ายจัดหาวัตถุ สิ่งของ เครื่องใช้, ฝ่ายประชาสัมพันธ์, ฝ่ายทะเบียนข้อมูล วัตถุ สิ่งของ, ฝ่ายเก็บรักษาสิ่งของ เป็นต้น

3. จัดอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยเชิญวิทยากรจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน มาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ ในด้านการจัดทำทะเบียนโบราณวัตถุ การแบ่งแยกโซนพื้นที่โดยมีการแบ่งหมวดหมู่ แยกประเภทสิ่งของ เพื่อให้มีความชัดเจน เหมาะสมและสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น
4. จัดหาวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ของโบราณ เพื่อนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโดยมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเทศบาล สถานีวิทยุชุมชน ซึ่งประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลเวียงสาได้ตระหนักถึงคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โดยมอบสิ่งของเครื่องใช้โบราณที่มีในครัวเรือนนำมาจัดแสดง โดยมีเทศบาลอำนวยความสะดวกในการไปรับสิ่งของเครื่องใช้ที่ประชาชนมอบให้ถึงที่พักอาศัยกรณีที่ประชาชนไม่สามารถนำมามอบให้ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงสา ได้
5. จัดแบ่งโซนพื้นที่ โดยมีการแยกหมวดหมู่ ประเภทสิ่งของ และมีการจัดทำทะเบียนโบราณวัตถุ ซึ่งมีการจัดทำใบงานความรู้เพื่อบ่งบอกลักษณะสิ่งของต่างๆ ให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย และมีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มอบสิ่งของให้เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบค้น
6. ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันทรัพย์สินที่ประชาชนนำมามอบให้จัดแสดงมิให้สูญหาย
7. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ผลสำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมาอย่างเป็นรูปธรรมอันเกิดจากการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งบริหารพิพิธภัณฑ์ด้วยความโปร่งใส ทำให้ประชาชนทั้งอำเภอได้ตระหนักถึงคุณค่า มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเห็นพร้อมต้องกันว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ไม่เพียงแต่เป็นพิพิธภัณฑ์ของเทศบาลตำบลเวียงสาเท่านั้น แต่นับว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ของคนอำเภอเวียงสาทั้งอำเภอ จึงมีผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ศึกษาดูงานจำนวนมาก อาทิ กลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลายเป็นสถานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเวียงสา ของทุกภาคส่วนนั้น ตลอดจนสื่อต่างๆ ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ในการเข้ามาถ่ายทำรายการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีหน่วยงานจำนวนมากให้การสนับสนุน “สร้างช่วงเมืองสา” บริเวณลานวัดบุญยืนพระอารามหลวง สำหรับใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม เป็นลานวัฒนธรรม และประเพณีอื่นๆ รวมถึงเทศบาลยังมีการจัดงาน “อนุสรณ์รอยพระบาทแห่งแรกแห่งแผ่นดินน่าน” ในทุกๆ วันที่ 3-5 ธันวาคมของทุกปี ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นๆ ทุกปี ดังนั้นเทศบาลจึงขยายงานดังกล่าวเพิ่มเป็น 5 วัน คือ จัดระหว่างวันที่ 1-5 ธันวาคมของทุกปี

นอกจากนี้ ในปี 2558 เทศบาลตำบลเวียงสายังมีการต่อยอดโครงการโดยการนำของนายกเทศมนตรี ที่มีนโยบายให้อาคารหลังนี้ เป็นห้องรับแขกของอำเภอเวียงสา สามารถใช้เป็นศูนย์บริการประชาชนทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพ ได้มาใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ สภาวัฒนธรรมระดับอำเภอ ระดับจังหวัด, ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ชมรมทหารผ่านศึก, ชมรมข้าราชการครู, กลุ่มพัฒนาสตรี, กลุ่มฮักเมืองเวียงสา, ชมรมจักรยาน, จัดโครงการมัคคุเทศก์ โดยเปิดรับสมัครประชาชน เยาวชนที่สนใจมาเป็นจิตอาสา ในการต้อนรับ การบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว, มีการประชาสัมพันธ์ที่ขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังวัด สถานศึกษา ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ชมรมทหารผ่านศึก ชมรมข้าราชการครู กลุ่มพัฒนาสตรี ฯลฯ จนได้รับวัตถุสิ่งของเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และพิพิธภัณฑ์ได้กลายเป็นแหล่งศูนย์กลางการจัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธีตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง เนื่องในวันขึ้นปีใหม่, กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ, กิจกรรมวันสตรีสากล, ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา, กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ, ประเพณีตานก๋วยสลาก, ประเพณีใส่บาตรเทียน, ประเพณีแข่งเรือวันออกพรรษา (ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเวียงสา ทั้ง 16 แห่ง)

โครงการศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย

เทศบาลตำบลเวียงสา ได้รับการถ่ายโอนศูนย์เด็กเล็กจากกรมศาสนา ในปี 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์ที่เน้นการดูแล เสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก และเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีการกำหนดมาตรฐานการพัฒนาศูนย์ฯ ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ที่ผ่านมาทางศูนย์ฯ บริหารงานภายใต้มาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังพบว่ามีปัญหาอุปสรรคบางประการ ที่อาจเกิดจากการไม่ระมัดระวัง หรือไม่ละเอียดถี่ถ้วนในการดำเนินงาน อาทิ ในปี 2555 เกิดอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ อันเนื่องมาจากผู้ปกครองและเด็กไม่สวมหมวกนิรภัย จึงทำให้ผู้ปกครองเสียชีวิต และเด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย

ผลจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงทำให้หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง เทศบาลตำบลเวียงสา ได้ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข ป้องกันระงับภัย หรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต หลังการประชุมจึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยขึ้น โดยมีความจำเป็นต้องทำทั้งระบบคือ “การ ก่อ กัน แก้”

- ๑ การก่อก่อ คือ การก่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นด้วยการสื่อสารให้ข้อมูล ความรู้ต่างๆ แก่กลุ่มเป้าหมาย
- ๑ การกัน คือ การป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น โดยการร่วมกันสอดส่องดูแลเหตุปัจจัยต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย ได้แก่ สิ่งแวดล้อม พฤติกรรม หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตลอดจนการมีความรู้และทักษะในการป้องกันภัยต่างๆ
- ๑ การแก้ คือ การแก้ไขเหตุปัจจัยต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย ได้แก่ การปรับสภาพแวดล้อม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น

จากระบบการ กั้น ก่อ แก้ ที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อให้มีการค้นหาจุดเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยงด้านความปลอดภัยของเด็ก รวมทั้งระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บ พฤติกรรมเสี่ยง สิ่งแวดล้อมเสี่ยง และร่วมกันวางแผนการดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้ยังได้ร่วมกันกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับการบริหารดูแลศูนย์เด็กเล็กไว้ 6 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความปลอดภัยของอาคาร มาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานการเดินทางปลอดภัย มาตรฐานระบบป้องกันภัยจากบุคคล มาตรฐานระบบฉุกเฉิน มาตรฐานความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เทศบาลตำบลเวียงสา ในฐานะเจ้าภาพหลักในการดูแลศูนย์แห่งนี้ ได้ตระหนักถึงความยั่งยืนของการทำงาน และการทำงานอย่างเป็นระบบ จึงหารือร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล, คณะกรรมการศูนย์ฯ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา, ตัวแทนผู้ปกครอง, ครูทุกคน, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเวียงสา และเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเวียงสา โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 1 ปี เพื่อทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ วางแผน การดำเนินงาน ป้องกันระงับรักษา กำกับ ดูแลติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์ฯ ให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการสร้างและขยายผลเครือข่ายแกนนำในทุกภาคส่วน

การดำเนินงานของศูนย์เด็กปลอดภัย มีขั้นตอนดังนี้

1. จัดให้มีการประชุม หรือ วางแผน ดำเนินงานในการวิเคราะห์ สรุปผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานศูนย์ฯ กับผู้ปกครอง เพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ รวมถึงมีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินการตามมาตรฐานความปลอดภัยทั้ง 6 ด้าน โดยคณะทำงานฯ จะต้องร่วมกับ ผู้ปกครอง คณะครู และเด็กเล็ก ในการสำรวจจุดเสี่ยงทั้งที่บ้าน ชุมชน และในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสร้างมาตรการการสวมใส่หมวกเพื่อสร้างวินัย และความรับผิดชอบกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกติการ่วมกัน
2. เทศบาลตำบลเวียงสา ให้การสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ / ตามความปลอดภัย จึงได้จัดทำป้ายจราจร

เพื่อความปลอดภัยในการสัญจร, จัดทำเส้นทางรถเดินรถ การจอดรถเป็นสัดส่วน

3. คณะทำงานฯ ติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ เพื่อเข้ามาสร้างมาตรฐานความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้
 - o โรงพยาบาลรามาริบัติ เข้ามาอบรมให้ความรู้คณะครู ผู้ปกครอง เด็กนักเรียน รวมถึงจัดให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ
 - o สถานีตำรวจภูธรเวียงสา อบรมให้ความรู้ เรื่อง กฎจราจร ความปลอดภัยบนท้องถนน
 - o โรงพยาบาลเวียงสา อบรมให้ความรู้ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันโรค และความปลอดภัยในเด็กเล็ก
 - o ฝ่ายป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลเวียงสา ให้ความรู้เรื่องการซ้อมแผนอัคคีภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 2 ครั้งต่อปี
4. กำหนดกิจกรรมที่ทุกภาคส่วนต้องดำเนินการ ได้แก่ รมณรงค์ส่งเสริมการสวมใส่หมวกกันน็อคขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ กำจัดจุดเสี่ยงภายในศูนย์ฯ ไม่ให้มีความเสี่ยง หรือให้หมดไป พร้อมทั้งมีการขยายผลไปยังเทศบาล กล่าวคือ การรณรงค์ให้เขตเทศบาลตำบลเวียงสาเป็นเขตจราจรปลอดภัย 100 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในการประพฤติปฏิบัติ ตาม
5. คณะทำงานกำหนดให้มีการติดตาม การดำเนินงาน ทั้งก่อน ขณะดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นผู้ประเมินความพึงพอใจ และมีศูนย์วิจัยโรงพยาบาลรามาริบัติ ออกติดตามประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะในด้านความปลอดภัย พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุป ประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการศูนย์ฯ ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

จากการดำเนินงานของคณะทำงานศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย ที่อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย ผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก ครู และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของศูนย์ฯ นั้น ประโยชน์ที่ได้รับคือ เด็กนักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัย เป็นนักสำรวจน้อยทั้งที่บ้าน ศูนย์เด็ก ชุมชนและรอบๆ บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และที่สำคัญคือ เด็กทุกคนปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการสวมใส่หมวกกันน็อคทุกครั้งในการเดินทาง ในส่วนของครูและบุคลากร มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก ผู้ปกครอง

จากผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 4 ปี ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงสา เป็นศูนย์ตัวอย่างนำร่องการขยายผลออกไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงสา ทำให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงสา ส่งผลให้สถิติเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี และที่สำคัญคือ สถิติการเกิดอุบัติเหตุทั้งในศูนย์เด็กเล็ก ชุมชน ลดลงอย่างชัดเจน จึงเป็นสิ่งที่การันตีได้ว่า การดำเนินงานของเทศบาลที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม ที่ให้ทุกฝ่ายร่วมคิดร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ ร่วมรับผลประโยชน์จะก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่ายอย่างแน่นอน

เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130

โทรศัพท์ 054-281-066

โทรสาร 054-282-402

ประชากร

4,720 คน (ชาย 2,174 คน หญิง 2,546 คน)

พื้นที่

4.74 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 ชุมชน)

รายได้

25,568,760.23 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

20,901,704 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวเพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู	นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคา
2. นายมนู ใจงาม	ประธานสภาเทศบาลตำบลเกาะคา
3. นายวุฒิกกร พิจอมบุตร	ปลัดเทศบาลตำบลเกาะคา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 4 คน

หญิง จำนวน 7 คน

เทศบาลตำบลเกาะคา ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่ว่า **“ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทุกระดับ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกสาธารณะ รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ เกาะคาเมืองน่าอยู่”**

ทั้งนี้ เทศบาลตำบลเกาะคา มีกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ

- ๑ การจัดให้มีเวทีสาธารณะในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จำนวน 2 เวที ได้แก่ 1) เวทีช่วงฉายา เป็นเวทีในการพูดคุยกันของคนในชุมชน ซึ่งมีนักวิจัยชุมชนเป็นผู้นำกระบวนการหรือผู้ดำเนินการพูดคุย และ 2) เวทีประชาคม เป็นเวทีในการพูดคุยกันระหว่างเทศบาลและชุมชน ซึ่งมีเทศบาลเป็นผู้นำกระบวนการหรือผู้ดำเนินการพูดคุย ทั้งสองเวทีนี้ทำให้ประชาชนได้เข้ามาพูดคุย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา/แนวทางในการพัฒนา และจัดทำแผนชุมชนตลอดจนแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน
- ๑ การจัดให้มีระบบการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ มากถึง 6 ระบบ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ 1) ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ และเปิดพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อชุมชน อาทิ ศูนย์เรียนรู้ในทุกชุมชน ศูนย์กีฬาเทศบาล ฯลฯ 2) ระบบสุขภาพชุมชน: สุขภาพกาย ใจ และปัญญา อาทิ ศูนย์อาหารเพื่อสุขภาพ อาสาสมัครดูแลสุขภาพ ชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ ฯลฯ 3) ระบบการจัดการสังคม คือ การสร้างจิตอาสาให้ดูแลชุมชน อาทิ เครือข่ายคุ้มครองเด็ก ศูนย์พัฒนาครอบครัว คณะกรรมการพัฒนาสตรี ศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรี ฯลฯ 4) ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ กลุ่มจุมสะหรีเกาะคา กลุ่มดนตรีพื้นเมือง กลุ่มกลองปะเหลดปลด กลุ่มงานหัตถกรรมผู้สูงอายุ กลุ่มทำบายศรี ฯลฯ 5) ระบบเศรษฐกิจชุมชน มุ่งส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง และหากมี

กำไร ให้แบ่งส่วนหนึ่งเป็นสวัสดิการสังคม อาทิ เครือข่ายกลุ่มอาชีพ กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มผ้ามัดย้อม กลุ่มข้าวแต่น ฯลฯ 6) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ อาทิ การคัดแยกขยะ ธนาคารขยะ กลุ่มเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียก ศูนย์เรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตู้เย็นในสวน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

- ๑ การจัดให้มีระบบการบริหารงานภายในองค์กรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ระบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และระบบการสื่อสารข้อมูลข่าวสารระหว่างเทศบาลและชุมชน

ขณะเดียวกัน เทศบาลตำบลเกาะคา ก็ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการบริหารงานด้วยความโปร่งใส เพราะเชื่อว่า การบริหารงานด้วยความโปร่งใสนำมาซึ่งความไว้วางใจ และจะช่วยหนุนเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เทศบาลจึงเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ให้ประชาชนทราบ มีการจัดช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำสม่ำเสมอ เทศบาลเชื่อว่า เมื่อประชาชนเข้าถึงข้อมูลการทำงานของเทศบาล การตรวจสอบการทำงานของเทศบาลย่อมเกิดขึ้น อีกทั้งเทศบาลยังส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเทศบาลโดยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ นอกจากความโปร่งใสในระดับองค์กรแล้ว เทศบาลยังมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกระดับ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และข้าราชการท้องถิ่น บริหารงานด้วยความโปร่งใส โดยมีการทำมาตรฐานด้านจริยธรรมและคุณธรรมของบุคลากรภายในเทศบาล

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลตำบลเกาะคา ได้แก่

โครงการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นสู่สังคมเข้มแข็งเพื่อมุ่งสู่สังคมชาวเกาะคาไม่ทอดทิ้งกัน

จากสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลเกาะคา อาทิ การมีเด็กที่มีสภาพความเป็นอยู่ยากลำบากอันเนื่องมาจากพ่อแม่มีฐานะยากจนหรือพ่อแม่หย่าร้างกัน มีความขัดแย้งหรือการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว มีความไม่เข้าใจกันภายในครอบครัวอันเกิดจากช่องว่างระหว่างวัย การมีผู้พิการและผู้ติดเชื่อเอชไอวีในพื้นที่ และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นต้น ในปี 2550 เทศบาลตำบลเกาะคา จึงได้จัดประชุมร่วมกับกลุ่มพัฒนาสตรีประจำหมู่บ้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้ข้อสรุปร่วมกันว่า การแก้ไขปัญหาสังคมควรเริ่มต้นที่สถาบันครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งย่อมนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง จากนั้นเทศบาลจึงเริ่มจัดกิจกรรมค่ายครอบครัวเข้มแข็ง ซึ่งส่งผลให้เกิดกลุ่มจิตอาสาในการทำงานด้านนี้

เทศบาลตำบลเกาะคา และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ได้ร่วมกันรับสมัครผู้มีจิตอาสาจากทุกชุมชน มีการนำข้อมูลครอบครัวที่มีปัญหามาใช้เป็นจุดสร้างความตระหนักให้เกิดจิตอาสา ส่งเสริมให้จิตอาสารวมตัวกันทำงาน จัดทำข้อมูล จัดกิจกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จนนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ความรัก ความเข้าใจ ภายในครอบครัว และเป็นศูนย์กลางในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาครอบครัว พร้อมทั้ง สร้างเครือข่ายครอบครัวที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันหรือเกราะป้องกันปัญหาทางสังคม ทั้งนี้ ศูนย์มีระบบการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยอยู่ภายใต้การดูแลและสนับสนุนจากเทศบาล คณะกรรมการได้รับการคัดเลือกมาจากบุคคลที่มีจิตอาสา มีความเสียสละ และทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ในปี 2551 ศูนย์พัฒนาครอบครัวได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเพื่อขยายกิจกรรมในการดำเนินงาน

ศูนย์และเทศบาลจึงใช้เวทีช่วงผลูกระดมความคิดเห็นของคนในชุมชน อาทิ แกนนำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่อย่างยั่งยืน จากการพูดคุยกันในเวทีทำให้เกิดเป็นแผนชุมชนในการสร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในขณะนั้นทำให้พบข้อมูลเพิ่มเติมว่า ยังมีผู้สูงอายุในพื้นที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร และผู้ด้อยโอกาสยังมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี ศูนย์จึงขยายกิจกรรมครอบคลุมไปยังประชากรกลุ่มนี้มากขึ้น โดยจัดให้สมาชิกภายในครอบครัวมีกิจกรรมทำร่วมกัน รณรงค์ให้วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว และมีการเยี่ยมผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น จากนั้นในช่วงปี 2553-2558 ศูนย์ได้ขยายการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ ศูนย์สวัสดิการผู้สูงอายุ, มูลนิธิเพื่อการสาธารณสุขตำบลเกาะคา, เครือข่ายคุ้มครองเด็ก, เครือข่ายกลุ่มอาชีพ, อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส, ศูนย์รับแจ้งเด็กและสตรี และสภาเด็กและเยาวชน เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดครอบครัวเข้มแข็งในทุกชุมชน และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครอบครัวเข้มแข็งขึ้นในชุมชนที่มีความพร้อม

ปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาครอบครัวได้รับการสนับสนุนทางด้านสถานที่จากเทศบาลให้ตั้งอยู่ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลเกาะคา ชั้น 2 ห้องงานพัฒนาชุมชน และยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหลายหน่วยงาน อาทิ เทศบาลตำบลเกาะคา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง และศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 51 เป็นต้น

ศูนย์พัฒนาครอบครัวเริ่มต้นทำกิจกรรมด้วยการสร้างครอบครัวต้นแบบจากครอบครัวอาสาสมัคร และจัดทำกิจกรรมอื่นๆ อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้านประสานงานขอความช่วยเหลือให้แก่ครอบครัวที่มีปัญหา และการออกเยี่ยมครอบครัวที่มีปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ ศูนย์ยังได้ขยายกิจกรรมครอบคลุมไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน สตรี และผู้ด้อยโอกาส สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชน ศูนย์จัดให้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ อาทิ โครงการส่งเสริมศิลปะ ดนตรี กีฬา สำหรับเด็กและเยาวชน, ค่ายเสริมทักษะชีวิต, ค่ายสานฝันปันรัก, โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชน

ห่วงใย วัยใสไร้มลพิษ และโครงการเยาวชนวัยใสเข้าใจเอตส์ เป็นต้น ศูนย์ได้ผสมผสานความร่วมมือกับสองภาคีเครือข่ายที่สำคัญ คือ 1) เครือข่ายคุ้มครองเด็กและครอบครัว เพื่อร่วมกันให้การสงเคราะห์เด็กเป็นรายกรณี ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำ การเยี่ยมบ้าน และการให้ทุนการศึกษา และ 2) ศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรี เพื่อร่วมกันให้ความช่วยเหลือ พี่นุ และเยียวยาเด็กและสตรีที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ศูนย์จัดโครงการบ้านสวนฝันปันรัก หรือมอบวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างบ้าน, ออกเยี่ยมผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้กำลังใจ และการทอดผ้าป่าขยะ เพื่อนำขยะไปขายเป็นรายได้ และนำรายได้มาใช้เป็นงบประมาณในการจัดสวัสดิการ

กล่าวได้ว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันครอบครัว 2) กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงสถานการณ์ปัญหาสังคม 3) กระบวนการแก้ไขปัญหาครอบครัวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ 4) กระบวนการบริหารจัดการโดยคนในชุมชน

โครงการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นสู่สังคมเข้มแข็งช่วยให้สถาบันครอบครัวในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยสมาชิกภายในครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว รู้เท่าทันและเฝ้าระวังปัญหาครอบครัวที่อาจเกิดขึ้น สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันโดยใช้ความรัก ความเข้าใจ และความผูกพัน มีการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว จากครอบครัวที่เข้มแข็งเพียงครอบครัวเดียว เมื่อรวมพลังกับครอบครัวที่เข้มแข็งอื่นๆ ย่อมนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็งมากขึ้น เป็นสังคมที่มีภูมิคุ้มกันต่อภัยสังคมที่อาจเกิดขึ้นโดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป นอกจากนี้ การจัดทำโครงการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นสู่สังคมเข้มแข็งยังช่วยเติมเต็มให้การดำเนินงานด้านสังคมในพื้นที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ทั้งสถาบันครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ กลายเป็นสังคมที่ไม่ทอดทิ้งประชากรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือที่ชาวเกาะคาเรียกว่า “สังคมชาวเกาะคาไม่ทอดทิ้งกัน”

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเกาะคา

เทศบาลตำบลเกาะคา ได้ศึกษาโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ และพบว่า ในปี 2557 ผู้สูงอายุมีจำนวนรวมมากถึง 1,216 คน จากประชากรทั้งหมดในพื้นที่ จำนวนรวม 4,756 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.56 ของประชากรทั้งหมด กล่าวได้ว่า พื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคาได้เข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในการจัดให้บริการสาธารณะสำหรับประชากรกลุ่มนี้ โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุนี้ ชมรมผู้สูงอายุตำบลเกาะคา ร่วมกับเทศบาลตำบลเกาะคา จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเกาะคา

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเกาะคา เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองให้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลุ่มของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีโอกาสเข้าสังคม และรู้จักปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม

ในปี 2557 เทศบาลตำบลเกาะคา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเกาะคาอย่างเป็นทางการ โดยมีผู้บริหารและปลัดของเทศบาลตำบลเกาะคาดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ขณะที่ ประธานและกรรมการของชมรมผู้สูงอายุดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพของเทศบาลตำบลเกาะคา รวมทั้ง ใช้ห้องประชุมของเทศบาลเป็นสถานที่ในการเรียนการสอน

หลักสูตรการศึกษาเป็นระบบ 1 ปี แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 3 เดือน ซึ่งเรียนเป็นประจำในทุกวันพุธสัปดาห์แรกและสัปดาห์ที่สามของเดือน ในเวลา 9.00-15.00 น. สำหรับหัวข้อในการเรียนการสอนมาจากการระดมความเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุในที่ประชุม ซึ่งโรงเรียนได้จัดให้มีการเรียนการสอนในหัวข้อตามที่คุณสูงอายุได้ตกลงกันไว้ รวมถึงหัวข้อที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุด้วย ยกตัวอย่างเช่น

- ๑ หัวข้อเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของศาสนา อาทิ การทำสมาธิ, พุทธศาสนา, การใช้หลักธรรมนำชีวิต และการเตรียมตัวไปโลกหน้าอย่างมีความสุข เป็นต้น
- ๒ หัวข้อเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ อาทิ อาหารเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ, การออกกำลังกาย, คุณประโยชน์ของพืชผักสวนครัว และสมุนไพรใกล้ตัว เป็นต้น
- ๓ หัวข้อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ อาทิ การดูแลและป้องกันตัวจากโรคติดต่อในปัจจุบัน, การปฏิบัติตัวที่ดีสำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว และการดูแลป้องกันการเกิดโรคในผู้สูงอายุ (ความดัน, เบาหวาน, หัวใจ, เส้นเลือดอุดตันในสมอง)
- ๔ ความรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อาทิ เศรษฐกิจพอเพียง, กฎหมายที่ควรรู้, เกษตรกรรม และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน เป็นต้น
- ๕ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การฝีมือ: ดอกไม้ประดิษฐ์ ดอกไม้จันทร์ ตุ๊ก ภูมิปัญญาท้องถิ่น, และการร่ำวง

ประกอบกับ ยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่ผู้สูงอายุสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ อาทิ คอมพิวเตอร์, ดนตรี และนันทนาการ นอกจากนี้ โรงเรียนผู้สูงอายุยังจัดกิจกรรม “ชยะออมบุญ” โดยให้ผู้สูงอายุนำชยะรีไซเคิลจากบ้านมาเก็บรวบรวมไว้ จากนั้นเทศบาลนำชยะไปขาย นำเงินที่ได้ไปซื้อของเยี่ยมผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียงหรือติดบ้าน และนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุร่วมกันออกเยี่ยมบ้านให้กำลังใจเพื่อนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุได้รับความร่วมมือจากบุคคล กลุ่ม องค์กร และหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่ในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนผู้สูงอายุ อาทิ, ประชาชนชาวบ้าน, พระครูเจ้าคณะอำเภอ, สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ, สมาชิกชมรมลำปางรักษสมุนไพรรักษา, สมาชิกชมรมจุ่มสระหรี, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ, ศาลเยาวชนและครอบครัว และโรงพยาบาล เป็นต้น

ปัจจุบัน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเกาะคาได้จัดให้มีการเรียนการสอนแก่นักเรียนรุ่นที่ 1 จำนวน 108 คน และอยู่ระหว่างการเปิดรับสมัครนักเรียนรุ่นที่ 2 จากการเข้าเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ นอกจากนักเรียนผู้สูงอายุได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลและการส่งเสริมสุขภาพทางกายแล้ว ยังได้รับการส่งเสริมสุขภาพทางใจจากการได้เข้าสังคม พบปะ พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกัน อันเป็นการช่วยลดความโดดเดี่ยว และเสริมสร้างกำลังใจและความสุขในการดำรงชีวิต

โครงการพัฒนาระบบสุขภาวะชุมชนบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เทศบาลตำบลเกาะคา ได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล (Thailand Community Network Appraisal Program: TCNAP) และพบข้อมูลว่า ประชาชนในพื้นที่ต่างยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เทศบาลจึงอาศัยทุนทางสังคมดังกล่าวนี้มาใช้ขับเคลื่อนให้ชุมชนในพื้นที่กลายเป็นชุมชนสุขภาวะบนฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นที่กำหนดไว้ว่า “เกาะคาเมืองน่าอยู่ และน่าประทับใจ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง”

เพื่อพัฒนาระบบสุขภาวะชุมชนบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ เทศบาลตำบลเกาะคา ใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นองค์รวม ดังนี้

- ๑ การสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เทศบาลตำบลเกาะคา ปลูกฝังให้ประชาชนมองปัญหาในพื้นที่เป็น “เรื่องของเราทุกคน” โดยจัดให้มีพื้นที่หรือเวทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกคน กลุ่ม องค์กร และหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างเต็มที่

๑ การสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเกาะคา สร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของประชาชนผ่านเวทีประชาคมและเวทีช่วงฝน เทศบาลจัดเวทีประชาคม 3 ครั้งต่อปี เพื่อรับฟังปัญหาของชุมชน และให้ชุมชนเรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา ตลอดจนร่วมค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกัน เทศบาลยังจัดให้มีเวทีช่วงฝน ซึ่งเป็นเวทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน โดยมีนักวิจัยชุมชนเป็นวิทยากรกระบวนการ ทั้งสองเวทีต่างช่วยหนุนเสริมซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของประชาชนให้เกิดขึ้น

๑ การจัดการด้วยตนเองและการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน เทศบาลตำบลเกาะคา ส่งเสริมให้ชุมชนขับเคลื่อนหรือจัดการด้วยตนเอง โดยเทศบาลทำหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยงและให้การสนับสนุนเท่านั้น นอกจากนี้ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนให้ได้ อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงประชากรกลุ่มเด็กและเยาวชน เทศบาลจึงพยายามสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในทุกชุมชน หรือที่เรียกว่า “ศูนย์เรียนรู้” ทั้งนี้ ผู้ใหญ่เชิญชวนเด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมทำกิจกรรมในศูนย์เรียนรู้ พร้อมทั้ง ถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา ประกอบกับ สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเป็นแกนนำในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน

นอกจากกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมแล้ว เทศบาลตำบลเกาะคา ยังมุ่งเน้นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนสุขภาวะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเทศบาลดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในพื้นที่ ทั้งนี้ คณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหาร พนักงาน สมาชิกสภาเทศบาล และแกนนำชุมชน ประชุมร่วมกันเพื่อประเมินศักยภาพของทุนทางสังคมที่มีอยู่ และพัฒนาทุนเหล่านี้ให้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันในพื้นที่มีแหล่งเรียนรู้มากถึง 43 แห่ง จากนั้น ได้พัฒนาต่อยอดโดยผสมผสานแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งให้กลายเป็นระบบการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 8 ระบบการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 1.1) สภาองค์กรชุมชนวิทยากร
 - 1.2) นักวิจัยชุมชน
 - 1.3) การบริหารจัดการเทศบาลแบบครอบครัวเดียวกัน
 - 1.4) อปพร.
 - 1.5) การบริหารงานด้วยความโปร่งใส
- 2) ระบบการจัดการสังคม ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 2.1) เครือข่ายคุ้มครองเด็ก
 - 2.2) ศูนย์พัฒนาครอบครัว
 - 2.3) ครอบครัวเข้มแข็ง
 - 2.4) กลุ่มพัฒนาสตรีประจำหมู่บ้าน (กพสม.)
 - 2.5) ศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรี
 - 2.6) ชาวเกาะคาไม่ทอดทิ้งกัน
 - 2.7) เครือข่ายพิทักษ์สิทธิชุมชน
- 3) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 3.1) กลุ่มเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียก
 - 3.2) คริวเรือนต้นแบบด้านการจัดการขยะ
 - 3.3) ศูนย์การเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 3.4) กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและนักสืบสายน้ำ
 - 3.5) ตู้เย็นพอเพียงในสวน
 - 3.6) กลุ่มผักปลอดสารพิษ
 - 3.7) บ้านน่ายู่ หน้าบ้านน่ายม
 - 3.8) ร้านค้าศูนย์บาทบ้านผึ่ง
 - 3.9) ร้านค้าศูนย์บาทบ้านแสนตอ
 - 3.10) ศูนย์บริหารจัดการขยะปลายทาง
- 4) ระบบสุขภาพชุมชน ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 4.1) ศูนย์อาหารเพื่อสุขภาพ

- 4.2) อาสาสมัครดูแลสุขภาพ
- 4.3) ชมรมผู้สูงอายุ
- 5) ระบบเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 5.1) การบริหารจัดการเครือข่ายกลุ่มอาชีพ
 - 5.2) กลุ่มขนมไทยขนมหวาน
 - 5.3) กลุ่มผ้ามัดย้อม
 - 5.4) กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์
 - 5.5) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี
 - 5.6) กลุ่มข้าวแต่น
 - 5.7) กลุ่มบายศรี
 - 5.8) กลุ่มประดิษฐ์กล่องของที่ระลึกบ้านแสนตอ
- 6) ระบบส่งเสริมการเรียนรู้และเปิดพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อชุมชน ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 6.1) ศูนย์กีฬาเทศบาล
 - 6.2) ศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- 7) ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 7.1) กลุ่มงานหัตถกรรมผู้สูงอายุบ้านเกาะคา
 - 7.2) กลุ่มจุมสะหรีเกาะคาและดนตรีพื้นเมือง
 - 7.3) กลุ่มอู๋ยสอนหลานทำตุ่ง
 - 7.4) กลุ่มกลองปลดปด
- 8) ระบบการสื่อสารเพื่อมุ่งสู่การบริหารจัดการธรรมาภิบาล ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ ดังนี้
 - 8.1) สายตรงผู้บริหาร
 - 8.2) เทศบาลเคลื่อนที่
 - 8.3) เวทีช่วงฝน
 - 8.4) เวทีประชาคม

ในแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง คณะทำงานได้ออกแบบแนวทางการเรียนรู้, มีวิทยากรชุมชนประจำแหล่งเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพด้วยวิธีการที่

หลากหลาย อาทิ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับวิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรม, การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรมเทคนิคการเป็นวิทยากร เป็นต้น ซึ่งวิทยากรชุมชนสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ของตนเองให้เข้ากับแหล่งเรียนรู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ, มีสื่อประจำแหล่งเรียนรู้ อาทิ ป้ายไวเนล วิดีทัศน์ แผ่นพับ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งการผลิตสื่อทั้งด้านเนื้อหา รูปภาพ และรูปแบบของสื่อได้ผ่านการพิจารณาร่วมกันของคณะทำงาน และได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการระบบการเรียนรู้และองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้สู่สาธารณะในระดับครัวเรือน ชุมชน และหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเกาะคา ยังพัฒนาเครือข่ายจากระบบการเรียนรู้ โดยมีเวทีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่เข้ามาศึกษาดูงาน

จากการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้พื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคากลายเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และส่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในระดับครัวเรือน ชุมชน และองค์กร กล่าวคือ

- **ระดับครัวเรือน** ครัวเรือนสามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองได้ในทางการเงิน มีสุขภาพดีขึ้นจากการบริโภคผักปลอดสารพิษ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น และสมาชิกมีความรักและความเข้าใจกัน
- **ระดับชุมชน** ปัญหามลพิษในชุมชนลดน้อยลง สภาพแวดล้อมดีขึ้น ประชาชนมีความสามัคคีกัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการสืบทอด คนในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ เกิดจิตอาสา และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น กล่าวได้ว่า ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมดี เพื่อนบ้านดี และสังคมดี
- **ระดับองค์กร** เกิดเครือข่ายในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพขององค์กร

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew

อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลคลองกiew อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 20220

โทรศัพท์ 038-446-358 038-446-360

โทรสาร 038-446-360 ต่อ 12

ประชากร

15,082 คน (ชาย 7,467 คน หญิง 7,615 คน)

พื้นที่

222.809 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

66,589,332.85 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

12,811,069 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสมศักดิ์ สวัสดิ์มงคล นายกองการบริหารส่วนตำบลคลองกiew
2. นายวิโรจน์ เรืองสุข ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew
3. จำเริญชาติ จตุรภัทรภิญโญ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 1 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความโดดเด่นด้านการปลูกจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้ชุมชนมีคุณสมบัติเป็น “พลเมือง” ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในการที่จะประสานความร่วมมือในการแก้ไขและป้องกันปัญหาของตำบลคลองกิว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากตำบลคลองกิวเป็นทำเลที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากกลุ่มนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาดำเนินการตั้งบริษัท โรงงาน สถานประกอบการ ร้านค้า หลากหลายประเภทส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น การสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าวนำมาซึ่งความโปร่งใสในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวอย่างเห็นได้ชัด เจน พิจารณาได้จากการมีศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนไว้ที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการปิดประกาศเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานอย่างชัดเจนตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ สื่อโฆษณา เสียงตามสาย เว็บไซต์เพื่อให้ทุกชุมชนได้รับรู้ข้อมูลก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน หลังการดำเนินงาน และร่วมติดตามการทำงานเพื่อเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว และมีการจัดทำการประชุมฯ ขึ้นทุกครั้งที่มีสถานประกอบการใดๆ ก็ตามที่จะเข้าดำเนินกิจการภายในเขตพื้นที่ การดำเนินการร้องเรียนปัญหาต่างๆ ผ่านเว็บไซต์ เบอร์โทรศัพท์สายด่วน หอกระจายข่าวไร้สายในทุกหมู่บ้านสำหรับใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไม่เฉพาะเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ รายรับ รายจ่ายเพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้ร่วมกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง กระบวนการเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความจริงใจในการแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนตำบลคลองกิว จึงทำให้ชุมชนในตำบลคลองกิวสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติ ร่วมกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โดยไร้มลพิษทางสิ่งแวดล้อม อันเป็นการพึ่งพาอาศัยกันทั้งในแง่การยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนของชุมชนหรือการอุปโภคบริโภคของโรงงานที่ใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นนั้นๆ และยังเป็นการช่วยไม่ให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกระจายตัวไปเป็นปัญหาลุกลามไปในพื้นที่อื่นๆ

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว ได้แก่

การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการดำเนินงานของบริษัท สยามมอร์ตาร์ จำกัด

จากสภาพทำเลที่เหมาะสมในการจัดตั้งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและการพาณิชย์เนื่องจากที่ดินของตำบลคลองกิวยังมีราคาถูกและอยู่ไม่ห่างไกลจากพื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในอำเภอศรีราชาทำให้มีบริษัท ห้างร้าน โรงงานจำนวนมากเข้ามาดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีโรงงานที่เข้าข่ายดังกล่าวจำนวน 40 แห่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวร่วมกับชุมชนในพื้นที่มองเห็นถึงปัญหาล่วงหน้า จึงพูดคุยและปรึกษารือในการทำประชาคมเกี่ยวกับมาตรการที่จะเป็นการป้องกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบลคลองกิวให้คงสภาพอยู่ได้โดยไม่มีผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งได้ข้อสรุปความเห็นจากประชาคมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์กำหนดทิศทางการร่วมกันของสถานประกอบการ โรงงานภายใต้หลัก “การเฝ้าระวังป้องกันไว้ดีกว่าการตามแก้ไขปัญหาล่วงหน้า” เพื่อดำเนินกิจการของสถานประกอบการต่างๆ ภายในพื้นที่

ความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและความโปร่งใสในการดำเนินงานคือ การแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการดำเนินงานของบริษัท สยามมอร์ตาร์ จำกัด ซึ่งเป็นหนึ่งในบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานการผลิตปูนสำเร็จรูป เช่น ปูนก่อ ปูนฉาบ โดยก่อนจะดำเนินการประกอบกิจการของบริษัทนั้น ผู้บริหารได้ขอเข้าพบคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการเข้ามาจัดตั้งสถานประกอบการภายในเขตพื้นที่ตามขั้นตอนที่ควรดำเนินการ รวมทั้งได้นำเสนอข้อมูลให้แก่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลรับทราบตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2555

ตามกฎหมายที่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้บริหารของบริษัทฯ ได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ภายในพื้นที่ตำบลคลองกิวและเสนอต่อที่ประชุมฯว่าจะดำเนินกิจการโดยไม่ทำลายและก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งจะให้ออกาสประชาชนในพื้นที่ที่มีคุณสมบัติตรงกับลักษณะของงานที่ทางบริษัทฯ ต้องการเข้ารับการพิจารณาในการทำงานเป็นลำดับแรก

ต่อมาบริษัทฯ ได้เชิญสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านบึงและจังหวัดชลบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว และประชาชนหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 รวมทั้งประชาชนที่สนใจเข้าร่วมการจัดทำเวทีประชาคมเพื่อร่วมรับฟังการชี้แจงขั้นตอนและกระบวนการในการประกอบกิจการของบริษัทฯ ซึ่งข้อสรุปจากการทำประชาคมได้ยื่นข้อเสนอแนะให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและประชาชนผู้อาจได้รับผลกระทบเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานก่อตั้งบริษัทฯ และให้บริษัทฯ ประสานและแจ้งความคืบหน้าของการดำเนินกิจการให้แก่ผู้นำชุมชนได้รับทราบ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้เชิญตัวแทนชุมชนเข้าร่วมศึกษาดูงานต้นแบบของบริษัทที่จังหวัดสระบุรีเพื่อให้ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงในกระบวนการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงขั้นตอนการผลิต กิจการที่อาจสร้างผลกระทบทางมลพิษได้ ทั้งนี้ระหว่างการก่อสร้างโรงงานได้มีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งจากเวทีประชาคมให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามความคืบหน้าของและร่วมสังเกตการณ์ขั้นตอนการดำเนินงานของบริษัทฯ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนและมีการนำผลการเฝ้าระวังและตรวจสอบมาชี้แจงในการประชุมเวทีชาวบ้านเป็นประจำทุกเดือน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว จะป้องกันล่วงหน้าถึงปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแล้วมาเป็นอย่างดี แต่เมื่อบริษัทฯ เริ่มดำเนินการผลิตยังคงเกิดปัญหาผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่รอบโรงงาน โดยได้มีข้อร้องเรียนปัญหาดังกล่าวมาจากการคณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หมู่ 8 ที่แจ้งประสานอย่างรวดเร็วมายัง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจำนวน 3 เรื่อง คือ ปัญหาฝุ่นละอองจากกระบวนการเตรียมหินก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการผลิต ปัญหาเสียงดังและปัญหาแรงสั่นสะเทือนจากกระบวนการผลิตทำให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเรือนประชาชนและสำนักสงฆ์ในละแวกพื้นที่ใกล้เคียงโรงงาน

ดังนั้น การริเริ่มเพื่อแก้ไขข้อร้องเรียนอย่างเร่งด่วนเมื่อได้รับทราบถึงปัญหาดังกล่าวจึงเริ่มต้นขึ้นจากการที่การมีส่วนร่วมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว ทั้งฝ่ายบริหาร สภา ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี รพ.สต.ในเขตพื้นที่ และคณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้านเข้าร่วมปรึกษาหารือกับบริษัทฯ เพื่อชี้แจงพร้อมทั้งร่วมคิดร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาจากข้อเรียกร้อง จากการประชุมร่วมกันจึงได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในความร่วมมือด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างภาคประชาชน ภาคราชการ ซึ่งเป็นพันธสัญญา ร่วมกันของทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีเป้าหมายในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างชัดเจนในการที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นของคนในชุมชนและสถานประกอบการ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือ การกำหนดเงื่อนไข ขั้นตอน และระยะเวลาในการติดตามผลการปฏิบัติการแก้ไขของบริษัทฯ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนได้มีการติดตามและตรวจสอบถึงความคืบหน้าในการดำเนินการ กระทั่งบริษัทฯ สามารถแก้ไขข้อร้องเรียนจนเป็นที่พอใจของประชาชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และได้แก้ไขตามข้อร้องเรียน ดังนี้

1. ปัญหาด้านฝุ่นละออง ได้ก่อสร้างโกดังสำหรับจัดเก็บ Stock หินที่เตรียมเข้าสู่กระบวนการผลิต สร้างม่านยางปิดตันฝุ่นละอองออกในบริเวณช่องลมต่างๆ เช่น ประตู และได้ปลูกต้นไม้ดักฝุ่นตามแนวกำแพงรอบโรงงาน เป็นต้น
2. ปัญหาเรื่องการสั่นสะเทือนของเครื่องเขย่าผสมหินได้สร้างห้องเก็บเสียงโดยใช้วัสดุดูดซับเสียง และวัสดุที่ช่วยการลดพลังงานของเสียง

- ปัญหาเรื่องเสียงจากห้องเครื่องออปโล้ความชื้นได้ทำการก่อกองอิฐมวลเบา ล้อมเครื่องออปโล้ความชื้นเพื่อลดเสียงที่จะออกสู่นอกอาคาร และติดตั้ง กล้องลดเสียง แก้วขนาดของปากปล่องและปรับรูปแบบก่อนถึงทาง ระบายออก และปัญหาเรื่องแรงสั่นสะเทือนได้สร้างห้องครอบเครื่องจักร เพื่อลดเสียงและแรงสั่นสะเทือน

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นกล่าวได้ว่ามีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ ได้ดำเนินการวางแผนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมมาล่วงหน้าอยู่แล้วในพื้นที่ จะเห็นได้ ว่าในทันทีที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นทางชุมชน คณะกรรมการ อาสาสมัครอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วไม่ให้มีผลกระทบไปยังพื้นที่ อื่นๆ ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้พื้นที่ตำบลคลองกิวไม่เคยมีความขัดแย้งรุนแรงระหว่าง ชุมชนและบริษัทที่เข้ามาตั้งกิจการในพื้นที่แต่ประการใดเพราะได้มีการรับดำเนินการ แก้ไขปัญหาไม่ให้เกิดผลกระทบอย่างรวดเร็ว ทุกภาคส่วนใช้หลักเหตุผลมาพูดคุยเพื่อแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าการใช้อารมณ์หรือการประท้วง จึงทำให้สภาพวิถีชีวิตของ ประชาชนในตำบลสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขท่ามกลางการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม

การพัฒนาอาสาสมัครในการร่วมมือแก้ไขและป้องกันปัญหาด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

จากการที่มีกลุ่มนักลงทุน กลุ่มผู้ประกอบการโรงงานเข้ามาดำเนินการตั้ง บริษัท โรงงาน สถานประกอบการ ร้านค้า หลากหลายประเภทในตำบลคลองกิว จึงส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนให้เปลี่ยนแปลงไปจากชุมชน เกษตรกรรมไปสู่ชุมชนอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ปัญหาโดยส่วนใหญ่มาจากการ ที่มีโรงงาน บริษัท สถานประกอบการ และแรงงานอพยพเข้ามาประกอบอาชีพ ในพื้นที่มากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนหลายมิติ อาทิเช่น ปัญหาด้านมลพิษทาง กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการผลิตของโรงงาน ปัญหาด้านการดูแลและบำบัดน้ำเสีย

ปัญหาการรบกวนด้านเสียงและแรงสั่นสะเทือนของกระบวนการผลิต ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น ขั้นตอนการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงาน และเกิดความ ล้าช้าในการปฏิบัติงานซึ่งอาจส่งผลเสียมากกว่าเดิมเพราะไม่สามารถเข้ามาแก้ไข ปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การแก้ไขปัญหาที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การที่เจ้าของพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ร่วมกันเป็นผู้นำหลัก ในการแก้ไขปัญหามากกว่าที่จะรอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการแก้ไข ปัญหา จึงร่วมกันสนับสนุนและจัดตั้งให้มี “คณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ขึ้น คณะกรรมการฯ ดังกล่าวเป็นบุคคลผู้ที่มี จิตอาสาและได้รับการคัดเลือกกันเองในหมู่บ้านหรือชุมชนของตำบลคลองกิว เพื่อปกป้องและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการฯ ดังกล่าวจะประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และตัวแทนภาคประชาชนหมู่บ้านละ 10-13 คน จำนวน 9 หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การทำหน้าที่เป็นตาสับปะรดในการช่วย สอดส่องและแจ้งเบาะแสในการพบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต้น และช่วยเฝ้า ระวังการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่นๆ ของตำบลคลองกิว นอกจากนี้ ยังให้ มีการรวบรวมกลุ่มพลังมวลชนจิตอาสาหลายกลุ่มหลายองค์กรที่ได้เข้าร่วมพัฒนา ตำบลคลองกิวเพื่อมุ่งสู่ตำบลปลอดมลพิษในอนาคต เช่น กลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจ สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการรวมตัวกันของนักเรียนโรงเรียนต่างๆ ในเขตพื้นที่ในการ ตั้งใจทำความดีเพื่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย เป็นต้น การมีคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ยังเป็นการฝึกอบรมลักษณะความเป็นผู้นำด้านการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมของตำบล คลองกิวอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้วิธีการสร้างพลังการมี ส่วนร่วมและทำงานประสานระหว่างหน่วยงานอื่นๆ ด้วย โดยคณะกรรมการฯ มีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
2. เสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนด้านการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

3. ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
4. เผยแพร่ข่าวสารของทางราชการในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ประชาชนได้รับรู้ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
5. ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผน โครงการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

วิธีการดำเนินงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความโปร่งใสที่โดดเด่น คือ การที่ชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวร่วมกันผลักดันให้คณะกรรมการฯ ได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยเชิญองค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด ชลบุรี สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี รวมถึงสำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับทราบถึงมลพิษจากแหล่งอุตสาหกรรม เข้าใจถึงขั้นตอน กระบวนการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดมลพิษและประสานงานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในการร่วมแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถประเมินสถานการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็วแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นได้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเมื่อเกิดปัญหาขึ้นอย่างถูกต้อง จนเกิดสำนึกรักและห่วงหาพันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวสามารถเผยแพร่ความรู้ และสร้างเครือข่ายในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติได้ นอกจากนี้ ยังได้จัดฝึกอบรมครอบคลุมไปยังกลุ่มจิตอาสาให้มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ทั้งนี้จะให้ทั้งสองกลุ่มได้ร่วมกันประสานติดตามผลการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว และกลุ่มอาสาสมัครอื่นๆ หลังจากการเข้ารับการฝึกอบรมแล้วทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวได้นำคณะกรรมการฯ และกลุ่มจิตอาสาไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริงที่อาจสร้างปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว เพราะ

ต้องการให้คณะกรรมการฯ ชุมชนและประชาชนได้ร่วมกันทำงานตั้งแต่ระยะแรก มีการรับฟังความคิดเห็น มีการแสดงความคิดเห็นและมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนตัดสินใจ ซึ่งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้น มีประโยชน์ช่วยให้ประชาชนมีเวลาคิดถึงทางเลือก หรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากขึ้น

การดูแลและฟื้นคืนสภาพอ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยาย “หนองน้ำเขียว”

อ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยายหรืออ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียวตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึงและบริเวณดังกล่าวมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือ ทรายที่ใช้สำหรับงานก่อสร้างและหินแกรนิตที่ใช้ในการอุตสาหกรรม ในอดีตผู้ประกอบการเชิงพาณิชย์ใช้พื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำเป็นพื้นที่เพื่อขุดดินไปขายและใช้เป็นหนองน้ำเขียวเป็นที่ล้างทรายในดินเพื่อให้ได้ราคาสูงขึ้น จนทำให้น้ำในอ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยาย (หนองน้ำเขียว) ที่ผ่านการล้างทรายเป็นตะกอนขุนขาวไม่สามารถใช้น้ำมาทำการเกษตรหรืออุปโภคบริโภคได้ อีกทั้งผู้ประกอบการยังปล่อยให้น้ำที่ตกตะกอนนั้นไหลไปตามลำห้วยตามธรรมชาติโดยไม่ได้นสนใจต่อผลกระทบต่อมารวมชลประทานมีโครงการต้องการขยายคันเขื่อนใหม่เพื่อเพิ่มความจุในการกักเก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยาย และได้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อนเพื่อนำไปผลิตเป็นน้ำประปาให้ประชาชนในเขตอำเภอบ้านบึงใช้ จึงพบว่าค่าความขุ่นของน้ำที่วัดได้นั้นเกินกว่าค่ามาตรฐานสูง คือ วัดได้สูงสุด 29,000 NTU (แหล่งน้ำโดยทั่วไปไม่ควรมีความขุ่นเกินกว่า 100 NTU) ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายและไม่สามารถนำน้ำจากบึงดังกล่าวมาใช้ผลิตเป็นน้ำประปาให้ประชาชนทั้งอำเภอได้

ปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบอย่างมากต่อคนทั้งอำเภอบ้านบึงในอนาคตที่จะไม่มีน้ำประปาใช้อุปโภคและบริโภค จึงได้นำปัญหาเข้าสู่การประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 เพื่อหาทางป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจการขุดดินบ่อทรายในพื้นที่ จนในที่สุดตำบลคลองกิวจำเป็นต้องออก “ข้อบัญญัติเรื่อง การควบคุมการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2546” และ “ข้อบัญญัติ เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครอง

สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555" ห้ามมิให้มีการล้างทราย การขุดดิน และการถมดินบังคับใช้กับผู้ประกอบการ โรงงาน และบริษัทต่างๆ และร่วมกันพัฒนาเขตพื้นที่ไม่มีการรุกร้าเพื่อสร้างมลพิษทางน้ำ รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่ตกตะกอนเข้าร่วมกับหน่วยงานสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัด จนในที่สุด น้ำในอ่างเก็บน้ำพื้นดินสภาพกลับมาใส ไม่มีตะกอนขุ่นขาว สามารถเป็นสถานีหลักในการผลิตน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคได้ รวมทั้งน้ำในบึงดังกล่าวยังใช้ทำการเกษตรและกลายเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด เช่น ปลาไนล์ และปลาน้ำจืดสายพันธุ์อื่นๆ กุ้งน้ำจืด เป็นต้น

ความสำเร็จในโครงการดังกล่าวกลายเป็นการต่อยอดเป็นเครือข่ายอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียวอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ หลังจากที่อ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยายหรืออ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียวมีน้ำใสจนสามารถใช้ผลิตเป็นน้ำประปาแล้ว พื้นที่บริเวณรอบบึงดังกล่าวยังกลายเป็นแหล่งศูนย์รวมทั้งการท่องเที่ยว การถ่ายภาพ การตกปลา และกีฬาประจำอำเภอบ้านบึง เช่น การแข่งขันประเพณีวิ่งควาย การแข่งขันกีฬาผาดโผน และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ที่มาออกกำลังกายและสังสรรค์ประจำสัปดาห์ของครอบครัว ทำให้มีประชาชนและนักท่องเที่ยวจากพื้นที่อื่นๆ เข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยปกติการเข้ามาพักผ่อนและใช้บริการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาขยะ ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยบนทางสาธารณะ การจอดยานพาหนะ เป็นต้น ทำให้กลุ่มมอเตอร์ไซค์ซึ่งเป็นกลุ่มประจำที่มาใช้บริการอ่างเก็บน้ำได้รวมตัวกันทำประโยชน์เพื่อรักษาสภาพความสะอาดรอบๆ อ่างเก็บน้ำดังกล่าวด้วยการจัดกิจกรรมเก็บขยะ ปล่อยปลา ปลูกต้นไม้อย่างสม่ำเสมอในแต่ละปี และได้จัดตั้ง facebook เพื่อรายงานผลการดำเนินงานไปยังสมาชิกเครือข่ายกลุ่มมอเตอร์ไซค์จากจังหวัดอื่นให้เข้าร่วมทำกิจกรรมดังกล่าว โดยการทำกิจกรรมของกลุ่มมอเตอร์ไซค์นี้ไม่เคยมีการขอรับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิวหรือหน่วยงานใดๆ แต่เป็นจิตสำนึกสาธารณะที่มีความต้องการรักษาสิ่งแวดล้อมอ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียวให้สะอาดเป็นอ่างเก็บน้ำที่ควรค่าแก่การพักผ่อนและการใช้ประโยชน์ในตำบลคลองกิวไปอย่างยาวนาน ต่อมาข้อมูลใน Facebook ของกลุ่มมอเตอร์ไซค์ดังกล่าวได้ขยายผลไปยังผู้ประกอบการและผู้สนใจที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มดังกล่าวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมของเครือข่ายโรงเรียนบ้านหนองน้ำเขียวในตำบลคลองกิวที่ได้จัดกิจกรรมอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำ

หนองน้ำเขียวเกิดเป็นจิตอาสาขอเข้ามาร่วมกิจกรรมกับกลุ่มมอเตอร์ไซค์ด้วยการอาสาเก็บขยะ การเป็นหน่วยอาสาติดตามตรวจสอบลักษณะของน้ำในอ่างเก็บน้ำ การปลูกต้นไม้เพิ่มเติม กล่าวได้ว่าเป็นการสร้างสำนึกรักถิ่นที่ช่วยกันดูแลรักษาสภาพของอ่างเก็บน้ำไม่ให้เสื่อมโทรม จนได้มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลอ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียวในนาม “กลุ่มรักษ์ “บึงขยาย”” ซึ่งมักจะรวมตัวกันมาจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์บริเวณอ่างเก็บน้ำกันเป็นประจำทุกปี

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 50160

โทรศัพท์ 053-826-839

โทรสาร 053-826-839 ต่อ 0

ประชากร

5,915 คน (ชาย 2,882 คน หญิง 3,033 คน)

พื้นที่

49.50 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 หมู่บ้าน)

รายได้

19,624,207.59 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

18,193,068.80 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายรุ่งสุริยา เชียงชีระ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
2. นายพิทยา เอื้อะไพบูลย์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
3. จ.ส.ต.จิตประชา มูลสมบัติ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 8 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยเฉพาะการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักการบริหารงานเช่นนี้สืบเนื่องมาจากนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมุ่งบูรณาการการทำงาน ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และองค์ความรู้ ของทุกภาคส่วน เพื่อฉันทักทุกภาคส่วนให้กลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ **“ชุมชนแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้วิถีชีวิตแบบพอเพียงอย่างยั่งยืน”**

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จัดทำกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในหลายมิติ ได้แก่

- 1) กิจกรรมดูแลห่วงใยผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส
- 2) การจัดสวัสดิการทางเลือก
- 3) กิจกรรมการออมเงิน
- 4) การกีฬาและการออกกำลังกาย
- 5) การเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 6) กองทุนชุมชน
- 7) ธนาคารความดี
- 8) การพัฒนาเทคโนโลยี
- 9) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และได้ใช้กิจกรรม/โครงการเหล่านี้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม และร่วมเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ยังส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กรชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีมากกว่า 25 องค์กร และบางองค์กรได้ยกระดับเป็นองค์กรที่จดทะเบียนตามกฎหมายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาทิ กลุ่มพัฒนาสตรีแม่บ้านตำบลช่วงเปา, ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลช่วงเปา, กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่วงเปา, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายบ้านท่าศาลา ฯลฯ

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มุ่งสู่การเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโปร่งใส ต่อต้าน และป้องกันการทุจริต โดยส่งเสริมให้มีบุคคลต้นแบบในการป้องกันการทุจริตทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ 5 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักในเรื่องนี้ให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงานและประชาชนทุกกลุ่ม มิติที่ 2 การบริหารราชการในทุกชั้นตอนเพื่อป้องกันการทุจริต โดยใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการเชิดชูเกียรติ รวมถึงมาตรการในการจัดการ มิติที่ 3 การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชน มิติที่ 4 การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบภายในองค์กร และ มิติที่ 5 การเตรียมความพร้อมในการเป็นองค์กรที่โปร่งใส ทั้งในส่วนแผนงานที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และในส่วนของกฎระเบียบ คำสั่ง และข้อบัญญัติที่มีการป้องกันการทุจริต

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ได้แก่

โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา

ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุจำนวนมากและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี โดยมีทั้งผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ที่ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง และผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ตั้งแต่ปี 2555 – 2558 ประชากรกลุ่มผู้สูงอายุมีจำนวน 748, 809, 897 และ 933 คน ตามลำดับ หรือคิดเป็น ร้อยละ 13.59, 14.43, 15.37 และ 15.77 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งในปี 2558 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าค่าเฉลี่ยของทุกเขตพื้นที่ในประเทศ กล่าวได้ว่า เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ได้เข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จึงดำเนินกิจกรรม/โครงการสำหรับประชากรกลุ่มผู้สูงอายุมาโดยตลอด โดยเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม

โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา เริ่มดำเนินการในปี 2556 โดยต่อยอดมาจากการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา ในปี 2555 โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้บริการทางด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และการรักษาพยาบาล โดยจัดให้บริการในรูปแบบของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวและชุมชนอย่างเหมาะสมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้อยู่ดีมีสุข

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุใน 9 ด้าน ได้แก่

- 1) กิจกรรมการประชุมคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ
- 2) กิจกรรมด้านสังคมและนันทนาการ
- 3) กิจกรรมด้านอาชีพ
- 4) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและอนามัย
- 5) กิจกรรมถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม
- 6) กิจกรรมการจัดทำระบบข้อมูลของผู้สูงอายุ
- 7) กิจกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเกื้อกูล
- 8) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของอาสาสมัคร
- 9) กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

ซึ่งกิจกรรมทั้ง 9 ด้านนี้ประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อยอีกมากมายที่มีความเหมาะสมต่อผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาทิ การจัดทำฐานข้อมูลของผู้สูงอายุรายบุคคล, คลินิกหรือมุมบริการตรวจสุขภาพ, สถานบริการดูแลและรับเลี้ยงผู้สูงอายุในช่วงกลางวัน หรือเรียกว่า “บ้านกลางผู้สูงอายุ”, การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพกายและใจ, การให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขศึกษาและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุแก่ญาติ, กิจกรรมธรรมะบำบัดหรือธรรมะสัจจอร์ ซึ่งมีการทำบุญ ฟังเทศน์ ฟังกสิกรรม, กิจกรรมส่งเสริมอาชีพหรือการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย อาทิ กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจาน กลุ่มผลิตยาหอม กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ กลุ่มผลิตข้าวแคบ กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่ม

ขนมไทย กลุ่มทำหมอน ฯลฯ, การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปและการถนอมอาหาร, การสนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มอาชีพ, การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์แก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย, กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรพื้นบ้าน, กิจกรรมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ดูแลตัวเองไม่ได้, กิจกรรมตรวจเยี่ยมบ้าน เพื่อให้คำแนะนำด้านสุขภาพ เดือนละ 1 ครั้ง, การจัดให้บริการระบบการแพทย์ฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง, กิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านจากผู้สูงอายุสู่ลูกหลาน หรือโครงการ “อ้อยสอนหลาน” อาทิ การฟ้อน ดนตรีพื้นเมือง ฯลฯ, กิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์, ธนาคารความดี, การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และการให้ยืมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ

การดำเนินงานและการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายในพื้นที่ ได้แก่ ภาคประชาชน อาทิ ชมรมผู้สูงอายุ พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน คณะกรรมการพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เยาวชน ชมรมวัฒนธรรมตำบล และชมรมอื่นๆ, ภาครัฐ อาทิ วัฒนธรรมอำเภอ ประมงอำเภอ เกษตรอำเภอ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย มหาวิทยาลัยและโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาลประจำอำเภอ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา และภาคเอกชน ได้แก่ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ และบริษัทเอกชนในพื้นที่

ทุกภาคส่วนร่วมกันคิดและวางแผนการดำเนินงาน โดยมีการประชุมหลายครั้งเพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ กำหนดเป้าหมาย วางแนวทางในการดำเนินงาน และแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งมาจากตัวแทนของภาคส่วนต่างๆ ทุกภาคส่วนร่วมกันรับรู้ โดยมีการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านเสียงตามสาย วิทยุชุมชน และการประชุมต่างๆ

เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รู้และเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ในการก่อตั้งศูนย์และแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ รวมทั้ง เชิญชวนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในโครงการ ทุกภาคส่วนร่วมกันลงมือทำ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ช่วงเปา ประสานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในแต่ละกิจกรรม ซึ่งอาจเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะขององค์ความรู้ แรงกาย วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ หรือ งบประมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนยังร่วมกันติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน โดยคณะกรรมการศูนย์ได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ และสำรวจจำนวนผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ รวมทั้ง ได้ขอรับ ข้อเสนอแนะเพื่อนำกลับมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์ต่อไป

การก่อตั้งและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริม อาชีพผู้สูงอายุตำบลช่วงเปาในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้รับการดูแล ทั้งสุขภาพกายและใจ ผู้สูงอายุทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้ที่ช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ที่ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง และผู้ที่นอนติดเตียง ได้รับการดูแลจากอาสาสมัครและได้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ในมิติต่างๆ ซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้อยู่ดีมีสุข มากขึ้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานยังก่อให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพของคนในท้องถิ่น เกิดการเรียนรู้ รู้จักการเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม เกิดจิตอาสา มีความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ด้วยประโยชน์ เช่นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จึงต่อยอดการดำเนินงานกับกลุ่มผู้สูงอายุ ด้วยการก่อตั้ง “โรงเรียนผู้สูงอายุ” เพื่อขยายกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุต่อไป

โครงการ “เงินออม สร้างสุข”

โครงการ “เงินออม สร้างสุข” เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ ตำบลช่วงเปา เนื่องจากที่ผ่านมาผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในทางการเงินและมีภาวะหนี้สิน จึงมีการพูดคุยกันภายในกลุ่มถึงแนวทางในการ แก้ไขปัญหา และได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ควรมีการออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้เป็นค่าใช้จ่าย ทั่วไปหรือในกรณีจำเป็น ต่อมา กลุ่มผู้สูงอายุจึงเสนอโครงการที่ส่งเสริมพฤติกรรมการ ออมเงินของคนในพื้นที่ ที่มีชื่อว่า “โครงการเงินออม สร้างสุข” เข้าสู่เวที ประชาคมในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ซึ่งโครงการได้ผ่านการพิจารณา และได้ บรรลุเป็นแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

โครงการ “เงินออม สร้างสุข” จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวินัย การออมเงินให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีเงินออม สามารถพึ่งพาตนเอง ได้ในทางการเงิน และอยู่ดี กินดี มีสุข หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งวัตถุประสงค์เช่นนี้มีความสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มุ่งส่งเสริมและสร้างวินัยการออมเงินให้แก่ประชาชนเช่นเดียวกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ทำหน้าที่ประสานสถาบันการเงิน คือ ธนาคารกรุงไทย ให้จัดทำระบบการเปิดบัญชีและการรับฝากเงิน โดยในช่วงแรก ธนาคารได้ลงพื้นที่ทุกหมู่บ้านเพื่อรับสมัครและเปิดบัญชีให้แก่ผู้สนใจ สำหรับการ ออมเงิน ประชาชนสามารถนำเงินไปฝากด้วยตนเองได้ที่ธนาคาร แต่หากประชาชน บางกลุ่ม อาทิ ผู้สูงอายุ เด็ก ฯลฯ ไม่สะดวกเดินทางไปธนาคารด้วยตนเอง องค์การ บริหารส่วนตำบลช่วงเปา ยังให้บริการเสมือนไปรษณีย์ที่ทำหน้าที่รับเงินและบัญชีจาก ผู้ออม และนำไปฝากให้ที่ธนาคาร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จะลงพื้นที่ ทุกหมู่บ้านในวันจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของทุก เดือน และในเดือนถัดไป เมื่อธนาคาร นำเงินเข้าบัญชีและปรับสมุดบัญชีให้เรียบร้อยแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ก็จะทำสมุดบัญชีไปแจกคืนแก่ผู้ออมเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง

นอกจากนี้ ในการดำเนินโครงการ ชมรมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน และกลุ่มสตรี แม่บ้าน ยังเป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่รู้และเข้าใจถึงข้อดีของการ

ออมเงิน พร้อมทั้งเชิญชวนและกระตุ้นให้คนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งยังประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการออมเงินของคนในพื้นที่ กล่าวคือ 1) ผู้ออมต้องเป็นคนในพื้นที่ตำบลช่วงเปา ซึ่งประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าร่วมโครงการได้ 2) ผู้ออมต้องออมเงินต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยไม่สามารถถอนเงินออกมาได้ 3) ผู้ออมต้องออมเงินไม่ต่ำกว่า 100 บาทต่อเดือน 4) การออมเงินสามารถนำฝากได้ 2 วิธี คือ ฝากด้วยตนเองที่ธนาคาร และฝากที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาในวันจ่ายเบี้ยยังชีพเพื่อนำไปฝากให้ที่ธนาคาร

กล่าวได้ว่า “โครงการเงินออม สร้างสุข” เป็นโครงการที่ริเริ่มจากประชาชน โดยการเสนอโครงการผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบล และประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ปัจจุบัน มีประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการ จำนวน 400 คน และมียอดเงินนำฝาก ประมาณ 30,000 - 50,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ การรณรงค์ส่งเสริมให้มีการออมเงินอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการใช้จ่ายเงิน เกิดจิตสำนึกรักการออม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีวินัยทางการเงินมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นรากฐานของสังคมที่เข้มแข็งภายใต้วิถีชีวิตแบบพอเพียงอย่างยั่งยืน

โครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน”

การสื่อสารข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาและประชาชนในพื้นที่ เป็นกลไกหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาใช้ในการสร้างความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมาโดยตลอด แต่ที่ผ่านมา ยังพบปัญหาบางประการที่เกิดจากช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร อาทิ การใช้หอกระจายข่าวที่มีอยู่ในทุกหมู่บ้าน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในเวลา 6.00-7.00 น. นั้น บางหมู่บ้านไม่ได้กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นประจำทุกวัน และเครื่องมือเครื่องใช้มักเกิดการชำรุดบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้, การใช้วิธีการบอกปากต่อปาก มักเกิดความไม่แน่นอนในการพบปะกัน

ส่งผลให้ไม่มีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้แกกัน และบางครั้งข้อมูลข่าวสารมีความคลาดเคลื่อน, การส่งหนังสือและการติดประกาศ ไม่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและเกิดความล่าช้า ฯลฯ

ด้วยข้อบกพร่องในกระบวนการสื่อสารดังที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จึงมุ่งพัฒนาระบบการสื่อสาร โดยจัดทำเป็นโครงการที่มีชื่อว่า “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาได้นำโครงการนี้เข้าสู่การพิจารณาของเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านในทุกหมู่บ้านและเวทีประชาคมในระดับตำบลก่อนบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันสะท้อนปัญหาและเสนอความต้องการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์ของโครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” คือ การกระจายข้อมูลข่าวสารในด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาให้แก่ประชาชน อาทิ ผลการดำเนินงาน ข้อมูลการเงินการคลัง ข้อมูลการพัสดุ รายงานการประชุมสภา แจ้งการประชุม และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ยังเชื่อมั่นในหลักการที่ว่า หากประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการบริหารงาน สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น และกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ในที่สุด และไม่เพียงข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเท่านั้น โครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” ยังกระจายข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ให้ประชาชนรับทราบอีกด้วย

โครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” มีระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงาน มีการประชุมคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกเดือนเพื่อติดตามและประเมินผล มีการจัดทำผังรายการ มีการจัดช่วงเวลาในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมโดยไม่รบกวนหรือกระทบต่อวิถีชีวิตหรือกิจกรรมประจำวันของประชาชน มีขั้นตอนการกรองข้อมูลข่าวสาร มีแบบฟอร์มการฝากข่าว

ประชาสัมพันธ์ มีการจัดสถานที่ในการกระจายเสียงไว้ ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และที่สำคัญเปิดให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชน องค์กร และหน่วยงานมีส่วนร่วมในการใช้และพัฒนา เพื่อให้ระบบการสื่อสารภายในตำบลช่วงเป้าหมายมีคุณภาพ และสามารถรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่

“เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” เริ่มประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายรัฐในช่วงเช้า เวลา 7.30-8.00 น. ของทุกวัน จากนั้นในช่วงเย็น เวลา 17.00-18.00 น. ของทุกวัน ทำการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมและข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร คือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ในบางวันอาจเพิ่มการประชาสัมพันธ์เรื่องสำคัญเร่งด่วน เรื่องเฝ้าระวัง หรือเรื่องน่ารู้ในชีวิตประจำวัน อาทิ การส่งเสริมสุขภาพ, การสาธารณสุข, การป้องกันโรคติดต่อ, ประเพณีและวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชนเข้ามาร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ โรงพยาบาลสาธารณสุขประจำตำบล บ้านหนองห้าย, โรงพยาบาลจอมทอง, สภาวัฒนธรรม, ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมมัคทายก, พระสงฆ์, ผู้นำชุมชน ฯลฯ และทุกวันอาทิตย์ เวลา 8.30-10.00 น. ยังมีรายการนายกฯ พบประชาชน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา จะพูดคุยและชี้แจงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ซึ่งประชาชนสามารถโทรศัพท์เข้ามาพูดคุย ชักถาม แสดงความคิดเห็น ร้องทุกข์ หรือให้ข้อเสนอแนะโดยตรงกับนายกฯ ได้ นอกจากนี้ โครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” ยังเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนเข้ามาฝึกเป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุหรือดีเจจิว โดยมุ่งหวังที่จะสร้าง “นักสื่อสาร” ให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไป

การดำเนินโครงการ “เสียงไร้สาย กระจายความรู้ คู่ชุมชน” เป็นการพัฒนาระบบการให้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยสามารถกระจายข้อมูลข่าวสารจากต้นทางเพียงจุดเดียวไปยังปลายทางในทุกหมู่บ้าน ทั้ง 18 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นการประหยัดทั้งค่าใช้จ่าย แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และเวลา โครงการนี้ยังช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งคุณภาพ

ของเสียง (เสียงชัดเจน) และคุณภาพของเนื้อหา (ให้ข้อมูลจากผู้รู้จริงโดยตรง) รวมทั้ง ยังเป็นการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงประชาชนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้น คือ ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนรู้จัก เข้าใจ สามารถติดตามและตรวจสอบ รวมถึงต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปามากขึ้น เพราะมีความไว้วางใจองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาที่ทำงานอย่างโปร่งใส

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล

อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี 76140

โทรศัพท์ 032-796-681-2

โทรสาร 032-796-681

ประชากร

2,695 คน (ชาย 1,333 คน หญิง 1,362 คน)

พื้นที่

34.20 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 5 หมู่บ้าน)

รายได้

14,195,946.63 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

9,344,980.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายประสพชัย อารีวงศ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล
2. นายไพโรจน์ บัวแดง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล
3. นายจิรทีปต์ สว่างดี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กที่โดดเด่นด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง เพราะใช้หลักการบริหารแบบระบบปิด คือ **“การพัฒนาแบบอนุรักษ์นิยม ใช้วิถีชุมชนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อความผาสุกอย่างยั่งยืน”** แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล จะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่มาโดยตลอด เนื่องจากหน่วยงานภายนอกไม่รู้จักชื่อเสียงของตำบลหนองปลาไหล เพราะอยู่ห่างจากตัวเมืองและแหล่งศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว มีรายได้จากการจัดสรรและเงินอุดหนุนจากภาครัฐ ซึ่งไม่เพียงพอในการพัฒนาโครงการในพื้นที่

สิ่งล้ำค่าของตำบลหนองปลาไหล คือ สภาพพื้นที่ราบลุ่มล้อมรอบไปด้วยแหล่งน้ำทางธรรมชาติที่ยังสะอาด มีคลองชลประทานหลายสายไหลผ่าน ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางธรรมชาติอย่างมาก ประชาชนในตำบลจึงอาศัยความสมบูรณ์ของทำเลที่ตั้งประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ทำสวน ทำขนมโบราณ เพาะเลี้ยงปลา และกลุ่มอาชีพเชิงพาณิชย์ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดการทำงานแบบอาศัยความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่ เป็นจุดเน้นสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ ประกอบกับนโยบายของผู้บริหารที่กำหนดให้ทุกโครงการขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด **“หลักการทำงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาของตำบล”** ทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลมีความโปร่งใสและมีส่วนร่วมในทุกโครงการ และสามารถบูรณาการร่วมกับส่วนราชการหน่วยงานอื่นๆ นอกจากนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล ว่าทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ จึงอาศัยกลไกการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ และให้ประชาชนในทุกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลไม่ว่าจะเป็น การจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดราคากลาง การตรวจรับงาน การเป็นคณะกรรมการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือเป็นที่ปรึกษาในการทำโครงการต่างๆ

โดยสรุป วิธีปฏิบัติงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลยึดมาใช้ในการบริหารงานจนนำไปสู่ความสำเร็จได้ ได้แก่

- 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานเป็นกลไกในการควบคุมติดตาม และตรวจสอบ โดยมีประชาชน หรือองค์การภายนอกมีส่วนร่วม
- 2) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
- 3) การประสานงาน
- 4) การสร้างเครือข่าย
- 5) การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากลุ่ม
- 6) บูรณาการร่วมกันและเป็นรูปธรรม
- 7) ดำเนินถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล ได้แก่

โครงการเทศบาลอินทรี ของดีเมืองเพชร

จากความอุดมสมบูรณ์ภายในตำบลหนองปลาไหลที่แวดล้อมไปด้วยแหล่งน้ำทางธรรมชาติและคลองชลประทาน มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ข้าว มะพร้าว ผักสวนครัว สัตว์น้ำ ฯลฯ เนื่องจากอยู่ใกล้กับชายทะเลทำให้พื้นที่แห่งนี้มีความสำคัญเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างมาก จึงกลายเป็นแหล่งดึงดูดทั้งนกประจำถิ่นและนกต่างถิ่นมาอาศัยหากินเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนกอินทรีจากประเทศไซบีเรีย ประเทศจีน ประเทศมองโกเลีย ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ นกอินทรีหัวไหล่ขาว นกอินทรีปีกกลายนกอินทรีทุ่งหญ้าสเตปป์ นกอินทรีเล็ก และนกอินทรีสีสกุล Aquila ระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคมของทุกปี เนื่องจากเป็นช่วงสิ้นสุดฤดูหนาวเก็บเกี่ยว ดังนั้น นกหลายสายพันธุ์จึงต้องการหาอาหารสำคัญ คือ หนูนาในทุ่งข้าวได้โดยง่ายซึ่งนกเหล่านี้ ยังช่วยกำจัดหนูนาที่ศัตรูข้าวของชาวนาได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้เอง พื้นที่ตำบลหนองปลาไหลจึงเป็นพื้นที่ที่เป็นจุดชนมนกอินทรีที่ดีที่สุดในประเทศไทย และกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ที่อนุบาลของนกอินทรีและสำคัญต่อการอยู่รอดของนกอินทรีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ในระดับโลก ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอนุรักษ์พื้นที่ให้กลายเป็นถิ่นพำนักอาศัยให้นกอินทรีและนกกล้าเหยื่อชนิดอื่นให้เป็นสิ่งล้ำค่าในพื้นที่และเป็นของดีของตำบลหนองปลาไหลที่ต้องได้รับการพัฒนาและศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นที่มาของโครงการเทศกาลนกอินทรี ของดีเมืองเพชร ประจำปี 2557 โดยได้รับความร่วมมือร่วมมือจากการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีและชมรมดูนกประจำจังหวัดเพชรบุรีเพื่อประเมินถึงความพร้อมในการจัดโครงการเทศกาลนกอินทรีก่อน

หลังจากนั้น ประชาชนในตำบลหนองปลาไหลได้ร่วมกันประชุมเพื่อวางแผนงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ได้รับรู้ถึงงบประมาณ ขั้นตอนการทำงาน และแสดงความคิดเห็นเพื่อให้การจัดงานเป็นงานที่ดีที่สุด เช่น การเสนอให้มีกิจกรรม 7 กิจกรรม ประกวดวาดภาพกิจกรรม นิทรรศการให้ความรู้เรื่องนกอินทรี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านตำบลหนองปลาไหล การให้มีงานแสดงเกี่ยวกับอาชีพ ขนมหวานเมืองเพชรบุรี กิจกรรมส่องกล้องดูนก, และออกบูธจัดแสดงสินค้า OTOP และกิจกรรมการแข่งขันกีฬา กิจกรรมการแข่งขันวาดภาพระบายสีหัวข้อนกอินทรีกับสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยพวน ไทยโซ่ง กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี ฯลฯ

วิธีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มอาชีพในพื้นที่และกลุ่มต่างๆ ที่เข้าร่วม เช่น กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน กลุ่มอนุรักษ์นกอินทรี ฯลฯ โดยประชาชนและกลุ่มอาชีพได้ร่วมกันจัดเตรียมงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลอย่างเข้มแข็ง ที่สำคัญ คือ ชุมชนในพื้นที่ร่วมกับชมรมอนุรักษ์นกอินทรีจะมีหน้าที่ในการเป็นผู้นำนักท่องเที่ยวที่มาร่วมงานดังกล่าวไปเรียนรู้วิถีชีวิตดูนกอินทรีที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการอันประกอบไปด้วย นักท่องเที่ยวที่มาร่วมงาน โรงเรียนในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล และในจังหวัดเพชรบุรี, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหนองปลาไหล,

การท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี หน่วยงานต่างๆ ในอำเภอเขาย้อย และในจังหวัดเพชรบุรี, เด็ก เยาวชนตำบลหนองปลาไหล, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาชีพต่างๆ บริษัท ห้างร้าน ภาคเอกชน ประชาชนผู้สนใจ โดยเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความโดดเด่นจากการจัดโครงการดังกล่าว คือ โครงการดังกล่าวเป็นอำนาจการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม แนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นในชุมชนด้วยความเต็มใจ ชุมชนกับฝ่ายบริหารสามารถรับรู้และเห็นถึงความโปร่งใสในการจัดงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องงบประมาณที่นำมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและอนุรักษ์นกอินทรี นกเหยี่ยว นกกล้าเหยื่ออพยพ และพัฒนาพื้นที่ของตำบลหนองปลาไหลให้เป็นแหล่งชมนกอินทรี นกเหยี่ยว และนกกล้าเหยื่ออพยพ และเป็นแหล่งศึกษาวิถีทางธรรมชาติที่สำคัญในอนาคต อีกทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ของดีประจำตำบลหนองปลาไหลให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และส่งเสริมเศรษฐกิจในตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์นกอินทรี นกเหยี่ยว นกกล้าเหยื่ออพยพ และวิถีชีวิตทางธรรมชาติของตำบล รวมทั้งการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจเรื่องของนกอพยพประจำถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ให้กับบุคคลภายนอกได้ จนก่อให้เกิดความห่วงใยในธรรมชาติ อาชีพการเกษตรตำบลหนองปลาไหลที่เป็นบ้านเกิดของตนเอง

ผลจากการจัดโครงการดังกล่าวสร้างความสำเร็จที่สำคัญอย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

- 1) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้บริหาร และความโปร่งใสในการทำงานตั้งแต่แรกเริ่ม รวมทั้งการต่อยอดโครงการอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการที่ประชาชนในพื้นที่ร่วมมือร่วมใจในการจัดโครงการดังกล่าวทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ ที่สำคัญ ประชาชนได้เห็นถึงคุณค่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นอยู่ชั่วอู่หน้าของตนเอง และให้ความสนใจเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมอื่นๆ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการจัดโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ เศรษฐกิจชุมชน การสนับสนุนกลุ่มอาชีพของตำบลหนองปลาไหล การอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

- 2) การเชื่อมโยงและบูรณาการกลุ่มอาชีพกลายเป็นเครือข่ายให้รู้จักกันมากขึ้น จากการจัดงานดังกล่าวทำให้กลุ่มอาชีพในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มร่วมกันหรือที่เรียกว่า การบูรณาการกลุ่มอาชีพพร้อมกัน เช่น กลุ่มอาชีพทำขนมจีน น้ำยาปลาช่อน สั่งทำน้ำพริกจากกลุ่มแม่บ้านผลิตพริกแกงในตำบลหนองปลาไหล และสั่งน้ำดื่มของกลุ่มผลิตน้ำดื่มตำบลหนองปลาไหล มาใช้ในการผลิตน้ำยาปลาช่อน ซึ่งต่อมากลุ่มน้ำดื่มตำบลหนองปลาไหลเปลี่ยนชื่อเป็นน้ำดื่มมกอินทรี ทำให้ประชาชนในตำบลและนอกตำบลรู้จักและคุ้นเคยในชื่อดังกล่าวได้ง่ายขึ้น และได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น หรือการรวมกลุ่มระหว่างกลุ่มผลิตไม้กวาดทางมะพร้าวที่สั่งทางมะพร้าวจากกลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าว เพื่อลดต้นทุนในการผลิตของกลุ่มไม้กวาดทางมะพร้าวและเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าว นอกจากนี้ กลุ่มผลิตไม้กวาดทางมะพร้าวยังรับเศษใบมะพร้าวมาจากกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง
- 3) หลังจากการจัดโครงการเทศกาลนกอินทรี ปรากฏว่ามีหน่วยงานจากภายนอกทั้งจังหวัดเพชรบุรี เช่น การท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี พลังงานจังหวัดเพชรบุรี พัฒนาสังคมจังหวัดเพชรบุรี เกษตรจังหวัดเพชรบุรี สื่อสารมวลชน กลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ฯลฯ ได้รู้จักตำบลหนองปลาไหลมากยิ่งขึ้น และทำให้มีงบประมาณที่อุดหนุนเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลสามารถนำงบประมาณดังกล่าวมาแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ได้มากกว่าเดิม ได้แก่ การปรับปรุงระบบประปาจากประปาหมู่บ้าน เป็นระบบประปาภูมิภาคที่มีมาตรฐานสากลให้กับประชาชนในพื้นที่ทั่วทั้งตำบล

ครบทั้ง 5 หมู่บ้าน การปรับปรุงเส้นทางการจราจรเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับตำบลอื่นๆ และภายในหมู่บ้านให้มีมาตรฐาน และครอบคลุมทุกพื้นที่ในตำบล การจัดตั้งและส่งเสริมกองทุนออมวันละบาท ส่งเสริมการดำเนินงานของชมรม ผู้สูงอายุประจำตำบลหนองปลาไหล ส่งเสริมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่

โครงการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของแมลงศัตรูพืชด้วยวิธีการเบียน

ต้นมะพร้าว คือ พืชเศรษฐกิจสำคัญที่สุดของตำบลหนองปลาไหลและเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างชื่อเสียงและเป็นหนึ่งในของดีเมืองเพชรที่นำมาซึ่งรายได้ให้แก่คนในตำบล ในปี พ.ศ. 2555 ได้เกิดโรคระบาดแมลงดำหนามและหนอนหัวดำอย่างหนักในพื้นที่ของเกษตรกรที่ปลูกต้นมะพร้าวในตำบลหนองปลาไหล และพื้นที่ติดต่อกับตำบลหนองปลาไหล คือ อำเภอบ้านแหลม สร้างความเสียหายไม่เพียงแต่เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้ประกอบการอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์จากต้นมะพร้าว เช่น กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าว กลุ่มอาชีพทำขนมหวาน และกลุ่มอาชีพทำไม้กวาด อาชีพการทำตะกร้า/กระเป๋าลาสติก กลุ่มอาชีพเหล่านี้มีรายได้ลดลงอย่างมากเพราะต้นมะพร้าวตายทั้งหมดจำนวนหลายร้อยไร่ หากยังมีการปล่อยให้มีระบาดโดยไม่ดำเนินการในการป้องกันและกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสมและทันเวลาที่ตั้งแต่แรกเริ่มจะทำให้ระบาดรุนแรงและลุกลามไปในพื้นที่กว้าง

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนที่สุด คือ การที่กลุ่มเกษตรกรใช้วิธีการป้องกันที่สะดวกและง่ายด้วยการใช้เคมีกำจัดศัตรูพืช แต่ก็ยังไม่สามารถป้องกันโรคดังกล่าวได้แบบยั่งยืนและมีแนวโน้มว่าจำเป็นต้องใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งบางครั้งรายได้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อซื้อสารเคมีได้ตลอดทุกเดือน หรือบางครั้งก็จำเป็นต้องเผาต้นมะพร้าวทิ้งเพื่อกำจัดดักแด้ของแมลงดำหนามและหนอนหัวดำ ด้วยเหตุนี้กลุ่มเกษตรกรจึงรวมกลุ่มกันพูดคุยปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางแก้ปัญหาการกำจัดการแพร่ระบาดของแมลงดำหนามและหนอนหัวดำจนนำไปสู่การตั้งกลุ่มกำจัดศัตรูมะพร้าว โดยกลุ่มเห็นพ้องร่วมกันว่าความพยายามใช้สารเคมีกำจัดศัตรูมะพร้าวที่ผ่านมาไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง ตรงกันข้าม

พบว่าเป็นการสร้างปัญหามากกว่าเดิม เพราะต้องใช้เงินจำนวนมากในการพ่นยาทุกวันแต่ยังไม่สามารถกำจัดแมลงดำหนาม หนอนหัวดำได้หมด รวมทั้งสารเคมีที่ปล่อยปนเป็นระยะๆ มีแนวโน้มเป็นอันตรายโดยตรงต่อเกษตรกรและผู้บริโภคทางอ้อม

ทางกลุ่มจึงร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันและควบคุมการระบาดของแมลงดำหนามที่เรียกว่า “โรคหัวหงอก” เพราะแมลงดำหนาม หนอนหัวดำจะเข้าไปกัดกินและซ่อนตัวในใบอ่อนที่พบบ่อยจนทำให้ยอดอ่อนของมะพร้าวชะงักการเจริญเติบโตเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีขาวในแต่ละต้น หากมีการทำลายอย่างรุนแรงมากจะมองเห็นต้นมะพร้าวทั้งหมดเป็นสีขาวโพลนชัดเจนทั้งต้น ดังนั้น วิธีการกำจัดที่ดีที่สุดคือ การกำจัดด้วยวิธีการเบียน (ให้แมลงกำจัดกันเอง) กลุ่มเกษตรกรชาวสวนมะพร้าวจึงนำเสนอปัญหาและโรคระบาดชนิดนี้ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอคำแนะนำ เช่น ขอความรู้จากวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอเขาย้อย สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรีซึ่งได้รับคำแนะนำให้ใช้วิธีดังกล่าวและสอนเรื่องเทคนิคการเพาะเลี้ยงแมลงกำจัดดังกล่าวจะได้ผลดีกว่า และมีความปลอดภัยมากกว่า โดยเกษตรกรจะปล่อยให้แตนเบียนเข้าไปวางไข่และฟักตัวด้วยการกัดกินแมลงดำหนามซึ่งเข้าไปกัดกินยอดอ่อนที่สุดของมะพร้าวอีกที

ทางกลุ่มเกษตรกรจึงรวมกลุ่มกันเพื่อระดมปัจจัยการผลิตในการเพาะเลี้ยงวัสดุอุปกรณ์ตามความสามารถของสมาชิกกลุ่มเอง เช่น ซ็อกล่องพลาสติกทรงกระบอกพร้อมฝาปิด ไร่บ้าง ปลายข้าว ฯลฯ เพื่อเพาะเลี้ยงแตนเบียน ต่อมาได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลเพื่อทำการเพาะเลี้ยงเพิ่มเติมและขยายพันธุ์แมลงดังกล่าวไปยังกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลยังร่วมกับกลุ่มดังกล่าวทำกิจกรรมการสำรวจเกษตรกรกลุ่มเสี่ยงที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเกษตรกรรมเป็นประจำ และตรวจเลือดเพื่อหาสารเคมีตกค้างในร่างกายพบว่ามีความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพ

โครงการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกระบวนการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสที่โดดเด่น ตั้งแต่การริเริ่มของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ตั้งแต่แรกเริ่มในการแก้ไขปัญหา

ของกลุ่ม และขอรับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล การประชาสัมพันธ์ชี้แจงข้อมูลและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรแก้ไขปัญหาค้นสำเร็จอย่างเข้มแข็งจนสามารถกลายเป็นศูนย์เรียนรู้และการศึกษาดูงานการผลิตและขยายพันธุ์แตนเบียนเป็นหลักในพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกด้วยกันยังนำไปสู่การพัฒนาออกแบบกระบวนการผลิตเพื่อหาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีอื่นๆ ที่ปลอดภัยต่อได้อีก เช่น วิธีการใช้กากน้ำตาลฉีดพ่นเพื่อให้เกิดเชื้อราไปกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น นอกจากนี้ทางกลุ่มยังถ่ายทอดความรู้ วิธีการเลี้ยง การเพาะพันธุ์ การทดลองในแปลงทดสอบ และเปิดเป็นศูนย์ให้ยืมอุปกรณ์การเพาะเลี้ยงแตนเบียนระหว่างสมาชิกที่ต้องการใช้ในการกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งเครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลอื่นๆ

ความสำเร็จที่โดดเด่นอย่างชัดเจน คือ สามารถยับยั้งสถานการณ์ระบาดของแมลงดำหนาม หนอนหัวดำ ศัตรูของมะพร้าวด้วยชีววิธีได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที กลุ่มเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงวิธีการจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลร่วมกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล และสามารถเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวไปยังพื้นที่ใกล้เคียงจนกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการกำจัดศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมีและที่สำคัญที่สุดคือ การยับยั้งอันตรายจากการใช้สารเคมีในการเกษตรกรรมอันจะส่งผลเสียต่อสุขภาพของตัวเกษตรกรและประชาชนผู้บริโภคทั้งในและนอกพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล

โครงการกลุ่มแม่บ้านผลิตน้ำคั้นตำบลหนองปลาไหล

โครงการดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ที่ได้รับจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากการจัดโครงการเทศกาลนกอินทรี ของดีเมืองเพชร ประจำปี 2557 การจัดงานดังกล่าวนำมาซึ่งงบประมาณจากจังหวัดที่เข้ามาปรับปรุงระบบประปาจากประปาหมู่บ้านให้เป็นระบบประปาภูมิภาคที่มีมาตรฐานสากลให้กับประชาชนครบทั้ง 5 ชุมชน หลังจากนั้น กลุ่มแม่บ้านตามชุมชนต่างๆ

ร่วมกันเห็นว่าน้ำประปาในหมู่บ้านสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดเป็นรายได้ให้แก่กลุ่มและทุกชุมชนในตำบลหนองปลาไหล เพราะในอดีตชุมชนหนองปลาไหลส่วนใหญ่สั่งซื้อน้ำดื่มจากร้านผู้ประกอบการที่จำหน่ายในราคาสูง นอกพื้นที่มาใช้ดื่มในชีวิตประจำวันหรือในงานกิจกรรมต่างๆ ทุกครั้ง เช่น โครงการสืบสานประเพณีวันสงกรานต์ กิจกรรมวันเด็ก งานทำบุญประเพณีต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

วิธีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมและมีความโปร่งใส คือ เริ่มจากการที่กลุ่มแม่บ้านมองเห็นว่าตำบลหนองปลาไหลมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สมบูรณ์ สะอาด ปลอดภัยเพราะไม่ใช่พื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์แบบพื้นที่ใกล้เคียง สามารถผลิตน้ำสะอาดราคาถูกในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหลได้ โดยในปี พ.ศ. 2552 จึงได้ปรึกษาถึงแนวทางรายละเอียดของการผลิตน้ำดื่มตามหลักมาตรฐานการผลิตน้ำดื่มจากน้ำประปา และได้จัดตั้งกลุ่ม “กลุ่มแม่บ้านผลิตน้ำดื่มตำบลหนองปลาไหล” เพื่อให้มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใสในเชิงธุรกิจ มีการจัดตั้งราคาที่ยุติธรรม สร้างระบบบัญชีค่าใช้จ่าย มีการตรวจสอบที่มาของรายได้จากการจัดจำหน่ายน้ำดื่ม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกด้วยกันในการผลิตน้ำดื่มแต่ละขั้นตอน และการขอรับการสนับสนุนอาคาร สถานที่ งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 37 จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ชุมชนหนองปลาไหลได้ดื่มน้ำที่สะอาด ปลอดภัยดีต่อสุขภาพทำให้คนในตำบลมีความเป็นอยู่ที่ดี สร้างช่องทางการจำหน่ายที่ีราคาถูกกว่าท้องตลาดและผู้ประกอบการรายอื่น และสามารถจัดทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นได้

เมื่อได้รับการสนับสนุนแล้วจึงดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ ให้สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านฯ ดำเนินการผลิตน้ำดื่มภายใต้หลักการและแนวคิดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้นคือ ความพอประมาณ หมายถึง ทางกลุ่มแม่บ้านฯ จะผลิตน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัยในตำบลหนองปลาไหลได้ใช้ดื่มราคาถูกกว่าพื้นที่อื่นและไม่มุ่งหวังประโยชน์ทางธุรกิจมากเกินไป และต้องดำเนินการเชิง

พาณิชย์ที่โปร่งใสตรวจสอบได้ด้วยการให้มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ชุมชนและพื้นที่อื่นได้รับรู้ข่าวสารและอัตราการผลิตน้ำดื่มในรายวัน/รายเดือน/รายปีเป็นประจำผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ของกลุ่มแม่บ้านฯ และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล นอกจากนี้ กลุ่มแม่บ้านฯ ร่วมกันคิดสัญลักษณ์ที่จะใช้เป็นตราผลิตภัณฑ์น้ำดื่มประจำตำบล โดยใช้ชื่อและสัญลักษณ์ว่า “น้ำดื่มตรานกอินทรี” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของตำบลที่สร้างชื่อเสียงจากโครงการเทศกาลนกอินทรีของดีเมืองเพชร ประจำปี 2557

กระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของความร่วมมือร่วมใจและเห็นคุณค่าของทุนพื้นที่ ที่สำคัญ กิจกรรมน้ำดื่มของกลุ่มแม่บ้านฯ สามารถยืนอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเองของกลุ่มและชุมชนและสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อรองรับการส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกได้ ผลแห่งความสำเร็จดังกล่าวนี้มาจากการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนด้วยกัน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล ซึ่งได้ก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ คือ ความสำนึกรักถิ่นของชุมชนตำบลหนองปลาไหลที่เห็นคุณค่าและคุณค่าของน้ำดื่มที่ผลิตภายใต้ผลิตภัณฑ์ชุมชนของตนเอง และสนใจสั่งซื้อจนยอดขายไม่เพียงพอในช่วงเทศกาล อีกทั้งชุมชนยังเชื่อมั่นว่าน้ำดื่มของตนเองนั้นมาจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติในพื้นที่และสามารถดื่มได้เพราะสะอาด ปลอดภัย นำมาซึ่งสุขภาพที่ดี ที่สำคัญมากกว่านี้ คือ กลุ่มแม่บ้านฯ ยังเปิดให้สมาชิกจากตำบลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันผลิตน้ำดื่ม การจัดบรรจุภัณฑ์ การผลิต การตรวจสอบความสะอาด การจัดหาแหล่งตลาด การรับ-ส่งน้ำดื่ม โดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อชื่อเสียงและประโยชน์ให้แก่ชุมชนหนองปลาไหลจนเกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชน

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558

**ประเภทที่ 2
ด้านการเสริมสร้างสันติสุข
และความสามัคคี**

เทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-221-202

โทรสาร 043-224-033

ประชากร

115,243 คน (ชาย 53,905 คน หญิง 61,338 คน)

พื้นที่

46.0 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 95 ชุมชน)

รายได้

1,129,959,209.21 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินยืมจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

289,280,002.21 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธีระศักดิ์ ฑีฆายุพันธุ์ นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น
2. นายเรืองชัย ตราชู ประธานสภาเทศบาลนครขอนแก่น
3. นายกฤษณวรุณ ไชยนิจ ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลนครขอนแก่น พัฒนาเมืองภายใต้หลักการ **“มีส่วนร่วม โปร่งใส กระจ่ายอำนาจ”** ตลอดจนความศรัทธาในภาคประชาชน ขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ **“การพัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข”** ด้วยมุ่งหวังแห่งการวางรากฐานของการพัฒนาเมืองขอนแก่นสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เป็นเป้าหมายสำคัญ โดยตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา เทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการพัฒนาเมือง จากการสะสมเชิงปริมาณมุ่งสู่คุณภาพด้วยการพัฒนาที่มีความหลากหลายในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการวางรากฐานการเตรียมความพร้อมของคนในองค์กรด้วยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และจัดการความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมโดยรวม การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน และสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานด้วยการบริหารเมืองรูปแบบ **“ยุคของซูบเปอร์ทีม”** ไม่ใช่ **“ยุคของซูบเปอร์ฮีโร่”** เพื่อเป็นการกระจายอำนาจและหน้าที่การบริหารจัดการคืนกลับไปให้แก่ประชาชน ภายใต้ความเชื่อที่ว่า **“หัวใจการบริหาร คือ การกระจายอำนาจ หัวใจการกระจายอำนาจ คือ ประชาชน”** การจัดการศึกษาใหม่ โดยการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยจัดทำ Blueprint การศึกษา เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ ให้รองรับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง การเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนด้วยการให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ประชาชน การเพิ่มศักยภาพของเมืองทั้งทางด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับการเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคอีสาน และการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองให้ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ด้วยความเจริญทางด้านวัตถุในปัจจุบันเป็นสาเหตุทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป มีค่านิยมในการแสวงหาเงินทองและอำนาจมามีมากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ ดังนั้น เทศบาลนครขอนแก่น จึงได้มุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ การดูแลเอาใจใส่ซึ่งและกันบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร โดยได้ขับเคลื่อนด้วยการสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทรผ่าน **“โครงการคนขอนแก่น ไม่ทอดทิ้งกัน”** ซึ่งเป็นหัวใจหลักและค่อยๆต่อยอดแตกหน่อ เป็นโครงการตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ต่างๆ อีกมากมาย เพื่อสร้างให้คนขอนแก่นได้ตระหนักและหวนคืนกลับมาดูแลซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะ **“ให้”** และ **“รับ”** อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีอย่างเสมอภาค ตลอดจนการแบ่งปันกันอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตาม ด้วยขอนแก่นเป็นเมืองตรงกลางระหว่างความเป็นเมืองเก่าและเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ ถึงแม้ว่าไม่มีรากฐานวัฒนธรรมที่เก่าแก่และประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน หรือการเป็นเมืองท่องเที่ยวตามธรรมชาติ จึงทำให้การสร้างเมืองขอนแก่นต้องมีการกำหนดนโยบายและการพัฒนาเมืองที่มีทิศทางพัฒนาทั้งด้านความเจริญทางวัตถุและจิตใจของผู้คนโดยการนำวิถีความเป็นท้องถิ่น สิ่งที่มีอยู่ และความเป็นตัวตนของผู้คนที่หลากหลายในเมืองมาผสมผสานปรับใช้ให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อความเหมาะสมอย่างกลมกลืน ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ สันติสุข ความสมานฉันท์ที่เข้มแข็งและเต็มไปด้วยความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สร้างสำนึกรักท้องถิ่น และสร้างคุณค่าทางจิตใจ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ของ เทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่

โครงการฟื้นฟูเยียวยาและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชนชายขอบในสังคมเมือง

เป็นโครงการที่ริเริ่มสร้างสรรค์จากความคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับล่าง เสนอต่อระดับนโยบายก่อนพัฒนาเป็นโครงการ กระบวนการทำงานเป็นลักษณะการดำเนินงานแบบคู่ขนานระหว่างในระบบและนอกระบบราชการ คือ มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ราชการที่ทำงานประสานกันอย่างลงตัวที่สำคัญได้ให้บทบาทภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการอย่างเต็มที่ โดยภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน จนทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มภาคประชาชน และสามารถทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งนี้ เนื้อหาของโครงการสามารถตอบโจทย์แก้ปัญหาสังคมได้โดยตรง นั่นคือ ประเด็นเด็กเยาวชนชายขอบในสังคมเมืองเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กำลังเป็นปัญหาและกำลังทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ การดำเนินงานโครงการนี้สามารถแก้ปัญหาเด็กเยาวชนกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นเด็กนอกระบบ เด็กแก๊ง เด็กแว้นซ์ รวมถึงเด็กยากจนและเด็กเร่ร่อนได้ ความน่าสนใจตรงที่สามารถเข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาเด็กเยาวชน

กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ โดยพยายามดึงเด็กเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่สร้างปัญหา ก่อความวุ่นวายในชุมชน ทั้งประเด็นความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ความรุนแรงในครอบครัว ภัยสังคมจากยาเสพติด การทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นของกลุ่มแก๊งต่างๆ ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 20 แก๊งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งโครงการนี้ช่วยเชื่อมประสาน เด็กเยาวชนกลุ่มแก๊งต่างๆ ให้ได้รู้จักกัน เรียนรู้กัน เป็นเพื่อนกันและเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายทำให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและดึงเด็กเยาวชน เหล่านี้ออกจากพื้นที่มืดในสังคม พื้นฟูเยียวยาจิตใจ ส่งเสริมให้มีชีวิตใหม่ ให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และสร้างอาชีพให้สามารถทำมาหากินและพึ่งพาตนเองได้ จนไม่หันกลับไปบนเส้นทางมืดอีก ความสำเร็จและความต่อเนื่องของโครงการส่งผล ให้ได้รับการยกย่องด้านกระบวนการทำงานเป็นนวัตกรรมใหม่ “5C กลยุทธ์พิชิตใจ เด็กเยาวชนชายขอบกับการเรียนรู้นอกระบบ” จากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน สสค.

สำหรับการดำเนินงานล่าสุด ที่ถือว่าเป็นพัฒนาการจากปีที่ผ่านมา คือ การก่อตั้ง ศูนย์สร้างโอกาสเด็กและเยาวชนบ้านเรา เทศบาลนครขอนแก่น ที่มีจุดเริ่มต้นคือ การทำงานที่มุ่งสร้างช่วยเหลือเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษา เด็กเร่ร่อน เด็กแก๊ง เด็กแว้น เด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา ให้ออกมาสู่สังคมที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี จากการทำงาน กับเด็กกลุ่มนี้ที่ผ่านมามีข้อสรุปว่า ต้องมีการทำงานที่ยาวนานและต่อเนื่องถึงจะ เปลี่ยนแปลงเด็กกลุ่มนี้ได้ ทำงานกับเด็กกลุ่มนี้ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ใช้ความ พุ่มเทความรักและความเมตตาอยู่ใกล้ชิดพวกเขาตลอดเวลา และในขณะเดียวกันมี เด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีการครอบครัวยังเป็นเด็กเร่ร่อนไม่มีที่พึ่ง ไม่มีบ้านอยู่ จึงทำให้เขา เหล่านี้มีพัฒนาการที่ถดถอยลง โครงการฯ จึงพัฒนาต่อยอดจากโครงการอบรมฟื้นฟู และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชนชายขอบในสังคมเมือง ริเริ่มก่อตั้งศูนย์สร้าง โอกาสเด็กและเยาวชนบ้านเราเทศบาลนครขอนแก่นขึ้น ภายใต้แนวคิดหลักการ ที่อยากจะมีบ้านที่เป็นศูนย์พักพิงสำหรับเด็กที่ไม่มีบ้านอยู่หรือครอบครัวแตกแยก ไม่สามารถกลับบ้านได้ ให้มาอยู่พักพิงอาศัยชั่วคราว และศูนย์ฯ มีการจัด กระบวนการพัฒนาตัวเองผ่านกิจกรรมต่างๆ มีระบบพี่เลี้ยงเปรียบเสมือนครอบครัว ดูแลซึ่งจะทำให้เขาไม่กลับไปสู่พื้นที่มืดหรือพื้นที่เสี่ยงอันตรายอีก ดังนั้น ศูนย์สร้าง โอกาสเด็กและเยาวชนบ้านเรา จึงเป็นศูนย์ที่มุ่งสร้างโอกาสเด็กเยาวชนที่กระทำความ

ผิดหรือเด็กที่ด้อยโอกาส ให้มีที่อาศัย ที่กิน ที่หลับที่นอน มีเพื่อน มีพี่ มีน้อง เป็นครอบครัวเสมือนที่ดูแล เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับพวกเขาให้สามารถพลิกฟื้น พัฒนาตัวเองเริ่มต้นชีวิตใหม่และเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ปัจจุบัน ศูนย์ฯ แห่งนี้ มีสมาชิก ได้แก่ กลุ่มแกนนำ 7 คน, กลุ่มพักอยู่ ประจำ 13 คน และกลุ่มมาร่วมกิจกรรมเฉพาะตอนกลางวัน (ไปกลับ) 27 คน ในส่วนการบริหารจัดการบ้านศูนย์สร้างโอกาสเด็กและเยาวชนบ้านเรา เทศบาลนคร ขอนแก่น จะมีพี่สมาน (นายสมาน ชัยสุวรรณ) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น พี่มหา (นายอังคาร ชัยสุวรรณ) ดูแลระบบความเป็นอยู่ ภายในบ้าน พี่เปี้ยก (นายประดิษฐ์จรัส อสุชีวะ) ดูแลฝ่ายปกครองภายในบ้าน และมีเด็กแกนนำที่ผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ มาช่วยประดับประดาห้องที่ มาอยู่ในบ้านศูนย์โอกาสเด็กและเยาวชนบ้านเรา เทศบาลนครขอนแก่น โดยเน้นการ จัดการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ 25 % เช่น เรียน กศน. กิจกรรมห้องเรียนสัญจร
2. ด้านวิชาชีพ 25 % เช่น ก่อสร้าง, ร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์, ร้านขนมจีน, เทศกิจ เป็นต้น
3. ด้านทักษะชีวิต 50 % เช่น ค่ายการเรียนรู้ออกกำลังกาย, ค่าปรับ เปลี่ยนพฤติกรรม, กิจกรรมจูงมือน้องเข้าวัดปฏิบัติธรรมและกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ จะมีการกำหนดการประจำสัปดาห์ และกำหนดการประจำวัน กำหนด กิจกรรมและหน้าที่ของสมาชิกในศูนย์อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญมีกฎระเบียบ ภายในบ้านเป็นกติการ่วมกันของสมาชิก ดังนี้

1. ห้ามมีเพศสัมพันธ์ภายในบ้านโดยเด็ดขาด
2. คัดกรองคนเข้าออกบ้าน
3. ห้ามยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด

4. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด
5. ห้ามทะเลาะวิวาทโดยเด็ดขาด
6. ห้ามขโมยของโดยเด็ดขาด
7. ห้ามใครเข้าออกบ้านหลัง 22.30 น. เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องขออนุญาตพี่เลี้ยงก่อน
8. ทุกคนต้องช่วยกันทำภารกิจที่ตัวเองได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด
9. ต้องช่วยกันประหยัดพลังงาน

กฎระเบียบในบ้านทุกอย่างจะเน้นการมีส่วนร่วมในการประชุมพูดคุยให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและออกแบปร่วมกันโดยมีทีมพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาชี้แนะ โดยจะฟังเสียงส่วนใหญ่ในการพิจารณากฎระเบียบต่างๆ ทุกครั้ง และเปิดพื้นที่ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้เด็กและเยาวชนกลับสู่ระบบการศึกษา และภาคประกอบอาชีพ ซึ่งจากสถิติที่สำรวจพบว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน ในปีแรกและขยายเป็น 120 คนในปี 2 และ 250 คนในปี 3 พบว่าเด็กเยาวชนหันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เช่น เรียนต่อ กศน.ระบบพิเศษจำนวน 120 คน, เรียนต่อในระบบโรงเรียนและสถาบันอุดมการณ์ศึกษาประมาณ 20 คน ในขณะที่เดียวกันประมาณ 50 คน เริ่มไปทำงานประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ส่วนที่เหลือยังไม่ตัดสินใจ ซึ่งพี่ๆ ทีมงานก็พยายามดึงน้องเหล่านั้นมาร่วมกิจกรรมเรื่อยๆ เพราะอย่างน้อยให้ห่างจากกิจกรรมที่ไม่ดีเพื่อรอการเติบโตทางความคิดต่อไป นอกจากนี้สถิติคืออาญาเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในพื้นที่ก็ลดลงอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 3 ปีที่มีโครงการมา

โครงการอิ่มท้องอุ่นใจ ไกลบ้านใกล้โรงเรียน

จากนโยบายของเทศบาลนครขอนแก่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างสังคมเอื้ออาทรด้วยจิตสาธารณะของการเป็น“ผู้ให้” การให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้โครงการ “คนขอนแก่น ไม่ทอดทิ้งกัน” เพื่อต้องการช่วยเหลือผู้รับโอกาสอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงในเรื่องความเดือดร้อนของผู้รับโอกาส ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ผู้ที่อยู่ในภาวะทุกข์ยากลำบากด้านต่างๆ และจากการสำรวจพบว่ามีผู้รับโอกาสที่ขึ้นทะเบียนในโครงการคนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกันอีกหลายคน ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้ เนื่องจากบางส่วนเป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ขาดคนดูแล ไม่มีญาติพี่น้องดูแล ดังนั้น เทศบาลนครขอนแก่น จึงขยายพื้นที่การให้บริการอาหารกลางวันฟรี ไปยังหน่วยงานที่ผู้รับโอกาสมีที่อยู่อาศัยใกล้เคียง สะดวกต่อการใช้บริการ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 11 โรงเรียน และร้านข้าวแกงในชุมชน โดยให้ส่วนสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม ตรวจสอบความพร้อมของโรงเรียน และฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักปลัดเทศบาล ตรวจสอบความพร้อมของร้านข้าวแกงในชุมชนที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการ ตลอดทั้งความต้องการของผู้รับโอกาสที่ขึ้นทะเบียนโครงการคนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน พบว่ามีผู้เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือในเรื่องอาหารจำนวน 175 คน

ทั้งนี้ ในการดำเนินงาน ผู้รับโอกาสสามารถรับบริการได้ 2 ช่องทาง คือ

- ช่องทางที่ 1 ผู้รับโอกาส รับประทานอาหารฟรี ได้วันละ 1 มื้อ จากร้านข้าวแกงใกล้บ้าน ที่เข้าร่วมโครงการ โดยร้านข้าวแกงจะร่วมแบ่งปัน 10 บาท เทศบาล สนับสนุน 20 บาท
- ช่องทางที่ 2 ผู้รับโอกาส รับประทานอาหารฟรี ได้วันละ 1 มื้อต่อวัน โดยไปรับด้วยตัวเอง หรือญาติมารับแทน ถ้าไม่สามารถไปรับด้วยตัวเองได้ หรือไม่มีคนดูแล โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ป่วยติดเตียง เราจะมีอาสาสมัคร ในโรงเรียนบ้าง อาสาสมัครจากชุมชนบ้าง นำไปส่งให้ที่บ้าน โรงเรียนจะร่วมสนับสนุน 15 บาท เทศบาลสนับสนุน 15 บาท

ซึ่งทำให้ผู้รับโอกาสได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ กินอิ่ม นอนอุ่น เพิ่มขึ้น และสามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้รับโอกาสในการดำรงชีวิตได้ระดับหนึ่ง

โครงการอิมทอง อุ่นใจ ไกลบ้านใกล้โรงเรียน ไม่เพียงแต่จะเป็นการเปิดพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง “ผู้ให้” และ “ผู้รับ” เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะการเป็น “ผู้ให้” ให้กับพนักงาน อาสาสมัคร และประชาชนทั่วไป เท่านั้น สิ่งที่สังคมโดยรวมได้รับมากกว่าการให้อาหาร 1 มื้อ คือ

1. ความเจริญงอกงาม ของความเอื้ออาทรในจิตใจของผู้ให้ และความสุใจ ความปลื้มปิติ ยินดี อิ่มเอมใจของผู้รับ ที่ดูแลซึ่งกันและกัน
2. ความสุข ที่เห็นอาสาสมัครจากโรงเรียน ชุมชน เพื่อนบ้าน ที่มีจิตอาสา คอยดูแลช่วยเหลือรับ และส่งอาหารให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ที่ขาดคนดูแล บางคนที่ได้รับการดูแลจาก แล้ว มีความเข้มแข็งขึ้น เปลี่ยนจากผู้รับมาเป็นผู้ให้ เสียสละความอึด ในส่วนที่เขาเคยได้รับ แบ่งปันให้คนอื่นที่เดือดร้อนกว่า
3. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คุณค่าของการให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันของลูกหลาน คนในครอบครัว คนรอบข้าง เพื่อนบ้าน ชุมชน สังคม หันมาดูแลเอาใจใส่ ห่วงหาเอื้ออาทรกันมากขึ้น แม้ในช่วงเวลาที่ไม่ได้รับอาหารตอนโรงเรียนปิดเทอม ก็ยังมีน้ำใจจากเพื่อนบ้านรอบข้างที่แบ่งปันอาหารและให้การเอาใจใส่ดูแลเหมือนญาติ โดยไม่หวังผลตอบแทนแต่อย่างใด เพียงเพราะเขามีความเมตตา เอื้ออาทรในจิตใจและไม่นิ่งดูตาย เมื่อเห็นผู้คนรอบข้างตกทุกข์ได้ยาก

ดังนั้น ผลสำเร็จจากการดำเนินงานในโครงการ ที่ถูกหล่อเลี้ยงด้วยคนในสังคมที่มีความเอื้ออาทรดูแลซึ่งกันและกันของคนในสังคมเดียวกัน “สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมแห่งความสุข สันติสุข มีความสมานฉันท์ และน่าอยู่อย่างแท้จริง”

โครงการบ้านสีขาวชุมชนสีขาว

การแพร่ระบาดของยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ความสงบสุขของประชาชนและสังคม ประชาชนไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีทุกฝ่ายในพื้นที่ที่จะต้องเข้ามาดูแลแก้ไขปัญหามา และให้การสนับสนุน โดยเทศบาลเป็นแกนหลักประสานความร่วมมือกับกลุ่มพลังมวลชน ผู้นำชุมชน องค์กรภาคเอกชน ในการดำเนินการ กระบวนการ แนวทาง การแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นปัจจัยหลัก กล่าวคือ คนในชุมชนจะต้องมีบทบาทสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาของตนเองด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เทศบาลนครขอนแก่น จึงได้จัดทำโครงการบ้านสีขาวชุมชนสีขาว เพื่อเป็นการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยเทศบาลใช้พลังบวกที่เปรียบเสมือนจุดขาวที่มีจำนวนมากกว่าล้อมจุดสีดำไม่ให้แผ่ขยายเพิ่ม รวมถึงการผนึกกำลังกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผ่านกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเองและหน่วยงานภาคีเครือข่าย มีการเพิ่มจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการผ่านการชักชวนและความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการทำงานของเทศบาล คือ เชิดชูคนดี ยกย่องให้เป็นตัวอย่างทุกคนรอบครัวอยากได้รับเกียรติเหล่านั้น จึงมีการดำรงตนและมีการปรับพฤติกรรมในครอบครัวให้ดีขึ้น และสิ่งที่ได้รับนอกเหนือจากนั้น คือ การที่ชุมชนมีความสามัคคี ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการแจ้งเบาะแส ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ เช่น ชุมชนสามเหลี่ยม 5 เดิมที่ผู้นำชุมชนให้การปฏิเสธกับกิจกรรมบ้านสีขาวชุมชนสีขาวมาตลอด 3 ปี เทศบาลใช้การจูงใจ ชักจูง โดยการเชิญให้ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์และเข้าร่วมกิจกรรมแสดงความยินดีกับครอบครัวที่ผ่านการคัดกรอง ได้ร่วมเห็นความสมานฉันท์ ความสามัคคี ความเอื้ออาทรของชุมชนที่ประสบความสำเร็จตามโครงการ จึงได้ริเริ่มโครงการในชุมชนตนเอง เริ่มให้ข้อมูลและสามารถชักจูงผู้หลงผิดในชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดจนถึงขั้นเลิกสารเสพติด เข้าสู่ระบบการศึกษาตามความสามารถและประกอบอาชีพตามความถนัดซึ่งนอกจากสำนักสวัสดิการสังคมแล้วยังเป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ในเทศบาล เช่น สำนักการศึกษา

ในการจัดการศึกษาทางเลือก โครงการนี้มีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เป็นหนึ่งในโครงการที่สามารถตัดวงจรอาชญากรเป็นการคืนคนดีสู่สังคมและยังคงมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ โครงการบ้านสีขาวชุมชนสีขาว มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (ขั้นเตรียมการ)

- ๑ ประสานผู้นำชุมชนทุกชุมชน ร่วมกันกำหนดมาตรการทางสังคม ใช้บังคับกับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีการประกาศให้ทราบทั่วกัน
- ๒ คณะทำงานโครงการ “บ้านสีขาว ชุมชนสีขาว” ของแต่ละชุมชนร่วมกำหนดเกณฑ์ และแบบคัดกรอง บ้านสีขาว ชุมชนสีขาว ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยคณะทำงานดังกล่าวมี 2 ชุด ประกอบด้วย คณะทำงานระดับชุมชน และคณะทำงานระดับเทศบาล
- ๓ ประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวร่วมกับประธาน 90 ชุมชน ให้ประชาชนในชุมชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ
- ๔ จัดตั้งศูนย์รับแจ้งข้อมูลด้านยาเสพติดและเรื่องราวร้องทุกข์ในชุมชน
- ๕ จัดทำไล่อัจฉริยะ “บ้านเปี่ยมรัก ครอบครัวเปี่ยมสุข” สายรัดข้อมือ และธงบ้านสีขาว เพื่อมอบให้กับครอบครัวที่ผ่านการคัดกรองจากคณะกรรมการโครงการบ้านสีขาว และเมื่อผ่านการคัดกรองเป็นบ้านสีขาวครบทุกครอบครัวแล้วให้จัดทำป้ายข้อความ “ชุมชนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด” เพื่อใช้ติดสัญลักษณ์ที่บริเวณหน้าทำการชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 (ขั้นสำรวจและวิเคราะห์)

- ๑ สอบถามตามแบบคัดกรองและรวบรวมสภาพปัญหาของครอบครัวที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จากคณะกรรมการชุมชนและผู้อาศัย ตามสภาพความเป็นจริง

- ๒ ประชุมประชาคมรับรองครอบครัว และจัดระดับความสำคัญของปัญหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของครอบครัวในแต่ละชุมชน
- ๓ สรุปรายงานผลการประชุมประชาคมที่รับรองจากคณะทำงานระดับชุมชนส่งเทศบาล ฯ เพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองจากคณะทำงานระดับเทศบาล
- ๔ คณะทำงานระดับเทศบาลประชุมรับรอง พร้อมกำหนดวัน เวลา ลงพื้นที่มอบโล่ เพื่อประกาศเป็น “บ้านสีขาว ชุมชนสีขาว”

ขั้นตอนที่ 3 (ขั้นติดตามประมวลผลการปฏิบัติ)

- ๑ คณะทำงานโครงการบ้านสีขาว ชุมชนสีขาว ทั้งระดับเทศบาล ระดับชุมชนได้ประชุมร่วมกันและระดมความคิดเห็น และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาให้บังเกิดผลในชุมชนต่อไป
- ๒ คณะทำงานโครงการบ้านสีขาว ชุมชนสีขาว จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากประชาชนในชุมชน ในการดำเนินงาน โดยให้จัดทำอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้งและหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ
- ๓ การตรวจสอบซ้ำ (Re-X-ray) โดยคณะทำงานฯ หมั่นตรวจสอบข้อมูลและสุ่มตรวจบ้านที่ได้รับป้าย “บ้านเปี่ยมรัก ครอบครัวเปี่ยมสุข” ไปแล้ว หากพบว่า มีสมาชิก คนใดในครอบครัวมีพฤติกรรมสุ่มเสี่ยง ให้รายงานผลคณะทำงานฯ ทราบเพื่อพิจารณายึดป้ายคืน
- ๔ หลังสิ้นโครงการให้คณะทำงานฯ ติดตามผลและเฝ้าระวังไม่ให้มีการกลับมาแพร่ระบาดของยาเสพติด ในชุมชนอีกต่อไป

ทั้งนี้ เทศบาลนครขอนแก่น ได้ทำการต่อยอดกิจกรรมดังกล่าว ออกเป็นกิจกรรมงานศพปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ซึ่งจากการที่ลงพื้นที่คัดกรองครอบครัวในชุมชน ผลต่อสิ่งที่เราได้คือ ทำให้เราทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น เมื่อมีการจัดกิจกรรม ทางชุมชนก็จะมีการเล่นการพนัน การเสพของมีนเมา ผลที่ตามมา คือการทะเลาะวิวาท สร้างความเดือดร้อนให้เจ้าภาพและผู้มาร่วมงาน

กลายเป็นวัฒนธรรมไม่ดีของชุมชน(บางชุมชน) ดังนั้น เทศบาลนครขอนแก่น มีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมอันไม่ดีและสร้างวัฒนธรรมอันดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนรุ่นต่อไปให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจึงเกิดกิจกรรมงานศพ ปลอดภัย หล้า ปลอดภัยพั้น ซึ่งชุมชนเห็นว่า อย่างน้อยก็เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของเจ้าภาพ และที่สำคัญไปกว่านั้น คือได้ ความสันติสุข ไม่มีการทะเลาะวิวาท ไม่มีการเสพของมีนเมาภายในงาน โดยในปัจจุบันมีชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรม 35 ชุมชนที่ ประกาศเข้าร่วม กิจกรรม และเมื่อมีงานศพ หรืองานประเพณีต่างๆ ในชุมชน เจ้าภาพก็จะนำไปติดตั้งบริเวณงาน และหาก มีผู้ฝ่าฝืน ทางชุมชนก็มีกฎระเบียบภายในชุมชนลงโทษกันเอง เช่น จะไม่ให้ความร่วมมือหรือให้การช่วยเหลือกับครอบครัวนั้น ในการทำกิจกรรมไม่ว่าจะมีกิจกรรมอะไรก็ตาม ซึ่งผลที่ได้คือในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมของชุมชนไม่มีการเสพของมีนเมา ไม่มีการทะเลาะวิวาท ประชาชนอยู่กันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์

โครงการติดตั้ง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน

จุดเริ่มมาจากการมีแนวคิดและความตระหนักร่วมกัน ที่มองเห็นว่าการนำพาบ้านเมืองไปสู่สังคมที่น่าอยู่และมีความสุขนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องขับเคลื่อน แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันภายใต้ความเป็นพลเมืองของสังคมนั้น สังคมน่าอยู่และมีความสุขนั้น ความปลอดภัยของบ้านเมืองเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันลุกขึ้นมารับผิดชอบต่อร่วมกัน ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่าง เทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยด้วยโครงการติดตั้ง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์และรับสมัครผู้ที่เข้าร่วมโครงการ (คณะทำงาน 3 ส่วนงาน ร่วมดำเนินการ)

2. คณะกรรมการ (ทีมงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ) ลงพื้นที่ตรวจสอบและคัดเลือกพิจารณาอนุมัติความเหมาะสมในการติดตั้งกล้อง CCTV ตามใบสมัครที่แจ้งความจำนง
3. เชิญผู้สมัครที่ผ่านการอนุมัติรับฟังการชี้แจงเงื่อนไขและกติกาก่อนดำเนินการติดตั้ง (คณะทำงาน 3 ส่วนงานร่วมดำเนินการ)
4. คณะกรรมการ ทั้ง 3 ส่วนงานร่วมลงพื้นที่ตรวจสอบมุมกล้องเมื่อได้รับแจ้งจากผู้สมัครเข้าร่วมโครงการที่ผ่านการอนุมัติพื้นที่จากทีมงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ในขั้นตอนที่ 2)
5. อนุมัติเงินสนับสนุนให้กับผู้สมัคร ที่ผ่านการตรวจสอบอนุมัติมุมกล้องตามเงื่อนไข โดยสนับสนุนให้ 5,000 บาทต่อ 1 ตัว ที่หันออกสู่พื้นสาธารณะ (เงินสนับสนุนเทศบาลนครขอนแก่นจะอุดหนุนผ่านสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น)

จากการดำเนินการ จะเห็นได้ว่า โครงการติดตั้ง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน เป็นโครงการที่ทุกส่วนงานเป็นเจ้าของ ทุกส่วนรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลสังคมเมือง และเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการดูแลรักษาเมือง ซึ่งก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่พื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นมากมาย อาทิ

- สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากกล้อง CCTV เป็นเครือข่ายให้เกิดประสิทธิภาพและคุณประโยชน์สูงสุด
- เกิดแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการในการติดตั้งกล้อง CCTV เพื่อรักษาและปกป้องสาธารณะสมบัติของเทศบาลนครขอนแก่น
- ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นมีความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินและมีความอุ่นใจในการดำรงชีวิตมากขึ้น
- จังหวัดขอนแก่นไม่มีเหตุการณ์ก่ออาชญากรรมและเหตุร้ายต่างๆ และเจ้าหน้าที่ตำรวจมีข้อมูลภาพจากกล้อง CCTV ในการติดตามแก้ไขเหตุร้ายได้มากกว่า 50 เรื่องในปีที่ผ่านมา

เทศบาลเมืองปัตตานี

อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

โทรศัพท์ 073-335-918

โทรสาร 073-335-919

ประชากร

44,489 คน (ชาย 21,948 คน หญิง 22,541 คน)

พื้นที่

4.78 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 19 ชุมชน)

รายได้

207,536,742.46 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

242,880,665.07 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์	นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
2. นายพันธุ์เกียรติ จ่างเจริญ	ประธานสภาเทศบาลเมืองปัตตานี
3. นายวิเชียร โภชนกิจ	ปลัดเทศบาลเมืองปัตตานี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลเมืองปัตตานี มีวิสัยทัศน์การสร้างเมืองด้วย “พัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เพิ่มมาตรฐานคุณภาพชีวิต พัฒนาประสิทธิภาพการศึกษา เพื่อประชาชนมีสุข” โดยมีจุดมุ่งหมายที่การพัฒนาคนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ให้เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ประชาชนอยู่ดี มีสุขภายใต้สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความสมานฉันท์และ เอื้ออาทรต่อกัน

แนวทางการทำงานดังกล่าวได้ถูกสอดแทรกไว้ในนโยบายด้านต่างๆของเทศบาลเมืองปัตตานี ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่คณะผู้บริหารเมืองปัตตานีเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาและหล่อหลอมคนให้มีคุณภาพในระดับสากล หากแต่ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมภายในท้องถิ่น การจัดงานสำคัญทางประเพณีและวัฒนธรรมโดยเทศบาลเมืองปัตตานีจึงถือเป็นการสร้างพื้นที่ให้กลุ่มคนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้และเข้าใจความเป็นท้องถิ่นร่วมกัน

นโยบายการพัฒนาสังคม ชุมชน เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยเน้นไปที่การพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืนในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการสวัสดิการสังคมและความช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้ การพัฒนาศักยภาพของคนกลุ่มต่างๆ ทั้งเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ รวมถึงมิติของเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน

นโยบายด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ที่เน้นการส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี โดยในด้านสาธารณสุขนั้น เทศบาลเมืองปัตตานีเปิดให้บริการศูนย์สุขภาพชุมชนอยู่ 2 แห่ง และยังมีบริการสาธารณสุขเชิงรุกที่เข้าไปตรวจสุขภาพในชุมชนโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยติดเตียง หญิงหลังคลอด การเยี่ยมผู้พิการ รวมถึงการป้องกันโรคในชุมชน ส่วนงานที่เกี่ยวกับการสุขภาพและสิ่งแวดล้อมนั้น เทศบาลเมืองปัตตานีเน้นไปที่การรักษาความสะอาดตามที่สาธารณะ เช่น ตลาดสด ทางเท้า และการจัดการขยะในชุมชน

นอกจากนี้แล้ว นโยบายการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนก็ยังเห็นได้จากการตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การติดตั้ง

กล้องวงจรปิดทุกมุมเมือง การบริการรถกู้ชีพ ส่วนนโยบายด้านการบริหารจัดการ เน้นที่การให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการของเทศบาลทั้งในแง่ของการสะท้อนความต้องการให้กับเทศบาล และการรับบริการจากเทศบาล ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) การจัดเวทีรับฟังความเห็นประชาชน เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว การดำเนินงานของเทศบาลเมืองปัตตานี จะให้ความสำคัญต่อการทำให้กลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มคนไทยพุทธและกลุ่มคนไทยมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ และสามารถประสานความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาพื้นที่เมืองปัตตานี โดยผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีเทศบาลทำหน้าที่เป็นกาวใจในการประสานงานได้เป็นอย่างดีตลอดมา

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ของเทศบาลเมืองปัตตานี ได้แก่

โครงการอุโมงค์น้ำสงกรานต์

การเล่นน้ำสงกรานต์ของคนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีในอดีต มักจะไปเล่นกันบริเวณถนนเจริญประดิษฐ์ซึ่งเป็นเส้นทางไปสู่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรสำคัญของเมืองปัตตานี เมื่อเข้าสู่เทศกาลสงกรานต์ในแต่ละปีจึงเกิดการทะเลาะวิวาท ชกต่อย และความไม่เข้าใจระหว่งคนที่เล่นน้ำกับผู้สัญจรไปมาทั้งที่เป็นกลุ่มคนไทยพุทธและมุสลิมที่ใช้เส้นทางโดยไม่ต้องการเล่นสาดน้ำ อีกทั้งในขณะนั้น การใช้เส้นทางทั่วไปในการเล่นสาดน้ำยังไม่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ เทศบาลเมืองปัตตานีจึงจัดพื้นที่เพื่อใช้ในประเพณีสงกรานต์โดยเฉพาะ โดยใช้ชื่อว่า “ถนนข้าวยา สาดน้ำคลายร้อน” ไว้ที่บริเวณถนนมะรุตตลอดเส้นทาง

นอกจากโครงการอุโมงค์น้ำสงกรานต์จะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อจัดพื้นที่สำหรับประเพณีสงกรานต์เพื่อให้ผู้เล่นน้ำสงกรานต์ได้ร่วมกิจกรรมในพื้นที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ ยังถือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับผู้ที่ใช้เส้นทางสัญจรซึ่งไม่ต้องการเล่น

น้ำสงกรานต์ โดยผลที่ตามมาคือการทำให้น้ำท่วมขังซึ่งเป็นพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์ในจังหวัดปัตตานีกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามไปด้วย เห็นได้จากการมีผู้สนับสนุนกิจกรรมและมีจำนวนคนที่เข้ามาเล่นน้ำสงกรานต์มากขึ้นอันเนื่องมาจากความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าเดิมทั้งน้ำและสถานที่

โครงการนี้มีวิธีการดำเนินการตั้งแต่การศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างและวางระบบอุโมงค์น้ำพุจากพื้นที่ถนนมะกรูด หลังจากนั้นจึงกำหนดแบบแปลนแผนผังการดำเนินโครงการเพราะพื้นที่จัดสร้างอยู่ในเขตชุมชนซึ่งเป็นย่านเศรษฐกิจและยังเกี่ยวข้องกับระบบการประปาและการดับเพลิงเมืองปัตตานีด้วย เมื่อเข้าสู่การก่อสร้างอุโมงค์น้ำพุแล้ว ได้มีการติดตั้งท่อน้ำประปาด้วยท่อ PVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 80 มิลลิเมตร ทั้งฝั่งซ้ายและขวาของถนนมะกรูด โดยรวมระยะทางได้ประมาณ 200 เมตร และติดตั้งหัวน้ำพุโครเมต ขนาด 5 มิลลิเมตรแบบปรับทิศทางได้รวมแล้วฝั่งละ 65 หัว ทั้งยังมีการติดตั้งหัวดับเพลิงขนาด 100 มิลลิเมตร ข้างละ 1 จุด โดยมีการทดสอบการใช้งานก่อนที่จะมีการเปิดใช้จริง

หลังจากก่อสร้างระบบอุโมงค์น้ำพุแล้วเสร็จ เทศบาลเมืองปัตตานีได้ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อเชิญชวนประชาชนและนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมโดยการดำเนินงานทุกขั้นตอนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานรับผิดชอบและตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบราชการโดยเคร่งครัดเพื่อความโปร่งใส กล่าวได้ว่าโครงการอุโมงค์น้ำพุสงกรานต์เป็นความตั้งใจของเทศบาลเมืองปัตตานีในการรักษาประเพณีของไทยเอาไว้ด้วยการจัดพื้นที่ซึ่งมีความปลอดภัยต่อผู้เล่นน้ำสงกรานต์ และไม่เป็นการทำให้นักที่ไม่เล่นน้ำสงกรานต์ได้รับผลกระทบจากการเล่นน้ำ ด้วยบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมเช่นนี้เองที่ทำให้เห็นแนวทางการทำงานของเทศบาลเมืองปัตตานีมีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกันซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกัน อีกทั้งโครงการดังกล่าวยังกลายเป็นการสร้างภาพลักษณ์สำคัญให้กับเมืองปัตตานีที่มีพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์อันโดดเด่นด้วย

โครงการกวนอาซูรอ

โครงการกวนอาซูรอถือเป็นการสืบทอดประเพณีเก่าแก่ของมุสลิมมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเทศบาลเมืองปัตตานีต้องการส่งเสริมและสืบสานประเพณีให้คงอยู่ต่อไป ทั้งยังถือเป็นการสร้างความสามัคคีร่วมกันระหว่างคนไทยมุสลิมและไทยพุทธให้มีกิจกรรมร่วมกันไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทั้งการบริจาคเครื่องปรุงไม่ว่าจะเป็น เครื่องแกง ข้าวสาร เครื่องปรุง ผักผลไม้ เนื้อสัตว์ หรือร่วมลงแรงในการกวนอาซูรอและรับประทานร่วมกันซึ่งเชื่อว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมสังคมเดียวกันด้วยความเข้าใจ นอกจากการส่งเสริมความเข้าใจอันดีบนฐานของวัฒนธรรมเฉพาะแล้ว โครงการนี้ยังสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเทศบาล ฝ่ายความมั่นคงอย่างทหารและตำรวจ และประชาชนที่เข้ามาร่วมกิจกรรม

บนพื้นฐานของการดำเนินโครงการนี้ ผลที่ตามมาคือความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะในแง่ที่ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีของคนมุสลิมที่มีวัฒนธรรมถิ่นเป็นแบบมลายู เห็นได้จากผู้ที่เข้ามาร่วมในโครงการทั้งหน่วยงานภาครัฐทั้งเทศบาลและหน่วยงานทหารหน่วยเฉพาะกิจ 23 ปัตตานี และตำรวจ รวมถึงชาวบ้านที่เข้ามาร่วมจากทั้งหมด 19 ชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ

โครงการกวนอาซุรจัดขึ้นในแต่ละชุมชนของเทศบาลเมืองปัตตานี โดยในชุมชนใดที่มีคนไทยพุทธอยู่ร่วมกับคนมุสลิมก็จะเข้ามาร่วมกันกวนอาซุร แล้วเมื่อกวนอาซุรจนเสร็จพร้อมรับประทานก็มีการแจกจ่ายแบ่งปันให้แก่กัน โดยเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีที่ไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา โครงการดังกล่าวนี้จึงมีความโดดเด่นในแง่ของการส่งเสริมให้เกิดการอยู่ร่วมกันภายในชุมชนเดียวกัน

โครงการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองปัตตานี

เนื่องมาจากปัญหาที่สังคมเมืองต้องเผชิญอย่างเลี่ยงไม่ได้คือ คุณภาพในการดำรงชีวิตที่เกิดจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในเมือง เทศบาลเมืองปัตตานีจึงมองว่าเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับการทำให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะของเทศบาลได้อย่างทั่วถึงและมีความเท่าเทียมกันเพื่อลดช่องว่างทางสังคม การให้บริการทางสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการปฐมพยาบาล จึงเป็นบริการสาธารณะที่เทศบาลเมืองปัตตานีให้ความสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

โครงการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองปัตตานีจึงตั้งคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ และคณะทำงานฝ่าย

ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบโครงการ นอกจากนี้ในส่วนของการร่วมมือ เทศบาลเมืองปัตตานีได้จัดทำข้อตกลงการดำเนินงานบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อนำมาใช้จ่ายในโครงการ/กิจกรรมต่างๆ โดยกองทุนฯทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการแล้วให้เงินสนับสนุนไปกับผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการนำไปใช้แต่ละกิจกรรม โดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการบริการสาธารณสุขตามชุดสิทธิประโยชน์ กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้กรอบการทำงาน “สุขภาพดี ชีวีมีสุข” นำมาสู่การปฏิบัติ

ความโดดเด่นของโครงการนี้คือการเน้นการมีส่วนร่วมมาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะชุมชนที่มาจากกลุ่มต่างๆ ทั้งกลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข โรงพยาบาลปัตตานี โรงเรียน ศูนย์บริการสาธารณสุข ชมรมออกกำลังกายในชุมชน เพื่อเข้ามาเสนอแนะ และร่วมดำเนินการโครงการต่างๆ ให้เป็นผลรูปธรรม เช่น การดูแลกลุ่มคนที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การส่งเสริมอาชีพ เพราะเชื่อว่าการทำงานของคนในชุมชนอยู่ดีมีสุข สามารถที่จะเกื้อหนุนและช่วยเหลือกันได้ จนเป็นที่มาของการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ เพราะการมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมต้องอาศัยชุมชนแวดล้อมเข้ามาเป็นฐานให้การพัฒนาความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยความร่วมมือจากทุกองคาพยพของชุมชน

โครงการอาสาสมัครพลเมืองของเทศบาลเมืองปัตตานี (อาสาสมัครกู้ชีพหลักเมือง)

โครงการนี้มีที่มาจาก “หนึ่งตำบล หนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย (One Tambon One Search and Rescue Team)” เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยเผชิญเหตุและเป็นทีมกู้ภัยและให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบเหตุสาธารณภัยต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางการแพทย์ฉุกเฉิน

หน่วยกู้ชีพหลักเมืองเทศบาลเมืองปัตตานี ประกอบด้วยอาสาสมัครพลเมืองที่อยู่ในรูปแบบหน่วยกู้ภัยที่มีจิตอาสาที่หวงแหนและร่วมปกป้องชุมชนของตนเอง โดยอาสาสมัครเหล่านี้มีทั้งที่มาจากคนไทยพุทธและมุสลิมที่มีกลุ่มกู้ชีพในชุมชนและมีพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง เพื่อการเข้าให้ความช่วยเหลือที่ทันเวลาและสอดคล้องกับหลักปฏิบัติทางศาสนาในกรณีที่เป็นผู้ประสบภัยมุสลิม ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้มีความรู้เรื่องการปฏิบัติที่สอดคล้องตามหลักศาสนาเข้ามาช่วยเหลือในบางขั้นตอนที่มีความเชื่อมโยงกับหลักการทางศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพื่อความไว้วางใจของผู้ประสบภัยและญาติในการรับความช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครที่เข้าให้การช่วยเหลือตามชุมชนต่างๆ นั้น ล้วนต้องผ่านการอบรมเพื่อความเข้าใจการช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมถึงการจัดให้มีการพัฒนาสมรรถนะหน่วยกู้ชีพอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้องแม่นยำ ด้วยการมีชุดปฏิบัติการที่ครอบคลุมอยู่ตามชุมชนต่างๆ และเป็นชุดปฏิบัติการที่มาจากทั้งหน่วยกู้ชีพไทยพุทธ มูลนิธิเชื้อสายจีน และหน่วยกู้ภัยมุสลิม กระทั่งอาสาสมัครกู้ภัยที่เป็นผู้หญิงก็สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เป็นผู้หญิงได้ทันสถานการณ์ได้เช่นกัน เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยที่เร่งด่วนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ การดำเนินการกู้ชีพของหน่วยกู้ชีพหลักเมืองซึ่งเป็นหน่วยกู้ชีพหลักนั้น มีการรายงานการทำงานให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รวมถึงมีระบบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนหน่วยบริการผ่านระบบธนาคาร เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ชีพศูนย์หลักเมืองเทศบาลเมืองปัตตานี

ความสำเร็จของโครงการนี้ทำให้แต่ละชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยมีที่มาจากความร่วมมือของประชาชนที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครจากชุมชนต่างๆ โดยอาสาสมัครเหล่านั้นยังมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เร่งด่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเต็มประสิทธิภาพที่สุด ผลที่ได้มากกว่า คือ เครือข่ายภาคประชาชนเหล่านั้น ยังเป็นหูเป็นตาให้กับเทศบาลเมืองปัตตานีเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับชุมชนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งอีกด้วย

เทศบาลตำบลกำแพง

อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล 91110

โทรศัพท์ 074-701-597

โทรสาร 074-781-382

ประชากร

5,009 คน (ชาย 2,414 คน หญิง 2,595 คน)

พื้นที่

2.61 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 8 ชุมชน)

รายได้

29,621,261.82 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

13,719,146.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิฑิต แซ่ลิ้ม	นายกเทศมนตรีตำบลกำแพง
2. นายนพดล พงศ์รัตนศักดิ์	ประธานสภาเทศบาลตำบลกำแพง
3. นายเลิศศักดิ์ พิพิธภณท์	ปลัดเทศบาลตำบลกำแพง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลกำแพง เป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยประชากรซึ่งมาจาก 2 กลุ่มวัฒนธรรมหลักอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยร้อยละ 80 เป็นมุสลิม ร้อยละ 15 เป็นคนไทยพุทธและเชื้อสายจีน และอีกร้อย 5 เป็นคนในกลุ่มวัฒนธรรมอื่น โดยเทศบาลตำบลกำแพงมีวิสัยทัศน์ในการทำงานว่า **“เทศบาล สังคม เศรษฐกิจดี ประชาชนมีสุข”** ซึ่งแปรเป็นภารกิจหลักด้านต่างๆ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในเรื่องหลัก เช่น การศึกษา การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน การส่งเสริมการดูแลสุขภาพ การสวัสดิการสังคม และการบรรเทาสาธารณภัยและความปลอดภัยในชีวิต นอกจากนี้ ยังรวมถึงการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ ทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อย และโครงสร้างพื้นฐานสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ของเมืองให้ดูดี อีกทั้งการทำให้เทศบาลตำบลกำแพงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทั้งด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารงานที่ดีและโปร่งใสและตรวจสอบได้

เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลกำแพงเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง ด้วยเหตุนี้ นอกจากเทศบาลตำบลกำแพงจะมีพันธกิจในการจัดบริการสาธารณะอันเป็นหน้าที่หลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแล้ว อีกด้านหนึ่งยังจำเป็นต้องส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างคนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติสุข

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ของ เทศบาลตำบลกำแพง ได้แก่

โครงการจัดระเบียบทางเท้าสาธารณะและตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพง

เนื่องมาจากอำเภอละงู จังหวัดสตูลเป็นเส้นทางผ่านไปยังพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่ของการขนส่งและถ่ายเทสินค้าในตลาดสด ทำให้ตลาดสดของเทศบาลตำบลกำแพงซึ่งเป็นศูนย์กลางการขนย้ายและจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดใหญ่ ทั้งที่เป็นผู้ค้าขาย คนจับจ่ายสินค้าทั้งที่เป็นผู้ประกอบการร้านอาหารในย่านใกล้เคียงและที่อาศัยอยู่บนเกาะหลีเป๊ะ ประกอบกับทุกวันเสาร์จะมี

ตลาดนัดประจำสัปดาห์ซึ่งทำให้การจราจรและการจัดระเบียบบริเวณดังกล่าวเป็นไปได้ยากลำบาก ความไม่เป็นระเบียบที่ผู้ค้าขายในตลาดสดที่วางขายสินค้าของตนเองริมถนนและทำให้การสัญจรของรถและผู้คนโดยรอบติดขัด ในบางครั้งยังมีความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่ในอาคารพาณิชย์กับพ่อค้าแม่ค้าที่วางขายสินค้าหน้าร้านเหล่านั้น หรือแม้แต่การที่เทศบาลตำบลกำแพงพยายามเข้าไปจัดระเบียบตลาดสดเทศบาลให้เป็นระเบียบมากขึ้นในระยะแรกก็เป็นเหตุให้ต้องขัดแย้งกับผู้ประกอบการในตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพงอย่างเลี่ยงไม่ได้

เทศบาลตำบลกำแพงจึงมีความตั้งใจอย่างจริงจังที่จะจัดระเบียบทางเท้า ฝาท่อริมถนน ถนนสาธารณะ และบริเวณตลาดสดให้เกิดความเรียบร้อย และปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้วยการจัดพื้นที่ให้ทำการวางสินค้าอย่างเป็นระบบ โดยความน่าสนใจอยู่ที่วิธีการจัดระเบียบตลาดสดที่มีอุปสรรคสำคัญมาจากการไม่ให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการในตลาดสดเป็นหลัก สำหรับวิธีการหลักที่เทศบาลตำบลกำแพงใช้ดำเนินการ คือ การตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบทางเท้าสาธารณะและตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพง โดยประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาลตำบลกำแพง สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานและเจ้าหน้าที่เทศบาล ตำรวจ คณะกรรมการตลาดสด ตัวแทนภาคประชาชน ตัวแทนผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้า และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

หลังจากนั้น คณะกรรมการจะมีการปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ ก่อการดำเนินการจัดระเบียบอย่างจริงจัง ทั้งการกำหนดผังจำหน่ายสินค้าที่มาจากผลการพูดคุยได้เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการทั้งที่เป็นประจำและไม่ประจำ การออกข้อกำหนดจำหน่ายสินค้า และการประชาสัมพันธ์ถึงแนวทางการจัดระเบียบผ่านเสียงตามสายของเทศบาลตำบลกำแพง

นอกจากนี้ยังมีการอบรมและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าให้มีมาตรฐานสากลมากขึ้น โดยคำนึงถึงความสะอาดและอนามัยที่ดี รวมถึงการคำนึงถึงข้อห้ามและข้อปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ เช่น การกำหนดพื้นที่จำหน่ายสินค้าฮาลาล และที่ไม่ฮาลาลแยกออกจากกันเพื่อให้ผู้

จับจ่ายสินค้ามีความรู้สึกไม่อึดอัดใจระหว่างการจ่ายตลาด หรือแม้แต่การส่งเสริมพื้นที่จำหน่ายสินค้าและอาหารในช่วงเดือนรอมฎอน การจัดพื้นที่สำหรับผู้ประกอบการได้วางสินค้าในตลาดเย็นเย็น หรือตลาดที่จัดขึ้นในช่วงเย็นของแต่ละวัน

ความน่าสนใจจากการจัดระเบียบตลาดสดของเทศบาลตำบลกำแพงคือการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดระเบียบของคณะกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของคณะกรรมการฯ ที่ทำหน้าที่ของการเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดระเบียบ ประกอบกับความยืดหยุ่นของเทศบาลตำบลกำแพงที่เอื้อต่อผู้ประกอบการ ดำเนินการจัดระเบียบตลาดสดโดยไม่ละเว้นเป้าหมายของการทำให้ตลาดสดเป็นระเบียบ และผู้ประกอบการยอมรับได้

ปัจจุบัน นอกจากเทศบาลตำบลกำแพงจะสามารถสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ประกอบการในตลาดสดได้แล้ว ยังมีตัวแทนที่มาจากผู้ประกอบการร่วมเสนอความเห็น เสนอแนะแนวทาง และเป็นหูเป็นตาให้การรักษาความเป็นระเบียบภายในตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพงอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าการทำงานร่วมกันที่อยู่บนฐานของความไว้วางใจต่อเป้าหมายของการจัดระเบียบที่เป็นธรรมและยอมรับได้นั้นเป็นพื้นฐานของการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับเทศบาลเอง อย่างไรก็ตาม การต่อยอดโครงการดังกล่าวในอนาคตนั้น เทศบาลตำบลกำแพงจะทำการรณรงค์ให้ตลาดเทศบาลตำบลกำแพงเป็นพื้นที่ปลอดการใช้โฟม และการรับรองมาตรฐานความสะอาดให้กับผู้ประกอบการในตลาดสดด้วยแนวทางอาหารสะอาด รสชาติดี (Clean Food Good Taste) รวมถึงการดำเนินการตีเส้นทางจราจร การติดตั้งป้ายจราจรบริเวณตลาดสด และถนนสายหลักในเขตเทศบาลตำบลกำแพง เพื่อให้การจัดระเบียบตลาดสดครอบคลุมมาตรฐานด้านอื่นๆ มากขึ้นนั่นเอง

โครงการจัดการแข่งขันกีฬาชุมชนเทศบาลสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี สันติสุขและสมานฉันท์

การเป็นสังคมเมืองกิ่งชนบทของเทศบาลตำบลกำแพง ประกอบกับการอาศัยอยู่ร่วมกันระหว่างคนกลุ่มที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ในเขตเมืองก็มีอาชีพค้าขาย โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากที่อื่น โดยมีผู้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในอำเภอละงูอยู่บ้างเล็กน้อย ส่วนพื้นที่ชนบทในเขตเทศบาลตำบลกำแพงนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นที่อยู่อาศัยของคนดั้งเดิม และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ด้วยสภาพของพื้นที่ที่กำลังพัฒนา ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบทของเขตเทศบาลตำบลกำแพงจึงมีอยู่สูง ผลที่ตามมาคือระดับของการอยู่ร่วมกันของชุมชนต่างชุดต่่าลง ทั้งความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกันมากขึ้น ขาดการช่วยเหลือเอื้อเอื้อกันเช่นเดิม ความเป็นปัจเจกในสังคมเมืองค่อนข้างสูง สำนึกต่อส่วนรวมก็ลดลง เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางที่ต่อเนื่องกัน ความสัมพันธ์ที่ห่างเหินจนระดับของการอยู่ร่วมกันได้ลดลงย่อมส่งผลต่อความขัดแย้งเช่นที่เห็นในรูปแบบของการทะเลาะเบาะแว้งได้ง่าย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่เกิดในพื้นที่เทศบาล และยังรวมถึงความขัดแย้งทางความคิดในบริบทของการเมืองท้องถิ่นอันมาจากการเลือกตั้งตัวแทนทั้งระดับประเทศและท้องถิ่นเอง ทำให้เทศบาลตำบลกำแพงได้ริเริ่มโครงการเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาข้างต้น โดยใช้กีฬาเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน

“โครงการจัดการแข่งขันกีฬาชุมชนเทศบาลสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี สันติสุขและสมานฉันท์” มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีโอกาสเล่นกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อทำให้เกิดความสามัคคีและสมานฉันท์ระหว่างคนในพื้นที่ ทั้งยังมุ่งหวังให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตที่ระบอบในพื้นที่ด้วย

ส่วนการดำเนินโครงการดังกล่าว ต้องการให้ตัวแทนของแต่ละชุมชนเข้ามาแข่งขันกีฬาด้วยกัน โดยกระบวนการดำเนินงานให้มาจากการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนมากที่สุด ทั้งการตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบฝ่ายต่างๆ เช่น การอำนวยความสะดวก การจัดการแข่งขันกีฬา การประสานงานการจัดการแข่งขัน โดยมีประเภทกีฬา ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ทำให้ประชาชนสนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก เช่น กีฬาสากล อย่างวอลเลย์บอล เปตอง ฟุตบอล หรือแม้แต่กีฬาพื้นบ้านเอง เช่น การวิ่งผลัดอุ้มลูกโป่งใส่น้ำ การวิ่งผลัดกระสอบ การแข่งขันเตะบ๊อง การปิดตาแต่งหน้า พรหมวิเศษ และยังรวมถึงกิจกรรมนันทนาการเสริมอื่นๆ เช่น ขบวนพาเหรด การจัดเลี้ยงในตอนกลางคืน เป็นต้น

ผลที่ตามมาจากการจัดโครงการกีฬาสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานของเทศบาลตำบลกำแพง การพัฒนากิจกรรมเพื่อต่อยอดเครือข่ายในชุมชน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่นำไปสู่ความสามัคคี และสมานฉันท์ระหว่างชุมชน และยังทำให้คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลมีทักษะในการพัฒนาและร่วมขับเคลื่อนงานกับเทศบาลตำบลกำแพงได้มากขึ้น

กล่าวได้ว่า โครงการกีฬาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลกำแพงเกิดขึ้นในบริบทของการเป็นพื้นที่หลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะฉะนั้น การดำเนินโครงการดังกล่าวด้วยสื่อกลางที่เป็นกีฬานั้น เป็นการก้าวข้ามข้อจำกัดทางศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อให้ทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมได้ ด้วยความมุ่งหวังเพื่อให้การทำงานของเทศบาลและประชาชนต่อการสร้างสังคมที่เป็นสุขเป็นจริงขึ้นมาได้

โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมด้านศาสนา

โครงการนี้มาจากการมองว่าคนในสังคมปัจจุบันขาดคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆตามมาโดยง่าย เช่น ความขัดแย้ง ความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง ปัญหาดังกล่าวเชื่อมโยงไปถึงคนในวัยต่างๆอย่างเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะเยาวชนและประชาชนทั่วไป จนเป็นเหตุให้เกิดการกระทำที่ผิดและลุ่่มเสียดังต่อความถูกต้องทางศีลธรรมตามมา เช่น การทะเลาะวิวาท การใช้ยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน การติดเกมส์ หรือแม้แต่ในบริบทของการทำงานก็ส่งผลต่อการทำงานที่ไม่มีความสุข การขาดความสามัคคีในองค์กร

จากปัญหาดังกล่าว ประกอบกับบริบททางสังคมของเทศบาลตำบลกำแพงที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลกำแพงจึงส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของคนในเขตเทศบาลขึ้นมา เพื่อให้เป็นพื้นที่เรียนรู้จริยธรรมที่อิงกับหลักศาสนาของตน และยังรวมถึงการเปิดพื้นที่ให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม โดยมุ่งหวังที่จะสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน

ในส่วนของการดำเนินงานนั้น เทศบาลตำบลกำแพงเป็นตัวประสานการจัดกิจกรรมโดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล และสถาบันศาสนาและวัฒนธรรมหลักของคนในพื้นที่ ทั้งวัดอาทรรังษฤษฏีและคณะกรรมการของวัด มัสยิดกลางในตำบลกำแพงและคณะกรรมการของมัสยิด สถานธรรมแสงสว่างแห่งปัญญา อำเภอละงู จังหวัดสตูล รวมถึงผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอำเภอละงู ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งที่เป็นคนไทย พุทธ มุสลิม และไทยเชื้อสายจีน

หลังจากนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องข้างต้นมาร่วมกันกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักศาสนา โดยมีผู้นำทางศาสนาเป็นหลักในการชี้แนะและเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมใดที่สามารถจัดได้ หรือไม่สามรถจัดได้ แม้แต่กิจกรรมที่ส่งเสริมทางศาสนาที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีให้กับคนต่างศาสนาก็เป็นส่วนหนึ่งของโครงการดังกล่าว และมีการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินการครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ.2551 ด้วยชื่อโครงการ “ตลาดนัดธรรมะ” แต่สิ่งที่สะท้อนให้เห็นการปรับตัวและความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมคือ การมีข้อเสนอมาจากผู้รู้ศาสนาว่า ไม่ควรใช้ชื่อโครงการดังกล่าวเพราะค่อนข้างให้ความรู้สึกว่าเป็นเพียงไปในทางศาสนาใดศาสนาหนึ่งมากเกินไป และไม่เป็นคำที่ค่อนข้างเป็นกลาง จึงมีการเสนอให้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมด้านศาสนาตามมา

นอกจากการจัดกิจกรรมที่มุ่งสู่การเรียนรู้ศาสนาเฉพาะของตนเองแล้ว โครงการดังกล่าวยังมุ่งเสริมสภาพที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนไทยพุทธ และ

มุสลิมได้อีกด้วย โดยผ่านกิจกรรมการบรรยายธรรม เรื่อง “เปลี่ยนมุมมอง เปลี่ยนชีวิต” โดยใช้หลักการศาสนาต่างๆมาพัฒนาจิตใจ หรือกิจกรรมการเสวนาธรรมระหว่างพระสงฆ์กับอิหม่ามในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ก็เป็นการมุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักการดำรงชีวิตร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกำแพงมีความพอใจโดยเห็นว่าหลักธรรมทางศาสนายังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาจิตใจ ทั้งยังเป็นการจรรโลงจิตใจของคนทำงานที่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตั้งใจได้ โดยเทศบาลตำบลกำแพงได้เอื้อให้มีการบรรยายธรรมด้วยสื่อเสียงตามสายแบบถ่ายทอดสด ซึ่งยังผลให้ขยายกลุ่มคนที่รับฟังการบรรยายธรรมมากขึ้น โดยรวมถึงผู้ที่สัญจรไปมา และผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดสดของเทศบาลอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ร่องรอยของการอยู่ร่วมกันได้ระหว่างคนไทยพุทธ คนไทยเชื้อสายจีน และกลุ่มคนไทยมุสลิมซึ่งทั้งหมดเป็นคนดั้งเดิมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกำแพงนั้น เห็นได้จากสุสานของคนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยมุสลิมที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน จากการบอกเล่าของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกำแพงซึ่งมีภูมิลำเนาในพื้นที่มานาน ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยระหว่างคนในอำเภอละงูที่ก้าวข้ามข้อจำกัดทางศาสนามาตั้งแต่ครั้งอดีต โดยเมื่อมีการฝังศพของคนไทยเชื้อสายจีน ก็จะมีคนมุสลิมเข้าไปช่วยแผ้วถางหญ้าในบริเวณฮวงซุ้ย และจัดพื้นที่ให้พร้อมต่อการฝังศพ ในขณะที่เมื่อมีคนมุสลิมเข้าไปฝังศพในกุโบร์ซึ่งอยู่บริเวณละแวกเดียวกัน ก็จะมีกลุ่มคนจีนที่รู้จักกันมาร่วมเป็นเกียรติในพิธีตามความเหมาะสมทางศาสนาอิสลาม จึงกล่าวได้ว่าเทศบาลตำบลกำแพงสามารถเรียนรู้และใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิม ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมมาเป็นโครงการที่ทำให้คนในเขตเทศบาลสามารถอยู่ร่วมกันได้มากขึ้น เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในอดีต

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2558

ประเภทที่ 3 ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลคลองขุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล 91000

โทรศัพท์ 074-712-380

โทรสาร 074-723-183

ประชากร

312,673 คน (ชาย 155,575 คน หญิง 157,098 คน)

พื้นที่

2,807,522 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 อำเภอ)

รายได้

161,638,133.74 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

70,817,774 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
2. นายจ้รฐฎ ดิเสาวภาคย์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
3. นายอภิศักดิ์ อารีกุล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

ส้ดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 22 คน

หญิง จำนวน 2 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูลในปี พ.ศ. 2557-2561 ที่เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีต่างๆ ไว้จำนวน 7 ด้าน อันประกอบไปด้วย

ด้านที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ประทับใจ โดยเน้นที่การจัดการด้านการท่องเที่ยวแก่ชุมชน เอกชน และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ด้านที่ 2 การเกษตรยั่งยืน โดยเป็นการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการสร้างองค์ความรู้ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านที่ 3 การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ยั่งยืน โดยเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนเพื่อการเฝ้าระวังปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 4 การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการพัฒนาประชาชนให้มีคุณธรรมประจำใจ

ด้านที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม เป็นการมุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านที่ 6 เมืองสงบสุข โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ด้านที่ 7 การบริหารจัดการที่ดี โดยเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความโปร่งใสในการทำงานมาเป็นหลักในการพัฒนาท้องถิ่น

นอกจากนี้แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลยังมีความร่วมมือทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (MOU) กับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชนอื่นๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเป็นรูปธรรมขึ้นมา

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้แก่

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (CBT-SATUN: Satun Community-Based Tourism)

กระแสการท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดสตูลซึ่งมีทรัพยากรที่อันอุดมสมบูรณ์อยู่มากนั้น ทำให้หลายชุมชนที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้รับผลกระทบ อย่างน้อยก็ในแง่ของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกรุกล้ำมากขึ้น โดยกระแสดังกล่าวยังทำให้เกิดจุดเปลี่ยนสำคัญที่ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกรวมตัวกันตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองจนประสบความสำเร็จ ประกอบกับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา กระแสการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้แพร่ขยายไปในหลายชุมชนท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล ไม่ว่าจะเป็นชุมชนบ่อกันเคย เกาะหลีเป๊ะ บ้านหัวทาง บ้านเกตรี พญาบังสา (บ้านควนโพธิ์) โตนปาหนัน ภูผาเพชร บุโบย นาทอน และทุ่งสะโบ๊ะ

จนทำให้ในปี พ.ศ.2552 ชุมชนท่องเที่ยวที่มีการรวมตัวกันได้เหนียวแน่น จนพัฒนาเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (Satun-Community-Based Tourism: CBT-SATUN) ขึ้นมา และแบ่งพื้นที่ของเครือข่ายออกเป็น 4 ประเภท คือ เขา ป่า นา เล แต่ก็พบว่าในช่วงนั้น เครือข่ายนี้ยังมีปัญหาในด้านงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการ ทั้งในส่วนที่เป็นการประชาสัมพันธ์ และกลยุทธ์ทางการตลาด โดยเป็นผลให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2555 ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจนถึงปัจจุบัน

ในด้านที่เป็นองค์ประกอบของเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบไปด้วยหลายภาคส่วน ดังนี้

- ๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลจะทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดของเครือข่ายแล้ว ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของเครือข่ายอีก เช่น อบต.เกตรี อบต.ควนโพธิ์ อบต.เกาะสาหร่าย อบต.ละงู อบต.ปากน้ำ อบต.นาทอน อบต.ตันหยงโป อบต.นิคมพัฒนา อบต.ตำมะลัง อบต.สาคร และเทศบาลเมืองสตูล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้มีบทบาทต่อการสนับสนุนเครือข่ายในด้านการให้บริการสาธารณะ
- ๒ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการที่มาจากกรวิจัย การท่องเที่ยว และการกีฬาจังหวัดสตูลให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสตูล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตรัง สำนักงานการเกษตรจังหวัดสตูล และวิทยาลัยชุมชนสตูล
- ๓ ภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการนำเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดสตูล
- ๔ ภาคประชาสังคม โดยมีทั้งที่เป็นเครือข่ายชุมชนการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ทั้ง 24 ชุมชนที่ต่างก็ขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ของตนเอง ชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล
- ๕ สถาบันการศึกษาในแต่ละชุมชน และวิทยาลัยชุมชนจังหวัดสตูลที่เข้ามาสนับสนุนด้านองค์ความรู้แก่เครือข่ายด้านอาหาร

ที่ผ่านมา เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีกิจกรรมที่โดดเด่นอยู่

2 โครงการคือ

1. มหกรรมเปิดโลกทัศน์การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชนสตูล โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ถึงปัจจุบัน และเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ ดังนี้ การจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน การเผยแพร่จุดเด่นของแต่ละชุมชนเพื่อนำมาเป็นกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนพญาบังสาที่โดดเด่นเรื่องการทำนาด้วยเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกพะยอมมีจุดเด่นเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานและราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเครือข่ายด้วยการทำเป็นแผนพับ การจัดทำวีดิทัศน์แนะนำการท่องเที่ยว และเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ รวมถึงการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวในรอบปีของเครือข่ายในชุมชนต่างๆ โดยข้อมูลทั้งหมดนี้ได้ถูกประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของเครือข่ายและหน่วยงานอื่นที่เป็นภาคีของชุมชนท่องเที่ยว ผลที่ตามมาจากการจัดกิจกรรมนี้คือการขยายเครือข่ายเพิ่มมากกว่าเดิม รวมถึงนักท่องเที่ยวและรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม

2. มหกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและระดับภาคใต้ หรืองาน “มาแลต๊ะท่องเที่ยวโดยชุมชน” ปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนก็ช่วยขยายเครือข่ายการท่องเที่ยวเพิ่มมากกว่าเดิม โดยมีการสาธิตการแสดงพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และการจำหน่ายอาหารและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายให้เป็นที่รู้จักมากกว่าเดิม

ในแง่ของผลลัพธ์ของโครงการดังกล่าวทำให้รายได้ของแต่ละชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวเพิ่มมากกว่าเดิม โดยจากการสำรวจในปี พ.ศ.2555 รายได้ของชุมชนบวกันใหญ่ซึ่งอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวอยู่ที่ 100,000 บาท ปีต่อมา มีรายได้รวม 200,000 บาท ปี พ.ศ.2557 มี 1,000,000 บาท และปี พ.ศ.2558 ระหว่างเดือนมกราคม-กรกฎาคม มีรายได้ 1,150,000 บาท ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนเครือข่ายท่องเที่ยวต่างๆ ก็มีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย อันเป็นผลมาจากการ

เชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่ เช่น โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนบักันใหญ่กับ เกาะหลีเป๊ะ ทำให้อัตราของนักท่องเที่ยวจาก 200 คนในปีพ.ศ.2556 เพิ่มสูงขึ้น มาเป็น 3,600 คน ในปี พ.ศ. 2558

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีเป้าหมายในการพัฒนาตัวชี้วัด มาตรฐานของเครือข่ายท่องเที่ยวเพื่อสร้างปรับปรุงและสร้างความยั่งยืนให้กับ เครือข่าย รวมถึงการจัดทำประเมินความเป็นไปได้ในการหาพื้นที่ท่องเที่ยวจากชุมชน อื่นๆ นอกเครือข่ายเพื่อนำข้อมูลของเครือข่ายมาทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและบรรจุ ลงใน Satun Wonderland 7 วัน มหัศจรรย์สตูล

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) มาจากการรวมตัวของคนในชุมชนต่างๆ ที่เห็นว่าทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์ ในท้องถิ่นของตนถูกรุกล้ำและทำลายอันเนื่องมาจากการพัฒนา ผลที่ตามมา คือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่เข้ามาบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสตูลให้มีความสมดุลและยั่งยืน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ธรรมชาติบนฐานของการมีส่วนร่วม มาจากประชาชนเองด้วย

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) ถูกรับรองการทำงานด้วยกฎหมายภายใต้ “ระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) พ.ศ.2550” โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2550) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสงวนรักษา และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล สอดคล้อง กับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการควบคุมและกำจัดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพ สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในส่วนของอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเข้ามาส่งเสริมให้เกิดการทำงานแบบเครือข่าย โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเองก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายที่เข้าไป ร่วมพัฒนาศักยภาพให้ ทสม.จังหวัดสตูลพัฒนาการทำงานให้ขยายไปครอบคลุมทุก หมู่บ้าน จนสามารถผลิตโครงการมาส่งเสริมการทำงานหลายกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น โครงการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล โครงการคลองสวยน้ำใส โครงการกำจัดขยะ โครงการติดตั้งหุ่นจุดชมปะการัง ธรรมชาติ เป็นต้น

ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ.2554 มีความ พยายามที่จะยกระดับของเครือข่ายให้เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติระดับประเทศ โดยมีกระบวนการสร้างเครือข่ายและเกิดการเรียนรู้ภายใน เครือข่ายด้วยกันเองจากการที่มีการหมุนเวียนให้เครือข่ายระดับอำเภอเป็นเจ้าภาพ ในการจัดกิจกรรมประจำปี โดยภาคีที่ร่วมเป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับ อำเภอ มีบทบาทในการให้ความเห็น ร่วมทำ ติดตามประเมินผลกิจกรรม ที่เกิดขึ้นของเครือข่ายระดับอำเภอ
- เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับ จังหวัด มีบทบาทเช่นเดียวกับระดับเครือข่าย ทสม.อำเภอ
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล มีบทบาทในการประสานงาน ร่วมสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล ทำหน้าที่ ประสานงาน กำกับดูแล ทสม. และร่วมสนับสนุนงบประมาณ
- เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล ให้การสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

- ๑ เครื่องช่ายก้านั้น ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องที่ ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำกิจกรรมในพื้นที่

โครงการที่โดดเด่นของเครือข่ายอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) อันมาจากการทำงานเป็นภาคีร่วมของกลุ่มต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ดังนี้

1. โครงการปลูกจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อการสร้างทัศนคติ และการปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมผ่านการจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นการประชุมเพื่อระดมความเห็นเพื่อให้เป็นพื้นที่ที่สมาชิกของเครือข่ายร่วมสะท้อนปัญหา และแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่เป็นการระดมคลังสมอง และสร้างองค์ความรู้ซึ่งอยู่บนฐานของภูมิปัญญาเพื่อการอนุรักษ์เครือข่ายให้สามารถเป็นหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสตูลต่อไป ส่วนกิจกรรมที่เป็นส่วนเกี่ยวพันให้โครงการนี้คือ การปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ การรณรงค์เก็บขยะในพื้นที่ และการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ กิจกรรมการปักแนวเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ทะเล กิจกรรมฟื้นฟูนาकारปู เป็นต้น

2. โครงการติดตั้งหุ่นจอดเรือจุดชมปะการัง

โครงการนี้มาจากการเสนอความเห็นของผู้ประกอบการนำเที่ยวทางทะเล อำเภอเมืองสตูล อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอละงูที่เห็นว่าแนวปะการังน้ำตื้นเขินถูกทำลายและเสียหายในช่วงที่มีนักท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลจึงทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังให้การสนับสนุนโครงการเพื่อการป้องกันแนวปะการังน้ำตื้นจากเรือนำเที่ยวที่ทิ้งสมอแล้วทำให้ปะการังเสียหาย โดยตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 ที่มีการดำเนินโครงการนี้เป็นต้นมา ได้รับความร่วมมือมาจากอุทยานแห่งชาติตะรุเตา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดตรัง กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์หาดทราย และเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะ จนประสบความสำเร็จในการปกป้องแนวปะการังน้ำตื้นให้มีความสวยงามต่อไป

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) แม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของภาคประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการนำของหน่วยงานของรัฐ แต่ในแง่ของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถทำได้อย่างกว้างขวาง ทั้งการใช้กลไกที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการการทำงานให้สำเร็จ และการขยายเครือข่ายของโครงการเพื่อมาทำงานร่วมกันได้มากขึ้น จนได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวระดับประเทศ รางวัลผลงานเครือข่ายดีเด่นจังหวัดสตูล ในปี พ.ศ. 2554 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคใต้ และประธานเครือข่ายทสม.ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เช่น คณะกรรมการการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าจังหวัดสตูล และคณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ เป็นต้น

เครือข่าย LA 21 จังหวัดสตูล ผู้ท้องถิ่นนำอยู่อย่างยั่งยืน

เครือข่าย Local Agenda 21 หรือ LA 21 เป็นเครือข่ายที่มีความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคประชาสังคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการสภาพปัญหาและความต้องการแต่ละพื้นที่

อย่างไรก็ตาม แนวคิดของเครือข่ายดังกล่าวมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ที่มีผู้แทนจาก 180 ประเทศทั่วโลกร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 ให้เป็นแผนแม่บทของโลกที่ว่าด้วยเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมอันสอดคล้องกับหลักกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกรณีของประเทศไทยมีการดำเนินงานภายใต้กรอบดุลยภาพ 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตนเอง

กรอบความคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการที่ต้องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเข้ามา

สนับสนุนและร่วมพัฒนาความเป็นเครือข่ายด้วยการขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้เข้ามาส่งเสริมโครงการดังกล่าว โดยในปี พ.ศ. 2557 อบจ.สตูล ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่เป็นเครือข่ายการทำงานให้เข้ามารับฟังแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนให้จังหวัดสตูลนำอยู่และเป็นพื้นที่สีเขียวโดยการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยจังหวัดสตูลถือเป็นจังหวัดแรกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เข้ามาร่วมเป็นภาคีเครือข่าย LA21 ทั้งจังหวัด

ในด้านการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายการทำงาน สามารถจำแนกได้ดังนี้

- ๑ **ระดับพื้นที่** มีการพัฒนาให้อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) เป็นกลไกหลักในการทำกิจกรรม “เส้นทางสู่ชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน” ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของเครือข่ายเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการท้องถิ่น ผ่านการวิเคราะห์ชุมชน วิเคราะห์และจัดทำแผน บูรณาการแผน และการนำเสนอแผน หลังจากนั้น จึงมีการเสนอแผนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่จริง หลังจากนั้น จึงมีการสรุปบทเรียน และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามแผนจากชุมชนท้องถิ่นเอง เพื่อการปรับปรุงแผนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ในส่วนสุดท้ายของงานระดับพื้นที่ คือ การถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อขยายเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนให้มีความยั่งยืน
- ๑ **ระดับจังหวัด** มีการร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 15 นักวิชาการในพื้นที่ จนสามารถขยายเครือข่ายการทำงานได้ครอบคลุมมากขึ้น และได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็น “จังหวัดนำอยู่สู่สังคมสีเขียว”

- ๑ **ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ** ในระดับนี้ มีการส่งแกนนำระดับพื้นที่ที่มาจากชุมชนต่างๆ เข้าร่วมการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ผลงานของเครือข่ายในกิจกรรมต่างๆ และรวมถึงการเป็นเจ้าภาพการจัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายระดับภาค

กิจกรรมที่มีความโดดเด่นของเครือข่ายดังกล่าว เห็นได้จาก “โครงการคลองสวยน้ำใส รักษาคลองคูสนเพื่อคนสตูล” เพื่อเป็นการกระตุ้นและปลูกฝังจิตสำนึกของชุมชนในการปกป้องพื้นที่สองฝั่งคลองให้สะอาดและมีความสวยงาม โดยมีการแบ่งพื้นที่ของคลองคูสนออกเป็น 3 บริเวณคือ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยให้แต่ละชุมชนที่อยู่ริมฝั่งคลองเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง การดำเนินโครงการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้คลองคูสนมีคุณภาพที่ดี มาจากการฝึกอบรมตรวจวัดคุณภาพน้ำให้กับแกนนำของชุมชน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่นเพื่อสร้างดุลยภาพของสิ่งมีชีวิตในลำคลองของชุมชนอย่างเหมาะสม การจัดทำปะการังเทียม โดยสามารถดำเนินกิจกรรมดังกล่าวไปได้แล้วใน 5 พื้นที่

นอกจากนี้ โครงการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย LA21 ยังเห็นได้จาก “โครงการจัดการขยะอันตราย” จากเดิมที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลได้รับการประสานงานจากศูนย์อนามัยเขต 12 จังหวัดยะลาให้เป็นแกนหลักในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสตูล หลังจากนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลได้ชักชวนให้หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะโรงพยาบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเข้ามาร่วมกันดำเนินโครงการดังกล่าวและได้รับความสนใจจากประชาชนมากขึ้น จนทำให้นำไปสู่การต่อยอดโครงการด้วยการตั้งศูนย์เก็บขยะอันตรายระดับจังหวัดที่ศูนย์ซ่อมเครื่องจักรกลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล โดยหน้าที่ของศูนย์ดังกล่าวคือการจัดการขยะอันตรายอย่างเหมาะสมและปลอดภัยต่อชุมชน

เป้าหมายการดำเนินการของเครือข่ายในอนาคต คือ การขยายพื้นที่ของการอนุรักษ์คลองให้ครอบคลุมชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม โดยมีการวางเป้าหมายที่คลองหลักของจังหวัดคือ คลองคูสน คลองท่าแพ และคลองละงู นอกจากนี้ ยังมีการขยายโครงการจัดการขยะอันตรายไปสู่หน่วยงานราชการอื่นมากขึ้นเพื่อทำให้การจัดการขยะอันตรายเป็นที่ตระหนักและสามารถจัดการได้โดยชุมชนมากกว่าเดิม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 64000

โทรศัพท์ 055-019-611

โทรสาร 055-019-611

ประชากร

602,683 คน (ชาย 293,955 หญิง 308,728 คน)

พื้นที่

6,596,092 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 9 อำเภอ)

รายได้

631,894,203.15 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน,เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

189,376,547.21 บาท

คณะผู้บริหาร

1. ดร.พรรณสิริ กุลนาถศิริ	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
2. นายมงคล ศรีอ่อน	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3. นายรุ่งโรจน์ ศรีสุทธิรักษ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 26 คน

หญิง จำนวน 3 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย บริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ “สังคมเข้มแข็ง ส่งเสริมการมีสุขภาพดี การเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความมั่นคงของสังคม ความเป็นประชาธิปไตย มีความโปร่งใส และการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม” ซึ่งวิธีการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้ใช้กลไกการขับเคลื่อน 2 ส่วน คือ กลไกภายในองค์กร และกลไกภายนอกองค์กร

กลไกภายในองค์กร เริ่มจากการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรให้เข้มแข็ง โดยใช้กระบวนการ PERFECT ซึ่งมีที่มาจาก P= Personnel (บุคลากรสังกัด อบจ.), E= Excellent (ความมุ่งมั่นให้องค์กรมีคุณภาพและก้าวสู่ความเป็นเลิศ), R= Ready (ความพร้อมเพียงของหมู่คณะและอาคารสถานที่ (5ส), F= Forces (รวมพลัง ร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคีในการทำงาน), E= Earnest (ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ตั้งใจและเต็มใจในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ), C= Complete (การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ มีระเบียบสามารถตรวจสอบได้), T= Tradition (การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้บุคลากร อบจ.สุโขทัยมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจพัฒนางาน พัฒนาองค์กร) องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีกิจกรรม เช่น กองทุนเพื่อนช่วยเพื่อน อบจ.สุโขทัย ปณิธานความดี ปีมหามงคล การประเมินเพื่อประกันคุณภาพผลงานฯ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยเป็นองค์กรนำอยู่ ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

กลไกภายนอกองค์กร องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ชักชวนพลังท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินและพัฒนาผลการดำเนินงาน โดยเครือข่ายที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ อาทิ ชมรมสามพี่น้องท้องถิ่นสุโขทัย ที่ประกอบไปด้วย อบจ. เทศบาล และ อบต.ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 91 แห่ง กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนตลอดจนภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ ภาคประชาชน เช่น กลุ่มสมาชิชาสุขภาพจังหวัด สมาคมครูเครือข่าย กลุ่มกองทุน

สวัสดิการชุมชน กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มบุคลากรวัด ชมรมครู กลุ่มเกษตรกร และภาควิชาการ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นต้น

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้แก่

โครงการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม

สุโขทัยในอดีตเป็นราชธานีแห่งหนึ่งที่มีการวางระบบชลประทานเพื่อนำน้ำจากแม่น้ำและน้ำป่าที่ไหลลงมาจากภูเขามาใช้ เพื่อการทำนาและบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อกาลเวลาผ่านไปมีการย้ายถิ่นฐานมาตั้งชุมชนใกล้แม่น้ำยม (ตำบลธานี ในปัจจุบัน) มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิถีชีวิตเป็นเหตุให้จังหวัดสุโขทัยเป็นหนึ่งในหลายจังหวัดที่ประสบอุทกภัยเป็นประจำทุกปี สร้างความเดือดร้อนทุกข์ยากแก่ประชาชน สูญเสียรายได้ทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เนื่องจากจังหวัดสุโขทัยอยู่ในที่ลุ่มเป็นจุดรวมน้ำของลุ่มแม่น้ำยม พื้นที่ป่าต้นน้ำตอนบนถูกทำลาย และขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนเพื่อช่วยชะลอน้ำหลาก อีกทั้งประสิทธิภาพของระบบระบายน้ำไม่เพียงพอ เนื่องจากดินเหนียว ถูกบุงกรุก มีการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน เป็นต้น ทำให้เกิดอุทกภัยในลักษณะน้ำป่าไหลหลาก หรือน้ำท่วมขังฉับพลัน ลุ่มน้ำยมมีหมู่บ้านทั้งหมด 2,472 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอุทกภัย 672 หมู่บ้าน โดยหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอุทกภัยส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยถึง 307 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.68 นอกจากนี้ ในเวลาเพียงสองสามเดือนน้ำจะลดลงอย่างรวดเร็ว และเกิดภาวะขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง มีน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในช่วงเดือน มีนาคม-พฤษภาคม ทำให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย เกิดปัญหาการบริหารจัดการน้ำขึ้น เกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวสุโขทัยมีความขัดแย้งในเรื่องของการจัดการน้ำในการทำการเกษตร รวมทั้งการอุปโภคและบริโภค โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่ขาดแคลนน้ำ เพราะแม่น้ำยมแห้งขอด และแหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ตระหนักถึงปัญหาการเกิดอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่เป็นประจำทุกปี จึงจัดเวทีประชาคมขับเคลื่อนแก้ปัญหาวิกฤตน้ำท่วมจังหวัดสุโขทัยร่วมกับประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วน จำนวน 136,436 คน เพื่อรวบรวมความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อจัดหาพัฒนาแหล่งน้ำและบรรเทาภัยแล้ง 2) เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม 3) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรน้ำและคุณภาพน้ำ 4) เพื่อการบริหารจัดการโดยส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม และ 5) เพื่อให้จังหวัดสุโขทัยเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว โดยได้นำเอาภูมิปัญญาแต่ครั้งโบราณ ที่ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกหลักที่ 1 ด้านที่ 2 ที่ว่า “เบื้องตะวันออกเมืองสุโขทัยนี้ มีพิหาร มีปุศูรมีทะเลหลวง มีป่าหมากป่าพลู มีไร่มีนา มีถิ่นฐาน” มาประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วม-ภัยแล้ง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- ปี พ.ศ. 2545 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับกรมชลประทาน ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) และแผ่นดินรูปหัวใจ การก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2551 โดยสามารถกักเก็บน้ำได้ถึง 32.4 ล้านลูกบาศก์เมตร
- ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2553 ดำเนินการขุดลอก คูคลอง สร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เชื้อนยาง เชื้อนบ้องกันตลิ่ง
- ปี พ.ศ. 2554 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้จัดทำเวทีประชาคมเพื่อขับเคลื่อนแก้ปัญหาวิกฤตน้ำท่วมจังหวัดสุโขทัย มีการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง และได้จัดอบรมสร้างความเข้าใจด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างความเข้มแข็ง
- ปี พ.ศ. 2555 เครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำจังหวัดสุโขทัย 21 กลุ่ม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงภูมิทัศน์ทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง)
- ปี พ.ศ. 2556 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยจัดประชุมรับฟังรับฟังความคิดเห็นเครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำร่วมกับกลุ่มบริหารจัดการน้ำลุ่มแม่น้ำยม
- ปี พ.ศ. 2557 กลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง ได้รางวัลที่ 1 การบริหารจัดการน้ำ

ระดับภาคเหนือ 17 จังหวัด

โครงการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม มีภาคีเครือข่ายบริหารจัดการน้ำร่วมดำเนินการประกอบไปด้วย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เป็นแกนหลักดำเนินการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง
2. สำนักงานชลประทาน มีหน้าที่สร้างอ่างเก็บน้ำ/แก้มลิง ผันน้ำจากแม่น้ำปิง - ยม จากท่อทองแดง จัดทำรายงานข้อมูลปริมาณน้ำ ข้อมูลโครงข่ายลุ่มน้ำ ระบบระบายน้ำ ก่อสร้างฝาย/ประตูน้ำ และประเมินผลการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
3. กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ และกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง ทำหน้าที่บริหารจัดการน้ำและดูแลแหล่งน้ำ
4. สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่า ดำเนินการปลูกต้นไม้ พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ทุ่งทะเลหลวง
5. สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทำหน้าที่เฝ้าระวัง และรายงานสภาพอากาศ
6. สำนักงานประปา ดำเนินการผลิตประปาเพื่อการบริโภค อุปโภค
7. สำนักงานประมง มีหน้าที่ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำ
8. สำนักงานเกษตร จัดทำรายงาน พื้นที่เกษตรที่ใช้น้ำชลประทาน และส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืช ปลูกข้าว
9. สำนักงานพัฒนาที่ดิน มีหน้าที่ปรับปรุงดิน
10. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
11. เทศบาลตำบลบ้านกล้วยร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการขุดลอกคลองแม่รำพัน
12. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร และมูลนิธิอุทกพัฒน์ สนับสนุนข้อมูลวิชาการการจัดการน้ำ

โครงการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยถือได้ว่าเป็นแกนหลักในการดำเนินการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง นอกจากจะเป็นทั้งผู้ริเริ่มสร้างเครือข่ายบริหารจัดการน้ำแล้ว ยังสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดูแลระบบสื่อสารรายงานข้อมูลปริมาณและสภาพอากาศร่วมกับจังหวัดสุโขทัย จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเรื่องการบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม จัดสรรงบประมาณสำหรับก่อสร้างเขื่อน ฝาย ชุดลอกคลอง ปลูกหญ้าแฝกป้องกันตลิ่งพัฒนาแหล่งน้ำ ป่าชุมชน พัฒนาดิน และสิ่งแวดล้อม รวมถึงบูรณาการความร่วมมือและสร้างเครือข่ายบริหารจัดการน้ำให้มีความเข้มแข็ง มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการน้ำ ภัยที่จะมากับอุทกภัย จัดอบรม อปพร. ผู้คอยช่วยเหลือผู้ประสบภัย อบรมความรู้การปลูกข้าว ทำประมง เลี้ยงปลา

การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายบริหารจัดการน้ำ ภายใต้โครงการส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อจังหวัดสุโขทัยหลายประการ ดังนี้

- ๑ **ด้านแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง** ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา จังหวัดสุโขทัยไม่เคยเกิดอุทกภัยร้ายแรง มีการวางแผนการใช้น้ำ ระยะสั้น ระยะยาว ร่วมกันทุกภาคส่วน สร้างความตระหนักปัญหาการสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ การตัดไม้ ทำลายป่า การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันดูแลคลอง แหล่งน้ำไม่ให้ตื้นเขิน และมีระบบสื่อสารข้อมูลปริมาณน้ำ ปริมาณฝน สภาพอากาศ และการเตือนภัยให้แก่ประชาชน และสามารถบรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำทำให้กลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวงที่ทำการเกษตรในพื้นที่ 19,028 ไร่ มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรได้ตลอดปี และสามารถผันน้ำจากแม่น้ำปิงจากจังหวัดกำแพงเพชรเข้ามาตามโครงการท่อทองแดง (ภูมิปัญญาเมื่อ 700 ปี ที่ผ่านมา) ผ่านอำเภอดิเรกสีมามาใช้ในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัย นอกจากนี้ ยังจัดสรรน้ำไปผลิตเป็นน้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภคให้แก่ประชาชนได้ถึง 300,000 คน

- ๑ **ด้านเศรษฐกิจ** จากเดิมที่เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง ทำนาได้ปีละ 1 ครั้ง หรือบางปีทำนาไม่ได้เลยเนื่องจากไม่มีน้ำ ปัจจุบันสามารถทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง รวมทั้งมีน้ำเพื่อปลูกผักสวนครัวเสริม เลี้ยงปลาเพื่อรับประทานในครอบครัวและเหลือไว้ขาย ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเดือนละ 3,000-4,000 บาท ได้มีการจัดตั้งตลาดกลางปลาบริเวณด้านข้างทุ่งทะเลหลวง เพื่อเป็นแหล่งซื้อขายปลากระตุนเศรษฐกิจชุมชน
- ๑ **ด้านสังคม** ชาวสุโขทัยมีรายได้เพิ่มขึ้นและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชน มีการจัดสรรการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินอย่างเป็นระเบียบ ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นอย่างชัดเจน คือ คนไม่อพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานนอกพื้นที่
- ๑ **ด้านสิ่งแวดล้อม** เกษตรกรลดการใช้สารเคมี มาใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยทำการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่บริเวณทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) ปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น ให้เป็นสวนสาธารณะที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต้นไม้และสิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชน เป็นแหล่งศึกษาวิจัยพลังงานสะอาด นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้สร้างเครือข่ายป่าชุมชน ทำให้ชาวสุโขทัยเห็นประโยชน์ของป่าในการชับน้ำ บรรเทาปัญหาน้ำท่วม และใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อเป็นอาหาร สมุนไพร พิงพาและพื้นพูนุรักษ์ป่าโดยคนสามารถอยู่กับป่าได้

โครงการเสริมสร้างค่านิยมการท่องเที่ยวสุโขทัย : อบจ.ชวนเที่ยว โดย อบจ.สุโขทัย

ทิศทางการพัฒนาจังหวัดสุโขทัยตามทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป คือ มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยภายใต้ต้นทุนทางวัฒนธรรม “มรดกโลกจังหวัดสุโขทัย” จึงเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งจังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่เป็นจุดหมายปลายทางลำดับต้นๆ ของนักท่องเที่ยว ระหว่างปี ค.ศ.2014-2016

จากข้อมูลการคาดการณ์นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าสู่ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.5 และประเทศที่นิยมเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศไทย จีน และกัมพูชา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยจึงดำเนินการพัฒนางานส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ภายใต้แนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านของฝากของที่ระลึก เยาวชน และประชาชน ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว “สุโขทัยเมืองร่มเย็น สังคมเข้มแข็ง เศรษฐกิจก้าวไกล การท่องเที่ยว... ยั่งยืน” ร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนพัฒนาและขยายเครือข่ายการดำเนินงาน

การท่องเที่ยว...ยั่งยืน หมายถึง การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความยั่งยืน หมายถึง การปลูกจิตสำนึกให้เกิดความรัก ศรัทธา รากเหง้าพื้นเพของท้องถิ่น สำนึกรักในวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่ดี มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว และสามารถสื่อสารความแท้ (Authenticity) ของมรดกโลกสุโขทัยอันเป็นตัวแทนผลงานชิ้นเอกซึ่งสะท้อนถึงความเป็นอัจฉริยภาพด้านศิลปกรรมสถาปัตยกรรม ภาษาและวรรณกรรม ศาสนา และประมวลกฎหมาย อันเป็นที่มาแห่งกำเนิดของประเทศไทยให้แก่นักท่องเที่ยวได้ รวมทั้งสร้างรอยยิ้มและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวใหม่ อันจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยอย่างยั่งยืน สร้างเศรษฐกิจและรายได้ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนจังหวัดสุโขทัย

โครงการเสริมสร้างค่านิยมการท่องเที่ยวสุโขทัย : อบจ.ชวนเขียว โดย อบจ.สุโขทัย มีภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการประกอบไปด้วย

1. **ชมรมสามพี่น้องท้องถิ่น** คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุโขทัย รวมจำนวน 91 แห่ง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการโครงการเสริมสร้างค่านิยมการท่องเที่ยวสุโขทัย

เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี: อบจ.ชวนเขียว โดย อบจ.สุโขทัย เพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสนับสนุนบุคลากรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอีก 90 แห่ง ร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 9 อำเภอ

2. **ส่วนราชการ** ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุโขทัย องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ร่วมกันทำตลาดการท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ จัดแถลงข่าว เผยแพร่ข่าวสาร และจัดประกวดกิจกรรมต่างๆ

3. **องค์การธุรกิจเอกชน** เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว หอการค้าสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัย สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ร่วมกันขยายการส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่อาเซียน เชื่อมมรดกโลก พม่า สุโขทัย และลาว และร่วมออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ประสานงานกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม เกสต์เฮาส์ และร้านอาหาร

4. **ภาคประชาสังคม** เช่น กลุ่มนักธุรกิจคนรุ่นใหม่จังหวัดสุโขทัย (YEC) มัคคุเทศก์เฉพาะมรดกโลก LIMEC เจ้าบ้านน้อย

5. **สถาบันการศึกษา** เช่น สำนักงานศึกษานอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย (กศน.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยพลศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยรามคำแหง สนับสนุนวิทยากร รวมถึงข้อมูลวิชาการอบรมมัคคุเทศก์ ส่วนโรงเรียนวัดคลองโป่งที่เป็นโรงเรียนท่องเที่ยว จัดอบรมและผลิตเจ้าบ้านน้อย สนับสนุนบุคลากรเชี่ยวชาญภาษาอาเซียน เช่น พม่า ร่วมมือทางวิชาการงานวิจัย และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 28 โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท่องเที่ยวท้องถิ่นสุโขทัย

6. **เมืองหลวงพระบาง** จังหวัดทตโทริ ประเทศญี่ปุ่น สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งญี่ปุ่น

ผลจากการดำเนินงานของเครือข่ายก่อให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

- ๑ การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยอย่างมีส่วนร่วม ตั้งแต่การทำแผนท่องเที่ยว โดยส่วนราชการ สมาคม ชมรมท่องเที่ยว จังหวัดสุโขทัย ได้จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ในแต่ละอำเภอทั้ง 9 อำเภอ และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวจากภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ การท่องเที่ยว โดยพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีสุโขทัยของแต่ละอำเภอๆ ละ 1 กิจกรรม ตัวอย่าง เช่น งานแห่ช้างบวชนาค (ประเพณีบวชช้าง) ของชาวไทยพวน อำเภอศรีสัชชนาลัย เทศกาลอาหารดีสวรรคโลก เทศกาลอาหารดีศรีนคร งานหมากม่วง หมากปรางสวรรคโลก งานพระครูบาขาวปี อำเภอทุ่งเสลี่ยม เป็นต้น การจัดกิจกรรมทั้งหมดนี้ดำเนินการและประชาสัมพันธ์ภายใต้โครงการ “อบจ.ชวนเที่ยว โดย อบจ.สุโขทัย สุโขทัย...เที่ยวได้ทุกอำเภอ”

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยยังได้ดำเนินการและสนับสนุนให้มีกิจกรรมเฉลิมฉลองและเทิดพระเกียรติที่หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ให้ชาวสุโขทัยได้เห็นอัตลักษณ์ตัวตนของบรรพบุรุษ เกิดความศรัทธาเลื่อมใสภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

- ๑ การเสริมสร้างประสบการณ์และค่านิยมการเป็นนักท่องเที่ยวของประชาชนชาวจังหวัดสุโขทัย ให้ประชาชนชาวสุโขทัยได้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยทั้ง 9 อำเภอ โดยการสร้างเครือข่ายชมรมท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและชักชวนคนในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ มาท่องเที่ยว โดยมีภาคเอกชน ภาคประชาชน ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวและนำเที่ยวให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา

การเป็นเจ้าบ้านที่ดี ชาวจังหวัดสุโขทัยเกิดค่านิยมของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ร่วมกันสร้าง “รอยยิ้ม” และความประทับใจให้กับทุกคนที่มาเยือนจังหวัด

สุโขทัยโดยสามารถอธิบายให้ข้อมูลและเชิญชวนให้เกิดการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ด้วยความตระหนักในคุณค่าและภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง

กิจกรรมที่เกิดจากการดำเนินการร่วมกันของเครือข่าย ได้แก่

- ๑ ศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว โรงเรียนวัดคลองโป่ง เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นเจ้าบ้านน้อย
- ๑ การจัดตั้งชมรมสามพี่น้องท้องถิ่นสุโขทัย (อบจ. เทศบาล อบต. จำนวน 91 แห่ง)
- ๑ เครือข่ายโรงเรียนท้องถิ่น 28 แห่ง ร่วมจัดทำแผนและโครงการด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวสุโขทัย หลักสูตรท่องเที่ยวท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ระดับประถมศึกษาที่ 4-6 และคู่มือครูด้านการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ระดับประถมศึกษาที่ 4-6
- ๑ ข้อตกลงความร่วมมือการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งญี่ปุ่น
- ๑ การจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ณ อาคารสุขใจ เกาะกลางแผ่นดินรูปหัวใจ ทะเลหลวง

เทศบาลนครภูเก็ต

อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

โทรศัพท์ 076-212-196, 076-222-932

โทรสาร 076-213-501

ประชากร

78,226 คน (ชาย 36,258 คน หญิง 41,968 คน)

พื้นที่

12.56 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 18 ชุมชน)

รายได้

643,380,687.44 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้, เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

270,414,222 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต
2. นายพงษ์สิทธิ์ ฦ นคร	ประธานสภาเทศบาลนครภูเก็ต
3. นายธวัชชัย ทองมั่ง	ปลัดเทศบาลนครภูเก็ต

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลนครภูเก็ต อยู่ในพื้นที่ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตถึงปีละ 12 ล้านคน นอกจากนี้ ยังมีประชากรแฝงประมาณ 3 แสนคน สำหรับในเขตเทศบาลแม้มีประชากร 7 หมื่นกว่าคน แต่เทศบาลต้องดูแลประชากรเพิ่มอีก 2 เท่าตัว

ทั้งนี้ การที่มีคนหลังไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก แม้จะสร้างโอกาสให้พื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ตมีเศรษฐกิจที่ดี แต่ก็สร้างปัญหาให้ท้องถิ่นต้องแก้ไขมากมาย และในภาวะที่เทศบาลขาดแคลน ทั้งงบประมาณ เทคโนโลยี ความรู้ทางวิชาการ และบุคลากรที่เชี่ยวชาญ เทศบาลกลับต้องรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ ปัญหาขยะล้นเมือง การชกเขาของเศรษฐกิจย่านการค้าเมืองเก่า การระบาดของโรคติดต่อ ซึ่งโดยภาพรวมเทศบาลนครภูเก็ต แบ่งปัญหาที่ต้องรับมือออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

- มิติ “คน” ทำอย่างไรให้มีสุขภาพแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
- มิติ “สิ่งแวดล้อม” ทำอย่างไรให้มีการจัดการที่ยั่งยืน
- มิติ “เศรษฐกิจ” ทำอย่างไรให้เขตเมืองเก่ามีการอนุรักษ์อาคาร และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ที่กล่าวมาล้วนแต่เป็นคำถามว่าเทศบาลนครภูเก็ตจะทำอย่างไรที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นไปอย่างยั่งยืน คำตอบก็คือ ทุกคนก็ต้องช่วยกัน เพราะถ้าเทศบาลนครภูเก็ตทำคนเดียวก็คงไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงนำไปสู่แนวคิดการทำงานร่วมกับเครือข่ายทั้งเครือข่ายที่เป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ

นอกจากนี้ จากการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่ผ่านมา ทำให้เทศบาลนครภูเก็ตพบว่ามีการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมมากขึ้น ชุมชนเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลนครภูเก็ต ได้แก่

เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต

ความการชกเขาของเศรษฐกิจในเขตเมืองเก่า เทศบาลนครภูเก็ตจึงได้ทำการอนุรักษ์อาคารที่มีสถาปัตยกรรม ชิโนโปรตุกีส ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ซึ่งเทศบาลได้สร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นในชุมชนเพราะคิดว่าวิธีนี้จึงจะสามารถอนุรักษ์อาคารเอาไว้ได้อย่างยั่งยืน และในภาวะที่ขาดแคลนงบประมาณแต่ต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม จึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การไฟฟ้า กรมการท่องเที่ยว ให้สนับสนุนงบประมาณให้แก่เทศบาลในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ซึ่งเทศบาลประสบความสำเร็จทั้งการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตวัฒนธรรม จนถือว่าโครงการนี้สร้างแรงบันดาลใจให้กับเอกชนหลายรายในการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไปสร้างในอาคารของตนเอง ต่อยอดเป็นธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น เปลี่ยนบ้านสไตล์ชิโน เป็นเกสเฮ้าส์ ราคาบ้านและที่ดินในเขตเมืองเก่าเพิ่มสูงขึ้น อาหารท้องถิ่นบาบาถูกขึ้นทะเบียนมรดกโลก

โดยในช่วงแรกจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม โดยเริ่มจากการบำรุงรักษาอาคารโดยเจ้าของอาคารรุ่นหลังซึ่งเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ และได้มีการรวบรวมข้อมูล หลักฐาน ประวัติของอาคารที่มีคุณค่า โดยกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต มูลนิธิท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร หน่วยอนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่นภูเก็ต วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต กรมศิลปากร สยามสมาคม สมาคมสถาปนิกสยาม รวมทั้งการเสนอแผนการอนุรักษ์การจัดการองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และองค์การความร่วมมือทางด้านเทคนิคแห่งประเทศเยอรมัน (GTZ) ได้ร่วมกับเทศบาลนครภูเก็ต และจังหวัดภูเก็ตในการบรรจุโครงการอนุรักษ์ย่านการค้าเมืองเก่าให้อยู่ในแผนสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต โดยเทศบาลนครภูเก็ตได้จัดตั้งโครงการพัฒนาและอนุรักษ์ย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ตขึ้นโดยมีความร่วมมือทางวิชาการกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำรองความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ แล้วนำผลจากการศึกษาที่ได้มากำหนดแผนงานเพื่อพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ย่านการค้าเมืองเก่าทั้งในการพัฒนาอาคารกับพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โดยการจัดทำเอกสารเผยแพร่

จัดนิทรรศการแสดงความความก้าวหน้าของการศึกษาและการจัดประชุมร่วมกับชุมชนเป็นกิจกรรมการปลูกจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องของเทศบาล

การดำเนินงานจะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เข้ามาร่วมกันทำกิจกรรม ทั้งร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันแบ่งงานรับผิดชอบ ร่วมกันรับภาระด้านเงินงบประมาณ รวมตัวกันทำงานในรูปแบบของ “เครือข่าย” ซึ่งเครือข่ายการพัฒนาและอนุรักษ์ย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ เครือข่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และเครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ดังนี้

1) เครือข่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม การก่อสร้างปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดินเขตย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต เกิดจากการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน จนตกลงผลึกร่วมกันทั้งในด้านการทำงาน เงินงบประมาณ นำไปสู่การลงนามในบันทึกความเข้าใจ MOU โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดภูเก็ต ตกลงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างระบบเคเบิลใต้ดินด้านระบบงานโยธา ด้านระบบไฟฟ้า ด้านระบบไฟสาธารณะ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านระบบงานไฟฟ้า เทศบาลนครภูเก็ตตกลงเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านระบบงานโยธาและด้านระบบไฟสาธารณะ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ตกลงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างระบบเคเบิลใต้ดิน ด้านระบบสื่อสารและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ตกลงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างระบบเคเบิลสื่อสารใต้ดินและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในปัจจุบันโครงการก่อสร้างระบบเคเบิลใต้ดินเขตย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ตระยะที่ 1 บริเวณถนนถลางและซอยรมณีย์ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และในระยะที่ 2 แบ่งการดำเนินการ เป็น 2 ระยะย่อย ระยะย่อยแรกดำเนินการในส่วนถนนกระบี่ ถนนตีบวก ถนนภูเก็ตและถนนเทพกระษัตรีบางส่วน ปัจจุบันก็ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเช่นกัน ส่วนระยะย่อยที่สอง ดำเนินการบริเวณถนนเยาวราช จากวงเวียนสุริเยเดช ถึงสี่แยกตัดถนนตีบวก ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ และเมื่อดำเนินการในระยะย่อยที่สองแล้วเสร็จจะต่อยอดดำเนินการระยะที่ 3 บริเวณถนนรัชฎา ถนนพังงา ถนนระนอง ถนนเยาวราชส่วนที่เหลือ และถนนตีบวกส่วนที่เหลือต่อไป

2) เครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิต การจัดงานย้อนอดีตเมืองภูเก็ต มีวิธิดำเนินการและกระบวนการสร้างเครือข่าย โดยเริ่มจากการประชุมร่วมกัน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน มีการติดตามประเมินผลทั้งในขณะจัดงานและหลังการจัดงาน เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดงานในครั้งต่อไป

เมื่อมีการประชุมร่วมกับเครือข่ายแล้วจึงได้แบ่งหน้าที่การจัดกิจกรรมภายในงานเป็นโซนต่างๆ เพื่อให้สะท้อนถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตในย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต ทั้งในด้านการทำอาหาร ขนม การแต่งกาย รวมถึงการแสดงบนเวทีที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ และเป็นการสร้างสีสันในงานตรุษจีนย้อนอดีตเมืองภูเก็ตอีกทางหนึ่งด้วย งานตรุษจีนย้อนอดีตเมืองภูเก็ต ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนกระทั่งมีการจัดงานขึ้นเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบันนับเป็นครั้งที่ 16 แล้ว จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาร่วมงานมีเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในครั้งล่าสุดมีถึงประมาณ 200,000 คน

ในอนาคตเทศบาลนครภูเก็ตจะขยายต่อยอดการจัดงานนี้ ให้ครอบคลุมพื้นที่ ย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ตครบทุกสายถนนและจะเพิ่มจำนวนเครือข่ายร่วมการจัดงานให้มากยิ่งขึ้นในทุกๆ ปี

เครือข่ายสุขภาพเฝ้าระวังโรคในเขตเมืองของเทศบาลนครภูเก็ต

ด้วยเทศบาลนครภูเก็ตมีประชากรที่เป็นประชากรแฝง และแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุของโรคระบาดต่างๆ ทั้งโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ไม่ว่าจะเป็นโรคซาร์ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ โรคคอตีบ รวมทั้งการระบาดของยุงหนักของโรคไข้เลือดออก ลำพังที่ทีมงานกองการแพทย์ของเทศบาล จำนวน 20 กว่าคน และ อสม. ที่มีอยู่จำนวน 237 คน คงไม่สามารถเฝ้าระวังโรคได้อย่างทั่วถึง ทันเหตุการณ์ การใช้เครือข่ายในการเฝ้าระวังและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้เราสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาไข้เลือดออก จัดได้ว่าเป็นปัญหาระดับโลกซึ่งไม่มีสัญญาณของการชะลอตัว ซึ่งสาเหตุของไข้เลือดออกนั้นเกิดจากยุงลายเป็นพาหะ ดังนั้น ในการควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก หากยังไม่มีความจริงจังในการเฝ้าระวังและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เราอาจจะสูญเสียคนที่เรารักก่อนวัยอันควร แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ และอาสาสมัครสาธารณสุขที่ จากการร่วมคิดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว การสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังโรค จึงเป็นคำตอบเพื่อให้คนภูเก็ตห่างไกลไข้เลือดออก นวัตกรรมพิชิตไข้เลือดออก “สร้างเครือข่ายแตกหน่อ ต่อยอด ต้านภัยไข้เลือดออก (BUDDY program)” โดยที่ทีมงานกองการแพทย์เทศบาลนครภูเก็ต จึงเกิดขึ้นโดยเริ่มจากการปลูกพลังเด็ก แล้วขยายผลสู่ปกครอง อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และชุมชน โดยที่ย่างรถยนต์เก่าที่ทิ้งเรี่ยราดอยู่ริมถนนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงชั้นดี เป็นภัยเงียบที่ดูมองข้าม ดังนั้น ร้านเปลี่ยนยางรถยนต์ จึงเป็นอีกภาคีหนึ่งที่สำคัญยิ่ง

BUDDY program หรือ กิจกรรมสร้างเครือข่ายแตกหน่อ ต่อยอด ต้านภัยไข้เลือดออก เป็นเครื่องมือที่จะช่วยพิชิตไข้เลือดออก โดยเริ่มจากการดูแลบ้านตัวเอง

จากนั้นช่วยดูแลบ้านข้างเคียงอีก 2 หลัง นั่นคือ คน 1 คน สามารถเฝ้าระวังแหล่งเพาะพันธุ์ยุงได้ ถึง 3 หลัง (1+2 = 3) จากนั้นขยายต่อไปยังชุมชน

BUDDY program ประกอบด้วย

B = BRANCH	แตกหน่อ
U = UNITY	รวมพลังเครือข่าย
D = DEVELOPMENT	ต่อยอด
D = DENGUE	ไข้เลือดออก
Y = YOUNG	เสริมพลังเด็ก

จุดเริ่มต้น จากนักเรียนชั้น ป.4 ใน 6 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่ผ่านการอบรม “การดูแลตนเอง (SELF CARE)” 1,193 คน จากนั้นมอบหมายให้เด็ก 1 คนเป็นสายสืบลูกน้ำ สำรวจบ้านตัวเอง 1 หลัง และบ้านที่อยู่ข้างเคียงอีก 2 หลัง ดังนั้น จะสามารถเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยุงลาย ได้ถึง 3,579 หลังคาเรือน แต่ละหลังหากมีผู้ปกครอง 1 คน ช่วยลูกๆ ดำเนินการ เครือข่ายจะเพิ่มอีก 3 เท่าตัว นักเรียนจึงเป็นหมุดเชื่อม (linking pin) จากโรงเรียนสู่ครอบครัว จากนั้นได้จำลองรูปแบบที่ดำเนินการในนักเรียนไปสู่ชุมชนผ่าน อสม. จากเดิม อสม. 1 คน ดูแล 15-20 หลังคาเรือน แต่ด้วยจำนวน อสม. เพียง 237 คน ในสังกัดของศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลนครภูเก็ต จึงเป็นอีกข้อจำกัดหนึ่ง ด้วยรูปแบบ BUDDY program ได้จัดแบ่งโซนความรับผิดชอบในแต่ละชุมชนย่อย โดยให้แต่ละบ้าน ดูแล บ้านตัวเอง 1 หลัง และบ้านที่อยู่ข้างเคียงอีก 2 หลัง รวม 3 บ้าน/คน จึงทำให้มีเครือข่ายในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากนั้นได้ขยายผลไปสู่โรงเรียนนอกสังกัดเทศบาล คือ โรงเรียนอนุบาลภูเก็ต ซึ่งอยู่ในสังกัดของ สพฐ. และนักศึกษาฝึกงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ขณะเดียวกันได้จัดทำโครงการแปลงร่างยางรถ ปรชชดย เพื่อลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชนจากวัสดุเหลือใช้ โดยตั้งผู้ประกอบการร้านเปลี่ยนยางเข้ามาเป็นเครือข่าย ในส่วนศาสนสถาน อสม. ได้เข้าดำเนินการ ในวัดศาลเจ้า มัสยิด โดยอสม.นำแนวคิดเรื่อง BUDDY program มาสอนต่อมดฺทายกแม่ครัว และผู้อาศัยอยู่ในวัด ให้ร่วมด้วยช่วยกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง และ อสม. ได้เข้าสู่สำรวจ เดือนละ 1 ครั้ง

นอกจากนี้ อสม. ได้ร่วมดัดแปลงยางรถยนต์เก่าให้เป็นภาชนะปลูกสมุนไพร และทีมงานกองการแพทย์ได้นำยางรถยนต์เก่ามาแปลงสภาพเป็นสนามเด็กเล่น และลานออกกำลังกายผู้สูงอายุ ผลสำเร็จที่ตามมา คือ อุบัติการณ์ของโรคไข้เลือดออก ในปี พ.ศ. 2557 ในพื้นที่ส่วนที่เทศบาลนครภูเก็ตได้รับผิดชอบได้ลดลงจาก 127.09 เหลือ 81.23 ต่อแสนประชากร คือ ลดลงร้อยละ 63.91

การต่อยอดของนวัตกรรม BUDDY program

ได้ต่อยอดแนวคิด BUDDY program ไปสู่การเฝ้าระวังและคัดกรองกลุ่มเสี่ยงจากโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคอ้วน และการดูแลผู้ป่วยติดเตียง ตัวอย่างเช่น

- โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพสำหรับกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และภาวะอ้วน ในปี พ.ศ. 2557
- โครงการตามรอยฝังเครื่องญาติ ประกาศศีกกับเบาหวาน ปี พ.ศ. 2558
- โครงการธนาคารสุขภาพ ลดพุงสะสมแต้ม ปี พ.ศ. 2559

โดยเริ่มจาก อสม. ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบด้านสุขภาพ แล้วแตกหน่อขยายเครือข่ายไปสู่ชุมชน ให้เรียนรู้การดูแลตนเอง (Self card) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ให้ลดเสี่ยง ลดโรค

โครงการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมจังหวัดภูเก็ต

ปัญหาขยะล้นเมือง เป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมอันดับต้นๆ ของจังหวัดภูเก็ต การดำเนินการในการแก้ปัญหาจึงเริ่มต้นจากเทศบาลนครภูเก็ต ร่วมกับทุกท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ตในการจัดการขยะ โดยจัดตั้งเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมจังหวัดภูเก็ต ซึ่งทุกหน่วยงานร่วมกันจ่ายเงินค่าจัดการขยะ มีการร่วมกันรณรงค์ลดปริมาณขยะ ซึ่งปัจจุบันได้ขยายเครือข่ายสู่ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จนสามารถ จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาศึกษาดูงาน

โดยเป็นการดำเนินงานที่มีความร่วมมือกับหลายภาคส่วน มีเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม มีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายที่ชัดเจน 2 ประการ คือ

- 1) การบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะแบบศูนย์รวม
- 2) การลดและใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์

การบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะแบบศูนย์รวม เป็นการบูรณาการระบบกำจัดขยะที่ผสมผสาน โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนมีส่วนร่วม จนเป็นศูนย์กำจัดขยะที่มีเทคโนโลยีผสมผสานสามารถกำจัดขยะชุมชนและนำความร้อนจากการเผาไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าได้กว่า 2.5 เมกะวัตต์ และพัฒนาให้เอกชนลงทุนสร้างเตาเผาขยะขนาด 700 ตันต่อวัน เป็นผลสำเร็จ ซึ่งเป็นแห่งเดียวของประเทศที่จัดศูนย์กำจัดขยะรวมระดับจังหวัดได้ และมีการร่วมดำเนินการจากภาคส่วนต่างๆ โดยไม่มีความขัดแย้ง สามารถแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะได้ในระยะยาว ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะจังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ตบริหารงานภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดน้ำเสียจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานนายก อบท. ทุกแห่ง ส่วนราชการ องค์กรเอกชน เป็นกรรมการและทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็นเลขานุการ

จากความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะแบบศูนย์รวม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองในระยะยาวได้ เนื่องจากสาเหตุของปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขมากนัก ดังนั้นจึงเกิดแนวคิด การลดและใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์ อันนำมาสู่ การจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีจัดการขยะอย่างยั่งยืน (Phuket Sustainable Waste Management Technology Transfer Center) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนนำขยะอินทรีย์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีสถานีถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วย การแยกและวิเคราะห์องค์ประกอบขยะ การหมักปุ๋ย ถังหมักแก๊ส ถังหมักขยะอินทรีย์คั่วเร็ว หมูหูลุม ไล่เดือนกินขยะ ไบโอดีเซล โรงเผาขยะผลิตไฟฟ้า โรงบำบัดน้ำเสีย

ซึ่งเป็นการลดขยะของเสีย และประชาชนที่สนใจสามารถเข้ารับการอบรมได้ตลอดปี ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต มีศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการขยะ ไม่น้อยกว่า 10 แห่ง กระจายอยู่ทั้งพื้นที่ และมีเครือข่ายจัดการขยะโดยมูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ต และประชาคมพิทักษ์สิ่งแวดล้อมภูเก็ต ซึ่งได้รับอุดหนุนงบประมาณจากเทศบาลนครภูเก็ต เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ศูนย์เรียนรู้เพิ่มขึ้น และขยายไปสู่การจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อขยายองค์ความรู้และเครือข่ายลงสู่ชุมชน ซึ่งปัจจุบันมี 12 ศูนย์การเรียนรู้ และมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ในการจัดการขยะอินทรีย์ คือ **ถังหมักปุ๋ยแบบใช้อากาศ (ไม่มีวันเต็ม)**

แนวทางการจัดการขยะอินทรีย์โดยวิธีใช้ถังหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบใช้อากาศ (ถังไม่มีวันเต็ม) สามารถนำไปใช้กับครัวเรือน สถานประกอบการที่มีเศษอาหารเหลือได้ โดยไม่มีกลิ่น และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครภูเก็ต ร่วมกับมูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ตได้คิดค้นต้นแบบถังหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบใช้อากาศเพื่อช่วยลดปริมาณขยะอินทรีย์อย่างยั่งยืน ปัจจุบันมีการแจกจ่ายถังลงไปในพื้นที่ต่างๆ ได้ใช้จริงจำนวน 210 ใบ คิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนถังทั้งหมดที่ได้ทำการผลิต (ทั้งหมด 300 ใบ)

รูปแบบ

1. เป็นถังพลาสติกขนาด 200 ลิตร มีช่องใส่ขยะด้านบน และนำปุ๋ยออกด้านล่าง
2. มีแกนระบายอากาศ pvc เจาะรูโดยรอบ แนวตั้ง 1 แกน และแขนระบายอากาศ 3 แขน

วิธีการ

ใส่ใบไม้หญ้าแห้งลงไปในพื้นที่ 1 สลับกับเศษอาหาร ปิดทับด้วยใบไม้หญ้าแห้งทิ้งไว้ 60 วัน จะได้ปุ๋ยอินทรีย์

ทั้งนี้ ถังหมักปุ๋ยแบบใช้อากาศ (ไม่มีวันเต็ม) ที่จัดว่าเป็นนวัตกรรมจากการคิดร่วมกันโดยภาคีเครือข่ายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีจัดการขยะอย่างยั่งยืน ซึ่งมีเทศบาลนครภูเก็ตเป็นแกนนำหลัก ทำให้เกิดการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกัน

ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 19 ท้องถิ่น และการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างนายกเทศมนตรีนครภูเก็ตกับเครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนจำนวน 69 ครัวเรือน เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2557 ซึ่งในปัจจุบันมีผู้มาศึกษาดูงานเกี่ยวศูนย์และนวัตกรรมดังกล่าว ปีละหลายหมื่นคน เนื่องจากรัฐบาลได้ใช้เป็นรูปแบบการจัดการขยะที่เป็นต้นแบบของประเทศ

เทศบาลนครยะลา

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

โทรศัพท์ 073-223-666

โทรสาร 073-244-292

ประชากร

61,049 คน (ชาย 32,136 คน หญิง 28,913 คน)

พื้นที่

19.4 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 39 ชุมชน)

รายได้

508,059,419 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

238,115,918 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ	นายกเทศมนตรีนครยะลา
2. นายเสริมวิทย์ ลิขิตกำจร	ประธานสภาเทศบาลนครยะลา
3. นายกฤษทวีฏ ฤทธิรงค์	ปลัดเทศบาลนครยะลา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 20 คน

หญิง จำนวน 4 คน

เทศบาลนครยะลา มีรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบที่ยังมีอยู่ในพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลวางแนวทางการทำงานที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เข้าสถานการณ์ในพื้นที่อยู่เสมอ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการทำให้ยะลาเป็นเมืองที่น่าอยู่ ด้วยคำขวัญว่า **“สร้างเมืองให้น่าอยู่ สร้างความรัฐสู่ชุมชน สร้างสังคมให้โปร่งใส สร้างसानสายใจร่วมพัฒนา นครยะลาสู่สากล”**

การทำงานด้วยแนวทางดังกล่าว ทำให้เทศบาลนครยะลาเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครือข่ายในรูปของความร่วมมือพัฒนาเมือง โดยเป็นการดึงเอาภาคส่วนต่างๆ มาร่วมเป็นพันธมิตรในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและประชาสังคม ทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงการทำงานแต่ละด้านร่วมกัน ผลที่ได้จากการทำงานในรูปของเครือข่ายนี้เอง ทำให้ลดความขัดแย้งเชิงความคิด และสามารถสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างดี

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลนครยะลา ได้แก่

โครงการคืนยะลาให้คนยะลา

เมืองยะลาในอดีตเคยได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่มีผังเมืองเป็นระเบียบ ประกอบกับเมืองที่สวยงาม แวดล้อมด้วยธรรมชาติ ผู้คนหลากหลายวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวก โดยเคยได้รับรางวัลเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นเวลา 3 ปีต่อเนื่องระหว่างพ.ศ.2528-2530 แต่ความเจริญและการขยายตัวของเมืองอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนา ทำให้หลายพื้นที่ในเขตเทศบาลนครยะลาถูกรุกล้ำจากสิ่งก่อสร้างของบ้านเรือน ร้านค้า รวมถึงการติดตั้งป้ายโฆษณาตามที่สาธารณะจนดูไม่งามตา จนส่งผลกระทบต่อความเข้าใจและสำนึกสาธารณะของประชาชนที่มีต่อการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง

จากการจัดเวทีพูดคุยกับประชาชน ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการที่เห็นพ้องกันว่าต้องการให้ยะลามีสภาพที่เป็นระเบียบ สะอาดและร่มรื่นเช่นในอดีต รวมถึงแนวทางของการฟื้นคืนสภาพเมืองยะลาในอดีตให้กลับมามีความเรียบร้อย เทศบาลนครยะลาจึงกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการไว้ครอบคลุมด้านต่างๆ คือ การจัดระเบียบทางเท้าและพื้นที่สาธารณะ การจัดระเบียบการติดตั้งป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั่วเขตเทศบาล การจัดระเบียบรถเข็น รถพ่วงข้าง แผงลอย และการจัดระเบียบการก่อสร้างรुकล้ำที่สาธารณะ

ภาคีเครือข่ายที่เข้ามาร่วมทำงานในโครงการดังกล่าวกับเทศบาลนครยะลาสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ส่วนราชการในจังหวัดยะลา โดยทำหน้าที่รณรงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการคืนยะลาให้คนยะลา
- หน่วยงานทหารและตำรวจ รับผิดชอบเรื่องการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะและใช้กฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานจัดระเบียบซึ่งเชื่อมโยงกับความมั่นคงในพื้นที่
- องค์การโทรศัพท์ มีหน้าที่ในการจัดระเบียบตู้โทรศัพท์ซึ่งมีป้ายโฆษณาติดตามตู้จนดูรกตา
- การไฟฟ้า รับผิดชอบการจัดระเบียบตามภารกิจของตนเอง
- องค์กรเอกชน ประกอบไปด้วย ห้าง ร้าน หาบเร่ และแผงลอย ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการณ์รณรงค์และประชาสัมพันธ์ข่าวสารระหว่างผู้ค้าด้วยตนเองและการจัดระเบียบพื้นที่ตนเองและข้างเคียง รวมถึงการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและรับผิดชอบต่อระหว่างผู้ค้าและผู้ประกอบการด้วยกันเอง รวมถึงการติดตามและประเมินผลจากกิจกรรมที่กลุ่มทำ
- สื่อในพื้นที่ ทั้งวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าวภายในแต่ละชุมชน โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์ รายงานผลให้แก่ประชาชนทราบถึงการจัดระเบียบของโครงการ และให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดระเบียบเมือง

- ๑ สถาบันการศึกษา ทำหน้าที่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดการเรียนการสอน สร้างความเข้าใจให้กับเด็กและ ชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

ผลจากการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายข้างต้น ทำให้เกิดรูปธรรมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การจัดระเบียบทางเท้าและพื้นที่สาธารณะให้ครอบคลุมถนน 10 สาย ในเทศบาลนครยะลาอย่างสมบูรณ์และมีแผนจะขยายให้ครอบคลุมถนน 32 สาย ในปี พ.ศ. 2559 นอกจากนี้ การจัดระเบียบพื้นที่ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทำให้ลดการติดตั้งป้ายในเขตหวงห้ามจนไม่มีการติดตั้งป้ายโฆษณาในพื้นที่สาธารณะได้ทั้งหมด โดยป้ายโฆษณาถูกกำหนดจุดติดตั้งอย่างเป็นระเบียบ ส่วนการจัดระเบียบรถเข็น รถพ่วงท้าย และแผงลอย เทศบาลนครยะลาได้กำหนดระยะเวลาและจุดผ่อนผันเพื่อให้ผู้ประกอบการปรับตัวรับกับการจัดระเบียบดังกล่าวได้เป็นจำนวน 3 จุด จากทั้งหมด 10 จุดของเขตเทศบาลนครยะลา ส่วนการแก้ปัญหาการก่อสร้างรुकล้ำพื้นที่สาธารณะนั้น มีความยากกว่าการจัดระเบียบด้านอื่นเพราะเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีการลงทุนของผู้ประกอบการ จึงต้องมีวิธีการที่ไล่จากเขาไปหนัก โดยหลังจากที่เทศบาลนครยะลาดำเนินการจัดระเบียบไปแล้ว จากจำนวนทั้งหมด 30 ราย มีการแจ้งให้ปรับแล้ว 8 ราย อีก 18 รายอยู่ระหว่างการขอเวลาปรับปรุงแก้ไข ในขณะที่มี 4 รายที่ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ จนต้องเข้าสู่ขั้นตอนของการฟ้องร้องศาล

กล่าวได้ว่า โครงการคืนยะลาให้คนยะลาใช้เครือข่ายเป็นหลักในการทำงาน โดยมีการทำงานเพื่อการจัดระเบียบพื้นที่ในเขตเทศบาลนครยะลา และมีเป้าหมายเพื่อทำให้คนยะลามีจิตสำนึกรักและหวงแหนถิ่นเกิด ในการรักษาเมืองยะลาให้คนรุ่นต่อไปด้วยสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากเจตนารมณ์ของการฟื้นคืนความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมืองยะลาเช่นอดีตแล้ว การจัดระเบียบยังรองรับต่อการพัฒนาที่เป็นระเบียบเพื่อทำให้เมืองยะลาเป็นเมืองที่พัฒนาอย่างมีคุณภาพ ด้วยความท้าทายของผู้บริหารที่ต้องทำให้ยะลาเป็นเมืองน่าอยู่ 2 ที่คนในเมืองมีความเป็นระเบียบ วินัย และเคารพกฎหมาย ทั้งนี้ ก็เพื่อตอบโจทย์ของ Yala City Branding ซึ่งถือเป็นความท้าทายในแง่ของการทำให้เมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยควบคู่กับการพัฒนาเชิงกายภาพของเมือง และควมมีวินัยของผู้คนในเมืองยะลา

โครงการค่ายเยาวชนสำนึกรักท้องถิ่น เสริมสร้างความสมานพันธ์

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างเยาวชนที่เป็นอนาคตของยะลา ประกอบกับที่ผ่านมา ประชาชนทั่วไปยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทของเทศบาลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะเป็นหลัก ทำให้เทศบาลนครยะลาทำโครงการค่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนอยู่ร่วมกันได้ด้วยความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหน่วยงานราชการ และบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานราชการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้กลุ่มเยาวชนมีข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับหน่วยงานราชการต่างๆ โดยโครงการดังกล่าวยังปลูกฝังสำนึกรักท้องถิ่นเพื่อให้กลุ่มนี้ เยาวชนมีจิตสำนึกสาธารณะ ทำประโยชน์ให้กับสังคมของตนเอง และยังมีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ให้กับกลุ่มเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยหวังผลให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเข้าใจบทบาทของเทศบาลนครยะลา และหน่วยงานราชการในพื้นที่ และมุ่งหวังให้กลุ่มเยาวชนมีความสมานพันธ์และรักบ้านเกิดของตนเอง

โครงการนี้มีภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมขับเคลื่อนโครงการทั้งหมด 32 กลุ่ม ดังนี้

- ๑ เทศบาลนครยะลา ทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเทศบาล โดยแบ่งหัวข้อการเรียนรู้ไปตามหน้าที่ของกองต่างๆในเทศบาลอย่างครอบคลุม
- ๒ สถาบันการศึกษา 23 แห่ง ประกอบไปด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคนิคยะลาให้การฝึกอาชีพ และโรงเรียนในเขตเทศบาลนครยะลา และสถาบันการศึกษาอื่นในพื้นที่ทำหน้าที่คัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมวางแผนดำเนินงาน
- ๓ คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่หลักในการเป็นพี่เลี้ยงและเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ
- ๔ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ทำหน้าที่สนับสนุนวิทยากรและสถานที่ดูงาน เพื่อให้เยาวชนเข้าใจบทบาทหน้าที่

และยุทธศาสตร์การพัฒนาของศอ.บต.

- ๑ จังหวัดยะลาสอนเรื่องบทบาทหน้าที่และภารกิจตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดยะลา และให้เยาวชนได้เรียนรู้การปฏิบัติงานจริง
- ๑ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา ทำหน้าที่สนับสนุนวิทยากรและสถานที่ดูงานของกลุ่มเยาวชน โดยให้กลุ่มเยาวชนร่วมดูงานการให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน
- ๑ หน่วยงานทหารและตำรวจ ทำหน้าที่ในการเตรียมอุปกรณ์การดำเนินการสนับสนุนวิทยากร และการฝึกวินัยให้กับเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เช่น สถานีตำรวจภูธรจังหวัดยะลาฝึกรบกระบี่เบียดวินัยจรรยาบรรณระเบียบและการลงโทษ ขณะที่ค่ายอิงคยุทธบริหารสร้างความเข้าใจการทำงานภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงปลูกฝังวินัย และจิตสำนึกสาธารณะให้กับเยาวชน
- ๑ บ้านพักชิลนและบ้านเด็กชาย ซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ในพื้นที่สนับสนุนเรื่องการสร้างจิตสาธารณะแก่เยาวชน และการแลกเปลี่ยนความรู้ การสอนปรัชญาชีวิต และการสนับสนุนกิจกรรมระหว่างโครงการ
- ๑ องค์กรสื่อ ทั้งสื่อวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๑ วัด และมัสยิด ทำหน้าที่ฝึกสมาธิโดยใช้หลักการศาสนาเข้ามาขัดเกลาจิตใจให้กับเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ
- ๑ กลุ่มประชาสังคมอื่น ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และร่วมทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครยะลา

จากการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการค่ายเยาวชน พบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจบทบาทของหน่วยงานราชการมากขึ้น โดยเฉลี่ยร้อยละ 88.33 จากก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 60.17 ซึ่งโครงการดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึงปัจจุบัน

ในทางเดียวกัน ผลจากการจัดโครงการนี้ขึ้นมา ทำให้ไม่มีข้อเรียกร้องที่มาจากความไม่เข้าใจหน้าที่และบทบาทของเทศบาลนครยะลาในเวทีสาธารณะต่างๆ ของเทศบาล ทั้งการพบปะประชาชนของผู้บริหารในเวทีสภาประชาชน สภากาแฟเพื่อประชาชน พบปะยามเช้า เทศบาลสัญจร ล้วนแล้วแต่ไม่มีข้อร้องเรียนปัญหาที่ไม่ใช่ภารกิจของเทศบาลนครยะลา นอกจากนี้ การปลูกฝังจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมให้กับเยาวชนยังเห็นผลที่ตามมาได้จากสาธารณสมบัติต่างๆ ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมและดูแลจากกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง และยังทำให้เยาวชนที่ผ่านการทำกิจกรรมกับโครงการดังกล่าวเข้ามาทำงานในเทศบาลตามภารกิจต่างๆ ของเทศบาลเป็นจำนวน 8 คน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลอีก 80 คน โดยเป้าหมายต่อไปของโครงการนี้ต้องการขยายเครือข่ายทำงานร่วมกับเยาวชนกลุ่มอื่นในพื้นที่และการจัดตั้งองค์กรเด็กและเยาวชนในชุมชนต่างๆ เพื่อสร้างแกนนำหลักทำงานร่วมกับเทศบาลนครยะลาต่อไปในอนาคต

โครงการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาบ้านเกิด

โครงการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาบ้านเกิดมาจากปัญหาสำคัญของเมืองที่มักจะมีจำนวนขยะเป็นจำนวนมาก อันมาจากการอุปโภคและบริโภคที่เพิ่มขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือการจัดการขยะเหล่านั้นไม่ทันต่อปริมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน ขยะที่มาจากการอุปโภคบริโภคเหล่านั้น ยังทำให้เป็นมลพิษต่อสภาพแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนด้วย

เทศบาลนครยะลาจึงได้จัดโครงการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาบ้านเกิดด้วยการทำงานในรูปของเครือข่ายขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยมีวิธีการจัดการขยะแบบองค์รวมด้วยการคัดแยกขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิด ซึ่งตรงกันข้ามกับการเก็บขนขยะจากแต่ละครัวเรือนมารวบรวมและจัดการโดยเทศบาลเช่นเดิม ด้วยวิธีคิดที่ต้องการสร้างมูลค่าให้กับขยะด้วยการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงมีการทำงานแบบภาคีร่วมมือกันแบบเครือข่ายที่จะทำให้อะหลางกลายเป็นเมืองสะอาด โดยมีวัตถุประสงค์หลักของโครงการอยู่ 2 ประการ คือ การทำบ้านเมืองให้สะอาดเรียบร้อยจากการที่จำนวนขยะและโรคระบาดลดลง และประการต่อมาคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการขยะ

เครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาบ้านเกิด และบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่ม องค์การมีดังนี้

- ๑ สถานศึกษาต่างๆ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สถาบันพลศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ และโรงเรียนในสังกัดเทศบาล โดยสถานศึกษาเหล่านี้ทำหน้าที่รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ลงพื้นที่ทำความสะอาด อบรมให้ความรู้การจัดการขยะแก่นักเรียน และทำการคัดแยกขยะในชุมชน
- ๒ สถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและความเรียบร้อยในการจัดกิจกรรมของโครงการ
- ๓ หน่วยงานราชการทางด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา ศูนย์อนามัยที่ 12 จังหวัดยะลา และโรงพยาบาลศูนย์ยะลา โดยหน่วยงานทางสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ทำหน้าที่ในการสนับสนุนบุคลากรและวัสดุทางการแพทย์ ให้ความรู้ทางวิชาการ เสนอแนะและให้คำปรึกษา รวมถึงคัดแยกและรับซื้อขยะรีไซเคิล
- ๔ กลุ่มหมู่บ้านแฝก ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานในพื้นที่คอยรับซื้อขยะรีไซเคิล และขยายเครือข่ายรับซื้อขยะ
- ๕ กลุ่มผู้ประกอบการต่างๆ โดยรวมถึงห้างร้าน บริษัท และร้านรับซื้อขยะและของเก่า โดยเครือข่ายเหล่านี้ลงพื้นที่ทำความสะอาด และรับซื้อขยะ
- ๖ แกนนำเยาวชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และกลุ่มประชาสังคมอื่นๆ มีบทบาทในการรณรงค์ ลงพื้นที่ และประสานงานโครงการ

การลงมือปฏิบัติของเครือข่ายที่ร่วมในโครงการนี้ นอกจากจะมีบทบาทหลักในการจัดการขยะ แล้วยังมีบทบาทในการจัดการด้านอนามัยในพื้นที่สาธารณะด้วย เช่น การทำความสะอาดถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ สิ่งที่ได้เห็นได้ว่าเป็นความสำเร็จ

ของโครงการนี้อีกอย่างหนึ่งคือ การได้รับความร่วมมือมาจากประชาชนในพื้นที่โดยการร่วมกันคัดแยกขยะในครัวเรือน ผลสำเร็จจากโครงการนี้

นอกจากทำให้จำนวนขยะลดลงแล้ว ในแง่ของสุขอนามัยส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกในเขตเทศบาลนครยะลาช่วง 3 ปี มีจำนวนลดน้อยลงกว่าเดิม โดยในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 68 ราย และลดลงมาเป็น 49 รายในปี พ.ศ. 2557 แล้วเหลือเพียง 17 รายในปีปัจจุบัน

โครงการนี้ยังทำให้เกิดเครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายเยาวชนและเครือข่ายอาสาสมัครในการประสานความร่วมมือกับประชาชนในการดูแลพื้นที่ของตนเองได้อย่างกว้างขวางกว่าเดิม ซึ่งก็เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ของโครงการในการทำให้บ้านของตนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการพัฒนาโครงการในปีต่อไป เทศบาลนครยะลากำหนดเป้าหมายให้กลุ่มต่างๆที่อยู่ในเครือข่ายของโครงการพัฒนางานของตนเองให้หนักแน่นกว่าเดิม เช่น โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิพัฒนาโครงการธนาคารขยะในโรงเรียน เพื่อรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

นอกจากนี้ ในหน่วยงานราชการอย่างโรงพยาบาลศูนย์ยะลา ศูนย์อนามัยที่ 12 และวิทยาลัยพระบรมราชชนนี มีการจัดตั้งกลุ่มรับซื้อขยะรีไซเคิลในหน่วยงานของตน ส่วนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการจัดตั้งธนาคารขยะไว้ให้ความรู้เชิงแนะนำกับชุมชน ในขณะที่กลุ่มหมู่บ้านแฝกซึ่งจัดการขยะอยู่แล้วนั้น มีการขยายเครือข่ายลงไปสู่ชุมชนโดยวางเป้าหมายไว้ 4 แห่ง ส่วนหน่วยงานอื่นในเครือข่ายมีการจัดกิจกรรม Big Cleaning Day เพื่อการรณรงค์ทำความสะอาดภายในชุมชน และชุมชนในเทศบาลนครยะลาทั้ง 40 ชุมชน ถูกกำหนดให้มีการพัฒนาการจัดการขยะให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

โทรศัพท์ 043-821-354-6

โทรสาร 043-481-123-3

ประชากร

35,066 คน (ชาย 16,976 คน หญิง 18,090 คน)

พื้นที่

16.96 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 38 ชุมชน)

รายได้

162,190,564.27 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

121,352,593.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายจรรุวัฒน์ บุญเพิ่ม	นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์
2. นายไชยดี ธีรกุล	ประธานสภาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
3. นายฉลอง ชวาลเลิศ	ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาองค์กรไว้ว่า “กาฬสินธุ์ เป็นเมืองน่าอยู่คู่ธรรมภิบาล” และเพื่อก้าวไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เทศบาลจึงนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยยึดกรอบของระเบียบและกฎหมายให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน และเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่
2. หลักคุณธรรม หิริ โอตตัปปะ เป็นธรรมประจำตนที่บุคลากรเทศบาลพึงระลึกอยู่เสมอ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้ประพฤติปฏิบัติดีมีคุณธรรม เริ่มตั้งแต่เป็นผู้นำดี มีผู้ตามและผู้สนับสนุนที่ดี ใช้คุณธรรมนำการปฏิบัติ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส เทศบาลมีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร มีการประกาศจัดซื้อ-จัดจ้างทุกโครงการเปิดเผยและโปร่งใส มีการประชุมชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นซึ่งสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน
4. หลักการมีส่วนร่วม เทศบาลดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และสมัคศรสมานสามัคคีในการขับเคลื่อนการทำงานและการพัฒนางาน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับฟังการพิจารณางบประมาณ รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับสมาชิกในชุมชน จัดการสิ่งแวดล้อมและร่วมพัฒนาชุมชนของตนเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
5. หลักความคุ้มค่า เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ยึดถือประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา ดังนั้น โครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชนจึงเป็นไปตามความต้องการของชุมชนที่ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรักษา และต่อยอดงานพัฒนาไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอกว่ามีผลการประเมินการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลอยู่ในเกณฑ์ระดับดี

6. หลักความรับผิดชอบ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ไม่หยุดพัฒนาเพียงแค่ “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี” แต่ได้ต่อยอดงานพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อไปสู่ความเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง การลดปริมาณขยะ การส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรง ซึ่งภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายต่างๆ ได้เข้ามาร่วมรับผิดชอบงานพัฒนาร่วมกับเทศบาลด้วยความสำนึกในหน้าที่และควมมีจิตสาธารณะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2558 – 2563 ได้กำหนดประเด็นการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 7 เพื่อให้เป็นเครือข่ายความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ของเทศบาลโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้แก่

เครือข่ายการป้องกันการทุจริตและการขับเคลื่อนคุณธรรมความซื่อตรง

เนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันเป็นปัญหาที่บั่นทอนการพัฒนาประเทศ จนมีคำกล่าวว่าการทุจริตและการคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ปรากฏในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องยาวนานและขยายวงกว้างขวาง ซึ่งพฤติกรรมของการคอร์รัปชันอาจอยู่ในรูปแบบของการติดสินบน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การใช้อำนาจในทางมิชอบ การฉ้อโกง การแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ซึ่งในสังคมไทยเป็นสังคมในลักษณะการอุปถัมภ์ค้ำชู จึงเอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และจากการจัดอันดับความโปร่งใสในประเทศไทย ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ประจำปี 2557 ประเทศไทยได้คะแนน 38 คะแนน จาก 100 คะแนนเต็ม อยู่อันดับที่ 85 จาก 175 ประเทศทั่วโลก ดังนั้น ทุกภาคส่วนของประเทศจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขและลดทอนปัญหา

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ตระหนักถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จึงได้ร่วมกับสมาชิกภาคีเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตและสมาชิกเครือข่ายด้านคุณธรรมความซื่อตรง สร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งคุณธรรม มีความพยายามในการดำเนินงานเพื่อสร้างเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต และการขับเคลื่อนคุณธรรมความซื่อตรง โดยเริ่มดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตไว้ 4 มาตรการ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้กับบุคลากรเทศบาล ยึดหลักธรรมาภิบาล 2) การสร้างเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 3) การพัฒนากลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจหน้าที่ และ 4) การเสริมสร้างจิตสำนึกในการบริการประชาชน นอกจากนี้ เทศบาลยังได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการป้องกันการทุจริตของเทศบาลไว้ว่า **“บุคลากรมีวินัย ใฝ่คุณธรรม มุ่งทำความดี เพื่อศักดิ์ศรีเมืองธรรมาภิบาล”** และเทศบาลได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต ในปี พ.ศ. 2557-2559 ดังนั้น เพื่อเป็นการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันการทุจริตของเทศบาลให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และก่อให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดแก่ประชาชน และเพื่อให้องค์กรมีมาตรการในการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการขยายเครือข่ายการสร้างองค์กรแห่งคุณธรรม ความซื่อตรงและความโปร่งใส อันจะก่อให้เกิดการบริหารงานที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นโดยรวม จึงได้ขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตและคุณธรรมความซื่อตรงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาผู้นำคุณธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้ตระหนักและเข้าใจถึงผลร้ายของการทุจริตและร่วมกันแสดงพลังรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ลดทอนปัญหาการทุจริตในจังหวัดกาฬสินธุ์ รวมถึงป้องกันมิให้บุคลากรของเทศบาลกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในงานราชการของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยมีลักษณะการดำเนินงาน ที่ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านป้องกันการทุจริต การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ทั้งนี้ภายใต้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงาน การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริต การจัดกิจกรรมค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านการทุจริต การจัดฝึกอบรมและการสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้นำคุณธรรม และการสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโปร่งใส หัวใจคุณธรรมผ่านโครงการต่างๆ ดังนี้

1. โครงการเทศบาลด้านการทุจริต

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ร่วมกับหอการค้าจังหวัดกาฬสินธุ์ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ และภาคีเครือข่าย จัดกิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมรวมพลังรณรงค์ “ต่อต้านการคอร์รัปชัน” ประจำปี เพื่อปลูกจิตสำนึกร่วมกันแสดงสัญลักษณ์ต่อต้านการคอร์รัปชัน และจัดแสดงนิทรรศการต่อต้านการคอร์รัปชัน และนอกจากนี้ยังมีการแสดงผลงานนักเรียนที่ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดการแข่งขันกล่าวสุนทรพจน์ การประกวดโครงงาน การประกวดภาพวาด และการเขียนเรียงความเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต หรือการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในสถานศึกษาและขยายผลในหมู่ของเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อการเป็นอนาคตของชาติที่ดีไม่คิดคดโกง
- กิจกรรมถนนสายบุญ โดยเทศบาลได้ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดกาฬสินธุ์ จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรในทุกวันพุธแรกของเดือน และในวันพุธที่สามของเดือน เพื่อเป็นการทำบุญตามประเพณีไทย โดยเฉพาะการให้ทานซึ่งเป็นการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อเป็นทานแด่พระภิกษุสงฆ์และผู้ยากไร้ โดยจะทำบุญตักบาตรในช่วงเวลา 06.00-07.30 น.
- กิจกรรมเข้าวัดวันอาทิตย์และสวดมนต์ไหว้พระในทุกวันพระ โดยในทุกวันพระที่ตรงกับวันทำงาน บุคลากรเทศบาลจะแต่งกายชุดขาวเชิงสัญลักษณ์ และทำการสวดมนต์ไหว้พระก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์และระลึกถึงคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

และในวันอาทิตย์เดือนละ 1 ครั้ง บุคลากรเทศบาลจะเข้าวัดปฏิบัติธรรม หมุนเวียนใน 9 วัดในเขตเทศบาล

2. โครงการอาสาสมัครชุมชนร่วมตรวจสอบการบริหารงาน

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล โดยมีอาสาสมัครชุมชนร่วมตรวจสอบการบริหารงาน (อสต.) จำนวน 73 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบโครงการพัฒนาที่จะลงดำเนินการในพื้นที่ชุมชน ส่งผลให้โครงการพัฒนาในชุมชนเป็นไปตามรูปแบบรายละเอียดของงานที่กำหนดและเหมาะสมกับพื้นที่ และได้สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับ อสต. โดยผ่านการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้นำในการขยายเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรมในชุมชนของตน รวมถึงการจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมที่จะเป็นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในชุมชนของตนเอง ซึ่งหลายชุมชนได้จัดกิจกรรมถนนสายบุญในชุมชนตนเอง ส่งผลให้ในชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อีกทั้งมีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชุมชนอีกด้วย

3. โครงการ อปท.โปร่งใส หัวใจคุณธรรม

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้ร่วมกับองค์การบริหารตำบลโพธิ์งาม และองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ “เครือข่าย อปท. โปร่งใส หัวใจคุณธรรม” ระหว่างวันที่ 5-6 มิถุนายน 2557 ณ โรงแรมริมปาว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 แห่ง รวมทั้งสิ้น 250 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ ขยายแนวคิด และสร้างความตระหนักถึงปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างร้ายแรงให้แก่คณะผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และสนับสนุนการมีส่วนร่วมโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน และส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมมีแผนงานด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งคุณธรรมความซื่อตรงอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ผลสำเร็จจากการดำเนินงานด้านเครือข่ายการป้องกันการทุจริตและการขับเคลื่อนคุณธรรมความซื่อตรงนั้น ทำให้เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีแผนปฏิบัติการและมาตรการด้านการป้องกันการทุจริต โดยบุคลากรของเทศบาลที่การปฏิบัติงานที่ปราศจากการกระทำที่เป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ มีงบประมาณที่เหลือจากการจัดซื้อจัดจ้างในปี พ.ศ. 2557 มากถึง 4,200,418 บาท มีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในการขับเคลื่อนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ **“การต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และเสริมสร้างคุณธรรมความซื่อตรงในระดับบุคคลและระดับองค์กร”**

เครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

เครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์นั้น เริ่มจากปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ในกำจัดขยะมีอย่างจำกัด เนื่องจากเป็นพื้นที่กำจัดขยะรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ถึง 31 แห่ง ทำให้เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ต้องมีมาตรการในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง (ในครัวเรือน) จึงเป็นคำตอบของการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในช่วงต้นเทศบาลจึงขอความร่วมมือจากชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เพื่อลดปริมาณขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดในชุมชน โดยเริ่มที่ชุมชนที่มีความพร้อม จำนวน 8 ชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2549 จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการขยะของภาครัฐและประชาชน ซึ่งเน้นความสมัครใจไม่มีการบังคับ ต่อมาปี พ.ศ. 2550 เทศบาลได้ดำเนินการสร้างโรงผลิตปุ๋ยหมัก พ.ศ. 2552 ดำเนินการสร้างสายพานแยกขยะ เมื่อการดำเนินงานเริ่มเป็นรูปธรรมจึงได้มีการขยายไปสู่ชุมชนอื่นๆ และในปี พ.ศ. 2555 ก่อตั้งกองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มคนที่มีจิตอาสาในการจัดการขยะ และได้จดทะเบียนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นสื่อกลางและศูนย์รวมในการขยายเครือข่ายในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเป็นอย่างดี และช่วยประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานอื่นๆ จนมีผู้สนใจ

มาศึกษาดูงานรวมถึงมอบหมายให้เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นต้นแบบในการจัดการขยะและกระจายองค์ความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง ปี พ.ศ. 2556 เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าขยายต่อโครงการ “ชุมชนไร้ถัง” ไปยังชุมชนใหม่ๆ ในปี พ.ศ. 2557 มีการขยายชุมชนไร้ถังได้ถึง 24 ชุมชน มีการดำเนินการจัดทำขยะอินทรีย์เลี้ยงไส้เดือนร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขยายการคัดแยกขยะสู่ อสม. และรณรงค์การคัดแยกขยะสู่ห้างสรรพสินค้า

ในการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์นั้น เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานและสนับสนุนเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำหน้าที่เป็นแหล่งงบประมาณหรือแสวงหางบประมาณและสนับสนุนความรู้ทางวิชาการ รวมถึงเป็นสื่อกลางในการจัดการขยะร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ให้กับเทศบาล โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ดำเนินการกระจายองค์ความรู้สู่ชุมชนเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ ยังมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งวิชาการ โดยทำการศึกษาวิจัยและนำเอาผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ส่วนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนเพื่อนำองค์ความรู้มาปฏิบัติและนำผลที่ได้ขยายไปสู่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกลไกหนึ่งซึ่งมีความสำคัญในการจัดการขยะของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ คือ กองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ซึ่งเป็นส่วนที่ดำเนินงานเชื่อมต่อระหว่างเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และประชาชนในการคัดแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือน รวมถึงเป็นที่ศึกษาดูงาน และกระจายองค์ความรู้ร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่มีความสนใจในการจัดการขยะ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนเองเพื่อลดปริมาณขยะ ทั้งนี้ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานจัดทำข้อมูลตรวจสอบระบบบัญชี เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของกองทุนจิตอาสาฯ นี้ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นเครือข่ายนำไปสู่การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

1. โครงการกองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และกลุ่มคนรักถุง

ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และกลุ่มคนรักถุง 633 ครัวเรือน สามารถรวบรวมขยะรีไซเคิลได้ประมาณวันละ 1.5 ตันหรือปีละ 540 ตัน เป็นการลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดและยังมีรายได้ให้แก่ประชาชนและสมาชิก เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน เป็นนวัตกรรมต้นแบบให้แก่ท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดปรากฏการณ์ชุมชนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้

2. โครงการชุมชนปลอดถังขยะ

ปัจจุบันมีสมาชิกครอบคลุม 32 ชุมชน จำนวน 3,956 ครัวเรือน สามารถลดปริมาณถังขยะใหญ่ริมถนนได้ 152 ใบ ลดปริมาณขยะในชุมชนได้กว่าวันละ 2.5 ตัน

3. เครือข่ายการจัดการขยะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์

โดยมีเทศบาล 4 แห่งที่สามารถดำเนินการด้านการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1 เทศบาลตำบลสมเด็จ นางองค์ความรู้ไปก่อตั้ง “ชุมชนจิตอาสารักษ์สิ่งแวดล้อม” ได้จำนวน 6 ชุมชน คือหมู่ที่ 2,3,4,5,6,10 สามารถลดปริมาณขยะได้ถึง 46 ตัน (ระหว่างเดือนเมษายน 2557- เดือนกันยายน 2558) มีการนำสายพันธุ์ไส้เดือนดินจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ไปทดลองเลี้ยงเพื่อขยายสู่ชุมชน
- 2 เทศบาลตำบลหนองกุงศรี นางองค์ความรู้ไปก่อตั้ง “กองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลหนองกุงศรี” จำนวน 3 หมู่บ้าน และสามารถลดปริมาณขยะในเดือนแรกลงได้จำนวน 2 ตัน
- 3 เทศบาลตำบลยางตลาด นางองค์ความรู้ไปก่อตั้ง “กองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลยางตลาด” ดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี 2557 สามารถลดปริมาณขยะได้ 44.41 ตัน มีการจัดการขยะอินทรีย์ในครัวเรือนร่วมกับ

กองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลยางตลาด และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 250 ครั้วเรือน มีการคัดแยกขยะพิษและนำมากำจัดร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์จำนวน 50 กิโลกรัม

- 4 เทศบาลตำบลบัวบาน นำองค์ความรู้ไปดำเนินการ โดยดำเนินการที่บ้านเชียงงาม จำนวน 2 หมู่ ซึ่งสามารถลดปริมาณขยะจากสัปดาห์ละ 2 ตัน เหลือสัปดาห์ละ 500 กิโลกรัม (ลดลงสัปดาห์ละ 1.5 ตัน) โดยมีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางขายให้กับกองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เดือนละประมาณ 1 ตัน และดำเนินการให้เป็นหมู่บ้านปลอดถังขยะมีการส่งมอบถังขยะคืนให้แก่ทางเทศบาลตำบลบัวบาน

4. โครงการชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกับเครือข่ายเทศบาล ได้แก่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เทศบาลเมืองบัวขาว เทศบาลตำบลสมเด็จ เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลร่องคำ เทศบาลตำบลหนองกุงศรี จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่แต่ละแห่งเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมของแต่ละพื้นที่ ตามความต้องการของพื้นที่ โดยแต่ละหน่วยงานนำเสนอประเด็นและนวัตกรรมของตน ดังนี้ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เรื่อง “บ่อหมักแก๊สชีวภาพ” เทศบาลเมืองบัวขาว เรื่อง “ปราชญ์ชุมชนเพื่อประดิษฐ์เตาแก๊สจากบิ๊บ และการปลูกผักไฮโดรโปนิก” เทศบาลตำบลสมเด็จ เรื่อง “การจัดการขยะอินทรีย์และการเลี้ยงไส้เดือนดิน” เทศบาลตำบลยางตลาด เรื่อง “กองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแจกเสื้อสามารถ” เทศบาลตำบลร่องคำ เรื่อง “การทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้” เทศบาลตำบลหนองกุงศรี เรื่อง “การคัดแยกขยะรีไซเคิลตามแนวทาง 3Rs”

ผลสำเร็จจากการดำเนินงานด้านเครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์นั้นสามารถเห็นได้จากการคัดแยกขยะของครั้วเรือนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ปริมาณขยะลดลง นอกจากนี้ชุมชน ร้านค้า และห้างสรรพสินค้า เอกชน ล้วนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยการคัดแยกขยะรีไซเคิลและขยะที่สามารถทำประโยชน์ ทำให้มีปริมาณขยะลดลง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นภายในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยมีการนำข้อดีข้อเสียของแต่ละองค์กรมาประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นของตนเอง มีการลดปริมาณขยะที่ต้องนำมากำจัดกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เหล่านี้จึงกลายเป็นเครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปฝังกลบได้เป็นจำนวนมาก รวมถึงลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะในภาพรวมของจังหวัดด้วย

เครือข่ายจัดบริการรองรับสังคมผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ในปี พ.ศ. 2557 มีประชากรในทะเบียนราษฎร 34,437 คน เป็นผู้สูงอายุ 4,645 คน (ร้อยละ 13.49) จากจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ ผู้สูงอายุจะกลายเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในอนาคต ดังนั้น การดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยทุกภาคส่วนทั้งจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ต้องเตรียมการในการดูแลผู้สูงอายุให้เป็นไปในรูปแบบที่มีความเห็นร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน และร่วมกันดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

เครือข่ายจัดบริการรองรับสังคมผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ที่สำคัญ ดังนี้ 1) กลุ่มองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่ม “ผู้ก่อการ” จัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เบ็ญยังชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ชมรมออกกำลังกายหนองผักแว่น สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้สูงอายุจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมผู้สูงอายุจังหวัดกาฬสินธุ์ ชมรมออกกำลังกายวัดสว่างคงคา ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนจังหวัดกาฬสินธุ์ ชมรมครูบ้านาญกาฬสินธุ์ มูลนิธิชมรมผู้สูงอายุ จังหวัดกาฬสินธุ์ ชมรมข้าราชการบำเน็จบำนาญตำรวจจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยสาขาจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคม/ชมรมศูนย์เรียนรู้เพื่อครอบครัวเข้มแข็ง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มออกกำลังกายกุดน้ำกิน กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) 2) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ (แม่ข่าย) และหน่วยบริการปฐมภูมิสังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 2 แห่ง โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ และหน่วยบริการปฐมภูมิสังกัดโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ 1 แห่ง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์ กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และ 3) สถาบันศาสนา ได้แก่ วัดประชาานิยม โดยมีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นผู้คิดริเริ่มในการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนสถานที่ในการดำเนินการและในการจัดประชุมทุกครั้ง สนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงานและเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของทุกเครือข่าย และคอยช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย
- ๒ โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ และหน่วยบริการปฐมภูมิเครือข่ายโรงพยาบาลให้การสนับสนุนวิชาการในการจัดอบรม และเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชน รับการปรึกษาและให้คำแนะนำกับ อผส.ในกรณีที อผส. ในเครือข่ายความดูแลขอคำปรึกษา รวมถึงรับส่งต่อเยี่ยมผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยติดเตียงหรือเกินความสามารถที่ อผส.ดูแลได้
- ๓ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้การสนับสนุนวิชาการและช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส จากการขอรับความช่วยเหลือของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) เช่น ให้ผ้าห่มในช่วงฤดูหนาว เป็นต้น
- ๔ สมาคม/ชมรม ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เบ็ญยังชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ บริหารจัดการสมาคมเบ็ญยังชีพ ในรูปแบบฌาปนกิจสงเคราะห์ หาสมาชิกเพิ่ม นำเบ็ญยังชีพไปมอบให้กับญาติของผู้เสียชีวิต และสนับสนุนเงินที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์อุดหนุนให้มาตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และสมาคม/ชมรมผู้สูงอายุ 12 สมาคม/ชมรม และเป็นคณะกรรมการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ควบคุมดูแลกิจการทั้งปวงของโรงเรียน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของข้อบังคับของโรงเรียน และแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนได้ตามความจำเป็นและตามสมควร

- ๑) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ รับผิดชอบสำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่จริง และแยกกลุ่มผู้สูงอายุตามความสามารถดูแลตนเองในประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activity of daily living) และจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม และร่วมก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ
- ๑) โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุ รวมเวลาเรียน 200 ชั่วโมง/ 1 ปี หลักสูตร 3 ปี รับสมัครนักเรียน จัดทำทะเบียนนักเรียน และจัดหาวิทยากรมาทำการเรียนการสอน รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วง
- ๑) วัดประชานิยม รับผิดชอบเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ และจัดวิทยากรมาทำการสอนในด้านศาสนาและการทำงานบ้าน ฝึกปฏิบัติวัฒนธรรมประเพณี ในบางหัวข้อการเรียนการสอน
- ๑) กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ สนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมด้านสุขภาพบางกิจกรรม

ทั้งนี้ เครือข่ายได้นำไปสู่การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและผลสำเร็จ ดังนี้

- ๑) สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เบ็ญยังชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จัดตั้งเมื่อปี 2554 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมบริหารจัดการสมาคมเบ็ญยังชีพฯ ในรูปแบบฌาปนกิจสงเคราะห์ หาสมาชิกเพิ่ม นำเบ็ญยังชีพไปมอบให้กับญาติของผู้ถึงแก่ความตาย และสนับสนุนเงินในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในปี 2557 จำนวน 100,000 บาท
- ๑) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) และกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุของ อผส. เป็นโครงการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)

และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีหลายกิจกรรม ตั้งแต่สำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่จริงและแยกกลุ่มผู้สูงอายุตามความสามารถดูแลตนเองในประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activity of daily living) และจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม โดยมีการสำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ปัจจุบัน จำนวน 2,841 คน แยกเป็นตามความสามารถในการดูแลตนเองในประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activity of daily living) เป็น 3 กลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลการเจ็บป่วย ในกลุ่มผู้สูงอายุทั้งหมดด้วย

- ๑) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเข้ากลุ่มส่งเสริมสุขภาพ ในปี 2557 ได้จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุกลุ่มที่ 1 ที่มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย และกลุ่มที่ 2 ที่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้มาเข้ากลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รับความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น ประกอบด้วย ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดรอบเอว ตรวจสอบสุขภาพช่องปากและฟัน วัดความดันโลหิต ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด โดยมีผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 258 คน นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุกับสมอง/ เข้าเสื่อมและการดูแลรักษา การสมัครสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ เบ็ญยังชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ สถานการณ์และสังคมในอนาคต เตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ การออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ นิทรรศการให้ความรู้ด้านสุขภาพ และการตรวจสุขภาพเบื้องต้น โดย อผส.
- ๑) กิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียงและติดบ้านที่ไม่มีญาติดูแล เพื่อให้คำแนะนำและให้การดูแลด้านสุขภาพ กลุ่มติดบ้านและกลุ่มติดเตียง
- ๑) โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นอีกกิจกรรมที่มีความโดดเด่น และสร้างความสุขและสังคมที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ

อย่างแท้จริง จุดเริ่มต้นเกิดจากนายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์ได้ไปศึกษาดูงานการดูแลผู้สูงอายุ ณ ประเทศญี่ปุ่นร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า และได้นำเสนอแนวคิดในการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมต่อกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาล และต่อยอดการศึกษาดูงานโดยนำคณะผู้สูงอายุมาศึกษาดูงาน ณ เทศบาลเมืองนนทบุรี จากนั้นจึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2557 โดยผู้สูงอายุเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและมีบทบาทในการบริหารจัดการทุกกิจกรรม ตั้งแต่จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหลักสูตร 3 ปี และมีเวลาเรียนรวม 200 ชั่วโมง ต่อปี รับสมัครนักเรียน จัดทำทะเบียนนักเรียน และจัดหาวิทยากรมาทำการเรียนการสอน รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วง ผลการดำเนินงานได้แก่ จัดทำหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ในปีการศึกษา 2557 มีการเปิดรับสมัครผู้สูงอายุเข้าเป็นนักเรียน 72 คน แต่มีผู้สูงอายุมาสมัครเรียนมากถึง 170 คน เปิดทำการเรียนการสอนในปีงบประมาณ 2558 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2558 จนถึงปัจจุบัน การเรียนการสอนในโรงเรียนผู้สูงอายุประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการ อาทิ การเรียนรู้กฎหมายครอบครัวมรดกและการทำพินัยกรรม การเรียนการสอน พ.ร.บ.ผู้สูงอายุและสวัสดิการ การเรียนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการผ่อนคลายและสร้างความสนุกสนานและความสุขให้กับผู้สูงอายุด้วย นอกจากนี้ในอนาคตโรงเรียนผู้สูงอายุจะได้รับการพัฒนาขึ้นเป็น “ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” ต่อไป

จากการดำเนินเครือข่ายจัดบริการรองรับสังคมผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์นั้น จะเห็นได้ว่าเครือข่ายต่างๆ ล้วนมีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อมุ่งให้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีคุณภาพชีวิตและมีสวัสดิการที่ดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน มีระบบการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นผู้ป่วยติดบ้านและผู้ป่วยติดเตียงภายในชุมชนที่ดีเยี่ยม รวมถึงมีการพัฒนา

หลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุอันเป็นแหล่งให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรม ได้รับความรู้ตามความสนใจของตน มีสังคมและมีเพื่อนในวัยเดียวกันที่เข้าใจกัน รวมถึงร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน เป็นสังคมผู้สูงที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

เทศบาลเมืองลำพูน

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000

โทรศัพท์ 053-511-013

โทรสาร 053-511-092

ประชากร

12,612 คน (ชาย 5,806 คน หญิง 6,806 คน)

พื้นที่

6.00 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 17 ชุมชน)

รายได้

85,551,596.99 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

114,425,502.03 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายประภัสร์ ภูเจริญ	นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน
2. นายณรงค์ วงศ์วาร	ประธานสภาเทศบาลเมืองลำพูน
3. นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล	ปลัดเทศบาลเมืองลำพูน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 15 คน

หญิง จำนวน 3 คน

เทศบาลเมืองลำพูน เป็นเมืองเก่าที่มีอายุถึง 1,400 ปี ซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นเมืองเก่าหรือเมืองประวัติศาสตร์ ได้แก่ คูเมือง กำแพงเมือง คู่มือเจ้าเมือง บ้านเก่า ศิลปะลวดลายที่สลักลงบนแท่นปูนปั้น งานแกะสลักในวัด ต้นไม้ใหญ่พื้นถิ่นที่อยู่คู่กับเมืองเก่า เป็นต้น นอกจากนี้ ลักษณะของผังเมืองเก่าลำพูนจากการมองในมุมกว้างนั้นเป็นเมืองที่มีคูน้ำคันดินเป็นปราการกันชั้นแรก ก่อนจะมาถึงกำแพงเมืองล้อมรอบเป็นรูปหอยสังข์ ซึ่งเป็นลักษณะผังเมืองแบบโบราณ ทั้งนี้ จากการเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ที่ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งร่องรอยของการสร้างบ้านเมืองในสมัยก่อนยังคงหลงเหลืออยู่ให้เห็นโดยทั่วไปโดยเฉพาะในเขตเมืองชั้นใน แต่แนวโน้มในอนาคตอันใกล้การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิต รวมถึงการอยู่อาศัยของชุมชนใหม่ซ้อนทับชุมชนเดิม ย่อมส่งผลทำให้เขตเมืองเก่าลำพูนมีแนวโน้มที่จะสูญเสียอัตลักษณ์ของเมืองลำพูนไป

เทศบาลเมืองลำพูน ได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างเร่งด่วนในการอนุรักษ์เมืองเก่า ประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ในเขตเมืองลำพูน ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เทศบาลจึงร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ผลักดันให้มีการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการสืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรมเมืองลำพูน การพัฒนาเมืองเก่าลำพูน การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยให้มีการอนุรักษ์อาคารดั้งเดิมและพัฒนาพื้นที่ พร้อมปรับสภาพภูมิทัศน์บริเวณเมืองเก่า เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้คนได้มาศึกษาและเยี่ยมชม พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของเมืองลำพูน ตามแนวคิด **“เมืองเก่าที่มีชีวิต”** ซึ่งดำเนินงานโดยอาศัยการสร้างความร่วมมือและการเสริมสร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบยั่งยืน และตอบใจทวิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองลำพูนที่ว่า **“เมืองแห่งความพอเพียง เคียงคู่เมืองคุณภาพชีวิตที่ดี มีเอกลักษณ์เมืองเก่า พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”**

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่

เครือข่ายการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

เรือนพื้นถิ่น ถือเป็นมรดกทางสถาปัตยกรรมของแต่ละท้องถิ่น ที่แสดงให้เห็นถึงรากเหง้าทางภูมิปัญญา สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ของผู้คนในพื้นที่นั้นๆ เสมือนสมุดบันทึกเรื่องราวจากอดีตมาสู่ปัจจุบันผ่านทางงานสถาปัตยกรรม การออกแบบเรือนพื้นถิ่นลำพูน มีจุดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตนเองแตกต่างจากเรือนพื้นถิ่นในภาคอื่นๆ รูปแบบของเรือน สะท้อนถึงค่านิยม การเชื่อมโยงระหว่างเจ้าผู้ครองนครกับความเป็นอยู่ของคนลำพูน ส่วนใหญ่สร้างขึ้นมาจากการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างของท้องถิ่นกับตะวันตก ซึ่งเข้ามาทำการค้าขายกับคนล้านนาและได้ทั้งอิทธิพลไว้ในรูปแบบของอาคารบ้านเรือน ลักษณะของเรือนพื้นถิ่นลำพูน เป็นเรือนไม้ ยกใต้ถุนสูง หลังคาทรงจั่วมนิลา ส่วนยอดและมุมตกแต่งด้วยสร้อย ผ่างภูมิปัญญาพื้นบ้านอันทรงคุณค่า มีเอกลักษณ์และมีความสวยงาม ดังที่ชาวลำพูนนิยมเรียกกันว่า **“เรือนสาระไน”** ซึ่งในปัจจุบัน เหลืออยู่เพียงไม่กี่แห่ง หากไม่มีการอนุรักษ์และปล่อยให้มีการรื้อถอนเปลี่ยนแปลงรูปแบบเรือนเหล่านี้ไป ก็จะไม่เหลือหลักฐานอันทรงคุณค่าให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา

เทศบาลเมืองลำพูน ได้เล็งเห็นคุณค่าความสำคัญของสถาปัตยกรรมและภูมิปัญญาพื้นถิ่นเหล่านี้จึงวางนโยบายในการอนุรักษ์ป้องกันการทำลายคุณค่าของอาคารเก่าให้คงอยู่เป็นมรดกทางสถาปัตยกรรมสืบต่อไป หนึ่งในอาคารที่เทศบาลได้ริเริ่มและดำเนินการอนุรักษ์มาก่อนหน้า คือ อาคารคุ้มเจ้าราชสัมพันธ์วงษ์ ดังนั้น **การอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน** เป็นโครงการที่ต่อยอดจากความสำเร็จของการบริหารจัดการและการอนุรักษ์อาคารคุ้มเจ้าราชสัมพันธ์วงษ์ ตามแนวทางการพัฒนาแผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่าลำพูน ซึ่งเทศบาลเมืองลำพูน เป็นองค์กรหลักนำไปสู่การขับเคลื่อนและขยายผลยังเครือข่ายต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ทั้งนี้ เพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเมืองลำพูน ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมล้านนาและธรรมชาติของภูมิภาค เสริมสร้างอัตลักษณ์ล้านนา ภายใต้ นโยบายและคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ

จากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว เทศบาลเมืองลำพูน ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ได้พัฒนาให้มีกิจกรรมที่ต่อยอดและเชื่อมโยงกับการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นในเขตเมืองลำพูนมากมาย ซึ่งสามารถอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

โครงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชนคุ้มเจ้ายอดเรือน

เป็นการจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของเจ้ายอดเรือน ณ ลำพูน ชายาของเจ้าหลวงจักรคำจรงค์ดี เจ้าผู้ครองนครลำพูนองค์สุดท้าย โดยมีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ ปรับปรุงตกแต่งสิ่งของเครื่องใช้ภายในเรือนอาศัย พร้อมทั้งจัดพิมพ์ประวัติความเป็นมาของคุ้ม ทั้งนี้ บ้านเจ้ายอดเรือน เป็นอาคารเก่าแก่ที่สุดในเขตกำแพงเมืองลำพูน ทั้งสภาพแวดล้อมและทิศทางการตั้งเรือนเทศบาลได้เข้าดำเนินการจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน เชิงประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเมืองลำพูน

โครงการอนุรักษ์บ้านเก่า

เทศบาลได้เริ่มดำเนินการขึ้นทะเบียน บ้านโบราณ/บ้านเก่า ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวลำพูน เพื่อขึ้นทะเบียนเอกสารมรดกความทรงจำแห่งโลกของประเทศไทย ผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีบ้านเก่าจำนวน 3 หลัง บ้านเลขที่ 115, 117 และ 119 ตั้งอยู่ถนนวังขวา รูปแบบเรือนไม้สองชั้น และอยู่ในความครอบครองของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งกำลังจะถูกรื้อถอนเพื่อที่จะก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยเทศบาลเมืองลำพูน จึงได้ดำเนินการขอเช่าบ้านเก่าจำนวน 3 หลังดังกล่าว จากการเคหะแห่งชาติ เพื่อนำมาบูรณะเป็นสถาปัตยกรรมท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งเมื่อการเคหะฯ ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของเทศบาลก็เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว โดยยอมให้เทศบาลเช่าในอัตราพิเศษ เพื่อไปดำเนินการ ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ โดยรอบพื้นที่ สร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการบูรณะทางด้านสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและโบราณสถานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการจัดทำฐานข้อมูลบ้านเก่า

สืบเนื่องจากโครงการอนุรักษ์บ้านเก่า ที่เทศบาลเน้นการขึ้นทะเบียนบ้านโบราณ/บ้านเก่าที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวลำพูน เทศบาลจึงได้มีแนวนโยบายให้งานแผนที่ภาษี กองคลัง จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ รูปแบบที่อยู่อาศัยและวิถีการอยู่อาศัย โดยสร้างระบบจัดการข้อมูลที่อยู่อาศัยเป็นโปรแกรมประยุกต์และนำโปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาจัดทำฐานข้อมูลบ้านเก่าในเขตชุมชนเมืองขึ้น โดยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนมีบ้านเก่าจำนวน 62 หลัง จากฐานข้อมูลที่มีและภาพถ่ายที่เทศบาลได้บันทึกไว้ ทั้งนี้ คณะผู้บริหารได้มีนโยบายให้นำมาจัดทำเป็นวารสารปฏิทิน บันทึกความทรงจำบ้านลำพูน ซึ่งเป็นวารสารฉบับพิเศษ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนใจ และสนับสนุนการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นลำพูนให้มากขึ้น โดยปัจจุบันมีบ้านที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นเป็น 68 หลัง

นอกจากโครงการทั้ง 3 ที่กล่าวมา เทศบาลและเครือข่าย ได้เห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังหลักในการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นในเขตเมืองลำพูน จึงได้ขยายกิจกรรมเกี่ยวกับประเด็นนี้เข้าไปในสถานศึกษา 4 แห่ง ได้แก่

โครงการแหล่งเรียนรู้ “เฮือนภูมิปัญญา ตามวิถีพอเพียง”

โรงเรียนเทศบาลสันปายางหนองม ได้นำแนวคิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและศูนย์เรียนรู้ชุมชนมาประยุกต์กับแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำเป็นนวัตกรรม ภายใต้ชื่อโครงการแหล่งเรียนรู้ “เฮือนภูมิปัญญา ตามวิถีพอเพียง” มุ่งเน้นให้นักเรียนและประชาชนในพื้นที่ได้ปฏิบัติตน เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่องยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกิดประโยชน์สูงสุดโดยปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนทั้งหมด 17 ชุมชน ร่วมเป็นวิทยากรในการให้ความรู้กิจกรรมเสริม “อ้อยสอนหลาน สานสองวัย” ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ อาทิ กิจกรรมการทำควักหมากพลู, กิจกรรมการตัดตุง เป็นต้น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่หลากหลายต่อเนื่องมาโดยตลอด

โครงการเรียนรู้รอบเมือง รู้เรื่องถิ่นเกิด โรงเรียนเทศบาลประตูลี้

ดำเนินการตาม จุดแข็งของเมืองลำพูน ในด้านของการเป็นเมืองเก่าและมีอารยธรรมที่สืบทอดกันมานานมากกว่า 1,400 ปี มีแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว อาคารบ้านเรือนที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ได้จัดทำโครงการเรียนรู้รอบเมืองรู้เรื่องถิ่นเกิด ด้วยการสร้างโอกาสและฝึกฝนภาคภูมิใจในถิ่นเกิดของนักเรียน เน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเมืองลำพูน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในถิ่นเกิดของตน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน

โครงการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน สืบสานภูมิปัญญาเมืองหริภุญชัย โรงเรียนเทศบาลสันปายางหลวง

เป็นการอนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรมล้านนา เพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษา และเผยแพร่รูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ พร้อมทั้งจัดแหล่งเรียนรู้ จำนวน 4 แหล่งเรียนรู้

- แหล่งเรียนรู้ที่ 1 ศูนย์ศึกษาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหริภุญชัย
- แหล่งเรียนรู้ที่ 2 หอจดหมายเหตุเทศบาลเมืองลำพูน
- แหล่งเรียนรู้ที่ 3 หอสมุดแห่งชาติหริภุญชัย
- แหล่งเรียนรู้ที่ 4 ศูนย์การเรียนรู้ระบบเครือข่าย School Online

จากการที่เทศบาลได้ขยายผลของนวัตกรรมไปสู่สถานศึกษา เทศบาลและเครือข่ายยังได้ทำการขยายองค์ความรู้ไปสู่ชุมชน ดังจะเห็นได้จากโครงการในลำดับต่อไปนี้

โครงการเปิดบ้านทัศนศิลป์เมืองลำพูน

เทศบาลและเครือข่ายได้เห็นความสำคัญของ ศิลปินคนลำพูน บุคคลที่เป็นทั้งผู้สืบทอดและถ่ายทอดศิลปะแก่อนุชนรุ่นหลัง ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศชาติ จึงได้จัดทำโครงการเปิดบ้านศิลปินทัศนศิลป์เมืองลำพูนขึ้น

ด้วยความร่วมมือของโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน ในการสนับสนุนอาคารรูปแบบสถาปัตยกรรม แบบเรือนสรไน ตั้งอยู่ด้านหน้าวัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร ให้เป็นสถานที่จัดแสดงผลงาน เป็นแหล่งรวบรวมและศึกษาค้นคว้าข้อมูลเผยแพร่ผลงานของศิลปิน และครูภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าแก่จังหวัดลำพูนและประเทศ ส่งเสริมให้อนุชนรุ่นหลังรู้จัก จดจำ และร่วมรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของคนเมืองลำพูน ภายใต้ชื่ออาคารว่า เอือนศิลปินหริภุญชัย โดยเอือนศิลปินหริภุญชัย จะมีการจัดแสดงและรวบรวมเผยแพร่ผลงานของศิลปิน และครูภูมิปัญญา โดยได้วางแผนการดำเนินงานที่จะหมุนเวียนสลับเปลี่ยนการนำเสนอผลงานของศิลปินทุก 3 เดือน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันนับเป็นครั้งที่ 7 เป็นการจัดแสดง “สามสหาย ระบายสี” ซึ่งศิลปินที่มาจัดแสดงผลงานล้วนแล้วแต่เป็นคนลำพูนทั้งสิ้น

โครงการรถรางนำเที่ยวลำพูน เมืองบุญหลวงแห่งล้านนา

เทศบาลได้รับโอนรถนำเที่ยวมาจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำพูน ดำเนินการจัดบริการนักท่องเที่ยวด้วยรถรางประยุกต์จำนวน 2 คัน สำหรับนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่สำคัญและน่าสนใจของเมืองลำพูน เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดด้านพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองลำพูน โดยกำหนดให้พิพิธภัณฑสถานเมือง แหล่งเรียนรู้ชุมชนคุ้มเจ้าอดเรือน และคุ้มเจ้าเก่า บ้านเก่าเป็นหนึ่งในสถานที่และเส้นทางเยี่ยมชมด้วย ภายใต้ชื่อโครงการ “รถรางนำเที่ยวลำพูน เมืองบุญหลวงแห่งล้านนา” ทั้งนี้ รถรางนำเที่ยว ให้บริการทุกวันๆ ละ 2 รอบเช้า และบ่าย โดยคิดค่าบริการ 50 บาทต่อท่าน เริ่มต้นจากลานโพธิ์หน้าวัดพระธาตุหริภุญชัยไปตามเส้นทางท่องเที่ยวในเขตเมืองลำพูน

การพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมเมือง (การนำระบบสาธารณูปโภคลงใต้ดิน เพื่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองอนุรักษ์)

การนำระบบสาธารณูปโภคลงใต้ดินเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองอนุรักษ์ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และเป็นการดำเนินงานที่อาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน อาทิ เทศบาลเมืองลำพูน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ผู้ประกอบกิจการสื่อสารและโทรคมนาคมในจังหวัดลำพูน โทรศัพทจังหวัดลำพูน การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน และเครือข่ายชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ทั้งนี้ถือเป็นการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องสนับสนุนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นโครงการใหญ่ที่น่าภาคภูมิใจได้รับการบรรจุในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และได้รับงบประมาณสนับสนุนตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองลำพูนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังได้รับเกียรติบัตรจากวัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหารและสภาวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ว่าเป็นโครงการที่สนับสนุนการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมเมืองลำพูนอีกด้วย

จากความร่วมมือของเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการนำสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ และ สายสื่อสารต่างๆ ลงใต้ดิน พร้อมออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างแบบไร้สาย ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงความสวยงามของสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเมืองลำพูนบริเวณถนนสายหลักในเขตเมืองเก่าได้อย่างชัดเจน ทุกภาคส่วนจึงได้วางแนวทางในการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ที่จะคงความสวยงามของสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเมืองลำพูนบริเวณถนนอินทวยยศ ซึ่งเป็นถนนสายหลักในเขตเมืองเก่าปรากฏแก่สายตาของผู้มาเยือนได้อย่างชัดเจนโดยไม่ต้องมีสิ่งอื่นใดมาบดบังทัศนียภาพ อีกทั้งยังช่วยให้วัฒนธรรมหรือประเพณีเดิมๆ ที่เคยดำเนินการมาแต่อดีต แต่ปัจจุบันต้องเลือนหายไปจากสภาพบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปกลับพลิกฟื้นขึ้นมามีชีวิตขึ้นอีกครั้ง อาทิ การแห่รถบุษบก การแห่ขบวนตานก้วยสลาก การแห่น้ำทิพย์ค้อยขะม้อ เป็นต้น (ขบวนแห่ต่างๆ จะมีอุปสรรคอย่างมาก ถ้ายังมีสายไฟตามถนนอยู่) นำไปสู่การดำเนินการอนุรักษ์เมืองเก่าให้กลับมามีชีวิตอีกครั้งผ่านการดำเนินงานที่ควบคู่ไปกับโครงการต่างๆ อาทิ

- ๑ โครงการปรับปรุงสถาปัตยกรรมบริเวณถนนสายหลักของเมือง
- ๑ โครงการปรับปรุงกำแพงเมืองเก่าลำพูน
- ๑ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์คูเมืองเก่า
- ๑ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำกวาง

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานมีความยั่งยืน และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เทศบาลได้มีการกำหนดจุด บริเวณ ควบคุมเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งจะต้องใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง มีการออกเทศบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเมืองเก่า อาทิเช่น บริเวณกำแพงเมือง หรือแหล่งโบราณสถานสำคัญต่างๆ จะต้องห้ามก่อสร้างอาคารสูงหรือสถานประกอบการ รวมถึงการห้ามรถบรรทุกเข้าบริเวณพื้นที่เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนสถาปัตยกรรม หรือโบราณสถานนั้นมีการกำหนดโทนสีอาคารในเขตเมืองเก่า มีการออกแบบป้ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างความดึงดูดและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเมืองลำพูนให้เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม

การดำเนินงานที่กล่าวมาทั้งหมด จัดได้ว่าเป็นการอนุรักษ์และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมที่ดีของเมืองลำพูน โดยเทศบาลและเครือข่ายได้ดำเนินการตามกรอบการพัฒนาของแผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่าลำพูน ทั้งนี้เพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม คงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของความเป็นเมืองลำพูนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหรือการจัดการ และเกิดการต่อยอดถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งจะสามารถร้อยเรียงให้เกิดระบบการจัดการเมืองอนุรักษ์ที่ไม่จำกัดนิยามถึงเฉพาะกายภาพเท่านั้น หากแต่รวมถึงกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวลำพูน ในการนำเสนอความเป็นเมืองลำพูนได้อย่างชัดเจนเหมาะสมสามารถสร้างเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมโดยใช้เมืองทั้งเมืองเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงสามารถนำเสนอเรื่องราวและระบบการท่องเที่ยวเมืองวัฒนธรรมสู่สายตานักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อันเป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ระบบการจัดการเมือง รวมถึงระบบของการมีส่วนร่วม บนพื้นฐานของการอนุรักษ์และพัฒนาควบคู่กัน โดยใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นรากฐานอย่างสมดุล

โครงการรัฐ ระวัง และช่วยเหลือ

โครงการนี้เป็นโครงการที่พัฒนาขีดความสามารถของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเผชิญเหตุได้ด้วยตนเอง ไม่ให้เกิดเหตุการณ์ลุกลาม รู้จักเฝ้าระวัง รู้หน้าที่ว่าตนเองมีหน้าที่อย่างไรในสถานการณ์ของภัยนั้นๆ โดยเน้นการอบรมให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีความรู้สามารถช่วยเหลือตัวเอง ชุมชน และหน่วยงานราชการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันในภาครัฐ เอกชน และชุมชนในเขตเทศบาลทั้ง 17 ชุมชน

ทั้งนี้ กรณีเกิดเหตุสาธารณภัยขึ้น ผู้เกี่ยวข้องจะสามารถระดมทรัพยากรที่มีอยู่เข้าดำเนินการได้ทันที นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสาธารณภัยต่างๆ ด้าน ทั้งในเรื่องแผ่นดินไหว อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย การอพยพออกจากที่เกิดเหตุ รวมถึงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างถูกวิธี ที่สำคัญโครงการนี้เป็นการขยายเครือข่ายความรู้ให้กระจายออกไปให้ครอบคลุมในหลายๆ ภาคส่วน และเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยเมื่อเกิดเหตุแต่ละฝ่ายทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการช่วยเหลือหน่วยงานราชการมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เครือข่ายจึงเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หากแต่ทุกเครือข่ายต้องร่วมมือกันสร้างเสริมให้เกิดผลดีและความเข้มแข็งในการปฏิบัติร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาล ถือเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลพัฒนาส่งเสริมเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและสามารถปฏิบัติงานได้จริง

อนึ่ง จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่มีเขตพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรม 2 โซน ได้แก่ โซนของนิคมอุตสาหกรรม และโซนของเครือสหพัฒน์ฯ ซึ่งโรงงานผู้ประกอบการทั้ง 2 โซน ได้ร่วมเป็นเครือข่ายกับเทศบาลเมืองลำพูนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ทำให้เป็นสิ่งจำเป็นต้องช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้น ก่อนที่หน่วยหลักและหน่วยข้างเคียงจะไปถึง ดังนั้น การฝึกทบทวนของเครือข่ายที่ร่วมกันทุกปีจึงเป็น

สิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับ เครือข่าย 17 ชุมชนของเทศบาล จำเป็นอย่างยิ่งที่ในทุกๆ ปี จะต้องเข้ารับการฝึกและทบทวนแผนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้สามารถเผชิญเหตุได้ด้วยตนเอง ไม่ให้เกิดเหตุการณ์ลุกลาม รู้จักเฝ้าระวัง รู้หน้าที่ว่าตนเองมีหน้าที่อย่างไรในสถานการณ์ของภัยนั้นๆ

จากการดำเนินงานในโครงการที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อย่างเห็นได้ชัด คือ

- มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ การเข้าถึงเหตุและประชาชนอย่างรวดเร็ว การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- การฝึกปฏิบัติบ่อยๆ อย่างน้อยทุกปี ย่อมเกิดความเข้าใจและคุ้นเคยไม่ตื่นตระหนก
- การฝึกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่ติดขัด ไม่เกิดสนิม ไม่ชำรุดเมื่อต้องปฏิบัติจริง นับว่าเป็นการตรวจเช็คอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เป็นปัจจุบันตลอดเวลา
- สร้างกลไก การขับเคลื่อนตามความถนัด ความสอดคล้อง การบำรุงรักษา เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- เกิดความคล่องตัว ในการปฏิบัติงานและการเคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000

โทรศัพท์ 045-620-211-14

โทรสาร 045-613-804

ประชากร

42,193 คน (ชาย 19,784 คน หญิง 22,409 คน)

พื้นที่

36.66 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 47 ชุมชน)

รายได้

234,900,884.00 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

139,853,723.78 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายฉัตรมงคล อังคสกุลเกียรติ นายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ
2. นายสมโภชน์ ฐวธารากร ประธานสภาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
3. นางสาวศรีเสงี่ยม ญูรักษา ปลัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาเมืองที่มุ่งสู่การเป็น “เมืองสุขภาพดี” (Health City) หรือ *ศรีสะเกษโมเดล* โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การส่งเสริมสุขภาพของคนทั้งเมือง เริ่มตั้งแต่การกำหนดและวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่เมืองสุขภาพดี ไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ซึ่งได้แก่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพดีถ้วนหน้า แนวทางการพัฒนาพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 8 การสร้างสังคมให้น่าอยู่ แนวทางการพัฒนาพัฒนาเครือข่ายเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นเมืองสุขภาพดี โดยเทศบาลเล็งเห็นว่า เมืองสุขภาพดีจะสำเร็จได้ต้องทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมกันตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน ทั้งนี้เทศบาลตระหนักว่า รูปแบบการดำเนินงานที่จะส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ สร้างสรรค์สังคม ชุมชนของตนให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ด้วยแนวคิดการทำงานแบบเครือข่ายผ่านการสร้างพันธมิตรร่วมกันในการทำงาน ดังนั้นในปี 2556 เทศบาลจึงได้จัดตั้ง *“เครือข่ายดูแลคุณภาพชีวิตของคนทั้งเมือง”* โดยได้มีการร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในพื้นที่ ที่แสดงเจตจำนงร่วมกันในการจัดกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ให้ก้าวเข้าสู่การเป็น “เมืองสุขภาพดี” ได้ในอนาคต

ทั้งนี้ เทศบาลจะเป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในการดูแลคนทั้งเมืองให้มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ ปราศจากโรคภัย รู้เท่าทัน ป้องกัน ระวังรักษา สามารถดูแลคนรอบข้าง และตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การบริหารงานของเทศบาลที่ว่า *“เมืองน่าอยู่ เมืองสุขภาพดี ประชาชนมีการศึกษาพึ่งพาตนเองได้”*

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ได้แก่

โครงการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษพบว่า เทศบาลมีประชากรผู้สูงอายุทั้งสิ้น 5,883 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของประชากรในเขตเทศบาล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ประเภทติดบ้าน จำนวน 1,888 คน คิดเป็นร้อยละ 32% 2. ประเภทติดสังคม 3,939 คน คิดเป็นร้อยละ 67% 3. ประเภทติดเตียง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 1% นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการด้านต่างๆ ตามสิทธิที่ควรได้รับ จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาหลายประการ อาทิ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการขาดรายได้ ปัญหาความต้องการทางด้านสังคม ที่ไม่ได้รับการยอมรับ การเชื่อถือจากลูกหลาน สังคม บุคคลรอบข้าง

ดังนั้น เทศบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ความต้องการที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุน การบริการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตประจำวัน การส่งเสริมสุขภาพจิต การมีรายได้จากการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง สมาชิกในครอบครัว เทศบาลเมืองศรีสะเกษจึงได้ริเริ่มดำเนินโครงการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ที่ยึดหลักการทำงานในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เน้นการสร้างสัมพันธ์มิตรระหว่างเครือข่าย ให้เกิดความเป็นเลิศในการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ

ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2553 เริ่มต้นที่ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุชุมชนหนองตะมะมีสมาชิกทั้งสิ้น 160 คน แม้ในตอนนั้นจะมีกระบวนการสร้างและเกิดเครือข่ายเริ่มต้นจากการประสานงาน การสื่อสารระหว่างเทศบาล กับชุมชน การจัดทำประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องในชุมชนในการกำหนดรูปแบบ

การให้บริการผู้สูงอายุ รับผิดชอบปัญหาต่างๆ แต่หลังจากดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง เทศบาลพบว่า ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง เนื่องจากมีเพียงเทศบาลและประชาชนในพื้นที่เท่านั้นที่ร่วมกันขับเคลื่อน แต่หากจะนำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับที่ใหญ่ขึ้น เกิดการทำงานแบบบูรณาการ แก้ปัญหาได้ครอบคลุม ดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ยั่งยืน จะต้องมีการสร้างกลไกการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้นและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนในการดำเนินงานมากขึ้น

จนกระทั่งในปี 2556 เทศบาลมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “เครือข่ายดูแลคุณภาพชีวิตของคนทั้งเมือง” จึงเกิดเป็น “เครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ” ที่ใช้ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเป็นฐานในการออกแบบ ทำกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาล โดยมีการริเริ่มดำเนินการทำงานแบบเครือข่าย ที่ศูนย์ผู้สูงอายุชุมชนหนองตะมะ เนื่องจากเป็นศูนย์ฯ แรกที่จัดตั้งขึ้น และเพื่อให้เป็นศูนย์ต้นแบบที่เกิดจากการสร้างเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ที่ร่วมกันในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความต้องการ มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น เข้ามาร่วมบริหารจัดการ ปรับเปลี่ยนหรือออกแบบกิจกรรมของศูนย์ฯ ที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าเป็นสมาชิกของศูนย์ฯ แล้วจึงค่อยๆ ขยายผลไปสู่การจัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุในชุมชนอื่นๆ ต่อไป

การดำเนินงานของศูนย์ผู้สูงอายุ มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายจำนวนมาก ที่เข้ามาร่วมขับเคลื่อน สร้างสรรค์ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมด้านสังคม นันทนาการ การศึกษา สุขภาพ สร้างอาชีพ ของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

● **เครือข่ายภาครัฐ** ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ เป็นเจ้าภาพหลักในการประสาน จัดประชุม แลกเปลี่ยนความเห็น เสนอแนวคิด บริหารกิจกรรม รวมถึงการวางระบบงาน การร่างระเบียบข้อบังคับ สนับสนุนงานด้านเอกสาร

- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ศรีสะเกษ สนับสนุนงบประมาณ เป็นที่ปรึกษา พี่เลี้ยงในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ
- สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตศรีสะเกษ จัดกิจกรรมด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับวัย เช่น สอนการออกกำลังกายแบบฤๅษีตัดตน ออกกำลังกายโดยใช้ยางยืด หรือการออกกำลังกายแบบแอโรบิก
- วิทยาลัยสารพัดช่าง สนับสนุนกิจกรรมทางสังคม และการฝึกอาชีพ เช่น ให้ความรู้เรื่องการแต่งกาย การเสริมสวย การแปรรูปอาหาร บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าให้แก่ผู้สูงอายุ
- โรงพยาบาลศรีสะเกษ สนับสนุนด้านสุขภาพ เช่น ดูแลสุขภาพช่องปาก รักษาดวงตา ตรวจสุขภาพโดยใช้อุปกรณ์ ป้องกันโรคในผู้สูงอายุ
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สนับสนุนทางการศึกษา เช่น สอนหนังสือ ส่งเสริมการคัด เขียน อ่าน
- วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ ดำเนินกิจกรรมด้านสังคม การซ่อมไฟฟ้าภายในบ้าน
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

● **เครือข่ายภาคเอกชน** ประกอบด้วย

- ห้างร้าน สมาคมร้านค้าต่างๆ เช่น โรงพิมพ์ศรีสะเกษการพิมพ์ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการหารายได้เสริม นำกระดาษเหลือใช้จากโรงพิมพ์มาทำงานประดิษฐ์ , ห้างไพศาลฟาร์มาสี สนับสนุนกิจกรรมตรวจโรคเบาหวาน กิจกรรมคัดกรองโรคต่างๆ โดยร่วมกับนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยรังสิต

- มูลนิธิ สมาคม สโมสร เช่น มูลนิธิศรีสะเกษสงเคราะห์ มอบผ้าห่มกันหนาว เครื่องอุปโภค บริโภค มูลนิธิสว่างจิตต์ศรีสะเกษธรรมสถาน สนับสนุนการบริการส่งผู้ป่วยฉุกเฉินไปยังโรงพยาบาล
- สโมสรโรตารี โลออนศรีสะเกษ สนับสนุนการมอบแว่นตาแก่ผู้สูงอายุ กิจกรรมตรวจต้อกระจกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

๑) เครือข่ายภาคประชาชน ประกอบด้วย

- ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน มีบทบาทในการเชื่อมประสานชุมชนเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ
- อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
- อาสาสมัครพัฒนสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บทบาทในการสำรวจ เก็บข้อมูลผู้สูงอายุ ประสานงานระหว่างผู้สูงอายุกับเครือข่าย

ผลจากการดำเนินงานของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา จนกระทั่งในปี 2556 เริ่มดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่ายผู้สูงอายุ จนกระทั่งเกิดเป็นศูนย์ต้นแบบ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจึงขยายผลเกิดเป็นศูนย์ผู้สูงอายุอีก 5 ศูนย์ ร่วมกันเป็นเครือข่ายผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุอย่างแท้จริง จนกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับองค์กรหรือท้องถิ่นอื่นๆ ที่จะได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปปรับใช้ในชุมชนอื่นๆ ได้

โครงการสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพและควบคุมป้องกันโรคโดยเครือข่ายภาคประชาชน ประจำปี 2557

เครือข่ายภาคประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนให้มีความเข้มแข็ง แข็งแรง จึงมีการรวมตัวกันโดยคนในชุมชนตามความถนัด ความสามารถ ความชอบส่วนบุคคล อาทิ ชมรมรำกระบอง ชมรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยมีการรวม

ตัวจัดตั้งเป็นชมรมต่างๆ มากถึง 30 ชมรม ทั้งนี้ หนึ่งในชมรมที่มีอายุเก่าแก่มากที่สุด คือ ชมรมไทเก๊กศรีสะเกษ เป็นชมรมแรกที่มีการจัดตั้งขึ้นโดยภาคประชาชน และมีอายุมากถึง 13 ปี จนกระทั่งในปัจจุบันก็ยังคงดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่า ชมรมที่ภาคประชาชนจัดตั้งขึ้นนั้นมีความเข้มแข็ง และสามารถต่อยอดหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้

ในการนี้ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ได้เล็งเห็นถึงโอกาสในการขับเคลื่อนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย “เมืองสุขภาพ” จึงหารือร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชนในพื้นที่ภาครัฐ เพื่อร่วมกันส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชมรมที่มีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง ให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถขยาย และสร้างประโยชน์นานาประการได้มากขึ้น

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จึงประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมประชุมระดมสมอง สร้างรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค เน้นเครือข่ายภาคประชาชน เป็นผู้จัดการเอง โดยเทศบาลและหน่วยงานภาคีอื่น เช่น ศูนย์บริการสาธารณสุข 1-5 ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ นวัตกรรมใหม่ๆ ผ่านเวทีการประชุมในทุกๆ เดือน เพื่อแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ฐานข้อมูลต่างๆ ด้านสุขภาพ หรือเครือข่ายภาคเอกชน อาทิ โรงพยาบาลประชารักษ์ มีกิจกรรมตรวจวัดสายตา คัดกรองผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงเป็นโรคต้อกระจก พร้อมส่งต่อในรายที่ต้องผ่าตัด เป็นต้น

สำหรับเครือข่ายภาคประชาชนสังคมที่มีการรวมตัวกันมานานแล้วนั้น เมื่อได้รับการอบรมความรู้ในด้านต่างๆ จึงร่วมกันทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคให้กับประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมฯ ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ กิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคที่เกิดจากอาหารเป็นสื่อ ซึ่งสามารถตั้งผู้ประกอบการร้านค้าต่างๆ หาบเร่แผงลอย เข้ามาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการร่วมรณรงค์การตรวจสารปนเปื้อนในอาหาร ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมโดยภาคประชาชนสังคมที่ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคีเครือข่าย ช่วยให้สารปนเปื้อนในอาหารลดลงอย่างชัดเจน

ผลจากการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมของชมรมต่างๆ ที่จัดโดยภาคประชาสังคม และได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ เอกชน ช่วยให้ภาคประชาชน ชุมชนตระหนักและมีบทบาทร่วมในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็น การเสริมสร้างสุขภาพ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ จนเกิดเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพที่หลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย สุขภาพดี คุณภาพชีวิตดีขึ้น ของประชาชนทุกกลุ่มวัย

โครงการผู้สูงอายุใส่ใจสุขภาพช่องปาก

โครงการผู้สูงอายุใส่ใจสุขภาพช่องปาก เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการเครือข่ายเด็กไทยฟันดี อันเนื่องมาจากในปี 2548 เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้สำรวจสุขภาพช่องปากในเด็กนักเรียน พบอัตราการเกิดโรคฟันผุในเด็กมากถึงร้อยละ 89.7 ซึ่งเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 55 เทศบาลจึงเริ่มดำเนินการบริการตรวจคัดกรองบริการทันตกรรม อบรมให้ความรู้กับเด็กนักเรียน แต่อัตราฟันผุในเด็กยังคงไม่ลดลง เทศบาลจึงริเริ่มเครือข่ายเด็กไทยฟันดีในปี 2553 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลรวม 7 โรงเรียน สังกัดสพฐ. และเอกชน 8 โรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใส่ใจในการดูแลสุขภาพฟัน ทั้งใน

เด็กนักเรียนและครู จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนโดยให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหา ศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมุ่งเน้นให้ครูสามารถตรวจคัดกรองสุขภาพฟันเบื้องต้นได้ เพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เข้าถึง และมีเทคนิคในการสอนเด็กซึ่งเด็กจะเชื่อฟัง และนำไปปรับใช้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดี ผลจากการดำเนินเครือข่ายเด็กไทยฟันดีอย่างต่อเนื่องทำให้อัตราฟันผุลดน้อยลง จากอัตราฟันผุที่ลดลงจึงมีการขยายผลไปยังโรงเรียนในอำเภอเมือง และอำเภอขุนันท์ 8 โรงเรียนมีการจัดทำบันทึกลงนามความร่วมมือในการส่งเสริมทันตสุขภาพ โดยมีครูเป็นแกนนำ

ผลจากความสำเร็จในการดำเนินเครือข่ายเด็กไทยฟันดี จึงมีการขยายโครงการไปสู่กลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจากการสำรวจโดยกลุ่ม อสม.ของเทศบาล พบว่า ผู้สูงอายุสูญเสียฟันจนไม่สามารถเคี้ยวอาหารได้ เกิดเป็นปัญหาสุขภาพตามมา ซึ่งจำแนกตามกลุ่มผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียงที่มีฟันเหลือน้อยกว่า 20 ซี่มีจำนวน 5 คน กลุ่มติดบ้าน มีฟันเหลือน้อยกว่า 20 ซี่มีจำนวน 3 คน กลุ่มติดสังคม มีฟันเหลือน้อยกว่า 20 ซี่ มีจำนวน 34 คน นอกจากนี้การพบปัญหาสุขภาพในช่องปากยังทำให้มีโอกาสสูญเสียฟันเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

ดังนั้น ในปี 2557 เทศบาลจึงมุ่งขยายผลโครงการไปสู่กลุ่มผู้สูงอายุ โดยเลือกชุมชนบ้านโนนสำนักมิตรภาพเป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินโครงการ มีจุดมุ่งหมายคือ พัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้สูงอายุในชมรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุบ้านโนนสำนักให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน ป้องกันโรคในช่องปากให้กับคนในชุมชน ร่วมกันดูแลทันตกรรมให้เกิดการพัฒนา แก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนให้เกิดความยั่งยืน ในการพัฒนา และดูแลทันตสุขภาพ

สำหรับเครือข่ายดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

- กลุ่มผู้สูงอายุ มีหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของตนและผู้สูงอายุท่านอื่น
- ครอบครัว ให้การสนับสนุน ดูแล ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุได้รับการเอาใจใส่ ได้รับการยอมรับจากบุตรหลานมากขึ้น
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ส่งเสริมทันตสุขภาพ สนับสนุน ผลิตสื่อต่างๆ ในการดูแลสุขภาพช่องปาก เผื่อระวังในการเกิดโรค นอกจากนี้มีการส่งเสริมผู้สูงอายุต้นแบบที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กนักเรียน รวมถึงยังสามารถให้ผู้สูงอายุต้นแบบได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กๆ ได้อีกด้วย
- ชุมชน อสม. ให้การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น รวมถึงผู้สูงอายุที่ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลหรือสถานีนอมาด้วย
- หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลศรีสะเกษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ให้การสนับสนุนสื่อ แนะนำ ส่งเสริมการดูแลทันตสุขภาพ อบรมให้ความรู้ ให้บริการนอกสถานที่ ผลที่เกิดขึ้นทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพ รับบริการทันตกรรม
- วัด เป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และในทุกวันพระยังได้ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุอีกด้วย

ผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการอันเกิดจากการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย และการต่อยอดโครงการจากเครือข่ายเด็กไทยฟันดี ส่งผลให้สุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุในชุมชนโนนสำนักดีขึ้น ผู้สูงอายุได้รับการบริการทันตกรรมได้ทันก่อนสูญเสียฟัน ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดในพื้นที่ได้ นอกจากนี้เทศบาลยังได้หารือร่วมกับภาคีเครือข่ายในการขยายเครือข่ายการดูแล ส่งเสริมทันตสุขภาพไปยังศูนย์ดูแลผู้สูงอายุอื่นๆ กลุ่มคนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างพลังเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดูแล ส่งเสริมทันตสุขภาพให้ประชาชนในชุมชนดูแลตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่ว่า เมืองน่าอยู่ เมืองสุขภาพดี ประชาชนมีการศึกษาพึ่งตนเองได้

เทศบาลเมืองหนองปรือ

อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150

โทรศัพท์ 038-933-119

โทรสาร 038-933-188

ประชากร

70,594 คน (ชาย 31,562 คน หญิง 39,032 คน)

พื้นที่

45.54 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 44 ชุมชน)

รายได้

344,392,212.52 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

184,461,208.50 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายมาย ไชยนิทย์	นายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ
2. นายปรีชา วงศ์ศิริวิมล	ประธานสภาเทศบาลเมืองหนองปรือ
3. นายธีรวิทย์ ทองนอก	ปลัดเทศบาลเมืองหนองปรือ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองหนองปรือ วางแนวคิดหลักการบริหารในการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง ด้วยบริบทของพื้นที่เมืองหนองปรือตั้งอยู่ใกล้กับเมืองพัทยาซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทำให้มีผู้คนหลั่งไหลมาจากทั่วประเทศและทั่วโลก ส่วนหนึ่งมีจุดประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งมีจุดประสงค์เพื่อมาหางานทำในเมืองพัทยา ดังนั้น เมืองหนองปรือจึงกลายเป็นเมืองรองรับจากเมืองพัทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองหนองปรือเปรียบเสมือนเป็นห้องนอนและห้องครัวของผู้คนที่มาทำงานรองรับการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ประชาชนที่มาอาศัยอยู่มาจากหลายจังหวัดทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานภูมิภาคอาเซียน มีหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้เมืองหนองปรือเป็นเมืองที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดอย่างมาก การเจริญเติบโตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เชิงบวก คือ เศรษฐกิจดี ประชาชนมีงานทำ เชิงลบ คือ มีการอพยพย้ายถิ่นมาอยู่ในพื้นที่มากขึ้นทุกปี ส่วนใหญ่เป็นประชากรแฝง ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยพลังความร่วมมือจากหลายหน่วยงานและทุกภาคส่วนทั้งภาคขององค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม มาบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองหนองปรือในการเป็น **“เมืองน่าอยู่ ผู้คนสมานฉันท์ ผูกพันวัฒนธรรม เลิศล้ำการเรียนรู้”** โดยเทศบาลใช้วิธี **“การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”** เชื่อมโยงทุกมิติ คือ มิติตัวคน มิติทางการเมืองท้องถิ่น มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติสังคมและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้สามารถเผชิญ ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้น ทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองหนองปรือ ได้แก่

โครงการศูนย์การเรียนรู้ศูนย์ 3 วัย พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพผู้เรียน SBMLD (School Best Management Local Development)

เทศบาลเมืองหนองปรือใช้แนวคิด “ดั่งพลังชุมชน หนุนพลังเด็ก” มาบริหารสถานศึกษาในสังกัดของตนเองโดยได้ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีสุข ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไข พ.ศ. 2545) โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวความคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ด้วยความเชื่อที่ว่า **การตัดสินใจที่ดีที่สุดน่าจะเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด** จึงจัดให้มีโครงการศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ 3 วัย กล่าวคือ วัยแรก คือ ผู้เรียน วัยสอง คือ ผู้ปกครองและครู วัยสาม คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการบริหารตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ครู นักเรียนและผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามความประสงค์ที่ตกลงกันไว้ ทั้งสามวัยจะช่วยกันระดมความคิด (Plan) ร่วมตัดสินใจ (Decision Making) ร่วมทำ (Implementation) และร่วมประเมิน (Evaluation) เพื่อเกิดการจัดการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ความต้องการผู้เรียนและมรดกของท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้เอง โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ จึงได้จัดโครงการดังกล่าวขึ้นเพื่อให้เครือข่ายผู้ปกครองซึ่งเป็นเครือข่ายหลักและเครือข่ายรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ และพัฒนาให้กลายเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพควบคู่ไปกับความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ก้าวสู่ความเป็นเลิศ และโดดเด่นมีมาตรฐานสามารถแข่งขันทัดเทียมนานาชาติได้

หากพิจารณาศักยภาพของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือจะเห็นได้ว่าไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้เพียงลำพัง การมุ่งสู่ความเป็นเลิศในมาตรฐานการศึกษาจำเป็นต้องสร้างและขยายเครือข่ายการทำงานร่วมกับเครือข่ายสนับสนุนต่างๆ ในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนสามารถดำเนินการได้เพียงการจัดสร้างอาคารเรียนให้เพียงพอ การจัดหาบุคลากรให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรปฐมวัยปี พ.ศ. 2546 การจัดหาครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน และจัดสรรงบประมาณอุดหนุน สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องพื้นฐานตามมาตรฐานขั้นต่ำของการบริหารสถานศึกษาโดยทั่วไป ทั้งนี้ สิ่งที่หน่วยงานต้นสังกัดทำไม่ได้ คือ

- ๑ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญท้องถิ่น มาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนและสถานศึกษา
- ๑ การจัดสรรงบประมาณที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและผู้เรียนหันต่อความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษา
- ๑ การจัดหาแหล่งเรียนภายในสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- ๑ การสืบทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่กับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- ๑ การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น

ดังนั้น สิ่งที่เทศบาลเมืองหนองปรือ ร่วมกับเครือข่ายของเทศบาลในการสนับสนุนการบริหารโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือให้เป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงจึงมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามบทบาทของแต่ละเครือข่าย ดังนี้

เครือข่ายหลัก ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง ประกอบด้วยตัวแทนผู้ปกครองแต่ละห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน จำนวน 29 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 87 คนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ตัวแทนผู้ปกครองกลุ่มสูงอายุ หมายถึง ผู้ปกครองที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ได้แก่ คุณตา คุณยาย คุณปู่ คุณย่า ฯลฯ และผู้ปกครองสมาชิกชมรมดอกคำดวน (ชมรมผู้สูงอายุ)
2. ตัวแทนผู้ปกครองกลุ่มวัยกลางคนหรือวัยทำงาน หมายถึง ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20-50 ปี ได้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า คุณลุง คุณน้า คุณอา คุณพี่ ฯลฯ เครือข่ายจากค่ายมวยศิษย์ยอดธง และผู้ปกครองจากปราสาทสังขรธรรม
3. ผู้เรียน หมายถึง เด็กนักเรียนโรงเรียนที่มีช่วงอายุระหว่าง 3-10 ปี เป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เครือข่ายรอง ได้แก่ ผู้ปกครองและผู้บริหารค่ายมวยศิษย์ยอดธง ผู้ปกครองและผู้บริหารปราสาทสังขรธรรม และสมาชิกชมรมดอกคำดวน (ผู้สูงอายุ) ซึ่งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ค่ายมวยศิษย์ยอดธง ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องแม่ไม้มวยไทยให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นของสถานศึกษา
2. ปราสาทสังขรธรรม ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เรื่องการแกะสลักไม้ให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อที่จะต่อยอดให้นักเรียนได้ถ่ายทอดให้กับรุ่นน้องต่อไป
3. ชมรมดอกคำดวน ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เรื่องประวัติศาสตร์เมืองหนองปรือ และทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนในงานประเพณีทางศิลปวัฒนธรรม

ความสำเร็จจากการดำเนินโครงการดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญ ดังนี้

๑ **ด้านมวยไทย** ทำให้เด็กนักเรียนทุกระดับชั้นมีความรู้เรื่องมวยไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ และเป็นการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากหลักสูตรโดยทั่วไป นักเรียนสนุกสนานและให้ความสนใจ

อย่างมาก เพราะสามารถนำเรื่องมวยไทยมาเป็นศิลปะป้องกันตนเองและสามารถนำเอาความรู้เรื่องมวยไทยมาประยุกต์ประกอบดนตรีไปแข่งขันในรายการต่างๆ จนประสบผลสำเร็จได้รับรางวัล เช่น รางวัลชนะเลิศรายการวิ่งเล่นเต้นแดนซ์ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ รายการวิ่งเล่นเต้นแดนซ์ระดับประเทศ

๑ **ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น** ผู้เรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ รักความเป็นไทย และจิตสำนึกความห่วงใยในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

๑ **ด้านสถานศึกษา** โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อันเป็นการถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้เรียนหลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ โรงเรียนกลายเป็นศูนย์เรียนรู้อัตลักษณ์ท้องถิ่น ผู้ปกครองมีแนวโน้มส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ทุกๆ ปี ที่สำคัญ คือ โรงเรียนมีคุณภาพจนสามารถแข่งขันกับสถานศึกษาอื่นจนได้รับรางวัล อาทิเช่น รางวัลโรงเรียนพระราชทานระดับก่อนประถมศึกษาขนาดใหญ่ รางวัลชนะเลิศระดับประเทศในการประกวดวงมโหรีเดี่ยว ระดับประถมศึกษา และรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง

๑ **ด้านเครือข่ายและชุมชน** ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนตามความต้องการ และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของบุตรหลานตนเอง รวมทั้งการมีความเชื่อมั่นในชื่อเสียงและมีความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน

เครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวม

จากสภาพทำเลที่ตั้งของเมืองหนองปรือที่เปรียบเสมือนห้องนอนกับห้องครัวในพื้นที่ เพราะประชาชนจะออกไปทำมาหากินในพื้นที่เมืองพัทยาที่อยู่ใกล้เคียงในช่วงเวลาเช้ากับกลางวันและจะกลับมาพักผ่อนและทานอาหารเย็นร่วมกับสมาชิก

ในครอบครัวซึ่งจะมีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย หากพิจารณาจากตัวเลขสำรวจในพื้นที่เมืองหนองปรือพบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุในปี 2557 มากถึง 4,442 คน ดังนั้น เทศบาลเมืองหนองปรือจึงได้มีแนวคิดในการที่จะดูแลผู้สูงอายุในแบบองค์รวม หมายถึง การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย โดยเทศบาลเมืองหนองปรือได้ริเริ่มการจัดตั้ง “ชมรมดอกคำดวน” ซึ่งเป็นชมรมผู้สูงอายุ และให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นเครือข่ายหลักในการทำงาน มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุทั้งระบบ โดยทำงานร่วมกับเครือข่ายรองอื่นๆ วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทั้งด้านร่างกายและจิตใจจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน และทีมสุขภาพ และการส่งเสริมการนำศักยภาพของผู้สูงอายุให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

บทบาทการทำงานแบบเครือข่ายที่โดดเด่นของเทศบาลเมืองหนองปรือ คือ การที่เทศบาลเมืองหนองปรือเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุให้เข้ามาร่วมกันขับเคลื่อนและจัดกิจกรรมที่สนับสนุนและช่วยเหลือผู้สูงอายุภายใต้อำนาจหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน นอกจากนี้ เทศบาลเมืองหนองปรือทำงานเชิงรุกด้วยการมุ่งเน้นให้ภาคีเครือข่ายได้มีบูรณาการหน้าที่การทำงานร่วมไปกับชมรมดอกคำดวน และชมรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุซึ่งเป็นเครือข่ายหลักในพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหนองปรือ โดยมีการดำเนินงานเครือข่ายหลักและเครือข่ายรองดังนี้

เครือข่ายหลัก : แบ่งการดูแลผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม

ชมรมดอกคำดวนร่วมกับชมรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ มีหน้าที่จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจให้แก่ผู้สูงอายุ อาทิเช่น กิจกรรมการชะลอความเสื่อมอายุด้วยการชักชวนการออกกำลังกาย การร่วมกันทำบุญและถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชน การฝึกอาชีพ

ทำดอกไม้จันทร์ การเข้าไปเยี่ยมและพบปะพูดคุยกับผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง เพื่อให้มีชีวิตที่เป็นสุข มีเพื่อน มีสังคม จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม กองทุนวันเกิด กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมเล่าสู่กันฟัง ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์หรือได้ไปอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากที่ต่างๆ มาเล่าให้เพื่อนฟังรู้สึกมีคุณค่าและมีพลังในการต่อสู้ชีวิต การส่งเสริมผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมสังคมในวันงานประเพณีศิลปวัฒนธรรมต่างๆ

2) กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน

ชมรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน จะออกตรวจเยี่ยมบ้านดูแลผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำช่วยเหลือดูแลสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุ ได้แก่ การควบคุมโรค การตรวจคัดกรองสุขภาพประจำปี ตรวจประเมินภาวะสุขภาพร่างกายทั่วไป การป้องกันภาวะแทรกซ้อน ตรวจสุขภาพร่างกายและสุขภาพช่องปาก ภาวะทุพพลภาพ/ความพิการ การดูแลให้คำแนะนำต่อการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

3) กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง

ชมรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เยี่ยมบ้านโดยพาทิมสหวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ มาให้คำแนะนำด้านร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุกรณีติดเตียง เคลื่อนไหวลำบาก และไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยดูแลควบคุมอาการของโรคที่เจ็บป่วย การตรวจคัดกรองโรคประจำตัว วางแผนเตรียมตัวในการป้องกันภาวะแทรกซ้อน พฤติกรรมที่ช่วยลดทอนภาวะทุพพลภาพ การเตรียมตัวเตรียมใจสำหรับกรณีการเสียชีวิตอย่างสงบสุขที่บ้าน การส่งตัวผู้ป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาลเมื่อมีเหตุเร่งด่วนและจำเป็น การจัดระบบรับส่งต่อผู้ป่วยร่วมกับโรงพยาบาลในพื้นที่

เครือข่ายรอง : ภาควิชาเครือข่ายทำงานร่วมกับเทศบาลเมืองหนองปรือ ในการช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุทั้ง 3 ประเภท โดยแบ่งการทำงาน ดังนี้

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินการในการตรวจคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ รักษาพยาบาลกลุ่มผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย การไปเยี่ยมบ้านให้คำแนะนำ ช้อระมัดระวังเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ
- โรงพยาบาลบางละมุง ร่วมกันดูแลสุขภาพหรือรักษากรณีเจ็บป่วยพร้อมทั้งให้คำแนะนำด้านอาหารและยาของผู้สูงอายุ
- สาธารณสุขอำเภอบางละมุง มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาทางด้านนโยบายสุขภาพของผู้สูงอายุ
- สำนักงานประกันสังคม ให้คำปรึกษาทางการประกันสังคมตามมาตรา 40 เพื่อให้รู้ทันสิทธิของตนเอง ดูแลสวัสดิการค่ารักษาประเภทบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือบัตรทองรวมทั้งการให้ข้อมูลบริการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดชลบุรี ให้คำปรึกษาทางด้านการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ
- สื่อเคเบิลท้องถิ่น ดำเนินการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุให้มีชื่อเสียงและได้รับความภาคภูมิใจอย่างต่อเนื่อง
- วัด มัสยิด เป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้สูงอายุชาวพุทธและมุสลิม

จากการดำเนินงานโดยอาศัยเครือข่ายต่างๆ ส่งผลให้ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลทั่วถึงและเท่าเทียมกันอย่างเห็นได้ชัดจนผ่านการทำงานของเครือข่าย ทำให้ผู้สูงอายุไม่ถูกทอดทิ้งและสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวางแผนการพัฒนาต่อยอดโครงการของภาคีเครือข่ายในแต่ละปี ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลที่บ้านอย่างต่อเนื่องโดยภาคีเครือข่ายในชุมชน รวมทั้งผู้สูงอายุมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ประโยชน์เหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองว่าจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเทศบาลเมืองหนองปรือเปรียบเสมือนผู้ทรงคุณค่าในพื้นที่เป็นปูชนียบุคคลที่เปี่ยมด้วยประสบการณ์ชีวิตที่ล้มเหลวและดิ่งามซึ่งเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของลูกหลาน ชุมชนในปัจจุบัน ผู้สูงอายุมีร่างกายที่แข็งแรงและสุขภาพจิตที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างปกติและมีความสุข

เครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

เทศบาลเมืองหนองปรือ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตคน ในปี 2557 ทางเทศบาลเมืองหนองปรือได้มีโครงการเครือข่ายคนพิการ ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิของคนพิการซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำทำให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น สำหรับในปี 2558 จำนวนคนพิการ 670 คน ในพื้นที่ยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติปีที่แล้วที่มีแค่ 617 คน ดังนั้น สิทธิขั้นพื้นฐานที่คนพิการจะได้รับทางเทศบาลเมืองหนองปรือยังคงดำเนินการตามปกติ อย่างไรก็ตาม ทางการเทศบาลเมืองหนองปรือและภาคีเครือข่ายต้องการให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้มากกว่า แม้ว่าครอบครัวหรือผู้ดูแลคนพิการถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญที่สุด ผู้ดูแลคนพิการจะต้องมีความอดทน ความพยายามและมีความหวังในชีวิต ส่งผลให้ผู้ดูแลมีกำลังใจในการดูแลฟื้นฟูคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เลือกพื้นที่เทศบาลเมืองหนองปรือเป็นพื้นที่นำร่อง โดยมีอาสาสมัครดูแลคนพิการ จำนวน 11 คน ดูแลในพื้นที่ 44 ชุมชน ซึ่งไม่ครอบคลุมและทั่วถึงทำให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ คนพิการไม่ได้รับคำแนะนำปรึกษา ไม่ได้รับข้อมูลถึงสิทธิและสวัสดิการต่างๆ คนพิการไม่ได้รับการจดทะเบียนคนพิการ ทำให้พลาดโอกาสที่จะได้รับสิทธิทางด้านการแพทย์ สิทธิทางการศึกษา สิทธิทางด้านการประกอบอาชีพ คนพิการถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

ด้วยเหตุนี้เอง เทศบาลเมืองหนองปรือจึงได้ริเริ่มจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครดูแลคนพิการเพื่อให้เครือข่ายดังกล่าวช่วยเหลือคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอันเป็นการต่อยอดอาสาสมัครดูแลคนพิการของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ เครือข่ายอาสาสมัครดูแลคนพิการ จะมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ๑ การสำรวจข้อมูล โดยการเยี่ยมบ้าน พูดคุย บันทึกข้อมูล รวบรวมรายชื่อที่อยู่ สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว สาเหตุ ลักษณะของความพิการ และปัญหาที่ต้องการให้คนช่วยเหลือ

- ๑ การช่วยเหลือเบื้องต้น โดยการแนะนำขั้นตอนการจดทะเบียนคนพิการ แนะนำในเรื่องสิทธิพื้นฐานที่ควรได้รับ สวัสดิการต่างๆ การให้กำลังใจคนพิการและครอบครัว
- ๑ การประสานงานส่งต่อ โดยนำข้อมูลปัญหาที่ได้จากการเยี่ยมบ้านมาส่งต่อให้แก่ เทศบาลเมืองหนองปรือเพื่อนำมาประชุมร่วมคิดวางแผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆ
- ๑ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

อย่างไรก็ดี ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นทางเทศบาลเมืองหนองปรือ ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะมีข้อจำกัดเรื่องอำนาจหน้าที่ของเทศบาล เช่น การช่วยเหลือเบี้ยยังชีพคนพิการเดือนละ 800 บาท ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ ปัญหาบางอย่างที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองหนองปรือ ดังนั้น เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เทศบาลเมืองหนองปรือมีความจำเป็นต้องมีการประสานงานกับเครือข่ายรองทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นเครือข่ายที่จะสนับสนุนช่วยเหลือเครือข่ายหลักให้สามารถดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว เทศบาลเมืองหนองปรือได้ประสานไปยังภาคีเครือข่ายรอง ที่มีความใกล้ชิดและทำงานร่วมกับคนพิการอยู่แล้ว คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แต่การดำเนินการดังกล่าวยังไม่สามารถขับเคลื่อนการดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะจำเป็นต้องประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และมีงบประมาณมากกว่านี้ให้เข้ามาให้การสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานของอาสาสมัครดูแลคนพิการและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเกินขีดความสามารถของเครือข่ายหลัก และเทศบาลเมืองหนองปรือ

ด้วยเหตุนี้เอง เทศบาลเมืองหนองปรือจึงประสานและเชื่อมโยงภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของผู้พิการ ด้วยการขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายรองอื่นๆ อีก ได้แก่

เครือข่ายภาครัฐ อาทิ เจ้าหน้าที่ รพ.สต. อสม. แพทย์ พยาบาล ที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ออกบัตรประจำตัวคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและสวัสดิการสังคมตามกฎหมาย หรือการช่วยเหลือในเรื่องเงินสงเคราะห์ครอบครัวครั้งละไม่เกิน 2,000 บาท ไม่เกิน 3 ครั้ง/ปี เงินทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ รายละไม่เกิน 40,000 บาท โดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 12 ชลบุรี เข้ามาสนับสนุนบุคลากรครูการศึกษาพิเศษ ดำเนินกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ สถานสงเคราะห์ราชรุณเวศน์ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลคนพิการที่ไม่มีญาติดูแล โดยเทศบาลเมืองหนองปรือส่งผู้พิการที่เข้าข่ายลักษณะดังกล่าวให้สถานสงเคราะห์

เครือข่ายภาคเอกชน อาทิ สถาบันไผ่ดี เป็นหน่วยงานดูแลให้คำปรึกษาเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อยู่ เด็กบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการช้า โดยร่วมทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับเทศบาลเมืองหนองปรือ เพื่อจัดทำโครงการประเมินคัดกรองเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าในระดับปฐมวัย โดยได้ดำเนินการอบรมบุคลากร ครู อสม. อพมก. ชุมชน เพื่อให้บุคลากรมีทักษะการช่วยเหลือเด็กที่มีพัฒนาการช้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สมาคม YWCA (พทยา) เป็นเครือข่ายผู้หญิง คิดดี ทำดี มอบเงินทุนประกอบอาชีพครอบครัวคนพิการในพื้นที่ มอบเงินสร้างบ้านครอบครัวคนพิการ มูลนิธิเจสเตอร์ ช่วยเหลือผู้พิการด้วยการมอบข่าวสารให้ครอบครัวคนพิการทุกคนรวมทั้งช่วยกันซ่อมแซมห้องน้ำให้ครอบครัวคนพิการ มูลนิธิพระมหาไถ่ (พทยา) สนับสนุนเด็กพิเศษเข้าเรียนการศึกษาสายอาชีพโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ช่วยเหลือสนับสนุนกายอุปกรณ์รถเข็น ไม้เท้าสี่ขาทุกปี

เครือข่ายองค์กรธุรกิจเอกชน อาทิ บริษัทโตโยต้าลิสซิ่ง, บีทีซี, โลตัส, แมคโดนัลด์, เอ็มเค, วารีเทปน้ำดื่ม, ดัชมิลด์, บริษัท Seat boat, โรงเรียนนานาชาติ, บริษัทสยามโกมินทร์, บริษัท ที.พี. บอดีเฟ้นท์ 1995 จำกัด สนับสนุนโครงการครอบครัวเด็กพิเศษสัมพันธ์ฉันทันท์พี่น้องทุกปี

เครือข่ายภาคประชาสังคม อาทิ ชมรมอยู่ซ่อมรถพทยาได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมเด็กพิเศษสัมพันธ์ฉันทันท์พี่น้องทุกปี ปีนี้เป็นปีที่ 9 โดยมีกิจกรรมสันตนาการ/

มอบทุนการศึกษา/มอบของขวัญ เพื่อให้ครอบครัวและคนพิการได้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตมากขึ้น กองทุนออมวันละบาท บริการให้คนพิการสมัครเป็นสมาชิก เพื่อรับสวัสดิการตั้งแต่แรกเกิดป่วยหรือเสียชีวิต ซึ่งเป็นสวัสดิการเพื่อให้ทุกคนร่วมใจเป็นเจ้าของ

ผลสำเร็จในภาพรวมจากการดำเนินงานของเทศบาลเมืองหนองปรือร่วมกับเครือข่ายทำให้คุณภาพชีวิตผู้พิการได้รับความช่วยเหลือที่สะดวกมากขึ้น เห็นได้จากคนพิการมีเงินทุนประกอบอาชีพ เลี้ยงดูครอบครัวได้ ผู้พิการได้รับการประเมินคัดกรอง เพื่อต่อ/จดทะเบียนคนพิการเพื่อรับสิทธิและสวัสดิการทางการแพทย์สำหรับผู้พิการในชุมชนรายใหม่ และยังคงดูแลผู้พิการรายเก่าให้ได้รับสิทธิสวัสดิการต่างๆ โดยไม่บกพร่อง สิทธิในการรับกายอุปกรณ์ เช่น รถเข็นนั่ง เครื่องช่วยฟัง คนพิการได้มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องสุขภาพ ให้กำลังใจ อีกทั้งยังทำให้คนพิการมีส่วนช่วยดูแลคนในชุมชน ได้มีโอกาสเป็นผู้ให้ มิได้เป็นฝ่ายรอรับเพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการเข้าถึงสิทธิพื้นฐานและยกระดับมาตรฐานการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลเมืองหนองปรือกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนเกิดการแบ่งปัน เอื้ออาทร ไม่ทอดทิ้งกัน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพราะทุกคนมองเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน คนพิการไม่ถูกเลือกปฏิบัติหรือตีตรา

เทศบาลเมืองเขาสามยอต

อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-627-377

โทรสาร 036-627-377

ประชากร

29,964 คน (ชาย 16,567 คน หญิง 13,397 คน)

พื้นที่

32.5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 34 ชุมชน)

รายได้

51,684,493.21บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

72,031,632บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวใจ เลิศวิริยะประภา	นายกเทศมนตรีเมืองเขาสามยอต
2. พันเอกทองเต็ม ประรามุข	ประธานสภาเทศบาลเมืองเขาสามยอต
3. สิบตำรวจตรี สิ้นชัย ขวัญเขียว	ปลัดเทศบาลเมืองเขาสามยอต

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 13 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลเมืองเขาสามยอต มีวิสัยทัศน์ที่ว่า “4 ปี ต่อบริเวณคุณภาพจะดีขึ้นทุกด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นเลิศ” ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา 5 ประเด็น ได้แก่

- 1) ประเด็นคุณภาพชีวิต ที่ต้องผ่านเกณฑ์พื้นฐาน
- 2) ประเด็นเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับพออยู่พอกิน
- 3) ประเด็นสุขภาพ ซึ่งเน้นการมีสุขภาพที่ดี
- 4) ประเด็นการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา
- 5) ประเด็นการบริหารจัดการที่ทันสมัย และมีมาตรฐานระดับประเทศ

การบริหารงานท้องถิ่นในบริบทที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ให้สามารถบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างมาก ลำพังแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองซึ่งมีข้อจำกัดทั้งอำนาจหน้าที่ งบประมาณ รวมถึงบุคลากร ไม่สามารถทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ผู้บริหารเทศบาลเมืองเขาสามยอตจึงได้ยึดแนวทาง “เป็นผู้นำโดยไม่ต้องนำ” แต่ใช้พลังของเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการไปพร้อมกัน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต ได้แก่

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (แก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก)

เนื่องจากภูมิประเทศของเทศบาลเมืองเขาสามยอตตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาสามยอต มีพื้นที่เป็นแอ่งกระทะ เป็นทางน้ำไหลผ่านไปลงแม่น้ำลพบุรี เขตพื้นที่ตำบลเขาสามยอตและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงจึงเกิดน้ำท่วมทุกปีมาตั้งแต่ปี 2547 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างดำเนินการแก้ปัญหาแบบเฉพาะหน้าแบบต่างคนต่างทำ จนเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างองค์กรในการระบายน้ำในพื้นที่ผ่านพื้นที่ตำบลอื่น ในปี 2552 – 2554 สถิติปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี อยู่ที่ประมาณ

877-1,473 มม./ ปี มีพื้นที่น้ำท่วมขัง 20 ชุมชน ระยะเวลาท่วมขังโดยเฉลี่ย 45 วัน ต่อปี

จนกระทั่งปี 2553 เทศบาลเมืองเขาสามยอตเห็นว่าควรแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ จึงได้จัดประชุมประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ไขปัญหาย่อยที่ยั่งยืน จากนั้นเครือข่ายชุมชนเทศบาลเมืองเขาสามยอตนำปัญหาและแนวคิดเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี หลังจากการจัดประชุมส่วนราชการระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ” และมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงเพื่อแบ่งมอบหน้าที่การบริหารจัดการน้ำ โดยเทศบาลเมืองเขาสามยอตรับหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบขับเคลื่อนประสานงานเครือข่าย ทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ เครื่องจักร อุปกรณ์

ในปี 2554 คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยร่วมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี พื้นที่ระบายน้ำ รวมทั้งพื้นที่รับน้ำ โดยมีสมาชิกเครือข่ายรวม 17 เครือข่าย ซึ่งมาจาก 15 หน่วยงานราชการ และ 2 เครือข่ายจากภาคประชาชน โดยแต่ละเครือข่ายมีหน้าที่ ดังนี้

- สนับสนุนด้านบุคลากร ได้แก่ หน่วยทหารในพื้นที่ สำนักงานชลประทาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
- สนับสนุนงบประมาณ ได้แก่ จังหวัดลพบุรี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ แขวงทางหลวงลพบุรี
- สนับสนุนด้านเครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ ได้แก่ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี สำนักงานชลประทาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสโมสรโรตารีประเทศไทย สนับสนุนรถยนต์ดับเพลิง
- สนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ เช่น ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ข้อมูลสภาพอากาศ ข้อมูลด้านเทคนิคความเชี่ยวชาญเฉพาะ การประสานกับ

หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักงานอุตุนิยมหาวิทยาลัย สำนักงานโยธาธิการ และผังเมือง ที่ทำการปกครองจังหวัด

- สนับสนุนด้านสุขภาพอนามัยและการอำนวยความสะดวก บำรุงขวัญ ผู้ประสบภัย ได้แก่ โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีละโว้ วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี

ในปี 2554 นี้ ได้ดำเนินการวางผังทางเดินน้ำเฟสที่ 1 โดยกรมทรัพยากรน้ำ ได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 12.7 ล้านบาท ขุดแก้มลิงในพื้นที่ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ขนาด 300 x 188 เมตร ลึก 35 เมตร ความจุ 153,000 ลูกบาศก์เมตร และแขวงทางจังหวัดลพบุรีได้จัดทำโครงการท่อระบายน้ำ คสล. ถนนพหลโยธิน จำนวน 38 ล้านบาท

ต่อมา ปี 2555 กรมทรัพยากรน้ำจัดสรรงบประมาณ 15 ล้านบาท เพื่อทำแก้มลิงเฟสที่ 2 ขนาด 420 x 40 เมตร คลองขนาด 40 x 8,190 เมตร ความจุ 242,000 ลูกบาศก์เมตร และ 3 ระยะ 1 จำนวน 11.9 ล้านบาท และในปี 2557 กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำระบบท่อระบายน้ำ บล็อกคอนกรีต เพื่อผันน้ำเชื่อมโยง 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ได้แก่ เทศบาลเมืองเขาสามยอต เทศบาลเมืองลพบุรี เทศบาลตำบลท่าศาลา เทศบาลตำบลป่าตาล เทศบาลกกโก เทศบาลตำบลโคกตูม เทศบาลตำบลเขาพระงาม เทศบาลตำบลถนนใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค และองค์การบริหารส่วนตำบลทะเลชุบศร งบประมาณรวม 258 ล้านบาท

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมร่วมกันของเครือข่ายอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ส่งผลให้ในปี 2557 พื้นที่น้ำท่วมลดลง เหลือเพียง 5 ชุมชน และมีระยะเวลาน้ำท่วมขังโดยเฉลี่ย 15 วันต่อปี นอกจากนี้การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยเฉพาะการทำแก้มลิงได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์หลายอย่างตามมา เช่น

- เกิดแหล่งท่องเที่ยวในหน่วยงานทหาร ทำให้จังหวัดลพบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

- ผู้ป่วยกว่า 1,000 คน ของโรงพยาบาลอานันทมหิดลมีสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกาย
- ประชากรในชุมชนเขาสามยอต ชุมชนที่ 8-14 มีน้ำประปาสำหรับอุปโภคและบริโภค
- ประชาชนใน 3 อำเภอ มีน้ำใช้ในฤดูแล้ง สามารถทำการเกษตรได้
- หน่วยงาน คอว. คอพท. มีสถานที่ฝึกซ้อมภาคสนามจากดินที่ขุดมากขึ้น

โรงเรียนผู้สูงอายุ

จากสถิติข้อมูลประชากรที่มีอายุเกิน 60 ปี ของตำบลเขาสามยอต มีจำนวนถึง 3,649 คน และมีแนวโน้มว่าใน 10 ปีข้างหน้าจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นสัญญาณบ่งบอกว่าเทศบาลเมืองเขาสามยอตกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หากว่าเทศบาลไม่ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่ดีพอ อาจกลายเป็นปัญหาทั้งด้านงบประมาณและสังคมในอนาคต ดังนั้น เทศบาลจึงเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างสุขภาพกาย สุขภาพจิตให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งนำภูมิปัญญาที่เกิดจากการสั่งสมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์ หากแต่เทศบาลเมืองเขาสามยอตไม่สามารถดำเนินการตามลำพังได้ เนื่องจาก ขาดงบประมาณ สถานที่ บุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการจัดการศึกษาและกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ จึงได้จัดทำโครงการ “โรงเรียนผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1” โดยดึงหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมเป็นเครือข่าย

ทั้งนี้ สมาชิกเครือข่ายผู้สูงอายุ ประกอบด้วยเครือข่ายใน 4 ระดับ คือ ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับชาติ โดยมีสมาชิกรวม 37 องค์กร

1. เครือข่ายระดับชุมชน มีสมาชิก 12 กลุ่ม ซึ่งเป็นการรวมตัวของภาคประชาชนในพื้นที่ มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลของชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. เครือข่ายระดับท้องถิ่น มี 4 กลุ่ม ได้แก่ สถาบันการศึกษา วัด โรงพยาบาล และหน่วยงานทหาร ในเขตเทศบาลเมืองเขาสามยอต ให้การสนับสนุนบุคลากร วิชาการ งบประมาณ และให้ใช้สถานที่
3. เครือข่ายระดับจังหวัด มี 12 กลุ่ม ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด, สำนักงานที่ดินจังหวัด, สำนักงานแรงงานจังหวัด, สำนักงานจัดหางานจังหวัด, บ้านพักเด็กและครอบครัว, ศาลเยาวชนและครอบครัว, กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, ชมรมคลังปัญญา, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.), การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสถานีตำรวจสนับสนุนด้านสถานที่ บุคลากร และด้านวิชาการ
4. เครือข่ายระดับชาติ เป็นองค์กรระดับกระทรวง เป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน จำนวน 9 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงพลังงาน, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาธิการ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนวยความเป็นธรรมและเสมอภาคของสังคม ส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตประชาชน โดยเทศบาลเมืองเขาสามยอตเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนและประสานงานเครือข่าย

จากการบูรณาการร่วมกันของเครือข่ายทั้ง 4 ระดับที่กล่าวมานี้ จึงได้มีการจัดตั้ง “โรงเรียนผู้สูงอายุ” ในวัดขึ้น โดยเทศบาลได้ประสานของงบประมาณจากจังหวัดลพบุรี และได้สร้างเครือข่ายกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี ในการจัดหลักสูตร และได้เชิญหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สาธารณสุขจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด แรงงานจังหวัด ฯ มาให้ความรู้ด้านสุขอนามัย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสารสนเทศ และใช้อาคารสถานที่ของวัดพระบาทน้ำพุเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 วัน จำนวน 14 วัน / หลักสูตร

ผลการดำเนินงานจากโรงเรียนผู้สูงอายุรุ่นที่ 1 มีผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 100 คน และได้มีการเปิดเรียนอย่างต่อเนื่องมาจนในปัจจุบันกำลังจัดการศึกษาเป็นรุ่นที่ 5 แต่ละรุ่นมีจำนวนผู้เรียน 100 คน มีการสร้างเครือข่ายรุ่นพี่กับรุ่นน้องรวมตัวกันในกลุ่มผู้สูงอายุ กลายเป็นชมรมผู้สูงอายุจังหวัดลพบุรี และชมรมภูมิปัญญาจังหวัดลพบุรี รวมตัวกันบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและพระพุทธศาสนา และยังทำการฝึกอาชีพให้กับเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อสร้างคุณค่าทางจิตใจ และจุนเจือรายได้ในครอบครัว อีกทั้งได้จัดให้มีการพบปะสังสรรค์ ประกวดร้องเพลง แข่งขันกีฬาของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุทุกเดือน เพื่อเป็นการบำรุงรักษาและสร้างคามยั่งยืนของเครือข่าย ส่งผลให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อนุมัติงบประมาณ 700,000 บาท เพื่อก่อสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและเทศบาลเมืองเขาสามยอตได้สมทบงบประมาณจำนวน 400,000 บาท เพื่อสร้างอาคารดังกล่าวให้สมบูรณ์ ในการที่จะใช้จัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นอกจากนี้โรงเรียนผู้สูงอายุได้มีการขยายเครือข่ายออกไปทั่วทุกอำเภอในจังหวัดลพบุรี ปัจจุบันมีนักเรียนที่จบจากโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวนกว่า 400 คน และจะมีการจัดการเรียนการสอนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะ)

จากปัญหาที่เทศบาลเมืองเขาสามยอตไม่มีสถานที่ทิ้งขยะ ตั้งแต่ปี 2547 ในขณะที่ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในตำบลเขาสามยอต มีปริมาณขยะมากถึง 30 ตันต่อวัน จึงเป็นที่มาของการสร้างเครือข่าย โดยเริ่มจากการรวมตัวกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอต (ในขณะนั้น), องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตาล, องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเกาะเทียม, องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์เก้าต้น และเทศบาลเมืองลพบุรี รวมตัวกันเข้าที่ทิ้งขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถนนใหญ่ โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะปีละ 660,000 บาท หากแต่ในอนาคตก้อนนี้ที่ทิ้งขยะจะเต็มไม่สามารถทิ้งได้อีก เทศบาลจึงได้ทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ พบว่าที่มาของปัญหามาจากขยะครัวเรือน ประชาชนขาดความรู้

ความเข้าใจในการจัดการขยะที่ถูกต้อง เทศบาลเมืองเขาสามยอตจึงได้ดำเนินงาน “โครงการชุมชนไร้ถัง” ในปี 2549 โดยกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนของเทศบาลที่จะต้องลดปริมาณขยะให้เป็นศูนย์ โดยการลดการสร้างขยะและกำจัดขยะจากครัวเรือนซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดขยะโดยมุ่งที่ชุมชนเป็นหลัก แต่การจะดำเนินการเพียงลำพังหน่วยงานเดียวจะสำเร็จได้ยาก เนื่องจากเทศบาลมีงบประมาณที่จำกัด ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการขยะ รวมทั้งขาดวัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้ จึงได้แสวงหาเครือข่ายมาร่วมดำเนินการ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์เครือข่ายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และนอกพื้นที่ การดำเนินงานมีเครือข่ายแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่น ๆ มีสมาชิกเครือข่ายรวม 23 หน่วยงาน และได้แบ่งหน้าที่กันเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน เช่น

- ๑ ภาคประชาชน ดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะ, การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้, การทำปุ๋ยหมัก, กองทุนขยะ รวมทั้งกิจกรรมชุมชนไร้ถัง เป็นต้น
- ๒ เครือข่ายจากภาครัฐ เช่น สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กองทุนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ฯ ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ วิทยากร การศึกษาดูงาน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อประชาสัมพันธ์
- ๓ สำหรับภาคเอกชนและอื่น ๆ เช่น บริษัทโตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทย ห้างสรรพสินค้า วัดพระบาทน้ำพุ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อประชาสัมพันธ์

ในปี 2550 เป็นต้นมา เทศบาลเมืองเขาสามยอตมุ่งสู่การเป็นชุมชนไร้ถัง มีการจัดการศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการขยะ รับซื้อขยะ จัดตั้งศูนย์ประสานงานลดภาวะโลกร้อน โครงการทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล โครงการธนาคารขยะ การดำเนินกิจกรรมได้รับความร่วมมืออย่างดีจากเครือข่ายชุมชน ในการประชุมประชาคมไม่มีการร้องขอถึงขยะเพิ่มขึ้น เริ่มมีการคืนถังขยะให้กับเทศบาล และ

หลายชุมชนประกาศตัวว่าเป็นชุมชนไร้ถัง และชุมชนมีการต่อยอดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับขยะมากมาย

ผลการดำเนินงานในปี 2557 เทศบาลเมืองเขาสามยอตเป็นเมืองไร้ถังขยะขยะลดลงจาก 30 ตัน / วัน เหลือเพียง 10 ตัน / วัน และไม่มีชุมชนหรือประชาชนแจ้งความประสงค์ให้มีถังขยะอีกเลย นับเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมที่สำเร็จและมีความยั่งยืน และขยายผลต่อไปสู่การใช้พลังงานทดแทน อาทิ มีการทำข้อตกลงร่วมมือกันระหว่างเทศบาลเมืองเขาสามยอตกับวิทยาลัยเทคโนโลยีละโว้ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาการใช้ก๊าซชีวภาพในชุมชน มีการแปรรูปขยะพัฒนาเป็นรายได้ของชุมชน ขยายผลการจัดการขยะสู่โรงเรียนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชน จากความสำเร็จดังกล่าว ส่งผลให้ มีคณะศึกษาดูงานจากทั่วประเทศมาศึกษาดูงานการจัดการขยะ และบางหน่วยงานนำไปดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ และบางหน่วยงานพัฒนาเป็นนวัตกรรมจนได้รับรางวัลพระปกเกล้าเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองเขาสามยอต และในปี 2558 นี้ เทศบาลเมืองเขาสามยอตได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านสิ่งแวดล้อม (EHA Forum 2015)

เทศบาลตำบลปลายพระยา

อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ 81160

โทรศัพท์ 075-687-141 ต่อ 106

โทรสาร 075-687-480

ประชากร

6,115 คน (ชาย 3,067 คน หญิง 3,048 คน)

พื้นที่

12.50 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 ชุมชน)

รายได้

25,533,552.54 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

36,334,593 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายจเร ปานจีน	นายกเทศมนตรีตำบลปลายพระยา
2. นายสุรินทร์ จิตตรง	ประธานสภาเทศบาลตำบลปลายพระยา
3. นายอำนาจ สงบุตร	ปลัดเทศบาลตำบลปลายพระยา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลปลายพระยา มีหลักและแนวคิดในการบริหารเทศบาลโดยการน้อมนำพระปฐมบรมราชโองการ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน และหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของเทศบาล โดยมีเป้าประสงค์สำคัญคือ การบริหารงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน การบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ ซึ่งการบริหารงานให้เกิดความคุ้มค่า ประกอบด้วยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขของความรู้ และคุณธรรม โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนให้เกิดประโยชน์สุขอย่างยั่งยืน

กลไกของการบริหารงานของเทศบาลตำบลปลายพระยาประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ

ส่วนแรก การบริหารงานระบบภาคีร่วมพัฒนา หรือการบริหารงานโดยภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีวัตถุประสงค์ ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ และความร่วมมือเป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมเพื่อการบูรณาการร่วมกัน

ส่วนที่สอง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ร่วมกัน เช่น การรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เข้าสู่กระบวนการแผนชุมชน สู่แผนพัฒนาท้องถิ่นสู่เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การดำเนินโครงการและการตรวจติดตามประเมินผล

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการดำเนินงานการเสริมสร้างเครือข่ายการทำงาน ประกอบด้วย 2 วิธี คือ

1) การร่วมมืออย่างเป็นทางการ จัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU : Memorandum of Understanding) เพื่อเป็นการแสดงให้ถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการร่วมกับขับเคลื่อนงาน ภายใต้ข้อตกลงที่เป็นพันธสัญญาและนำไปสู่การบังคับใช้ โดยอาศัยแนวทางการดำเนินงานตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยที่

มท ๐๘๐๑.๔/ว ๔๕๒๔ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การร่วมมือดำเนินการภายใต้โครงการร่วม แต่ไม่ได้จัดทำบันทึกตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการ ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานร่วมกันหลากหลายวิธีการ เช่น การแลกเปลี่ยนวิชาการ การสนธิเครื่องมือเครื่องใช้ การสนับสนุนบุคลากร ในการร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมเป็นกรรมการต่างๆ การร่วมเป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ระดับชุมชน ระดับครัวเรือน เป็นต้น

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลปลายพระยา ได้แก่

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลตำบลปลายพระยา

“ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง” จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์การถ่ายทอดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นองค์กรต้นแบบแห่งการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ส่วนราชการ ประชาชน และผู้สนใจต่างๆ ได้ศึกษาและเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรและการดำเนินชีวิต

การดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลตำบลปลายพระยา ใช้การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ตามลักษณะกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและเหมาะสม โดยประกอบด้วย 4 ศูนย์การเรียนรู้หลัก ได้แก่ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและศูนย์เรียนรู้การจัดการพลังงานทดแทน ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายบูรณาการการทำงานจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม คือ

- ๑ เครื่องข่ายภาครัฐ 25 หน่วยงาน ประกอบด้วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาต่างๆ
- ๑ เครื่องข่ายภาคเอกชน 28 หน่วยงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริษัท กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประชาชน
- ๑ เครื่องข่ายภาคประชาสังคม 8 หน่วยงาน ประกอบด้วย กลุ่มสมาคมฯ กลุ่มสหกรณ์ และชมรมต่างๆ
- ๑ เครื่องข่ายที่เข้ามาศึกษาดูงาน 19 หน่วยงาน

การดำเนินโครงการนั้น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและความสอดคล้องกับภารกิจงาน ภายใต้การจัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU) กล่าวคือ

- 1) การสนับสนุนงบประมาณ วิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 10 สำนักบำรุงทางจังหวัดพังงา สำนักงานประมงจังหวัดกระบี่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด นครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่ สำนักงานพลังงานจังหวัดกระบี่ ศูนย์ศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกระบี่
- 2) ปฏิบัติการร่วมในลักษณะบทบาทต่างๆ อันได้แก่
 - ๑ บทบาทฐานเรียนรู้ระดับองค์กร ระดับชุมชน และระดับครัวเรือน

- ๑ บทบาทกลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มเพาะเลี้ยงด้วงสาคู กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มเพาะเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์ เป็นต้น
- ๑ บทบาทการจัดการเรียนการสอน เช่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต วิทยาลัยการอาชีพอ่าวลึก โรงเรียนปลายพระยาวิทยาคม โรงเรียนบ้านบางเหียน โรงเรียนอนุบาลคณาพร โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว โรงเรียนวิทยาประชาคม โรงเรียนบ้านเขาตั้ง
- ๑ บทบาทการเข้ารับการฝึกอบรม การเข้าศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

ทั้งนี้ เครื่องข่ายได้นำไปสู่การดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่มากมาย ซึ่งสามารถยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมได้ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนการผลิตน้ำดื่มชุมชน และกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนบ้านปากน้ำชุมชนบ้านปากน้ำ สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์บ้านหน้าสวน
- 2) การจัดตั้งเครือข่ายฐานเรียนรู้สัมมาชีพในระดับครัวเรือน เช่น ฐานเรียนรู้สัมมาชีพชุมชนการเพาะเลี้ยงด้วง ฐานเรียนรู้สัมมาชีพชุมชนการเลี้ยงปลาอุกด้วยบ่อซีเมนต์ ฐานเรียนรู้สัมมาชีพชุมชนการเลี้ยงแพะ ฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน เป็นต้น
- 3) การตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับโรงเรียน ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านบางเหียน
- 4) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์ถ่ายทอดการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และผู้สนใจทั่วไปเข้ามาศึกษาดูงาน ประมาณ 7,500 คน รวม 103 หน่วยงาน และสร้างรายได้ให้แก่เทศบาลและท้องถิ่นเป็นเงิน 7,159,200 บาท

สำหรับ ในอนาคตเทศบาลและเครือข่ายมีแผนการต่อยอดการดำเนินงานดังกล่าว ดังนี้

- กิจกรรมต่อยอดหรือทิศทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การจัดตั้งสถาบันการศึกษาเพื่อเรียนรู้สัมมาชีพ กิจกรรมศูนย์ศึกษาและวิจัยเทศบาล กิจกรรมศูนย์แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร
- กิจกรรมต่อยอดหรือทิศทางการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการป้องกันการทุจริต ได้แก่ กิจกรรมองค์กรต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต กิจกรรมเครือข่ายงานบริการสาธารณะ
- กิจกรรมการจัดการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา การฝึกอบรมอาชีพในสถานศึกษา
- กิจกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมแหล่งเรียนรู้พลังงานสะอาดเพื่ออนาคตอย่างยั่งยืน เช่น โครงการธนาคารขยะ โครงการถนนสวยด้วยใจภักดิ์เฉลิมพระเกียรติฯ การพัฒนาและแปรรูปเคมีภัณฑ์จากไบโอดีเซล โครงการเพิ่มสมรรถนะการบริหารและจัดการพลังงานแบบครบวงจร เป็นต้น

การฝึกอบรมอาชีพตัดผมชายภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

สืบเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในเรื่องค่าครองชีพที่สูงขึ้น รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เทศบาลตำบลปลายพระยา จึงได้จัดทำ “โครงการฝึกอบรมอาชีพตัดผมชายภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนของโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลปลายพระยา รวมถึงผู้ด้อยโอกาสในสังคม ให้มีวิชาชีพในการเลี้ยงชีพ และสามารถช่วยเหลือสังคมได้ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมุ่งเน้นการสร้างแกนนำช่างตัดผมชายของแต่ละโรงเรียนในการสอนและฝึกวิชาชีพให้แก่นักเรียนรุ่นน้องต่อไป

การดำเนินงานโครงการฝึกอบรมอาชีพตัดผมชายภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยเครือข่ายการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม คือ เทศบาลตำบลปลายพระยา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่ โรงเรียนสอนตัดผมและเสริมสวยเสริมสยามจังหวัดกระบี่ โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลปลายพระยา ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านบางเหียน โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว โรงเรียนอนุบาลคณาพร ชุมชนในเขตเทศบาล 7 ชุมชน เด็กนักเรียน และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จำนวน 12 คน ทั้งนี้ การดำเนินโครงการมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและสอดคล้องกับภารกิจงาน ภายใต้การจัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU) กล่าวคือ

- 1) เทศบาลตำบลปลายพระยา ประสานเครือข่าย และจัดทำโครงการตามข้อเสนอแนะและปัญหาความต้องการ ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
- 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่ โดยกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม สนับสนุนงบประมาณการฝึกอบรม
- 3) โรงเรียนสอนตัดผมและเสริมสวยเสริมสยาม จังหวัดกระบี่ รับผิดชอบฝึกอบรม จัดการเรียนการสอนการตัดผม
- 4) โรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จัดหาเด็กที่มีความประพฤติดี ครอบครัวมีฐานะยากจน ช่วยเหลือสังคม และมีโอกาสเสี่ยงที่ไม่จบการศึกษาหรืออาจไม่ได้เรียนต่อ รวมถึงดำเนินการจัดตั้งร้านตัดผมในโรงเรียน
- 5) ชุมชนในเขตเทศบาล รับผิดชอบคัดเลือกบุคคลผู้ด้อยโอกาสที่มีความประพฤติดี ครอบครัวมีฐานะยากจน และช่วยเหลือสังคมเป็นตัวแทนฝึกอบรม
- 6) เด็กนักเรียนและผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับคัดเลือก เข้าฝึกอบรมตัดผม และเป็นนายช่างบริการตัดผมในโรงเรียน การบริการตัดผมฟรีแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ยากไร้ รวมถึงการนำไปประกอบอาชีพในชุมชน

ทั้งนี้ การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมนั้น เห็นได้จากการที่มีการจัดตั้งร้านตัดผม ในโรงเรียนบ้านบางเหียน บริการตัดผมให้กับนักเรียนชายภายในโรงเรียนเดือนละ ประมาณ 120 คน โดยคิดค่าบริการคนละ 10 บาท แบ่งให้กับนักเรียนผู้ตัดผม 5 บาท และเก็บไว้ในการซ่อมแซมและจัดซื้ออุปกรณ์ตัดผมอีก 5 บาท ซึ่งนักเรียนหนึ่งคนจะมีรายได้จากการตัดผมประมาณ 600 บาทต่อเดือน ทำให้มีส่วนในการช่วยลดรายจ่ายให้กับครัวเรือนในชุมชนถึงเดือนละประมาณ 10,800 บาท และยังมี การจัดตั้งร้านตัดผมในชุมชน ที่เปิดให้บริการตัดผมให้กับนักเรียนชายในพื้นที่ และการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับเทศบาลตำบลปลายพระยาในการให้บริการตัดผมให้กับผู้สูงอายุ และผู้พิการในชุมชน ฯลฯ นอกจากนี้ เทศบาลยังมีแผนการขยายการดำเนินงานในโครงการดังกล่าว โดยในอนาคตจะจัดให้มี

- 1) โครงการฝึกอบรมตัดผมหญิงและเสริมสวยในสถานศึกษา เพื่อให้กิจกรรมครอบคลุมกับการบริการนักเรียนหญิงและเกิดการพัฒนาต่อยอดเป็นกิจกรรมและอาชีพช่างเสริมสวย
- 2) โครงการช่างตัดผมอาสา เพื่อเป็นการให้บริการสาธารณะเชิงรุกถึงบ้านหรือชุมชน แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ที่ไม่สะดวกในการมาตัดผมที่ร้าน

การส่งเสริมการผลิตการใช้ไบโอดีเซลในระดับชุมชน

ภายใต้แนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ พลังงานสะอาด เมืองแห่งพลังทดแทน และเมืองแห่งการอนุรักษ์พลังงาน ดังนั้น เทศบาลตำบลปลายพระยา ซึ่งเป็นเมืองต้นแบบแห่งการใช้พลังงานทดแทนโดยชุมชน จึงได้ก่อเกิดโครงการส่งเสริมการผลิตการใช้ไบโอดีเซลในระดับชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงาน ลดการใช้พลังงาน การใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน คือการใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เป็นตัวกำหนดกิจกรรม

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าว ถือเป็นการทำงานร่วมกันของเครือข่ายที่ประกอบด้วย เทศบาลตำบลปลายพระยา โรงแรมเชอราตันกระบี่ บีช รีสอร์ท สำนักงานพลังงานจังหวัดกระบี่ สำนักบริการวิชาการที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนในพื้นที่ และชุมชน โดยเทศบาลตำบลปลายพระยาจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตการใช้ไบโอดีเซลในระดับชุมชน วางแผน ประสานงาน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากร โดยการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมความรู้และเทคนิคการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากสำนักงานพลังงานจังหวัดกระบี่ และสำนักบริการวิชาการที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช และกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จนได้รับความรู้ความสามารถในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล และสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นๆ ต่อไปได้ ทั้งนี้ เทศบาลตำบลปลายพระยาได้รับความร่วมมือจากโรงแรมเชอราตันกระบี่ บีช รีสอร์ท ซึ่งเป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว ที่มีน้ำมันพืชเหลือจากการใช้ประกอบอาหารเป็นจำนวนมาก โดยการนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วนำมามอบให้กับเทศบาลสำหรับใช้ในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล เมื่อได้รับน้ำมันพืชสำหรับผลิตน้ำมันไบโอดีเซลมาแล้ว ทางเทศบาลตำบลปลายพระยาจึงได้ประสานงานกับสำนักงานพลังงานจังหวัดกระบี่ ในการประสานขอความช่วยเหลือจากสำนักบริการวิชาการที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอรับการสนับสนุนเครื่องผลิตไบโอดีเซลขนาด

150 ลิตร ทั้งนี้ สำนักบริการวิชาการที่ 9 ยังมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เทคนิคในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ตลอดจนให้คำปรึกษา และเป็นหน่วยงานหลักในการเผยแพร่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพลังงาน ทรนรงค์ให้ความรู้การใช้พลังงาน พัฒนาและประยุกต์ใช้ รวมทั้งการให้ความรู้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องผลิตไบโอดีเซล ตลอดจนร่วมกันศึกษาวิจัยพัฒนาการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลร่วมกัน หลังจากนั้น เทศบาลตำบลปลายพระยาจึงได้จัดตั้งฐานการเรียนรู้การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยร่วมกับโรงเรียนในเขตเทศบาลเพื่อจัดทำหลักสูตรการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แล้วนำไปสอนให้กับนักเรียน เพื่อเป็นการช่วยปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า แล้วหันมาใส่ใจและให้ความสำคัญกับการลดการใช้พลังงาน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดผลดีที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่มากมาย ดังนี้

- 1) เทศบาลนำน้ำมันซึ่งได้จากการผลิตไปใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล เช่น ใช้กับรถยนต์ต่างๆ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ
- 2) มีการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเทศบาล และศูนย์เรียนรู้การผลิตไบโอดีเซลชุมชนในระดับภาคใต้ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่นักเรียนนักศึกษา เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป
- 3) โครงการส่งเสริมให้มีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล โดยการให้ชุมชนและโรงเรียนนำน้ำมันพืชใช้แล้วมาผลิตน้ำมันไบโอดีเซลร่วมกับเทศบาล แล้วนำน้ำมันไบโอดีเซลที่ได้จากการผลิตกับไปใช้ในโรงเรียนและครัวเรือน และมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับไบโอดีเซล เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
- 4) จากการดำเนินอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม ทำให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน ได้แต่งตั้งให้เทศบาลเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตไบโอดีเซลชุมชนในระดับภาคใต้ ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆ

เข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก และสามารถผลิตน้ำมันไบโอดีเซลถึงปัจจุบัน จำนวน 3,435 ลิตร คิดเป็นเงินจำนวน 89,310 บาท โดยเทศบาลได้นำไปใช้ในรถยนต์และเครื่องจักรกลของเทศบาล และมอบให้เครือข่ายทดลองใช้อีกส่วนหนึ่ง

เทศบาลตำบลบ้านฝาง

อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น 40270

โทรศัพท์ 043-269-002

โทรสาร 043-269-001

ประชากร

4,725 คน (ชาย 2,320 คน หญิง 2,405 คน)

พื้นที่

4 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 ชุมชน หรือ 5 หมู่บ้าน)

รายได้

23,893,027.70 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

12,878,526 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายชัยดี รัตน์ปรีดา นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝาง
2. นายผดุงเกียรติ แสนสมบัติ ประธานสภาเทศบาลตำบลบ้านฝาง
3. นายสุพจน์ โคตรมณี ปลัดเทศบาลตำบลบ้านฝาง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลตำบลบ้านฝาง มีความโดดเด่นด้านการบริหารงานในรูปแบบเครือข่ายการทำงาน เนื่องจากตระหนักดีว่าองค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่สามารถทำงานเพียงลำพังโดยองค์กรเดียวได้อีกต่อไป เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรนั้นมีอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาในสถานะที่สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น และเกินกว่ากำลังความสามารถของบุคลากรในองค์กร เทศบาลตำบลบ้านฝางจึงได้แสวงหาทรัพยากรในการบริหารงานที่มีอยู่จากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และบริหารงานโดยดึงภาคส่วนเหล่านี้เข้ามาเป็นเครือข่ายการทำงานต่างๆ ของเทศบาล จากการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายการทำงานนี้เทศบาลตำบลบ้านฝางพบว่าเครือข่ายการทำงานทำให้การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินไปโดยราบรื่น เกิดความร่วมมือของสรรพกำลังในพื้นที่ที่พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นเกราะป้องกันการกระทำผิดหรือการทุจริตได้ เพราะเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน อีกทั้งเครือข่ายยังเป็นแรงสนับสนุนและผลักดันให้ผู้ดำเนินนโยบายสามารถตัดสินใจดำเนินนโยบายได้ลดภาระความเสี่ยงจากการต่อต้าน รวมถึงได้พลังมวลชนในการสนับสนุนการบริหารงานท้องถิ่น

เทศบาลตำบลบ้านฝาง มีการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องตลอดมา รวมทั้งขยายเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเข้ามาจัดการกับปัญหาในชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาเทศบาล โดยเทศบาลมีหน้าที่ในการแสวงหาเครือข่าย ประสานและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเครือข่าย ตามหลักการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านฝางที่ว่า **“เครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่องจากปัจจุบัน สู่อนาคต อย่างยั่งยืน”**

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้แก่

เครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาที่สังคมมีความห่วงใย เนื่องจากเด็กในปัจจุบันอยู่ในสภาวะแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมกดดันให้ผู้ปกครองต้องทำงานไม่มีเวลาเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอน บ้างอาจเลี้ยงดูในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด การพนัน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการติดเกมส์ ดิจิตินเตอร์เน็ต เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในวัยไม่เกิน 18 ปี มักจะตกเป็นเหยื่อหรือจุดเปราะบางที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ เด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝางจึงได้รวมกลุ่มเป็นศูนย์กลางประสานงานในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน โดยรวบรวมรายชื่อสมาชิกกลุ่มจำนวน 15 คน และได้นำเสนอรายชื่อสมาชิกต่อโรงเรียนฝางวิทยายน เพื่อให้มีองค์กรกลางของเด็กและเยาวชนในระดับตำบลทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเยาวชนในตำบลประสานกลุ่มต่างๆ ภายในตำบล รวบรวมสังเคราะห์ปัญหาและ ความต้องการของเด็กและเยาวชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาโรงเรียนฝางวิทยายนจึงได้ประสานความร่วมมือมายังเทศบาลตำบลบ้านฝางเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน ประกอบกับเทศบาลตำบลบ้านฝางได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่รวมกลุ่มเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับวัย เทศบาลตำบลบ้านฝาง จึงได้จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝางขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2553 ซึ่งมีคณะกรรมการร่วมดำเนินงานและสมาชิกทั้งหมด จำนวน 50 คน โดยมุ่งหวังให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน รวมถึงการทำงานในลักษณะจิตอาสาร่วมพัฒนาสังคมอันเป็นการเสริมสร้างให้เยาวชนมีน้ำใจต่อกัน มีวินัยในการอยู่ร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก

รวม 151 คน เครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝางมีการดำเนินกิจกรรมที่โดดเด่น อาทิ

1. โครงการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2555 และต่อยอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเทศบาลตำบลบ้านฝางได้จัดสรรพื้นที่หลังเทศบาลให้กับชุมชน เด็กและเยาวชน และผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา ซึ่งสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้เข้าร่วมโครงการฯ และรวมกลุ่มกันจัดทำแปลงเกษตร ปลูกพืชผัก สวนครัว เลี้ยงปลา กุ้งฝอย หอยขม เลี้ยงกบ โดยมีการระดมเงินทุนแบ่งเป็นหุ้นๆ ละ 20 บาท จำนวน 73 หุ้น มีผู้ร่วมหุ้นจำนวน 26 คน และแบ่งกลุ่มกันรับผิดชอบในแต่ละวัน เพื่อหารายได้ให้กับตนเอง ลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และเป็นกองทุนสำหรับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและปลูกฝังอาชีพตลอดจนการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยผลผลิตที่ได้จะนำไปขายให้เจ้าหน้าที่เทศบาล และบางส่วนขายที่ตลาดสดเทศบาล ผลกำไรที่ได้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เข้ากองทุนสภาเด็กและเยาวชน และอีกส่วนจะแบ่งให้สมาชิกที่ถือหุ้น ผลที่ได้จากโครงการนี้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินงานตามหลักการของชุมชน “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก” นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร พืชผัก เปลือกผลไม้ โดยเรียนรู้และดำเนินการคัดแยกขยะอินทรีย์จากตลาดสดบ้านฝาง และนำขยะที่ได้มาทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อให้ในโครงการอีกด้วย นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารทุนเรือนหุ้นของตน มีการจัดทำบัญชีและบันทึกรายการส่งต่อความรู้จากที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง

2. โครงการเยาวชนผูกใจ สานใยรัก เทศบาลตำบลบ้านฝาง

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับสถานีตำรวจภูธรบ้านฝาง ได้จัดทำโครงการเยาวชนผูกใจ สานใยรัก ขึ้นในวันที่ 14-15 พฤษภาคม 2558 ณ เชื้อนอุปรัตน์ อำเภอเชื้อนอุปรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝางได้เข้าร่วมโครงการเยาวชนผูกใจสานใยรัก จำนวน 20 คน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้และรับทราบถึงปัญหาและพิษภัยของยาเสพติด สร้างผู้นำเยาวชนในการต่อต้านและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ถ่ายทอดความรู้และตระหนักถึงปัญหาด้านต่างๆ และแนวทางแก้ไขเพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายรัฐบาล ในการนำสังคมไทยไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา คือ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ผลที่ได้จากโครงการทำให้เด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝางมีความใกล้ชิดกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจมากยิ่งขึ้น ได้รับทราบถึงปัญหาและพิษภัยของยาเสพติด ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน และปลูกจิตสำนึกให้รักถิ่นฐานบ้านเกิด

3. กิจกรรมอบรมจิตอาสาและออกค่ายพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2553 และต่อยอดจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ลงพื้นที่จริง มีจิตอาสา ได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่ห่างไกล ความเจริญ เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของสังคมชนบทและสังคมเมือง โดยมอบสิ่งของ/สมุดปากกา ดินสอ อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ แก่เด็กนักเรียน และช่วยเหลือชาวบ้านตามที่ร้องขอ เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดและหมู่บ้าน ซึ่งการออกค่ายของสภาเด็กและเยาวชนจะดำเนินการเป็นประจำทุกปี ในช่วงก่อนจะออกค่ายประมาณ 1 เดือน สมาชิกทุกคนจะใช้เวลาวางหลังเลิกเรียน หรือเสาร์-อาทิตย์ ออกระดมทุนตามห้างร้าน ตลาดสด ส่วนราชการ และผู้ใหญ่ใจดี โดยการเล่นดนตรี เปิดหมวก และรับบริจาคสิ่งของเพื่อสมทบทุนเพิ่มเติมจากที่เทศบาลได้จัดสรรงบประมาณให้ ผลที่ได้จากโครงการทำให้เด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝางส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถทำงานเป็นทีม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ในการดำรงชีวิต การมี

ส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนที่ห่างไกลความเจริญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผลสำเร็จจากการดำเนินงานด้านเครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝางนั้น สามารถลดและแก้ไขปัญหาด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ เช่น ลดการหมกมุ่นในการเล่นเกมส์ ไลน์ เฟสบุค ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ลดการระคายคายของผู้ปกครอง เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมได้ด้วยความเต็มใจ จึงส่งผลให้ส่วนราชการต่างๆ มาศึกษาดูงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝางอย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้เล็งเห็นปัญหาและความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุ เพราะเนื่องด้วยเงินสงเคราะห์ที่ผู้สูงอายุได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ดังนั้น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีศักดิ์ศรี และใช้ชีวิตได้อย่างเต็มภาคภูมิ เทศบาลตำบลบ้านฝางจึงได้เสนอปัญหาดังกล่าวต่อเครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง ซึ่งประกอบด้วย สภานายความแห่งประเทศไทย กลุ่มนวดแผนไทยเทศบาลตำบลบ้านฝาง โรงพยาบาลบ้านฝาง วัดบูรพารามบ้านฝาง ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน เทศบาลตำบลบ้านฝาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อร่วมกันพิจารณาและหาแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกันว่า **“พัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี”** รวมทั้ง การจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านบริการสังคมและประกันสังคม นอกจากนี้เครือข่ายฯ ยังมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุที่อยู่บ้านตามลำพังให้มีกิจกรรม และส่งเสริมการฝึกอาชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริม และเป็นช่องทางในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งต่อมาเทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับเครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้จัดตั้ง

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมให้บริการและสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปในชุมชน จำนวน 720 คน เครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝางได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่มีความโดดเด่น อาทิ

1. กิจกรรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และโรงพยาบาลบ้านฝาง จัดกิจกรรมอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้ดูแลผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชน จำนวน 35 คน โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมจะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชน และคอยสอดส่องดูแลผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชน รวมทั้งการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชน ทำให้คนชุมชนเกิดความผูกพันและไม่ทอดทิ้งกัน

2. กิจกรรมฝึกอาชีพผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดให้มีการฝึกอาชีพผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีอาชีพและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุจำนวน 100 คน และจัดให้มีการฝึกอบรม ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพที่โดดเด่นและสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง คือ การจัดทำดอกไม้จันทน์ ซึ่งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตดอกไม้จันทน์ที่สำคัญในอำเภอฝาง นอกจากนี้ ยังมีการผลิตฝ้ายทอมือ และผ้าขาวม้าทอมือที่มีคุณภาพ อันเป็นการรักษาภูมิปัญญาและสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุอีกด้วย

3. กิจกรรมสุขสันต์วันเกิดผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดกิจกรรมสุขสันต์วันเกิดให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมี

กลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุในชุมชน จำนวน 720 คน ณ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขใจจากการได้เป่าเค้กวันเกิดของตนร่วมกับเพื่อน

4. กิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับชมรมผู้สูงอายุในเขตอำเภอบ้านฝาง 75 ชมรม ได้ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การคัดเลือกพันธ์ข้าวปลูก การนึ่งข้าวเหนียวประหยัดพลังงานและเวลา เพื่อให้เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุเผยแพร่ไปสู่ชมรมผู้สูงอายุในเขตอำเภอบ้านฝาง 75 ชมรม

5. กิจกรรมดนตรีผู้สูงวัย “ชัชดีอุปถัมภ์”

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับ ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 5 จังหวัดขอนแก่น จัดตั้งเป็น “วงดนตรีผู้สูงวัย ชัชดีอุปถัมภ์” โดยให้ผู้สูงอายุร่วมฝึกซ้อมและเล่นดนตรี เพื่อเป็นการคลายเครียด เพื่อความบันเทิง และหารายได้ให้กับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีการแต่งเพลงประจำศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นท่วงทำนองเพลงที่มีความครึกครื้น สนุกสนาน รวมถึงกิจกรรมร่วมาตราฐาน โดยผู้สูงอายุจะใช้เวลาว่างในการฝึกซ้อมดนตรีและร่วกันอย่างสม่ำเสมอ

6. กิจกรรมร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ร่วมกับชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้ดำเนินกิจกรรมร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผลิตภัณฑ์จากกลุ่มต่างๆ เพื่อนำมาจำหน่ายเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกที่ร่วมลงทุน

7. โครงการสวนครัวยุคใหม่ปลูกผักร่วมกับเลี้ยงปลา

คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับเทศบาลตำบลบ้านฝาง และชมรมผู้สูงอายุดำเนินโครงการสวนครัวยุคใหม่ โดยปลูกผักร่วมกับเลี้ยงปลาและไม่ใช้ดินในการปลูก ซึ่งทางเทศบาลได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมที่คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการใช้ศิลาแลงแทนดินในการปลูกพืชซึ่งนับเป็นนวัตกรรม การปลูกแบบใหม่ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ของเทศบาลก็นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวัสดุในท้องถิ่น และขยายความรู้ต่อเนื่องไปยังกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อดำเนินโครงการสวนครัวยุคใหม่ปลูกผักร่วมกับเลี้ยงปลา เป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ จากการดำเนินงานของเครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝางนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ล้วนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง มีระบบการดูแลกัน และกันในชุมชน มีระบบการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นผู้ป่วยติดบ้านและผู้ป่วยติดเตียง ภายในชุมชน นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผ่อนคลายจากความเหงา และสร้างความสุขให้กับผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง และยังยืนต่อไป

เครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน

ด้วยสภาพพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านฝาง ซึ่งเป็นชุมชนเมืองที่แออัด มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นทำให้เกิดปัญหาขยะ น้ำเสีย ตลอดจนมลภาวะเป็นพิษ อันเป็นผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เห็นคุณค่า ประกอบกับเทศบาลตำบลบ้านฝางเล็งเห็นว่าเทศบาลเองไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะได้โดยลำพัง จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินการและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีเป้าหมายที่การคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะจากภาคครัวเรือนให้มากที่สุด การลดการใช้ถุงพลาสติก การนำขยะมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนำไปสู่การจัดการขยะด้วยชุมชนเอง โดยเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น สำนักงานพลังงานจังหวัดขอนแก่น เทศบาลเมืองชุมแพ โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม ภาคประชาชน (ชุมชน 7 ชุมชน) โรงเรียนฝางวิทยายน โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง ร้านค้าในเขต ทด.บ้านฝาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดการและคัดแยกขยะร่วมด้วย

โดยเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชนมีการกำหนดทิศทาง กิจกรรม และ วัตถุประสงค์ร่วมกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลดความซ้ำซ้อน นำจุดแข็ง แต่ละเครือข่ายมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เครือข่าย การจัดการขยะในชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมโดดเด่น อาทิ

1. กิจกรรมถนนปลอดถังขยะ

เทศบาลตำบลบ้านฝางได้วิเคราะห์องค์ประกอบของขยะในพื้นที่พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบด้วยขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิลที่สามารถคัดแยกนำไปขายได้ เทศบาลตำบลบ้านฝางจึงได้ประสานความร่วมมือไปยังเครือข่ายสำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10 เพื่อหาทางแก้ไขปัญหามลพิษและลดปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล โดยได้ ข้อเสนอร่วมกัน คือ กิจกรรมถนนปลอดถังขยะ โดยกำหนดพื้นที่ชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ที่ 3 เป็นชุมชนถนนปลอดถัง (นำร่อง) ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งได้รับผลตอบรับ อย่างดี และปริมาณขยะของพื้นที่นำร่องลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากนั้นเทศบาลจึงได้ ประชาสัมพันธ์และขยายผลกิจกรรมถนนปลอดถังขยะไปยังพื้นที่อื่นในภายในเขต เทศบาล และได้รับการตอบรับที่ดีจากภาคประชาชน ปัจจุบันเทศบาลยังดำเนิน กิจกรรมถนนปลอดถังขยะอย่างต่อเนื่องและขยายกิจกรรมไปยังชุมชนทุกชุมชน และ ทุกครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝาง ผลที่ได้จากกิจกรรมถนนปลอดถังขยะ ในครั้งนี้ทำให้ทัศนียภาพภายในเขตเทศบาลยังมีความสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย

2. เครือข่ายการจัดการขยะต้นทาง

การดำเนินงานเครือข่ายการจัดการขยะต้นทางในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้บูรณาการการดำเนินงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น สนับสนุน งบประมาณและวิทยากร โดยการอบรมให้ความรู้กับภาคประชาชน เรื่องการลด คัดแยกขยะ และนำขยะไปใช้ประโยชน์ และการคัดแยกขยะอินทรีย์เพื่อนำมาทำ ปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมัก และเลี้ยงไส้เดือน รวมทั้งร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้ ถุงพลาสติก เพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนอย่างมี

ประสิทธิภาพ ในส่วนของภาคประชาชน เมื่อผู้นำชุมชนได้รับความรู้จากการอบรม เรื่องการคัดแยกขยะแล้ว ได้นำความรู้นั้นไปขยายและสร้างเครือข่ายในชุมชนของ ตนเอง ดำเนินการคัดแยกขยะแต่ละประเภท และนำขยะมาใช้ประโยชน์ เกิดเป็น เครือข่ายประชาชนกลุ่มต่างๆ ดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะต้นทางจนเกิดเป็น รูปธรรม ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้อย่าง แท้จริง นำไปสู่เทศบาลตำบลบ้านฝางสะอาดและน่าอยู่ ความสำเร็จจากการดำเนิน กิจกรรมการจัดการขยะต้นทางของเทศบาลตำบลบ้านฝางนี้เป็นที่ประจักษ์ทั้งในและ นอกพื้นที่ จะเห็นได้จากการได้รับความชื่นชมและประกาศยกย่องเชิดชูในการร่วมกัน พัฒนาบ้านฝางให้เป็นชุมชนปลอดขยะ สะอาด และน่าอยู่ โดยได้รับการคัดเลือกเป็น ชุมชนต้นแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานตามโครงการ “ขอนแก่นเมือง สะอาด สิ่งแวดล้อมสร้างสุข” (Clean and Green City) ประจำปี พ.ศ. 2556 และ ได้รับการคัดเลือกเป็นเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบการจัดการขยะ ต้นทางระดับภาค ประจำปี พ.ศ. 2558

จากการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน ซึ่งเป็นโครงการ ที่เทศบาลตำบลบ้านฝางได้จัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาปริมาณขยะที่มี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเริ่มจากการคัดแยกและลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยผ่านระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล บ้านฝาง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ ทำให้ประชาชนในชุมชนได้ ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยเฉพาะบทบาทในการบริหารจัดการขยะ ในชุมชน ผลที่ได้จากการดำเนินเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน นอกจากจะทำให้ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านฝางสะอาดและน่ามองแล้ว ในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณ ขยะลดลงจากปี พ.ศ. 2556 มากถึงร้อยละ 45 ซึ่งส่งผลให้เทศบาลประหยัด ค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะลงมาก

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง

อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110

โทรศัพท์ 053-681-231

โทรสาร 053-681-231

ประชากร

2,777 คน (ชาย 1,342 คน หญิง 1,435 คน)

พื้นที่

1.38 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 ชุมชน)

รายได้

19,934,014.73 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

11,662,064.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพัลลภ หว่าละ	นายกเทศมนตรีตำบลแม่สะเรียง
2. นายมนตรี บำรุงกิจ	ประธานสภาเทศบาลตำบลแม่สะเรียง
3. นายสรณะ เทพเนาว์	ปลัดเทศบาลตำบลแม่สะเรียง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง เป็นเทศบาลขนาดกลาง บริบทพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง และมีความโดดเด่นหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ประกอบกับพื้นที่ข้างเคียงโดยรอบมีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ซึ่งมีความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ด้วยอัตลักษณ์ของพื้นที่เช่นนี้ จึงกลายเป็นจุดดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นได้กำหนดทิศทางการบริหารงานไว้ คือ **“วัฒนธรรมเด่น เน้นบริการ บริหารงานโปร่งใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจ”** โดยยึดหลักการประสานและเชื่อมโยงกลุ่มคน องค์กร หรือหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ให้เข้ามาร่วมมาเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน อันเป็นการผนึกกำลังเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง บริหารงานโดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับภารกิจ 3 ประการ ได้แก่

- 1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากพื้นที่ยังคงประสบภัยธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง และเกิดความเสียหายต่อทั้งประชาชน ชุมชน และสังคม เทศบาลจึงอาศัยการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ให้เป็นพลังในการต่อสู้กับภัยธรรมชาติ
- 2) วัฒนธรรม เทศบาลประสานและเชื่อมโยงประชาชน ชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์แบบพี่น้องให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางอายุ เพศ ศาสนา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม และปลูกฝังให้ทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันในการรักษาวัฒนธรรมอันดีงามไว้พร้อมกันนี้ เทศบาลยังได้พัฒนาศักยภาพของประชาชน ชุมชน กลุ่มเด็ก และเยาวชนควบคู่ไปพร้อมกันด้วย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน
- 3) สิ่งแวดล้อม เนื่องจากความเป็นเมืองในพื้นที่ขยายตัว และพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการและสถานประกอบการ ส่งผลให้ปริมาณขยะในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เทศบาลตระหนักดีว่า การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องใช้วิธีการประสานและเชื่อมโยงภาคี

เครือข่ายระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (สาธารณสุข) ภาควิชาการ (วิทยาลัยชุมชน และโรงเรียนในเขตพื้นที่) และภาคประชาชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และประชาชน) ให้ร่วมกันบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลแม่สะเรียง ได้แก่

โครงการ “ออกหัวแม่สะเรียง ฮิตสอยไทยใหญ่ ร้อยใจทุกชาติพันธุ์”

ประเพณี “ออกหัว” (ภาษาไทยใหญ่) หรือประเพณีออกพรรษามาที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นประเพณีสำคัญของชาวอำเภอแม่สะเรียงที่สืบทอดกันมาเป็นเวลากว่าร้อยปี ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ชาวอำเภอแม่สะเรียงร่วมมือร่วมใจกันจัดประเพณี “ออกหัว” อย่างยิ่งใหญ่และสวยงาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ประเพณีทางพุทธศาสนาอันดีงามของอำเภอแม่สะเรียงไว้มิให้สูญหาย ซึ่งกิจกรรมในงานประเพณีได้แบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 การทำบุญตักบาตร ในช่วงเทศกาลออกพรรษา ชาวอำเภอแม่สะเรียงจะร่วมใจกันตักบาตรเช้าวันขึ้น 14 ค่ำ และค่ำ 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ ของเดือน 11 โดยพระภิกษุและสามเณรจากหลายวัดในอำเภอแม่สะเรียงเริ่มออกบิณฑบาตรตามถนนสายต่างๆ ตั้งแต่เวลา 4.00 น. และหลังจากที่ได้มีการทำบุญตักบาตรในช่วงเช้ามืดแล้ว ช่วงสายพุทธศาสนิกชนจะเข้าวัดทำบุญและฟังเทศน์อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ การทำบุญตักบาตรเป็นเวลาถึงสามวันในช่วงเทศกาลออกพรรษา เช่นนี้ ถือเป็นประเพณีปฏิบัติของอำเภอแม่สะเรียงเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ซึ่งชาวแม่สะเรียงมีความเชื่อว่า การได้ทำบุญตักบาตรดังเช่นในสมัยพุทธกาล และการบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เสด็จลงมาจากสวรรค์ด้วยความสวยงามเช่นนี้ จะส่งผลบุญกุศลให้แก่ตนเองและครอบครัว

มิติที่ 2 กิจกรรมรื่นเริงและสืบฮีตสานฮอย ย้อนรอยออกหว่า เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนเชื้อชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาทิ ไทใหญ่ ละว้า พม่า คนพื้นเมือง ฯลฯ โดยมีการจัดนิทรรศการที่เคลื่อนไหวได้ หรือเรียกว่า นิทรรศการมีชีวิต ซึ่งผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในแต่ละเชื้อชาติได้ด้วยความสนุกสนาน, มีกาดมั่ว ครั้วฮอม ที่ได้จำลองบรรยากาศย้อนยุค โดยมีสินค้าและอาหารพื้นถิ่นจัดจำหน่าย และมีเวทีกลาง ซึ่งจัดแสดงดนตรี การฟ้อนรำ และการประกวดธิดาแม่สะเรียงเพื่อคัดเลือกสาวงามที่องค์ความเป็นไทใหญ่ให้เป็นตัวแทนทำกิจกรรมที่อนุรักษ์และสืบสานประเพณีออกหว่าต่อไป

มิติที่ 3 เทียนheng “heng” เป็นภาษาไทยใหญ่ แปลว่า “พัน” การแห่เทียนheng ก็คือ การแห่เทียนพันเล่ม การแห่เทียนhengนิยมจัดขึ้นในช่วงหลังจากออกพรรษา ชาวพุทธมีความเชื่อว่า การถวายเทียนพันเล่มเพื่อบูชาพระรัตนตรัยจะช่วยให้ชีวิตมีความรุ่งเรืองและปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้น ชาวแม่สะเรียงจะร่วมกันตกแต่งและเตรียมของทำบุญจำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันชิ้น ได้แก่ เทียนไข กรวยดอกไม้ ข้าวตอก และจตุปัจจัยไทยธรรม รวมทั้ง ประดับต้นโคมและต้นเกี๊ยะในขบวนแห่ในขบวนแห่เทียนhengจะมีการละเล่นและการเล่นดนตรีต่างๆ ประกอบ อาทิ การฟ้อนโศก กิ่งกะหრა กินรี การตีฆ้องและกลอง การเล่นสะล้อ ซอ ซึง ฯลฯ ขบวนแห่เทียนจะเคลื่อนไปตามถนนสายต่างๆ ด้วยความสว่างไสวสวยงาม เมื่อผ่านวัดใดก็จะนำเทียน และกรวยดอกไม้ไปถวายพระพุทธรูปที่วัดแห่งนั้น กระทั่งถึงวัดสุดท้ายจะมีการถวายเทียนhengและเครื่องไทยธรรม พระสงฆ์แสดงเทศนา 1 กัณฑ์ ทำการถวายเทียนheng และจุดต้นเกี๊ยะ เป็นอันเสร็จพิธี

เทศบาลตำบลแม่สะเรียงตระหนักดีว่า การจัดงานประเพณี “ออกหว่า” ที่ยิ่งใหญ่และเป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่สะเรียงเช่นนี้ ไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้โดยเทศบาลเพียงลำพัง เทศบาลจึงประสานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงาน ซึ่งภาคีเครือข่ายต่างมีขอบเขตการดำเนินงานตามความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน/องค์กรตน ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

- เทศบาลตำบลแม่สะเรียง ประสานงาน เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน และสนับสนุนงบประมาณ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ จำนวน 8 แห่ง สนับสนุนบุคลากร สนับสนุนงบประมาณ จัดทำขบวนแห่เทียนheng และจัดนิทรรศการ
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดแม่ฮ่องสอนและสถานีวิฑูญกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สะเรียง ทำการประชาสัมพันธ์และจัดแถลงข่าวโครงการ
- สภาวัฒนธรรมอำเภอแม่สะเรียงและสภาวัฒนธรรมเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามกรอบประเพณีที่ดั่งาม สนับสนุนการแสดงดนตรีพื้นเมือง และเชิญชนกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ให้เข้ามาร่วมเดินขบวนแห่เทียนheng
- เรือนจำแม่สะเรียง กรมทหารพรานที่ 36 สถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง ฯลฯ ร่วมตกแต่งราชวัตร และร่วมเดินขบวนแห่เทียนheng
- กรมทหารพรานที่ 36 สถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจราจรและความปลอดภัยของประชาชน/นักท่องเที่ยว
- สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ร่วมกิจกรรมทั้งหมด และที่สำคัญวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน หน่วยจัดแม่สะเรียง และโรงเรียนอนุบาลแม่สะเรียง บ้านโป่ง ได้จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเพณีออกหว่า หลักสูตรแม่ฮ่องสอนศึกษา และหลักสูตรการประดิษฐ์ของใช้ในงานประเพณี อาทิ โคมหูกะต่าย การทำต้นผึ้ง หมากเบ็ง ตุงจ๋อง ตุงไส้หมู การตัดกระดาษตกแต่งราชวัตร การทำโคม ต้นเกี๊ยะ ฯลฯ โดยปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้สอน
- กลุ่มเด็กและเยาวชน “ช่วงนี้ดีแต่” จัดกิจกรรมในลานวัฒนธรรม อาทิ สาธิตการทำตุ๊ก การทำโคม และจำหน่ายอาหารพื้นเมือง

- ๑ ชมรมการท่องเที่ยวธุรกิจสามอำเภอโซนใต้ ดูแลการท่องเที่ยวในช่วงกลางวัน
- ๒ ผู้ประกอบการที่พักภายในพื้นที่ จัดระเบียบที่พักให้สะอาด ปลอดภัย มีบริการที่ดี และมีราคาที่เหมาะสม
- ๓ ชุมชนทั้ง 9 ชุมชนในเขตเทศบาล คณะศรัทธาวัดต่างๆ ในพื้นที่ และประชาชน ตกแต่งราชวัตร ประทีป ต้นกล้วย ต้นอ้อย และโคไฟ ตามอาคารบ้านเรือนของตน และร่วมแห่ขบวนเทียนheng

การจัดประเพณีออกหว่าเป็นประจำทุกปีช่วยสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมประจำถิ่นให้คงอยู่ และยังช่วยเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่และประชาชนต่างพื้นที่ที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมงานประเพณี องค์ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมา อันเป็นมรดกล้ำค่า ได้ถูกถ่ายทอดจากปราชญ์ชาวบ้านสู่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้ ในกระบวนการทำงานที่ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเป็นกลไกขับเคลื่อนงาน ยังส่งผลให้ภาคีเครือข่ายเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ เกิดการพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่าย เกิดความรักความสามัคคีกัน แม้มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม และเกิดเครือข่ายในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ขยายผลออกไปยังกิจกรรมอื่นๆ ทั้งนี้ด้วยความโดดเด่นของประเพณีออกหว่าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน ประเพณีออกหว่าจึงได้รับการบันทึกให้เป็นกิจกรรมหนึ่งในปฏิทินการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมจำนวนมาก ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธรรมชาติภายในพื้นที่ อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยผู้ประกอบการและชุมชนมีรายได้จากสินค้าและบริการของท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้แนวคิด “รู้แล้วรอด”

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของอำเภอแม่สะเรียงเป็นภูเขา พื้นที่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง จึงประสบกับสาธารณภัยและภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี อาทิ น้ำป่าไหลหลาก, น้ำท่วมฉับพลัน ดินโคลนถล่ม, ภัยหนาว, ภัยแล้ง, ไฟไหม้ป่า,

หมอกควัน ฯลฯ ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ 1) ความยากลำบากในการเดินทางสัญจรเข้าไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งถนนเป็นดินโคลนและมีความสูงชัน 2) สภาพความยากจนของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล 3) ประชาชนยังมีการศึกษาต่ำและมีความหลากหลายทางภาษาที่ใช้ และ 4) อำนาจหน้าที่และงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจด้านนี้โดยตรงมีจำกัด ส่งผลให้ที่ผ่านมาการรับมือและการบรรเทาภัยภายในเขตพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงกระทำได้ค่อนข้างยากและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ที่ผ่านมา เขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยเฉพาะภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปีเช่นเดียวกัน ซึ่งประชาชนได้รับความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน ในปี 2555 เทศบาลตำบลแม่สะเรียง จึงริเริ่มแนวทางการบูรณาการการทำงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง ซึ่งเกิดจากฐานคิดที่ว่า หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพังภายใต้อำนาจหน้าที่ ทรัพยากร และงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็มีอาชญากรรมดำเนินการแยกส่วนตามเขตพื้นที่การปกครองได้ และเมื่อไม่สามารถหนีธรรมชาติได้พ้น จึงจำเป็นต้องคิดค้นวิธีอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ดังนั้น เทศบาลตำบลแม่สะเรียง จึงจัดทำ “โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้แนวคิดรู้แล้วรอด” โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นเครือข่ายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง และให้การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในเขตพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงเป็นระบบ และมีขีดความสามารถในการป้องกันเหตุระงับเหตุ และการฟื้นฟูบูรณะ ซึ่งจะช่วยลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้

เนื่องจากเทศบาลตำบลแม่สะเรียง มีความพร้อมด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบกับ พื้นที่เป็นจุดศูนย์กลางของอำเภอ เทศบาลจึงเป็นเจ้าภาพในการดำเนิน “โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้แนวคิดรู้แล้วรอด” ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับอำเภอ โดยเทศบาลเป็นผู้ประสานงาน, จัดให้มีการวางแผน

การดำเนินงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม, มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน, จัดระบบการทำงานที่มีระเบียบปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามมาตรฐานทั้งก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ, มีระบบการบริหารจัดการที่ดี, มีการแบ่งงานกันตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน และบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน, มีการสั่งการที่เป็นระบบ และมีการฝึกซ้อมแผนต่างๆ ร่วมกัน

ทั้งนี้ เครือข่ายมียุทธศาสตร์การทำงานให้ทุกภาคส่วนร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือทำ และร่วมปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนา รวมทั้งบูรณาการการทำงานและทรัพยากรร่วมกัน มีการนำจุดแข็งของแต่ละภาคีเครือข่ายมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนซึ่งกันและกัน และสร้างการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแนวคิดที่ว่า “รู้แล้วรอด” ที่ต้องรู้ใน 3 ด้าน คือ 1) รู้จักป้องกัน ซึ่งการป้องกันหรือการลดความเสี่ยงเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยลดความสูญเสียได้มากที่สุด 2) รู้เอาตัวรอด การมีทักษะหรือความรู้เบื้องต้นในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างมีระบบ และสามารถประสานขอความช่วยเหลือได้ และ 3) รู้ช่วยเหลือ สร้างเครือข่ายที่มีจิตสาธารณะ และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง

องค์ประกอบของเครือข่ายอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้แนวคิดรู้แล้วรอดประกอบด้วยเครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งแต่ละภาคีเครือข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

1) **เครือข่ายภาครัฐ** ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 8 แห่ง อำเภอแม่สะเรียง และโรงพยาบาล มีบทบาทในการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร องค์ความรู้ ฯลฯ และจัดให้มีการฝึกซ้อมแผน

๐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายในพื้นที่ มีศูนย์ความร่วมมือด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลแม่สะเรียงเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการตั้งงบประมาณให้ครอบคลุมภารกิจก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ, มีการวางแผนและมอบหมายหน้าที่, มีการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง, มีการประชุมประเมินการดำเนินงานทุกเดือน โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ, มีการฝึกอบรมทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และมีการซ้อมแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน ฯลฯ

๐ ปกครองอำเภอแม่สะเรียง ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานในระดับอำเภอ จังหวัด และภาค ในการขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือหากการดำเนินการเกินกว่าศักยภาพของเครือข่าย และยังทำหน้าที่ประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่

๐ โรงพยาบาลแม่สะเรียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลให้แก่เครือข่าย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่และ อปพร. และดำเนินการจัดการด้านสาธารณสุขสุขอนามัย ในช่วงฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ

2) **เครือข่ายภาคเอกชน** ประกอบด้วย สมาคมนักข่าวแม่สะเรียง และองค์การเอกชน มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร, ร่วมซ้อมแผนดำเนินงานต่างๆ และประสานขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากภายนอกพื้นที่

๐ สมาคมนักข่าวแม่สะเรียง จัดให้มีช่องทางการสื่อสารภายในกลุ่มที่เข้าถึงง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน อาทิ ระบบการส่งงานในกลุ่ม Line ฯลฯ นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลตามความเป็นจริง และให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม รวมทั้ง ยังทำการ

ประสานกับนักการสื่อสารมวลชนภายนอกพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการฟื้นฟูพื้นที่หลังเกิดเหตุ

- ๑ องค์กรเอกชน (UNHCR) เป็นเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยศูนย์พักพิงชั่วคราว

3) **เครือข่ายภาคประชาสังคม** ประกอบด้วย ประชาชน อปพร. และโรงเรียน มีบทบาทเป็นมิสเตอร์เตือนภัยประจำหมู่บ้าน, ร่วมซ้อมแผนการดำเนินงานต่างๆ, ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชน และร่วมบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัย และดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัย

- ๑ โรงเรียน จัดโครงการ/กิจกรรมและนิทรรศการเพื่อให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน และขยายการเผยแพร่องค์ความรู้ไปสู่ผู้ปกครอง ที่ผ่านมามีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน

ผลจากการดำเนินงานก่อให้เกิดเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีศักยภาพในการดำเนินงาน ทั้งก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ซึ่งความสามารถของเครือข่ายในการเตรียมความพร้อม การป้องกัน การลดความเสี่ยง และการรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที ย่อมช่วยลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นอกจากนี้ การบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายยังส่งผลให้เกิดความคุ้มค่าในทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งนับเป็นการบริหารงานที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ตลอดจน ภาคีเครือข่ายยังเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน อันเป็นการพัฒนาศักยภาพให้แก่ภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไป

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลแม่สะเรียง

บริบทพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียงมีความเป็นเมืองและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ประกอบกับ พื้นที่เป็นที่ตั้งของที่พักรถ ออโต้ ร้านค้า สถานประกอบการ ตลาดสด และหน่วยงานราชการ ส่งผลให้ในเขตพื้นที่มีปริมาณขยะเป็นจำนวนมาก อาทิ ในปี 2554 ปริมาณขยะเฉลี่ย 2.62 ตันต่อวัน และในปี 2555 ปริมาณขยะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3.457 ตันต่อวัน เนื่องจากที่ผ่านมายังทุกชนิดถูกทิ้งรวมกันโดยไม่มีการคัดแยก เทศบาลจึงดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขยะในหลายรูปแบบ รวมทั้ง จำเป็นต้องหาบ่อทิ้งขยะที่มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลไม่มีพื้นที่เพียงพอที่สามารถใช้เป็นบ่อทิ้งขยะได้ เทศบาลจึงได้ประสานขอใช้พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง แต่ก็ประสบกับปัญหาการประท้วงหรือการต่อต้านจากคนในพื้นที่นั้น โดยมีการปิดและลักลอบเผาขยะ

ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ ประกอบกับ การคาดการณ์ถึงปัญหาขยะล้นเมืองที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เทศบาลตำบลแม่สะเรียง จึงจัดทำโครงการ “การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะ ทั้งนี้ ในปี 2555 เทศบาลได้เข้าร่วมเวทีสมัชชาสุขภาพอำเภอแม่สะเรียง ซึ่งผู้เข้าร่วมเวทีประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน ภายในเวทีได้มีการพูดคุยกันเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ระดมแนวทางในการแก้ไขปัญหา จัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์การจัดการขยะแบบยั่งยืน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาขยะให้เป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่

การพูดคุยกันในเวทีสมัชชาสุขภาพได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง “เครือข่ายการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง” ซึ่งสมาชิกเครือข่ายประกอบด้วย ภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานที่ดำเนินการขับเคลื่อนให้ตำบลแม่สะเรียงมุ่งสู่การเป็น “ตำบลสุขภาวะ”, เทศบาลตำบลแม่สะเรียง,

สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานพัฒนาที่ดิน, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง ภาควิชาการ ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอนหน่วยจัดแม่สะเรียง และโรงเรียน และภาคประชาชน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, ชุมชนทั้ง 9 ชุมชน, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมอาสาสมัครตาวิเศษ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, กรรมการชุมชน และกลุ่มผู้รับซื้อของเก่า

เครือข่ายได้ดำเนินงานร่วมกัน โดยเริ่มต้นด้วยการจัดเวทีประชาคมในชุมชนทั้ง 9 ชุมชน เพื่อค้นหาแนวทางในการจัดการขยะ และได้ข้อสรุปถึงแนวทางในการจัดการขยะโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

- ควรมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดปริมาณขยะที่เหลือให้น้อยที่สุด โดยขยะรีไซเคิลสามารถนำกลับมาใช้หรือขายเพื่อเป็นรายได้ และขยะเปียกจากเศษอาหารสามารถนำไปทำปุ๋ยหรือน้ำหมักชีวภาพ
- เทศบาลจัดเก็บถังขยะคืน เพื่อให้ชุมชนเป็นเขตปลอดถังขยะ
- กำหนดให้ครัวเรือนคัดแยกขยะลงถุงของเทศบาล อาทิ ถุงสีฟ้า เป็นขยะเปียก, ถุงสีส้ม เป็นขยะทั่วไป และถุงใส เป็นขยะอันตราย
- กำหนดกติการ่วมกันในการจัดเก็บขยะ กล่าวคือ วันจันทร์-วันเสาร์ เทศบาลจัดเก็บขยะเปียกและขยะแห้ง และทุกวันพุธ เทศบาลจัดเก็บขยะรีไซเคิล
- ทำการประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ อาทิ เคาะประตูบ้าน, รถประชาสัมพันธ์, เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ฯลฯ เพื่อสร้างความเข้าใจ หนุนรงค์/เชิญชวนให้มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน และติดป้ายเขียวให้แก่ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นการจูงใจให้ครัวเรือนเข้าร่วมการคัดแยกขยะมากขึ้น
- จัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในการคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมัก การส่งเสริมอาชีพ

- ค้นหาครัวเรือนต้นแบบในการคัดแยกขยะเพื่อรับรางวัล โดยทำการติดป้ายสีแดงให้แก่ครัวเรือนต้นแบบเพื่อชมเชยครัวเรือนที่มีการคัดแยกขยะอย่างดีและกระตุ้นให้ครัวเรือนอื่นทำตาม
- การจัดทำผ้าป่าขยะ
- มีจุดรับซื้อขยะรีไซเคิลในชุมชน
- จัดหาพื้นที่ในการกำจัดขยะ เทศบาลขอใช้พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง ซึ่งมีการทำบันทึกความตกลงร่วมกัน และมีการจัดซื้อเตาเผาขยะไร้มลพิษเพื่อเพิ่มช่องทางการกำจัดขยะ

มีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

จากการดำเนินงานของ “เครือข่ายการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง” เครือข่ายสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดขึ้นได้ โดยมีครัวเรือนในพื้นที่เข้าร่วมการคัดแยกขยะ คิดเป็นร้อยละ 55 ของครัวเรือนทั้งหมด มีครัวเรือนต้นแบบในการคัดแยกขยะมากถึง 49 ครัวเรือน และที่สำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะส่งผลให้ปริมาณขยะในพื้นที่ลดลง ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมดังที่ผ่านมา และเทศบาลยังใช้งบประมาณน้อยลงสำหรับการจัดเก็บและกำจัดขยะ นอกจากนี้ จากจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกันได้นำไปสู่การรวมกลุ่มทำงานเพื่อชุมชนท้องถิ่นในด้านอื่นๆ อาทิ กลุ่มเสริมสร้างเมืองสุขภาวะในหมู่ที่ 2 ตำบลแม่สะเรียง และหมู่ที่ 12 ตำบลบ้านกาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 62170

โทรศัพท์ 055-857-711

โทรสาร 055-857-714

ประชากร

9,429 คน (ชาย 4,750 หญิง 4,679 คน)

พื้นที่

89 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 14 หมู่บ้าน)

รายได้

52,587,619.05 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินยืมจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

11,604,632.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายน้อย พะโยม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
2. นายเอี้ยด มากอยู่	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
3. นางสมिता อรรควงษ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 27 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง วางยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงไว้ 7 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. การจัดวางผังเมืองและพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาเกษตรปลอดภัย
4. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมที่เข้มแข็ง
5. การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
6. การยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยว
7. การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงตระหนักดีว่าการบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยลำพัง จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงาน มุ่งเน้นการทำงานแบบเชื่อมโยงและบูรณาการองค์กรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภายใต้การบริหารงานแบบเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยการบริหารงานแบบเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงมีลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ โดยการค้นหาปัญหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ไข ร่วมกันกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ตามวิถีทางและแนวทางให้เป็นไปตามโครงการและแผนการที่กำหนดขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการ ซึ่งเกิดจากผลการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อที่จะได้นำผลของการดำเนินงานไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้แก่

เครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนตำบลหนองหลวง

จากการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง และการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้รับทราบปัญหาด้านความเป็นอยู่และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างครบวงจร ประกอบกับข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ที่แสดงให้เห็นว่าในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลวง ยังมีผู้ตกเกณฑ์ จปฐ. ที่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและมีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและเงินสงเคราะห์ ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและเงินสงเคราะห์

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 เป็นต้นมา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้รับความร่วมมือจากศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 4 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร ร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในตำบลหนองหลวงโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือในด้านที่อยู่อาศัยโดยร่วมกันซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ด้านเครื่องนุ่งห่มโดยการมอบผ้าห่มกันหนาว ด้านเงินสงเคราะห์โดยการมอบเงินสงเคราะห์ให้กับผู้มีรายได้น้อยไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีพ และตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ทางกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหลวงได้เข้ามาร่วมกันดูแลชุมชนในเรื่องสวัสดิการเกิด การป่วย และการตาย

ภาคีเครือข่ายด้านที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และเงินสงเคราะห์ ประกอบด้วย

- ๑ ส่วนราชการ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 4 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร
- ๒ ภาคประชาชน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหลวง คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)

ด้านการศึกษา

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้มีการสนับสนุนด้านการศึกษาทั้งการศึกษาปฐมวัย การศึกษาในระบบสถานศึกษา การศึกษานอกระบบสถานศึกษา และตามอัธยาศัย เนื่องจากพบว่าในเขตตำบลหนองหลวง ยังมีประชาชนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน ประกอบกับปัจจุบันกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประชาชนต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงให้ความสำคัญด้านการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัยให้มีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจึงดำเนินการเชิงรุกโดยการส่งเสริมสนับสนุนและร่วมกันดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

๑ การศึกษาปฐมวัย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวน 6 ศูนย์ โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลวง มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการศูนย์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งปัจจุบันได้มีการรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาอยู่ที่อาคารศูนย์พัฒนาเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์พร้อมสู่การเรียนรู้ในระดับอนุบาล มีการดำเนินงานในรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ประกอบด้วย

- โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลวง ทั้ง 8 แห่ง ดูแลช่วยเหลือพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดูแลช่วยเหลือสุขภาพของเด็กปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ตัวแทนประชาคม ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะในการดำเนินงาน
- ตัวแทนผู้ประกอบการ ให้ข้อมูลพัฒนาการของเด็กและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- ตัวแทนผู้สูงอายุ ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กปฐมวัย
- พระภิกษุสงฆ์ ให้ความรู้ อบรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมกับผู้เกี่ยวข้องและเป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำหลักสูตร

๒ การศึกษาในระบบสถานศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้ส่งเสริมการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษา มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการสนับสนุนด้านบุคลากรเพื่อเป็นครูผู้ช่วยสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน ด้านการพัฒนาทักษะเด็กและเยาวชนในรูปแบบการฝึกอบรม กิจกรรมค่ายต่างๆ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านการศึกษา ประกอบด้วย

- โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลวง จำนวน 8 แห่ง รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และพัฒนาทักษะเด็กและเยาวชนให้มีภูมิคุ้มกันทางสังคม เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- สถานีตำรวจภูธรอำเภอลานกระบือ ร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร่วมดำเนินการด้านสุขภาพเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณและดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับเด็กและเยาวชนโดยครูชาวต่างชาติ การพัฒนาทักษะชีวิต โดยการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม การเข้าค่ายทัศนศึกษา การแข่งขันกีฬา การส่งเสริมอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน เป็นต้น

จากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกัน มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีทักษะด้านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ได้ใช้คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในการค้นคว้าข้อมูล มีทักษะด้านอาชีพและทักษะในการดำเนินชีวิตที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

๑ ด้านการศึกษานอกระบบสถานศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้ส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนนอกระบบสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งทางด้านวิชาการและด้านอาชีพ โดยได้ร่วมกับเครือข่าย ดังนี้

- กศน.อำเภอลานกระบือ รับผิดชอบการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการรู้หนังสือให้กับประชาชน รวมถึงการศึกษาของผู้พิการ

- กศน.ตำบลหนองหลวง ส่งเสริมการอ่านหรือห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับประชาชน จัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบการจัดการศึกษาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
- คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดกำแพงเพชร ร่วมจัดตั้งและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยและการเลือกตั้งตำบลหนองหลวง
- สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ และพัฒนาชุมชนอำเภอลานกระบือ ร่วมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและประชาชนในด้านสาธารณสุข
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ร่วมสนับสนุนงบประมาณและร่วมจัดกิจกรรมในภาคีเครือข่ายรูปแบบการบูรณาการดำเนินงาน
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองหลวง(กลุ่มอาชีพ) เพื่อพัฒนาศักยภาพและถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มอาชีพ เพื่อต่อยอดการผลิตสินค้าและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนนอกระบบสถานศึกษา ทำให้นักศึกษาและประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตและมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและอาชีพจนสามารถนำความรู้จากกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การดำเนินงานของเครือข่ายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงยังได้รับการยอมรับและนำไปเป็นแบบอย่าง เช่น ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลหนองหลวง นำร่องอำเภอลานกระบือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่นระดับจังหวัดประจำปี 2558 ศูนย์การศึกษา นอกระบบและตามอัธยาศัยตำบลหนองหลวงได้รับรางวัลศูนย์การศึกษา นอกระบบและตามอัธยาศัยดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี 2558 ต้นแบบกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ระดับเขต 3 ประจำปี 2553 โรงเรียน

บ้านหนองปากดงได้รับรางวัลส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โรงเรียนบ้านหนองมะเกาะได้รับรางวัลสถานศึกษาพอเพียง เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมอาชีพ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้ส่งเสริมการเกษตรให้กับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งการผลักดันให้ได้รับน้ำเพื่อการเกษตร และมีการวางระบบชลประทานโดยการร่วมกับชลประทานจังหวัดกำแพงเพชรในการบริหารจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบริเวณบึงลำมะโกรก ร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำและกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร โครงการบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 5 รวมถึงการขุดคลองครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้านในตำบลหนองหลวง เพื่อให้ได้รับน้ำจากโครงการชลประทานท่อทองแดง เพียงพอสำหรับทำการเกษตร รวมทั้งมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ได้มีการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในตำบลหนองหลวงอย่างเป็นระบบ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำนา ปลอดภัยพืช กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มเลี้ยงสุกร และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงปัจจัยในการประกอบอาชีพ โดยการจัดตั้งกองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว โค สุกร และกลุ่มอาชีพเป็นกองทุนหมุนเวียนปลอดดอกเบี้ยให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านการตลาด และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มอาชีพและประชาชนผู้สนใจ

๑ เครือข่ายในการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย

- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านวิชาการ ด้านการตลาด และด้านอื่น ๆ ตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ
- สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอลานกระบือ ส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่ม OTOP
- เกษตรอำเภอลานกระบือ ส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
- กศน.ตำบลหนองหลวง และอำเภอลานกระบือ ส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน

- โรงเรียนในเขตพื้นที่ ส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ แนวทางการดำเนินการและรับผิดชอบ การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง สนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรม และการศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนทุนดำเนินการในรูปกองทุนหมุนเวียน และประสานงานกลุ่มเครือข่ายเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การดำเนินงานของเครือข่ายในการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้เขตพื้นที่ตำบลหนองหลวงมีน้ำเพียงพอในการเกษตร ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรมีรายได้หลัก และยังมีรายได้เสริมนอกจากภาคการเกษตร กลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็งสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์จนเป็นที่ยอมรับของตลาด และเกิดเครือข่ายการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพที่มีความชัดเจนเข้มแข็งและเชื่อมโยงในการดำเนินงาน

ด้านสาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้ดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ในการป้องกันการเกิดโรคของประชาชนทุกช่วงวัย ทั้งหญิงตั้งครรภ์ เด็กแรกเกิด วัยเด็ก ประชาชนวัยทำงาน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ดำเนินการในรูปแบบการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ดังนี้

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นหน่วยดำเนินการรักษาและดำเนินการให้ความรู้ด้านการป้องกันการเกิดโรคและฟื้นฟูโรค
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพประชาชนให้ความรู้ในการป้องกันโรคและช่วยเหลือระงับโรคติดต่อ

- โรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง ส่งเสริมสุขภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยในความรับผิดชอบ
- ชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในความรับผิดชอบ

เครือข่ายการจัดทำมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์เป็นอาคารที่ทำการ เมื่อปี พ.ศ. 2551 เพื่อใช้ในการบริหารงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ และนอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นได้มาขอใช้สถานที่ ในการจัดประชุม/ สัมมนา/ ฝึกอบรมเป็นประจำ จุดสำคัญจุดหนึ่งที่ยังคงการบริหารส่วนตำบลหนองหลวงให้ความสำคัญที่คนส่วนใหญ่อาจจะมองว่าเป็นจุดเล็ก ๆ คือเรื่องของสุขาหรือส้วม ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของประชาชน และเป็นจุดที่ผู้มาเยือนมีความจำเป็นต้องเข้าใช้บริการ ถ้าหากส้วมสาธารณะไม่สะอาด ก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย เพราะกลิ่นไว้ฝืนไม่ยอมเข้าห้องน้ำ รวมถึงปัญหาการแพร่กระจายของโรคติดต่อ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาห้องส้วมให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ เพื่อรองรับการบริการประชาชน ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ห้องน้ำสาธารณะในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นห้องน้ำที่สะอาด เพื่อการบริการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญของประเทศไทย และประชาชนได้ใช้ส้วมสาธารณะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง จึงได้เริ่มการจัดทำมาตรฐานส้วมสาธารณะภายในที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงให้ได้ตามมาตรฐาน 3 เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย ให้ได้มาตรฐาน HAS: (Healthy, Accessibility, Safety)

1. สะอาด (Healthy) หมายถึง ส้วมจะต้องได้รับการดำเนินการให้ถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitation Condition) เช่น ห้องส้วมและสุขภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น มีวัสดุอุปกรณ์บริการ เช่น น้ำสะอาด สบู่ล้างมือ กระดาษชำระ เพียงพอ และมีสภาพแวดล้อมสวยงาม ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ใช้ส้วม เป็นต้น
2. เพียงพอ หรือ สะดวก (Accessibility) หมายถึง ต้องมีส้วมให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้รวมถึงผู้พิการผู้สูงอายุและหญิงมีครรภ์ โดยกำหนดให้ทุกสถานที่ต้องมีส้วมเสมอภาคอย่างน้อย 1 ห้อง
3. ปลอดภัย (Safety) หมายถึง ผู้ใช้บริการจะต้องปลอดภัยขณะใช้ส้วม เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ พื้นแห้ง แยกเพศชาย หญิง สถานที่ตั้งส้วมไม่เปลี่ยว เป็นต้น

ซึ่งการพัฒนาส้วมให้ได้มาตรฐานดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 จนถึงปัจจุบัน โดยเมื่อปี พ.ศ.2554 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมแห่งปีระดับประเทศ พ.ศ. 2554 (BEST PUBLIC TOILET OF THE YEAR 2011) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อกระตุ้นให้เจ้าของส้วมสาธารณะเห็นความสำคัญของการบริการส้วมที่ได้มาตรฐาน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาส้วมให้กับหน่วยงานหรือสถานประกอบการในพื้นที่ได้

จากนั้นในปี พ.ศ. 2555 ได้ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ และโรงเรียนในเขตพื้นที่ ร่วมดำเนินการรักษาความสะอาดส้วมสาธารณะ และพัฒนาส้วมสาธารณะให้ได้มาตรฐาน ในการนี้โรงเรียนบ้านหนองปากดง ได้มีการรักษาความสะอาดห้องส้วมสาธารณะของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน และพัฒนานวัตกรรมการใช้ปัสสาวะทำปุ๋ย รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้การดำเนินงานส้วมสาธารณะ จนทำให้โรงเรียนบ้านหนองปากดง ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมสาธารณะ ระดับจังหวัด ประจำปี 2555 (BEST PUBLIC TOILET OF THE YEAR 2012) ประเภทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และรางวัลสุดยอดส้วมระดับเขต ปี 2555 HAPPY TOILET ส้วมสะอาด ได้มาตรฐาน โดยศูนย์อนามัยที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และจากการรักษามาตรฐานส้วมสาธารณะให้ได้มาตรฐาน สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย และการพัฒนาเครือข่าย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้รับการคัดเลือกรับโล่ประกาศเกียรติคุณบุคคลที่สุดแห่งสุดยอดส้วมแห่งปี 2557 (Champ of the Champ) เพื่อเชิดชูเกียรติคุณเจ้าของส้วมสาธารณะต้นแบบปฏิบัติดี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และบุคคลต้นแบบสาธารณะไทย และเมื่อวันที่ 8-9 มกราคม 2558 ได้มีการตรวจติดตามการรักษามาตรฐานส้วมสาธารณะแห่งปี ระดับประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อยู่ในระดับรักษามาตรฐานสุดยอดส้วมระดับประเทศได้ดีมาก

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้เริ่มทำการขยายเครือข่ายการดำเนินงานการทำมาตรฐานส้วมสาธารณะไปยังส่วนราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง โดยเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2558 ได้ดำเนินการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่าย (MOU) ในการจัดทำมาตรฐานส้วมสาธารณะ สะอาด (Healthy) เพียงพอ (Accessibility) ปลอดภัย (Safety) โดยหน่วยงานที่ร่วมทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง จำนวน 8 แห่ง
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
- 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง
- 4) วัด จำนวน 6 แห่ง
- 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองหนองหลวง

และเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2558 ทำบันทึกข้อตกลงขยายเครือข่ายเพิ่มไปยังหน่วยงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลานกระบือ เพื่อดำเนินงานการทำมาตรฐานส้วมสาธารณะ และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในการใช้ส้วมสาธารณะ โดยเครือข่ายมีการดำเนินการร่วมกัน ดังนี้

1. รักษาความสะอาดส้วมสาธารณะของหน่วยงาน สูมาตรฐานส้วมสาธารณะ HAS
2. การรณรงค์และปลูกฝัง นักเรียน/ ผู้รับบริการจากหน่วยงานรัฐ/ ผู้เข้ารับบริการทางศาสนพิธีของวัด ในเรื่องการรักษาความสะอาดส้วม และพฤติกรรมการใช้ส้วมให้ถูกวิธี
3. การศึกษาและพัฒนาส้วมสาธารณะให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง และริเริ่มนวัตกรรมของส้วม เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ (ทั้งนี้การศึกษาพัฒนาเพื่อต่อยอดอาจเป็นในรูปแบบของหน่วยงานเองหรือร่วมกับเครือข่ายส้วมสาธารณะ)

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงและเครือข่ายได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาส้วมสาธารณะให้เป็นส้วมมาตรฐานเพื่อการบริการประชาชน ได้มีการศึกษาสถานการณ์ส้วมในเขตพื้นที่และพฤติกรรมการใช้ส้วม จากผู้ใช้บริการส้วมสาธารณะเครือข่าย พบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง เครือข่ายส้วมสาธารณะของหน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง มีส้วมสาธารณะที่ได้มาตรฐานความสะอาด มีเพียงพอ และปลอดภัย ส่วนส้วมสาธารณะในวัดเขตพื้นที่ตำบลหนองหลวง ยังพบข้อบกพร่องในเรื่องของมาตรฐานส้วมสาธารณะของวัดบางแห่ง เช่น ความสะอาด ไม่มีสบู่วางสำหรับล้างมือ ระบบระบายอากาศ การระบายน้ำสิ่งปฏิกูล การให้มีสำหรับส้วมนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ บริเวณที่ตั้งส้วมเปลี่ยว เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการพัฒนาเพื่อการรักษามาตรฐานส้วมสาธารณะอย่างยั่งยืน มีการตรวจประเมินมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน เด็กนักเรียน ปลูกฝังการใช้ส้วมสาธารณะอย่างถูกวิธี การรักษาความสะอาดส้วมสาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง มีการนำสิ่งปฏิกูลจากคนมาเป็นส่วนผสมของปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีโรงปุ๋ยเพื่อการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างโรงปุ๋ย ซึ่งการดำเนินการในระยะแรกเป็นการผลิตเพื่อนำไปใช้เป็นการทดลองกับแปลงนาของเกษตรกรกลุ่มอาชีพ และได้มีการใช้ต่อมาอย่างต่อเนื่องจนสภาพดินแปลงนามีการปรับสภาพดีขึ้น การผลิตข้าวได้ผลผลิตที่ดีขึ้นและปลอดภัยเคมี กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงได้มีการติดต่อเพื่อขอรับสิ่งปฏิกูลจากรถดูดส้วมเอกชน เพื่อนำสิ่งปฏิกูลไปทำปุ๋ยเคมี แทนที่รถดูดส้วมเอกชนจะนำไปทิ้งตามข้างถนนโดยเปล่าประโยชน์ จนปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้และการจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมีตามท้องตลาด และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้หน่วยงานหรือผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาดูงานได้อีกด้วย

3. โรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง ได้มีการรักษาความสะอาดห้องส้วมสาธารณะของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ในระดับได้รับรางวัลต่าง ๆ ดังนี้

- โรงเรียนบ้านหนองปากดง ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมสาธารณะ ระดับจังหวัด ประจำปี 2555 (BEST PUBLIC TOILET OF THE YEAR 2012) ประเภทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โรงเรียนบ้านหนองปากดง สะอาดเพียงพอ ปลอดภัย จากหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร
- โรงเรียนบ้านหนองปากดง ได้รับรางวัลสุดยอดส้วมระดับเขต ปี 2555 HAPPY TOILET ส้วมสะอาดได้มาตรฐาน โดยศูนย์อนามัยที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
- โรงเรียนบ้านหนองปากดง ได้รับรางวัลกรีนแอนด์คลีน โรงเรียนขนาดเล็กระดับเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต1 ประจำปี 2557

- โรงเรียนบ้านหนองมะเกาะ ได้รับรางวัลกรีนแอนด์คลีน โรงเรียนขนาดเล็กระดับเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ประจำปี 2557
- โรงเรียนบ้านหนองหลวง ได้รับรางวัลกรีนแอนด์คลีน โรงเรียนขนาดกลาง ระดับอำเภอ ประจำปี 2558

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน

อำเภอัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสวนหม่อน อำเภอัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 40160

โทรศัพท์ 043-040-023

โทรสาร 043-040-023

ประชากร

7,608 คน (ชาย 3,732 คน หญิง 3,876 คน)

พื้นที่

64.0 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 14 หมู่บ้าน)

รายได้

19,391,267.67 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

21,957,725.87 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธนวรรณ สังข์ทอง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน
2. นายทอง นาเหล็ก	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน
3. นางสุทัศนีย์ เพ็ชรนนท์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 23 คน

หญิง จำนวน 5 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อม ยึดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ ในลักษณะต่อยอดการพัฒนา สานต่อแผนนโยบาย การบริหารงานที่มุ่งมั่นพัฒนาตำบลสวนหม่อมให้เป็นเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม สู้การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการที่ดี ทำให้แผนงานโครงการที่ริเริ่มไว้แล้ว สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไปจนสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ ในทุกวันที่ 5 ของเดือน หากไม่ตรงกับวันหยุดราชการ จะกำหนดให้เป็นวันประชุมประจำเดือนของ อบต.สวนหม่อม ซึ่งจะเชิญ ส่วนราชการในพื้นที่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทั้ง 2 แห่ง และส่วนราชการในอำเภอ เช่น ท้องถิ่นอำเภอ เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอมัญจาคีรี เป็นต้น รวมทั้งเชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบต. ทุกหมู่บ้าน ร่วมประชุมประจำเดือน เพื่อแจ้งข้อราชการจากส่วนต่างๆ แจ้งแผนงาน โครงการของ อบต. และแจ้งรายรับรายจ่ายงบประมาณที่ใช้ในแต่ละเดือน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ในทุกๆ 3 เดือน อบต.จะจัดเวทีสาธารณะ เพื่อให้ผู้บริหารได้แสดงผลงานในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ว่าได้จัดทำโครงการอะไรบ้าง ใช้จ่ายงบประมาณไปเท่าไร พร้อมทั้งแจ้งแผนงานที่จะดำเนินการต่อไปใน 3 เดือน ว่าจะทำอะไรบ้าง พร้อมเปิดเวทีให้ประชาคมที่มาร่วมประชุม ประมาณ 200 คน ได้ซักถามและเสนอแนะแนวทางการทำงาน ซึ่งผู้บริหารจะมีการรับข้อเสนอแนะต่างๆ ไปแก้ไขปรับปรุงการทำงาน ก่อให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการบริหารงานของผู้บริหารและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในองค์กร ซึ่งเป็นแนวทางที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อม ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด จนทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อมั่นในองค์กรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการให้บริการสาธารณะ และอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของ อบต.

นอกจากนี้ ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อม แม้ว่า จะประสบปัญหาในด้านงบประมาณและบุคลากรในการปฏิบัติงานบ้าง แต่องค์การ

บริหารส่วนตำบลสวนหม่อม พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการบูรณาการ แผนงานโครงการและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการอื่นๆ พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ขอบุคลากรเพื่อร่วมปฏิบัติงาน ซึ่งทุกครั้งก็จะได้รับความร่วมมือด้วยดีมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ทั้ง 8 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 2 แห่ง สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอมัญจาคีรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานไฟฟ้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบต. ผู้บริหารชุมชนและองค์กรต่างๆ และที่สำคัญที่สุด คือพี่น้องประชาชนในพื้นที่ตำบลสวนหม่อมทุกคน ซึ่งถือเป็นเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคมที่เข้มแข็ง ต่างให้ความร่วมมือด้วยดีมาโดยตลอด ทำให้การปฏิบัติงานที่แล้วมาสำเร็จลุล่วงด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์ และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดเสมอมา

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อม ได้แก่

การดูแลรักษาป่าโคกหลวงตำบลสวนหม่อม

จากเดิมป่าโคกหลวง เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน มีพื้นที่ 10,513 ไร่ และมีสภาพพื้นที่โล่งเตียน เนื่องจากมีการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า เพื่อทำไร่เลื่อนลอย เช่น ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ซึ่งกินพื้นที่ของป่าโคกหลวง เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ทำให้พื้นที่ป่าโคกหลวงขาดความสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่สีเขียวลดลง ระบบนิเวศน์เสื่อมโทรม ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2540 ประชาชนทั้ง 14 หมู่บ้าน ได้จัดเวทีประชาคมโดยมีมติขอคืนพื้นที่ป่าโคกหลวง เพื่อทำเป็นป่าชุมชนของตำบลให้มีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม โดยเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการดูแลรักษาป่าโคกหลวงให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ ได้ดำเนินการต่างๆ ดังนี้

- ๑ ธรณรังศ์ให้ประชาชนในพื้นที่ และเครือข่ายภาคีรัฐ เอกชน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยจัดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันพระราชสมภพ ต่างๆ จัดหาและนำพันธุ์ไม้มีนานาพรรณมาปลูกเพิ่มในพื้นที่ป่าโคกหลวง
- ๑ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ห้ามตัดไม้ทำลายป่า ห้ามจับสัตว์ป่า เป็นต้น ทำให้มีปริมาณป่าไม้เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ป่าทั้งหมด
- ๑ จัดทำกฏกติกาในการดูแลป่าโคกหลวงร่วมกัน หรือ ธรรมนูญหมู่บ้านในการดูแลป่า
- ๑ มีการจัดเวรยามดูแลออกตรวจพื้นที่ป่าโคกหลวงเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7, สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง, หน่วยป้องกันรักษาป่าขอนแก่น ที่ 3

ทั้งนี้ การดูแลรักษาป่าโคกหลวง จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และที่สำคัญ อบต.สวนหม่อน จะไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้สำเร็จเลย ถ้าปราศจากความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่างๆ ดังนี้

เครือข่ายที่มีอยู่แล้ว

- ๑ เครือข่ายผู้นำชุมชน
- ๑ เครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าตำบลสวนหม่อน (รสทป.)
- ๑ เครือข่ายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
- ๑ เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ทั้ง 4 เครือข่ายดังกล่าว มีการดำเนินการที่เพิ่มเติม ดังนี้

- 1) การออกกฎระเบียบข้อบังคับเรื่องเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน (ป่าโคกหลวง) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน (เพิ่มเติม) โดยผ่านกระบวนการประชุมประชาคม และประชุมประจำเดือนร่วมกับทุกเครือข่าย ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งที่ประชุมมีมติร่วมกันในการออกธรรมนูญป่าโคกหลวงเพิ่มเติมจาก 9 ข้อ เป็น 14 ข้อ พร้อมทั้งได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านทราบในการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ประจำเดือน ณ หอประชุมที่ว่าการอำเภอมีชัยบุรี
- 2) เข้าร่วมกิจกรรมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อเป็นที่เลี้ยงให้กับสภาเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งประสานงานโครงการกับสำนักงานสำนักงานป่าไม้ที่ 7 จังหวัดขอนแก่น
- 3) มีการประสานความร่วมมือจากสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท สำหรับการดูแลรักษาป่าโคกหลวง โดยอำเภอมีชัยบุรี เป็นผู้แทนในการมอบเงินของสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.)

เครือข่ายใหม่

๑ เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน

จากการดูแลรักษาป่าโคกหลวง ซึ่งเริ่มดำเนินการโดยอาศัยเครือข่ายเป็นแกนหลักมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 นั้น มี 4 เครือข่ายหลักร่วมดำเนินการ ได้แก่ เครือข่ายผู้นำชุมชน เครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า เครือข่ายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านนั้น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนเห็นว่าเด็กและเยาวชน จะเป็นกำลังสำคัญในการดูแลรักษาป่าโคกหลวงในอนาคตได้ จึงได้ตั้งเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายหลักในการดำเนินงาน โดยมีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนประจำปี 2557 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบล

สวนหม่อนเป็นตัวแทนในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ในพื้นที่

สภาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน จะมีการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายหลักทั้ง 4 เครือข่าย และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เช่น การออกตรวจป่าร่วมกับ 4 เครือข่ายหลัก และการออกสำรวจพืชสมุนไพรที่หายาก เป็นต้น ล่าสุดเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน ได้เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีการออกสำรวจเก็บเมล็ดพันธุ์และเพาะพันธุ์ แล้วจัดเก็บเป็นข้อมูลเพื่อรวบรวมพันธุกรรมทรัพยากรธรรมชาติในระบบคอมพิวเตอร์ และเข้ารับการอบรมโดยวิทยากรจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปเพาะพันธุ์พืชและขยายพันธุ์แจกจ่ายให้ประชาชนไปเพาะปลูก ซึ่งถือเป็นการอนุรักษ์พันธุ์พืชที่หายากและนำไปปลูกในแหล่งป่าเสื่อมโทรมต่อไป โดยเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการกิจกรรมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ซึ่งประกอบไปด้วย 3 กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

- กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช
- กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์พืช
- กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

สำหรับกิจกรรมต่อยอดหรือทิศทางการดำเนินงานของเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนในอนาคต คือ การอบรมเพื่อสร้างแกนนำเยาวชนต้นกล้า โดยจะมีการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับพันธุกรรมพืช พรรณไม้ และทรัพยากรป่าที่มีค่า อีกทั้งสร้างความเป็นผู้นำในการดำเนินงานรักษาป่าโคกหลวง ทั้งนี้ เพื่อให้แกนนำเยาวชนเหล่านี้ สามารถถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ที่ได้รับมาจากผู้ใหญ่ ให้แก่เด็กและเยาวชนรุ่นต่อไป มาในตำบล เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนในป่าโคกหลวงต่อไป

ผลจากการร่วมมือของเครือข่ายในการดูแลรักษาป่าโคกหลวง

ระบบนิเวศของทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ปริมาณต้นไม้ในป่าโคกหลวงมีการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ และมีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด ทำให้ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งตำบลใกล้เคียงได้รับผลประโยชน์จากป่าโคกหลวง มีแหล่งอาหารที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น สามารถหาของป่ามาประกอบอาหาร รวมทั้งมีพืชสมุนไพรนานาชนิด ที่เกิดขึ้นจากความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้

- ผลด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า เกิดความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติ สภาพพื้นที่ป่ามีความสมบูรณ์ขึ้น ช่วยลดภาวะโลกร้อน
- ผลด้านเศรษฐกิจ ทำให้ชุมชนลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ จากการหาอาหารป่าจำหน่ายเป็นรายได้เสริม
- ผลด้านสุขภาพ ทำให้สุขภาพของคนในชุมชนดีขึ้น เช่น ผลการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน มีสถิติลดลง
- ผลด้านสังคม ทำให้เกิดความร่วมมือของชาวบ้านในการทำกิจกรรมดูแลรักษาป่า และเกิดเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียง ร่วมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและด้านวิชาการ
- ผลด้านการพัฒนาตนเอง ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เช่น การประชุมวางแผน และติดตามผลการทำงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การศึกษาดูงาน การสัมมนาวิชาการ การฝึกอบรม และการเป็นวิทยากรให้กับชุมชนอื่นเพื่อขยายผล

แนวทางการอนุรักษ์ป่าโคกหลวง ที่กิจกรรมทุกขั้นตอน ได้ให้ภาคีเครือข่ายและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้ก่อให้เกิดจิตสำนึก เกิดความรู้สึกรักหวงแหนที่จะอนุรักษ์ พันธุ์ ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่ชั่วลูกหลาน และได้ส่งผลอย่างเป็นรูปธรรมที่ทำให้พื้นที่ป่าโคกหลวงมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน เฉกเช่นในปัจจุบัน

เครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลต้นแบบ

เครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เป็นโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลโดยเริ่มหมู่บ้านนำร่องที่บ้านขาม หมู่ที่ 5, บ้านโนนเขาว หมู่ที่ 6 และบ้านชีวังแคน หมู่ที่ 13 ซึ่งมีแหล่งการเรียนรู้ที่สามารถศึกษาได้จากสภาพจริงที่จัดตั้งขึ้นและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมัธยมศึกษา และ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน

ลักษณะการดำเนินงานของเครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ คือ

- ๑ มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้าน
- ๑ มีการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพ
- ๑ ดำเนินการรับสมัครสมาชิกที่จะเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่ม
- ๑ ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่ม กำหนดระเบียบและแบ่งกรรมการฝ่ายต่างๆ
- ๑ จัดกิจกรรมในการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่ม เช่น มีการจัดอบรมการฝึกอาชีพ
- ๑ ประสานหน่วยงานต่างๆ เข้ามาส่งเสริมด้านการอุดหนุนเงินทุน

แนวคิดและการดำเนินงานเครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลต้นแบบ จึงเป็นกิจกรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตำบลสวนหม่อนให้มีความเจริญงอกงามและยั่งยืนอย่างมาก และเป็นกิจกรรมที่ทำในลักษณะขยายผลไปเรื่อยๆ โดยดำเนินการขยายผลจากหมู่บ้านหนึ่งไปสู่หมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งมีเป้าหมายในอนาคตที่จะทำให้ครบทั้ง 14 หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีการให้ความสำคัญใน 3 เรื่องหลักๆ ดังนี้

1. **การพัฒนาคุณภาพชีวิต** การขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดสำคัญ ยึดหลักการพออยู่ พอกิน มั่นคง สมดุล รู้จักประหยัดอดออม มีภูมิคุ้มกันจากความโลภ ความอยากที่ไม่มีที่สิ้นสุด ให้ความสุขทางจิตใจ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน

2. **การศึกษา** การเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาที่มีจากปราชญ์ชาวบ้าน ให้คนรุ่นหลังได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

3. **การสร้างเครือข่าย** สามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในประเด็นต่างๆ ได้ และนำไปสู่การถักทอเป็นเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่โดยรวม อาทิ มีการบูรณาการกับการรักษาป่าโคกหลวง คือ การนำเอาความพออยู่พอกินกับแนวทางการพึ่งพาอาศัยป่าซึ่งเป็นแหล่งหาอยู่หากินของประชาชน โดยอาศัยหลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีการนำพืชพันธุ์ที่หายากจากป่ามาปลูกในหมู่บ้านโดยยึดหลักการพึ่งตนเองมีแหล่งอาหารที่ปลูกเองไม่ต้องซื้อเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ มีการนำเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน เข้ามาเพื่อขยายผลจากสิ่งที่ได้รับการอบรมและเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ของปราชญ์ต่างๆ เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว

อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลตอนแก้ว อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180

โทรศัพท์ 053-121-585

โทรสาร 053-121-573

ประชากร

14,880 คน (ชาย 7,752 คน หญิง 7,128 คน)

พื้นที่

48.53 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 10 หมู่บ้าน)

รายได้

44,421,700 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

23,378,300 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายนพดล ฤ เชียงใหม่	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว
2. นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์	ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว
3. ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 13 คน

หญิง จำนวน 7 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ค้นหา พัฒนา และสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยใช้หลักการ “ห่วงโซ่ ส่วนร่วม บูรณาการ” คลังการทำงานของภาคีเครือข่ายใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) **การจัดการความรู้ (Knowledge Management)** ระหว่างภาคีเครือข่าย มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดชุดความรู้และระบบการจัดการความรู้ร่วมกัน
- 2) **การวางแผนกำลังคน (Man)** ส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่ายมีจิตสาธารณะ และทำงานเพื่อส่วนรวม และมีการวางระบบการทำงานเป็นทีมระหว่างเครือข่าย
- 3) **การวางแผนงบประมาณ (Budget)** ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงาน ร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
- 4) **แผนกลยุทธ์ (Strategy) ภารกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal)** กำหนดเป้าหมายร่วม สร้างกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อกำหนดทิศทางในการทำงานร่วมกัน ตลอดจน กำหนดภารกิจร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน

จากการใช้หลักการ “ห่วงโซ่ ส่วนร่วม บูรณาการ” ช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วสามารถพัฒนาและสร้างเครือข่ายในการทำงานได้มากถึง 123 เครือข่าย และเครือข่ายร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ เครือข่ายที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้แก่ เครือข่ายภาคท้องถิ่น เครือข่ายภาคท้องที่ และเครือข่ายภาคประชาชน ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น เครือข่ายภาคท้องถิ่น ทำหน้าที่จัดให้บริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เครือข่ายภาคท้องที่ ทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่แบบคู่ขนานไปพร้อมกับเครือข่ายภาคท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่คำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนร่วมกัน และเครือข่ายภาคประชาชน เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงาน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้แก่

โครงการการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

เนื่องจากจำนวนประชากรที่ต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ผู้พิการ ผู้ที่มีภาวะสุขภาพจิต และผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งผู้ป่วยเหล่านี้บางรายไม่สามารถมารับการรักษาได้ที่โรงพยาบาล บางรายมีภาวะแทรกซ้อน บางรายไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือต้องพึ่งพาผู้อื่น และบางรายอาศัยอยู่เพียงลำพังที่บ้านในช่วงกลางวัน แต่เดิมในช่วงปี 2553-2556 โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว ร่วมกับชุมชน พระสงฆ์ อาสาสมัครเยี่ยมบ้าน และจิตอาสา ได้ออกเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน เพื่อดูแลผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่บุคลากรทางการแพทย์ อาสาสมัคร และจิตอาสาที่มีอยู่ในขณะนั้นกลับมีไม่เพียงพอต่อการเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว ซึ่งอยู่ในสังกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จึงร่วมกัน จัดทำโครงการผลิตนักบริบาลชุมชนหรือผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Care Giver) และสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

การผลิตนักบริบาลชุมชนและการสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน เริ่มดำเนินการในปี 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตผู้ดูแลให้สามารถทำการออกเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านได้ครอบคลุมมากขึ้น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการออกเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน ขณะนั้น โครงการได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่อาสาสมัครจิตอาสา และนักบริบาลชุมชนในการออกเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน โดยอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยตามอาการของโรค การใช้เครื่องมือที่จำเป็น การปฏิบัติงานโดยปราศจากการติดเชื่อ การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย การปฏิบัติตนในการส่งต่อผู้ป่วย และการรู้จักประสานงานภาคีเครือข่ายที่ทำงานร่วมกัน ซึ่งนักบริบาลชุมชนจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความรู้เกี่ยวกับโรคที่ผู้ป่วยกำลังเป็นอยู่ 2) มีความเข้าใจแผนการดูแลรักษาผู้ป่วย 3) รับรู้ภาวะการเจ็บป่วยที่ผิดไป

จากปกติและให้การช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมทันที 4) รู้ข้อจำกัดของตัวเอง และรู้จักใช้หรือขอความช่วยเหลือจากแหล่งสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง 5) มีความเข้าใจ และอดทนต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ป่วยและพร้อมรับฟังสิ่งที่ผู้ป่วยพูด และ 6) ผู้ดูแลสามารถบริหารจัดการดูแลตนเองและครอบครัวโดยแบ่งเวลาส่วนตัวของตนเอง/ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ในปี 2557 โครงการสามารถผลิตนักบริหารชุมชนได้ จำนวน 20 คน

จากนั้น โครงการได้ออกเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านโดยมี อาสาสมัคร จิตอาสา นักบริหารชุมชน พยาบาล พระสงฆ์ ฯลฯ ลงพื้นที่พร้อมกัน หากพบผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง พยาบาลจะเป็นผู้ให้การดูแลรักษาหรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล แต่หากผู้ป่วยไม่มีอาการผิดปกติ อาสาสมัคร จิตอาสา และนักบริหารชุมชนจะเป็นผู้ให้การดูแล และจัดบันทึกประวัติการเยี่ยมผู้ป่วย ซึ่งในการเยี่ยมแต่ละครั้ง พระสงฆ์อาจเทศนาให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย

จากการดำเนินโครงการส่งผลให้เกิดเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ซึ่งภาคเครือข่ายประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว, โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว, โรงพยาบาลนครพิงค์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่, อาสาสมัคร, จิตอาสา, กลุ่มสมมุติไพรพื้นบ้าน, ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุสายสัมพันธ์ วัด โรงพยาบาล ชุมชน, ฆราวาสล้านนา, มูลนิธิชาเทียม และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ในปี 2558 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ร่วมกับภาคีเครือข่าย ต่อยอดการดำเนินงานโดยจัดตั้ง “ศูนย์จิตอาสาดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Caregiver Center)” ซึ่งเป็นนวัตกรรมการยกระดับจิตอาสาและระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้านให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดตั้งศูนย์มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยและกลุ่มผู้ที่ต้องการการดูแลอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ยังเป็นหน่วยผลิตผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน โดยการยกระดับจิตอาสาหรืออาสาสมัครในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ ศูนย์มีการบริหารจัดการในรูปแบบองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยมี 3 เสาหลัก เป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้แก่

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว, โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว และประชาชนตำบลดอนแก้ว และมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ได้แก่ ผู้อำนวยการคณะทำงานฝ่ายต่าง ผู้จัดการผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Care Manager) และผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

การดำเนินงานของศูนย์จิตอาสาดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ได้มีการนำภาคีเครือข่ายเดิมที่ทำงานอยู่แล้วมาพัฒนาศักยภาพให้มีความเชี่ยวชาญ มีการนำข้อมูลจากหน่วยงานวิชาการในพื้นที่มาใช้ และมีการนำความรู้ทั้งทางวิชาการและภูมิปัญญาพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้สร้างเป็นหลักสูตรในการผลิตผู้ดูแลที่มาจากชุมชน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอนให้ผู้ดูแลสามารถดูแลผู้ป่วยได้ครบทั้ง 4 มิติ คือ ทางกาย ทางใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ และพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีจิตอาสา “ดูแลผู้ป่วยดุจญาติมิตร”

ศูนย์จิตอาสาดูแลผู้ป่วยที่บ้านจัดระบบบริการภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยร่วมกันดำเนินงานกับอาสาสมัครที่มีความเชี่ยวชาญ และทีมสหวิชาชีพในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการกำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน ซึ่งผู้ประสงค์รับบริการสามารถยื่นคำขอ จากนั้นศูนย์ทำการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อตรวจร่างกายและประเมินสุขภาพ พร้อมวางแผนในการดูแลรักษา ในกรณีที่ศูนย์สามารถดูแลได้เอง ก็จะทำให้การดูรักษาตามหลักวิชาชีพ แต่ในกรณีที่ศูนย์ไม่สามารถดูแลได้ ก็จะส่งเรื่องต่อไปยังโรงพยาบาล

ศูนย์จิตอาสาดูแลผู้ป่วยที่บ้านช่วยให้ผู้ป่วยทุกกลุ่ม คือ ทั้งผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ผู้พิการ ผู้ที่มีภาวะสุขภาพจิต และผู้ป่วยระยะสุดท้าย ได้รับการดูแลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ผู้ป่วยยังได้รับการฟื้นฟูจิตใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นโดยภาคีเครือข่ายภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพและองค์กรต่างๆ ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมพิเศษ อาทิ การจัดพื้นที่สร้างสรรค์สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกาย การจัดพื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิต และกองทุนสวัสดิการ เป็นต้น ในปี 2558 ศูนย์ยังสร้างนักบริหารชุมชนหรือผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้านให้มีเพิ่มมากขึ้นเป็น 42 คน

เครือข่ายเฝ้าระวังการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

พื้นที่ตำบลดอนแก้ว มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นในทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะมีแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอดนียม ได้แก่ “ห้วยตึงเฒ่าทะเลเชียงใหม่” จากข้อมูลพบว่า มีผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำในอ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่าทุกปี โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ประกอบกับ ขณะนั้นสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 10 ได้จัดเวทีคืนข้อมูลสถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ในเวทีนั้น รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว และทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานควบคุมโรคที่ 10 และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ จึงร่วมกันจัดทำโครงการการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และได้คัดเลือกให้พื้นที่ตำบลดอนแก้วและอ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่าเป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินงาน การดำเนินงานมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกทักษะการป้องกันตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นจากการจมน้ำให้แก่เด็กและประชาชน ฝึกทักษะการเอาชีวิตรอดหากเกิดเหตุ และการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำโดยการสังเกตสภาพแวดล้อมแหล่งน้ำก่อนตัดสินใจลงเล่นน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว และหน่วยงานร่วมจัด เริ่มต้นด้วยการประสานและสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ โดยทำการระดมและแบ่งปันข้อมูล คนทำงาน งบประมาณ องค์ความรู้ และทรัพยากรอื่นๆ ตามความสมัครใจ ซึ่งส่งผลให้เกิดเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่มีสมาชิกเครือข่ายจำนวนมาก ได้แก่

เครือข่ายภาครัฐ ประกอบด้วย

- สำนักงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่า - ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และเป็นทีมดำเนินงานก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ

- กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลดอนแก้ว - ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ
- องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว - จัดทีมอาสาสมัครกู้ภัยทางน้ำและอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน, จัดทำแหล่งเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเอาชีวิตรอดในน้ำและการช่วยเหลือคนตกน้ำสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี, การประชาสัมพันธ์โครงการและให้ความรู้ผ่านเสียงตามสาย เอกสาร และป้ายไวเนล และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ช่วยชีวิต วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย และรถบรรทุกน้ำ
- โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว, สำนักโรคไม่ติดต่อ, สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 เชียงใหม่, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่ริม, โรงพยาบาลนครพิงค์, โรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่ และโรงพยาบาลสันทราย - เป็นวิทยากรหรือสนับสนุนองค์ความรู้ในการปฐมพยาบาล และให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการสาธิตการปฐมพยาบาล และสถานที่
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ - เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะให้แก่เด็กและประชาชน, เป็นผู้ควบคุมหรือสั่งการทีมงานก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ, ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกซ้อม และให้การสนับสนุนเรือท้องแบนและเสื้อชูชีพ
- สถานีตำรวจภูธรแม่ริม - ทำการรับแจ้งเหตุ และอำนวยความสะดวกด้านการจราจรสำหรับรถกู้ภัยหรือรถโรงพยาบาล

เครือข่ายภาคเอกชน ประกอบด้วย

- โรงแรมอิมพีเรียลเชียงใหม่รีสอร์ทแอนด์สปอร์ตคลับ - สนับสนุนสถานที่ฝึกว่ายน้ำในราคาพิเศษ
- ผู้ประกอบการร้านอาหารในหมู่บ้านห้วยตึงเฒ่า - จัดทำข้อมูลให้ความรู้ป้ายเตือน ป้ายหมายเลขฉุกเฉินในบริเวณร้านค้า, เป็นทีมงานในการ

เผื่อระวังและให้การช่วยเหลือ, ร่วมอบรมการให้ความช่วยเหลือ และจัดทำ
อุปกรณ์การให้ความช่วยเหลือ

เครือข่ายภาคประชาสังคม ประกอบด้วย

- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อย องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนแก้ว (อปพร.น้อย), อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การ
บริหารส่วนตำบลดอนแก้ว (อปพร.), ชมรมผู้ปกครอง, ผู้นำชุมชน, อาสา
สมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) - เป็นทีมงานในการเผื่อระวัง
และป้องกัน
- สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน - เป็นทีมงานในการเผื่อ
ระวังและป้องกัน และนำเด็กเข้าร่วมการฝึกอบรม

จากการสร้างเครือข่าย ทำให้เกิดระบบการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า
15 ปี ที่มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และ
หลังเกิดเหตุ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของภาคีเครือข่ายในการ
ดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

การป้องกันก่อนเกิดเหตุ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การ
ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนแก้ว ประชาสัมพันธ์สถานการณ์ ความรู้ และแนวทางในการปฏิบัติให้แก่
ประชาชนผ่านช่องทางกระจายข่าว วิทยุชุมชน สิ่งพิมพ์ เวทีประชาคม และ
หนังสือแจ้งผู้นำชุมชน 2) การอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า
15 ปี จัดทำหลักสูตรความปลอดภัยทางน้ำมาตรการการป้องกัน (แหล่งน้ำเสี่ยง),
การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (การลอยตัว) และการช่วยเหลือคนจมน้ำ (ตะโกน
โยน ยื่น) โดยมีวิทยากรมาจากภาคีเครือข่าย 3) การสำรวจแหล่งน้ำในพื้นที่ จัดตั้ง
อาสาสมัครเผื่อระวังการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จากตัวแทนของทุกหมู่บ้านๆ
ละ 5 คน เพื่อตรวจตราการเล่นน้ำในพื้นที่เสี่ยง และชุมชนร่วมกันสำรวจแหล่งน้ำ
ในพื้นที่และจัดกลุ่มพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่อันตรายมาก 4) การเผื่อระวังการจมน้ำใน
ห้วยตมในเขตอุทยานแห่งชาติโดย อปพร.ตำบลดอนแก้ว จัดทีมกู้ภัยและ อปพร.
ที่ผ่านการอบรมให้ปฏิบัติการในห้วยตมในช่วงเทศกาล จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การ

กู้ภัย อุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย วิทยุสื่อสาร และรถกู้ชีพ และทำการเผื่อระวัง
ภายในบริเวณทั้งทางบกและทางน้ำ และ 5) การจัดทำคู่มือการป้องกันการจมน้ำใน
เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พื้นที่น้ำร่องห้วยตม 6) การจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
ต้นแบบ “ห้วยตม” อาทิ มีนโยบายความปลอดภัย ป้ายประชาสัมพันธ์การ
ป้องกันการจมน้ำ ป้ายเตือนและห้าม ชุมอุปกรณ์ช่วยชีวิต ฯลฯ

การดำเนินการขณะเกิดเหตุ มีขั้นตอนการดำเนินงานในกรณีการพบ
เหตุการณ์จมน้ำและในกรณีการแจ้งตาย ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่
หน่วย EMS โรงพยาบาล ตำรวจ ทำการประสานงานกัน และมีการซ้อมแผน
ปฏิบัติการกรณีพบผู้ประสบภัย

การดำเนินการหลังเกิดเหตุ คือ การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียชีวิตและญาติ
ผู้เสียชีวิต ผู้นำชุมชนเป็นผู้รับแจ้งการขอความช่วยเหลือและแจ้งประสานไปยัง
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลทำการสำรวจ
ข้อมูลและให้ความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพและการสงเคราะห์อื่นๆ โดยดำเนินงาน
ร่วมกับ อสมช. โรงพยาบาล และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดเชียงใหม่

องค์การอนามัยโลก ได้คัดเลือกพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยตมให้เป็นพื้นที่
ต้นแบบในการศึกษาดูงานด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรการด้านความปลอดภัยทางน้ำ
และเครือข่ายยังขยายการดำเนินงานออกไปยังชุมชนและพื้นที่อื่นทั้งภายในและ
ภายนอกตำบลดอนแก้วต่อไป

เครือข่ายการจัดการครอบครัวสร้างสุข

รัฐบาลกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ มุ่งเน้นการเสริมสร้างครอบครัว
ให้มีความอบอุ่นและเข้มแข็ง เพื่อให้สถาบันครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันแก่สมาชิกทุกวัย
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและ
สถาบันครอบครัว จึงจัดทำบันทึกข้อตกลง เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการจัดตั้ง
และดำเนินงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ระหว่าง กรมการปกครอง

กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต และกรุงเทพมหานคร จากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จึงจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลดอนแก้วขึ้น เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2547 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนาครอบครัว เป็นศูนย์กลางในการประสานการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว เพื่อนำไปสู่ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตลอดจนสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ทั้งนี้ กระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลดอนแก้ว อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว และมีการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของสามภาคส่วน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (กองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว) หน่วยบริการสาธารณสุข (โรงพยาบาลชุมชนตำบลดอนแก้ว) และภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบไปด้วยสามภาคส่วน ได้แก่

- ๑ **เครือข่ายภาครัฐ** ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐภายในและภายนอกพื้นที่ มีบทบาทสร้างการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่าย ให้บริการวิชาการ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงาน รวมทั้ง ให้การสนับสนุนบุคลากร งบประมาณ และให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ตามการร้องขอ
- ๒ **เครือข่ายภาคเอกชน** ประกอบด้วย บริษัทและร้านค้าต่างๆ ภายในและภายนอกพื้นที่ มีบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน อาทิ งบประมาณ สถานที่ อาหาร และการส่งเสริมด้านอาชีพ
- ๓ **เครือข่ายภาคประชาสังคม** ประกอบด้วย อาสาสมัคร กลุ่มอาชีพ สมาคม ชมรม กองทุน มูลนิธิ สถาบันการศึกษา สมาเด็กและเยาวชน และวัด เป็นกลไกขับเคลื่อนการทำงานด้านครอบครัว

จากการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิด “เครือข่ายการจัดการครอบครัวสร้างสุข” ซึ่งเครือข่ายมีบทบาทการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแก้ไขปัญหาค่าครอบครัว 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว 3) การสร้างองค์ความรู้ และ 4) การประสานความร่วมมือจากจากหน่วยงานต่างๆ

ที่ผ่านมา เครือข่ายได้ร่วมกันจัดทำโครงการย่อยๆ จำนวนมาก เพื่อแก้ไข เฝ้าระวัง ป้องกัน และส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว อาทิ โครงการพัฒนาเครือข่ายครอบครัวลักษณะเฉพาะผ่านกลไกท้องถิ่นประเด็นครอบครัวที่มีลูก 0 - 6 ปี, โครงการยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และคนในครอบครัว (ร่วมสร้างชุมชนไร้ความรุนแรง), โครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุ, โครงการฝึกอาชีพพระยะสันตามความถนัด, โครงการพัฒนาศักยภาพสภาเด็กเยาวชนตำบลดอนแก้ว เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน, โครงการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการปฏิบัติงานแบบท่ายับันที่กข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือเพื่อคุ้มครองเด็กตำบลดอนแก้ว, โครงการเสริมสร้างทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.), โครงการสานสายใยวัยใสกับผู้สูงอายุ, โครงการครอบครัวสุขสันต์ อยู่ด้วยกันวันอาทิตย์ (บ้านสวยด้วยมือเรา), โครงการครอบครัวคุณธรรมนำสังคมเข้มแข็ง (พาลูกจงหลานเข้าวัด), โครงการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม, โครงการครอบครัวปลอดภัย ร่างกายแข็งแรง, โครงการรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ในชุมชน, โครงการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อ เด็ก สตรี และสมาชิกในครอบครัว, โครงการเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์, โครงการธรรมะสัญจร, โครงการกองทุนฯ สัญจร, โครงการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลดอนแก้ว, โครงการวันสตรีสากล (แม่ศรีเรือนตำบลดอนแก้ว) และที่สำคัญมีการสำรวจข้อมูลการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว

การดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการครอบครัวสร้างสุข ส่งผลให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งมากขึ้น สมาชิกภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมภายในครอบครัว ทั้งนี้ เกิดครอบครัวต้นแบบที่ไม่มีการใช้ความรุนแรงจำนวนมากถึง 200 ครอบครัว และเกิดเครือข่ายการทำงานในเรื่องอื่นๆ ได้แก่ เครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และครอบครัว และเครือข่ายป้องกันเฝ้าระวังการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายมากถึง 165 คน ด้วยประโยชน์เช่นนี้ เครือข่ายการจัดการครอบครัวสร้างสุขจึงยังควางแผนดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสู่ตำบลแห่งสุขภาวะดังวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลปริก

อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา 90120

โทรศัพท์ 074-298-213

โทรสาร 074-298-214

ประชากร

9,999 คน (ชาย 4,994 คน หญิง 5,005 คน)

พื้นที่

164.20 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 11 หมู่บ้าน)

รายได้

30,543,948.47 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

11,483,969.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางปริศนาหมัดเลียด	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปริก
2. นายนเรศ เหมแก้ว	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปริก
3. ว่าที่ร้อยตรี ธนกร บุญศิริธนา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปริก

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 19 คน

หญิง จำนวน 2 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลปริก มีแนวทางการบริหารงานที่เอื้อต่อการทำงานกับชุมชนด้วยโครงสร้างของระบบราชการที่รองรับรูปแบบการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ โดยเฉพาะเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบของพันธมิตร เป็นผลให้มีการปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะบูรณาการโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนภายในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของท้องถิ่น

นอกจากนี้ กรอบการทำงานหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลปริกยังเน้นการต่อยอดความคิดเรื่องการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกับชุมชนอีกด้วย โดยเห็นได้จากการประสานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและชุมชนเพื่อการเข้าถึงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปริกในฐานะที่ชุมชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ซึ่งเห็นได้จากโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลปริกทำงานร่วมกับชุมชน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปริก ได้แก่

โครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต

โครงการนี้มาจากการที่นางปริศนา หมัดเอียด นายกององค์การบริหารส่วนตำบลปริกได้แถลงกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปริกเรื่องการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ประกอบกับที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักเผชิญข้อครหาเกี่ยวกับการทุจริตและเป็นภาพประทับจากสังคมว่าเป็นองค์กรที่มีปัญหาเรื่องคอร์รัปชันอย่างมาก จนกระทั่ง อบต.กลายเป็นคำย่อของ “อมทุกบาททุกสตางค์” แทน เป็นเหตุหนึ่งที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลปริกคนปัจจุบันต้องการทำให้องค์กรที่ตนเองบริหารอยู่นี้ หลุดพ้นจากการตีตราดังกล่าวไป

ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลปริกจึงเริ่มขับเคลื่อนงานด้วยการสร้างเครือข่ายเพื่อให้โครงการดังกล่าวเกิดผลที่เป็นรูปธรรม โดยเครือข่ายที่เข้ามาร่วมอยู่ในโครงการสร้างองค์กรต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริตนั้น ประกอบไปด้วย

- เครือข่ายโรงเรียนที่อยู่ในเขตบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลปริก ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านตะเคียนเกา โรงเรียนบ้านใหม่ โรงเรียนบ้านควนเสม็ด โรงเรียนบ้านยางเกาะ และโรงเรียนบ้านหัวถนน
- เครือข่ายสถานประกอบการ โดยมีโรงงานอุตสาหกรรม 7 แห่ง และฟาร์มสุกรอีก 1 แห่ง ทำงานด้วยรูปแบบการทำความเข้าใจร่วมกัน (MOU)
- เครือข่ายที่เป็นหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปป.ช.) ป.ป.ช.จังหวัดสงขลา เทศบาลตำบลหนองบัว องค์การบริหารส่วนตำบลละแอ และองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่จำศีล ซึ่งองค์กรทั้งหมดนี้ ร่วมกันลงนามในความร่วมมือป้องกันและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ
- เครือข่ายนักเรียน เด็ก และเยาวชนในโครงการ ป.ป.ช.น้อย
- เครือข่ายผู้รับจ้างที่เข้ามารับงานก่อสร้างให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลปริก โดยลงนามในหนังสือ “สัจจะผู้รับจ้าง”

กิจกรรมที่อยู่ในขอบเขตของโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต ประกอบไปด้วยหลายกิจกรรมที่เน้นให้เห็นรูปแบบการทำงานที่สร้างความโปร่งใส ทั้งในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม และการขับเคลื่อนร่วมกับเครือข่ายภายใต้โครงการดังกล่าว เช่นการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมโดยมีเป้าหมายคือผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากหน่วยงานรัฐ

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความโปร่งใสและการทำงานแบบมีคุณธรรมและจริยธรรมร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกับการขับเคลื่อนเรื่องการสร้างความโปร่งใสในการทำงานกับภาคอุตสาหกรรม

ในชุมชน คือ บริษัทเซฟสกิน เมดิคอลแอนด์ ไฮเอนทิฟิก (ประเทศไทย) จำกัด โดยกิจกรรมที่ชี้ให้เห็นเรื่องการสร้างเครือข่ายด้วยข้อตกลงร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลปรักกับหน่วยงานอื่นคือ หนังสือทำความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับเทศบาลตำบลหนองบัว องค์การบริหารส่วนตำบลละแอ องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่จำศรี โรงเรียน ผู้ประกอบการ และผู้รับจ้างที่ร่วมเป็นเครือข่ายรณรงค์เพื่อความโปร่งใสในการทำงาน

โครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมตำบลปรัก

พื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักถูกล้อมรอบด้วยชุมชนที่อาศัยคลองอยู่ตะเภาซึ่งถือเป็นแหล่งน้ำหลักของชุมชนต่างๆในจังหวัดสงขลา พื้นที่ที่เื้อต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเช่นนี้จึงทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมมายาวนาน ความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับโรงงานอุตสาหกรรมจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ยืดเยื้อเรื้อรัง และกระทบกับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการจัดการปัญหาดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ด้วยสภาพข้างต้น ทำให้ผลเสียที่ตามมาจากโรงงานที่อยู่ในพื้นที่ เช่น น้ำเสีย กลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรม และฟาร์มสุกร กระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนโดยรอบ จนกระทั่งประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนรวมตัวกันปิดโรงงานขนาดใหญ่ในพื้นที่ซึ่งเป็นของบริษัทเซฟสกิน เมดิคอล แอนด์ ไฮเอนทิฟิก (ประเทศไทย) จำกัด เพราะความไม่ไว้วางใจ เกรงว่าโรงงานจะใช้ถ่านหินมาทำเป็นเชื้อเพลิง การประท้วงที่ชุมชนร่วมกันต่อต้านโรงงาน กลายเป็นคดีความฟ้องร้องระหว่างโรงงานและแกนนำของการประท้วง แต่หลังจากที่มีหลายฝ่ายเข้าร่วมจัดการกับปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวบนฐานของการจัดการความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน ทั้งผู้ประกอบการซึ่งก็คือบริษัทของโรงงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่โดยรอบ หน่วยงานราชการต่างๆ สถานการณ์ความขัดแย้งมีทิศทางของการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาคืบขึ้น

แนวทางการจัดการความขัดแย้งดังกล่าว นำมาสู่การทำโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม โดยมีจุดประสงค์เพื่อร่วมกันดูแล พื้นที่ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อุดมสมบูรณ์ ส่วนหนึ่งของแนวคิดที่น่าสนใจในการสร้างเครือข่ายร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆในพื้นที่คือการปรับเปลี่ยนมุมมองของการอยู่ร่วมกันในชุมชนจาก “ทำถูกต้อง ไม่สน” มาเป็น “เพราะเราคือส่วนหนึ่งของชุมชน” เพื่อร่วมกันตรวจสอบ เผื่อระวังการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ผ่านการบำบัดก่อน และปลูกฝังจิตสำนึกให้กับทุกภาคีในการดูแลสิ่งแวดล้อมในฐานะของการเป็นเจ้าของร่วมกัน

ในด้านของเครือข่ายที่เข้ามาร่วมกับโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักนั้น ประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่หลากหลาย

- หน่วยงานราชการประกอบด้วย สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 อำเภอสะเดา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) โรงเรียนต่างๆในตำบลปรัก การประสานส่วนภูมิภาคพังงา การประสานส่วนภูมิภาคหาดใหญ่ เป็นต้น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมเป็นเครือข่ายกับโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เทศบาลตำบลปรัก เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลตำบลคลองแงะ เทศบาลตำบลพะตง เทศบาลตำบลบ้านไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลพะตง เป็นต้น
- ผู้ประกอบการ ซึ่งอยู่ในภาคเอกชนและถือว่ามีความสำคัญต่อการร่วมกันแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน มีทั้งที่อยู่ในและนอกพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปรัก ทั้งบริษัท เซฟสกิน เมดิคอล แอนด์ ไฮเอนทิฟิก (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายหลักในการจัดการความขัดแย้ง โดยมีโรงงานของบริษัทอื่นร่วมด้วย เช่น บริษัทบริดจ์สโตน เนเชอรัล รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทหาดสิน ลาเท็กซ์ จำกัด บริษัทสะเดาอุตสาหกรรม จำกัด

- ๗ ผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ โดยเข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เจ้าอาวาส และโต๊ะอิหม่าม เป็นต้น
- ๘ ภาคประชาชน โดยตัวแทนภาคประชาชนที่เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายของโครงการดังกล่าวมาจากภาคประชาสังคมในพื้นที่เป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มลานแสงจันทร์ กลุ่มธรรมรักษ์ กลุ่มพรานเสรี กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมบ้านต้นสะท่อน กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านตะเคียนเกา วัดหัวถนน วัดบ้านใหม่ รวมถึงกลุ่มชุมชนที่อยู่นอกตำบลปรักด้วย เช่น ตำบลพังลา ตำบลท่าโพธิ์ ตำบลพะตง

ผลจากโครงการดังกล่าวที่เน้นการทำงานแบบเครือข่าย นอกจากจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนแล้ว การทำงานแบบเครือข่ายยังช่วยลดความขัดแย้งจนกลายเป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนด้วยตนเอง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักในฐานะหน่วยงานกลางสามารถลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่คือ บริษัทเซฟสกิน เมตติคอล แอนด์ ไซเอนทิฟิก (ประเทศไทย) จำกัด ลงได้ โดยการเปลี่ยนสภาพคู่ขัดแย้งระหว่างโรงงานและชุมชนที่เคยมีคติความฟ้องร้อง ประกอบนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เคยถูกข้อครหาว่ารับเงินสินบนมาจากโรงงานเอง เมื่อมีการแก้ไขปัญหาด้วยการนำทุกฝ่ายมาคุยร่วมกัน เพื่อหาแนวทางของการจัดการปัญหาอย่างสันติแล้ว สามารถทำให้คู่ขัดแย้งเดิมมาเป็นเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วยความสัมพันธ์ที่ดี

ตัวอย่างที่ชัดเจนของการทำงานในรูปแบบเครือข่ายเช่นนี้ เห็นได้จากการเกิด “อาสาสมัครเครือข่ายเฝ้าระวังคลองอู่ตะเภา” โดยมีพื้นที่การทำงานที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นจนถึงปลายคลองอู่ตะเภา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการอบรมให้ความรู้ การเสวนาหาทางออก โครงการเลี้ยงปลาในคลอง การปลูกต้นไม้คืนสู่ธรรมชาติสู่ผืนดิน การทำงานร่วมกันแบบเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักยังช่วยเอื้อต่อกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีเครือข่ายอีกด้วย เช่น การสนับสนุนให้ชุมชนเลี้ยงปลากระชังในคลองอู่ตะเภาด้วยการสนับสนุนของ

อบต.ปรัก และ บริษัทเซฟสกิน เมตติคอล แอนด์ ไซเอนทิฟิก (ประเทศไทย) จำกัด ด้วยกระบวนการดูแลร่วมกัน สนับสนุนการทำงานแบบเครือข่ายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทำให้สภาพทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนดีขึ้นมาก เพราะมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ พัฒนารูปแบบการเลี้ยงปลาด้วยวิธีธรรมชาติจึงทำให้โอกาสที่ปลาจะตายลดน้อยลง หรือแม้แต่มีระบบความรับผิดชอบของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ หากเป็นต้นเหตุที่ทำให้ปลาที่ชุมชนเลี้ยงไว้ตาย อันเนื่องมาจากการปล่อยน้ำเสียด้วยการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้น กล่าวได้ว่า การทำงานแบบสอดประสานเป็นเครือข่ายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนในตำบลปรักและใกล้เคียงมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และที่สำคัญคือเกิดการดำเนินงานแบบเครือข่ายสิ่งแวดล้อมที่ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี

โครงการครอบครัวเข้มแข็ง

โครงการนี้มีที่มาจากจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรักต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ประกอบกับเป็นผลมาจากนายกองการบริหารส่วนตำบลปรักแถลงนโยบายต่อสภาไว้ ด้วยเหตุนี้ โครงการนี้จึงต้องการเข้าไปแก้ปัญหาพื้นฐานภายในชุมชน เช่น ยาเสพติด สุขภาพ ความยากจนอันเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการดังกล่าว ต้องการให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาสถาบันครอบครัวด้วยวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นกระบวนการให้ชุมชนได้เรียนรู้และรักษาบทบาทของสถาบันครอบครัวในฐานะเป็นพื้นฐานของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

เครือข่ายในโครงการครอบครัวเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลปรักสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ๑ เครือข่ายในพื้นที่ ประกอบด้วย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน กลุ่มสตรีตำบลปรัก ศูนย์พัฒนาครอบครัวชุมชนตำบลปรัก กลุ่มผู้สูงอายุ กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้พิการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม และฟาร์มสุกร
- ๒ เครือข่ายนอกพื้นที่ ประกอบด้วย สำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา อำเภอสะเดา สถานีตำรวจภูธรสะเดา โรงพยาบาลสะเดา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะเดา องค์การเครือข่ายสตรีตำบลพังงา องค์การเครือข่ายตำบลท่าโพธิ์ องค์การเครือข่ายตำบลสะเดา องค์การเครือข่ายตำบลสำนักแก้ว

การทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันนี้ มีองค์การบริหารส่วนตำบลปรักทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่เครือข่ายเกี่ยวกับครอบครัวทำร่วมกันนี้ครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่เด็กที่อยู่ในครรภ์ มารดาจนกระทั่งเสียชีวิต

กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรัก ร่วมทำกับเครือข่ายมีอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ กิจกรรม “ร้อยคุณค่าผู้สูงวัยสายใยครอบครัว” ซึ่งมีกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และการมอบใบประกาศเกียรติคุณให้กับครอบครัวอบอุ่น ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 หรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็งเพื่อป้องกันและลดทอนปัญหาสำคัญในชุมชนโดยตรง อย่างกิจกรรม “ครอบครัวเข้มแข็ง” ที่แสดงให้เห็นว่าการทำความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวเพื่อทำให้ครอบครัวอบอุ่นนั้น สามารถลดปัญหาร้ายแรงในชุมชนเช่น ปัญหายาเสพติด ได้ด้วยความรักของคนในครอบครัว โดยมีเป้าหมายของการทำโครงการนี้ที่พ่อ แม่ ลูก

นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมโรงเรียนสีชาวลอดยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและความรุนแรงในครอบครัว เป็นตัวอย่างของการจัดการปัญหาที่ใช้ฐานของสถาบันครอบครัวเป็นหลักยึดเพื่อทำให้ชุมชนมีความมั่นคงมากขึ้น หากแต่กิจกรรมนี้ยังให้ความสำคัญ

ต่อการพัฒนาความมั่นคงทางรายได้ด้วยฐานของครอบครัวเช่นกัน โดยเห็นจากโครงการสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มสุชาติที่ผลิตเครื่องแกง นมแพะแปรรูป สบู่เหลว เป็นต้น

ความสำเร็จจากกิจกรรมต่างๆ ที่กล่าวมา ทำให้กลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในเครือข่ายของโครงการครอบครัวเข้มแข็งมีความเข้มแข็งในแง่ของการทำงานที่ต่างส่งเสริมกันมากขึ้น ประกอบกับตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการดังกล่าวนี้ยังเห็นได้จากการที่ศูนย์พัฒนาครอบครัวชุมชนตำบลปริก ซึ่งเป็นกลไกหลักในการทำงานกับภาคีที่อยู่ในเครือข่ายในการร่วมกันพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคงนั้น ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์ระดับดี ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายชื่อคณะกรรมการ
พิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น
เพื่อรับ “รางวัลพระปกเกล้า” ประจำปี 2558

1. ศาสตราจารย์พิเศษนริติ เศรษฐบุต	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ดันไชย	รองประธานกรรมการคนที่ 1
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต	รองประธานกรรมการคนที่ 2
4. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
5. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้แทน	กรรมการ
6. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
7. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือผู้แทน	กรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิททย์ พวงงาม	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์ตระกูล มีชัย	กรรมการ
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์	กรรมการ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล	กรรมการ
13. พลเอกเอกชัย ศรีวิลาศ	กรรมการ
14. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
15. ดร.พิริยุดม วรรณพฤษ	กรรมการ
16. ดร.ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ	กรรมการ
17. ดร.วิชัย รูปขำดี	กรรมการ
18. นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์	กรรมการ
19. บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชน หรือผู้แทน	กรรมการ
20. บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หรือผู้แทน	กรรมการ
21. บรรณาธิการบริหารหนังสือประชาคมท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
22. บรรณาธิการบริหารหนังสือผู้นำท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
23. นายภควัต อัจฉริยปัญญา	กรรมการและเลขานุการ
24. นางสาวสุมาลย์ ชาวนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
25. นางสาววิลาวัลย์ หงษ์นคร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
26. นายชลิต ถาวรนุกิจกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานจัดทำเอกสารสรุปงานรางวัลพระปกเกล้า

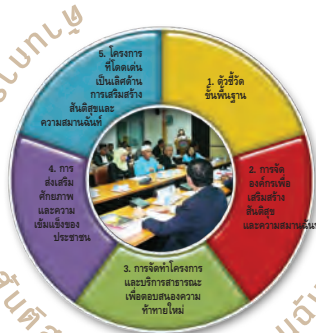
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย กิกพลา	ผู้อำนวยการ
2. นางสาววิลาวัณย์ หงษ์นคร	นักวิชาการ
3. นายชลิต ทาวรณุกิจกุล	นักวิชาการ
4. นายภควัต อัจฉริยะปัญญา	พนักงานฝึกอบรม และบริหารโครงการ ชำนาญการ
5. นางธนัชชา สุขะวัฒน์	พนักงานฝึกอบรม และบริหารโครงการ ชำนาญการ
6. นางสาวสุมาลย์ ชาวนา	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
7. นางสาวอภิวรรณ ชักเช็ค	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
8. นางสาวอติพร แก้วเป็ย	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
9. นางสาวศิริสกร วัฒนะบุปผา	พนักงานบริหารงานทั่วไป

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 02-141-9567-76 โทรสาร 02-143-8175

ภาคีรณรงค์ของภาคประชาชน

ภาคีรณรงค์สร้างสันติสุขและความสามัคคี

ภาคีรณรงค์สร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5
 เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
 เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
 โทรศัพท์ 0-2141-9563-77 โทรสาร 0-2143-8175
 เว็บไซต์ www.kpi.ac.th

รางวัลพระปกเกล้า'58
 ISBN : 978-974-449-887-8

9 789744 498878

ราคา 148 บาท